

Po prehodnem manjšem
poslabšanju bo vreme
v sredini
in ob koncu tedna
suho in deloma jasno,
z dopoldansko
meglo po nižinah
in kotlinah.

S stališča družbe je invalidska upokojitev slaba stvar, ker se izgublja vrednota, to je sposobnost človeka za delo. In ta človek, ki je dajal v družbene sklade, sedaj iz njih jemlje. Izguba pa je tudi za človeka, saj se znajde na obrobju družbe. Več o invalidskih upokojitvah lahko preberete na 5. strani.

Murska Sobota, 12. januarja 1989 • Leto XLI • Št. 1 • Cena 2200 din

Bodo šli kmetje na ulice?

Čudne igre in igrice, ki se dogajajo v naši živinoreji, so rejce pripeljale do roba živčnega zloma. Po kratkotrajnem izboljšanju so se razmere zaostrile spet v zadnjem času, zlasti v prašičereji, kjer prav zdaj najbolj čutiljo neugodne posledice delovanja trga in tržnih zakonitosti. Najbolj hudo je, kadar skupnega jezika ne morejo najti tisti, ki so v proizvodnem procesu neposredno povezani, to pa sta primarna proizvodnja in predelava. Ena brez druge seveda ne more, zagotovitev stabilnosti v živinoreji pa je bil tudi osnovni cilj, ko so se pred poldrugim desetletjem v Murski Soboti odločili za gradnjo nove mesne industrije. Zdaj se čisto dogaja, da vsak vidi le svoje trenutne lastne interese, takšen odnos pa seveda ne vodi k reševanju problemov in zagotovitvi dolgoročne stabilnosti.

Ne zahtevamo visokih cen, pravijo kmetje, zahtevamo pa, da se nam priznajo stroški reje. To, kar iztržijo pri prodaji, je njihova plača, slabo plačana živina pa pomeni tudi slabo plačo za rejce. Slednji zdaj že izgubljajo potrpežljivost, saj postajajo razmere iz dneva v dan slabše. Pri iskanju krivcev so neprizanesljivi in ob kritikah ne izbirajo besed. Svojo jezo izlijejo na tistega, ki je v danem trenutku najbližje, pa čeprav ta ni vedno kriv za vse težave. Te so pač posledica neurejenosti in zaostrenih razmer v gospodarstvu in pri tem je tudi mesna industrija, na katero je naperjenih največ kritik, čisto nemočna.

V soboški Mesni industriji se ne strinjajo z očitkom, da so kmetom obrnili hrbet. Z njimi so bili vedno pripravljene sodelovati, vendar mora biti to sodelovanje čvrsto in na dolgoročni osnovi, v dobrem in slabem. Takšnih, ki vidijo le lastne koristi in iščejo kupce, ki trenutno ponudijo nekaj več, ne potrebujejo. Tudi z očitkom, da so živino vsa leta odkupovali po najnižjih cenah, se v Mesni industriji ne strinjajo. Držalo bo sicer, da se je bilo potrebno od časa do časa prilagajati razmeram na tržišču, vendar ob tem ne bi smeli pozabiti, da so v soboški Mesni industriji obdržali raven cen tudi takrat, ko so jih drugje zniževali, vse to pa za ohranitev obsega živinoreje.

Medtem ko v govedoreji tačas posebnih težav ni čutili, so se razmere močno zaostrile v prašičereji. Tu je zdaj ponudba večja od povpraševanja, svoje je k temu prispeval tudi nesmiseln intervenčni uvoz, posledica vsega tega pa je, da so se v Mesni industriji odločili za znižanje odkupnih cen prašičev. S tem pa so prilili olje na ogenj pri soboških kmetih, ki zahtevajo, da Mesna industrija vrne odkupne cene na prejšnjo raven. S svojimi zahtevami so prišli celo tako daleč, da so zagrozili s štrajkom, če njihovim zahtevam ne bodo ugodili. Tudi to, da bodo povsem blokirali Mesno industrijo in tako opozorili na svoje težave, so nekajkrat omenjali.

Vendar, naj bo kakor koli že, tudi v tem primeru bo moral prevladati razum, saj samo grožnje in izsiljevanja ne vodijo k dolgoročnim rešitvam. Z zvišanjem odkupnih cen bi rešili le trenutne težave, še naprej pa bi ostala nerešena mnoga sistemska vprašanja. Rešitev le-teh pa ni v moči niti rejcev niti predelovalne industrije. Obojim ostane le, da se še čvrsteje povežejo in prenehajo z medsebojnim izigravanjem.

L. Kovac

Obisk zambijske delegacije

Gospodarski stiki zaostajajo za političnimi

V soboto se je v Pomurju mudila veččlanska delegacija Združene partije nacionalne neodvisnosti Zambije, ki jo je vodil generalni sekretar Alexander Grey Zulu. Z njimi je v Mursko Soboto pripotoval tudi sekretar predsedstva CK ZKJ Štefan Korošec. Najprej so obiskali Tovarno mlečnega prahu, kjer jih je predsednik poslovnega odbora sozda-

gajo še v čas, ko Zambija še ni bila neodvisna država. Temelje prijateljskim vezem sta postavila Josip Broz Tito in Kenneth Kaunda. »Politični odnosi se tudi danes dobro razvijajo, medtem ko so gospodarski in znanstveno-tehnološki stiki v določenem zastoju. To velja tako za blagovno menjavo kot za naložbeno dejavnost naših organizacij zdru-

OKREPITI GOSPODARSKO SODELOVANJE — To se je potrdilo tudi ob sprejemu zambijske delegacije pri predsedniku predsedstva CK ZKS Milana Kučana v Radencih. Precej neizkoriščenih možnosti je zlasti v kmetijstvu in turizmu, čemur bodo, kot so se dogovorili, v prihodnje namenili znatno več pozornosti. Foto: J. Herman.

ABC Pomurka Gusti Grof podrobneje seznanil s kmetijsko proizvodnjo in samoupravno organiziranostjo pri nas, predsednik republiškega komiteja za kmetijstvo Milan Knežević pa je orisal razvoj te pomembne gospodarske panoge v SRS in SFRJ. Po ogledu proizvodnih prostorov TMP je visoka zambijska delegacija, ki jo je spremljal tudi veleposlanik v naši državi, obiskala zasebno kmetijo koope-ranta Ernesta Kočarja v Skakovcih. V Radencih pa so jih razkazali zdraviliško-turistične objekte. Sprejel jih je tudi predsednik CK ZKS Milan Kučan.

Kot je v pogovoru poudaril sekretar predsedstva CK ZKJ Štefan Korošec, je sodelovanje med državama in obema partijama že tradicionalno dobro. Začetki se-

ženega dela v Zambiji. Zato bi morali poiskati možnosti skupnega vlaganja, sofinanciranja in soudeležbe pri izvedbi posameznih projektov. Tudi v medpartijskem sodelovanju bomo morali uresničiti v lanskem letu podpisani dogovor o novem načinu medsebojnih političnih odnosov.

Podobnega mnenja je bil tudi vodja zambijske delegacije Alexander Grey Zulu, ki upa, da gre le za prehodno stopnjo in da bodo naši najboljše skupne rešitve za poglobitev gospodarskega in političnega sodelovanja. »Posebno zato, ker smo dobili zelo lep vtis o tem, kaj delate, kako se razvijate in kaj vse še imate v načrtih. Sicer pa so vaši uspehi tudi naši!«

Milan Jerše

Foto: N. Juhnar

Največja naložba v slovenskem turizmu

73 MILIJARD ZA HOTEL V MORAVSKIH TOPLICAH

Dva dni pred Silvestrovim je bila v Radenski slavnost, ki so jo združili z novinarsko konferenco — že tradicionalno pred iztekom koledarskega leta. Na njej smo novinarji zvedeli nekaj o sodelovanju Radenske s sredstvi javnega obveščanja, o njenih načrtih za prihodnje obdobje; na slavnosti pa smo prisostvovali podpisu pogodbe za graditev hotela A kategorije v Moravskih Toplicah. Gre za izjemen podvig tako s strani Radenske kot investitorja, kot tudi izvajalca SGP Pomurje, kateremu predstavlja tretjino letne realizacije bodoči moravski hotel. V tekmi za pridobitev del

je šlo na tesno, ker je ponudb za graditve malo.

Naložba je izvozno usmerjena, saj bo novi hotel z 274 posteljami, restavracijami s 500 sedeži ter zdravstvenimi ordinacijami in drugimi prostori, ki so potrebni za tako visoko kategorijo, namenjen predvsem tujim gostom, ki naj bi ustvarili več kot 70 odstotkov celotnega prihodka. Vrednost naložbe je nekaj več kot 73 milijard dinarjev, četrtino potrebnih sredstev naj bi zagotovil investitor, 40 odstotkov bo združenih sredstev (sredstva za manj razvite in sovlaganje), za manjkajoči del pa bodo najeli bančno

posojilo. Ker so v lastnem deležu investitorja ob razvojnem dinarju predvidena tudi združena sredstva soboškega gospodarstva v znesku okrog 7,4 milijarde dinarjev, so zdaj vsa prizadevanja usmerjena v zagotovitev teh sredstev. Večina organizacij združenega dela v občini je že pristopila k ustanovitvi sklada, v katerem združujejo sredstva za pridobivanje novih proizvodnih programov in delovnih mest, v katerem se bo zbralo okrog 3 milijarde dinarjev (v lanskem in letošnjem letu), podpisnice samoupravnega sporazuma pa so se že odločile, da ta sredstva namenijo za hotel v Moravskih Toplicah. Preostala potrebna sredstva v višini okrog 4,4 milijarde dinarjev naj bi zagotovili z neposrednim združevanjem posameznih gospodarskih organizacij. V delovni organizaciji Mura so se že odločili, da bodo za to združili 2 milijardi dinarjev, milijardo dinarjev bo združilo Splošno gradbeno podjetje Pomurje, medtem ko občinski izvršni svet predlaga, naj bi 1,4 milijarde dinarjev združile druge organizacije združenega dela. Pri tem izhaja namreč iz večkrat sprejetih stališč na zborih občinske skupščine, da so pri nadaljnjem razvoju občine in pri reševanju problematike zaposlenih dolžne sodelovati vse organizacije v občini, v novem hotelu v Moravskih Toplicah pa bo dobilo zaposlitev 148 delavcev. Predlog izvršnega sveta so na zadnjem letošnjem zasedanju podprli tudi delegati vseh zborov občinske skupščine, ki so priporočili organizacijam združenega

delu, da sodelujejo pri uresničitvi te naložbe.

L. Kovac

Priznanje Božu Kuhariču

Čeprav je kakršnokoli praznovanje in slavnostno podeljevanje priznanj dandanes v dobršni meri ironično početje, pa v primeru glavnega direktorja delovne organizacije Mura, Boža Kuhariča, le ne moremo ostati pri tovrstni ugotovitvi.

Ko so namreč v sredo (4. januarja) v republiški skupščini med petimi nagradenci-gospodarstveniki omenili tudi Boža Kuhariča, je malone vsak Pomurjec pomislil na — za današnje čase — skoraj nedoumljivo poslovno uspešnost konfikatorjev iz Mure, na njihovih 70 odstotkov fizičnega obsega proizvodnje za izvoz, na priznano mešano podjetje v Nemčiji — Westmur, na izvoz lasne pameti v Egipt, pa tudi na socialno varnost tisočih delavcev in s tem stoterih družin v Pomurju.

Zato nagrada Borisa Kraigherja Božu Kuhariču in častna diploma delovni organizaciji Mura ni zgolj osebno ali kolektivno priznanje, je tudi spodbuda. Spodbuda v smislu spoznanja, da se nam Pomurcem vendarle ni potrebno zgolj sramežljivo in provincialno skrivati, ampak vmes lahko tudi potrkamo po prsih. In to je lep občutek.

bop

Soboški mesarji — inovatorji

Razvojno-tehnični oddelek Mesne industrije iz Murske Sobotne je že tretjič razpisal nagradno ocenjevanje mesnin, ki so jih pripravili delavci Mesne industrije. Nagradno ocenjevanje mesnin je vzbudilo med mesarji veliko zanimanja. Strokovnjaki ugotavljajo, da imajo delavci veliko dobrih zamisli in so dobro seznanjeni z razvojnimi tokovi v svetu. Od 10 vzorcev klobasnih in 33 delikatesnih mesnin, 3 primerkov prekajenega mesa in 6 vzorcev konzerv je bilo nekaj takih, ki sodijo v vrhunc sedanjih proizvodnih tokov.

Kot sta povedala pomočnik direktorja za proizvodnjo, mag. Stanislav Gobec, in vodja razvojno-tehničnega oddelka, inž. Marjan Hajdinjak, veliko mesnin zasluži tako pozornost, da že razmišljajo o njihovi čimprejšnji vključitvi v proizvodnjo. V celotno inovativno-razvojno dejavnost bodo vključili tudi službo za trženje, ki bo z novostmi poskušala prodreti na tržišče.

Od vodstva Mesna industrija pa je odvisno, če pravilno oceni ta navdih inovativnosti delavcev in jih usmerja na prave trdnice za hitrejši razvoj in višjo kakovost mesnin.

Boris Hegediš

NAGRAJUJEMO!

KRIŽEVSKÉ OPEKARNE

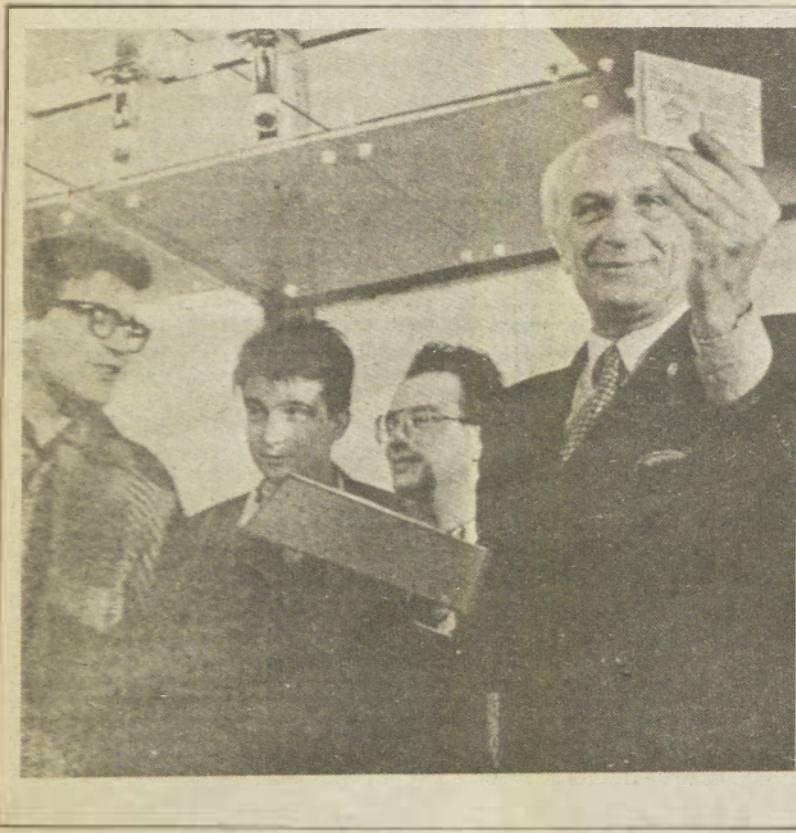
Nagrajujejo naročnike VESTNIKA

Izžrebani novi naročnik VESTNIKA bo prejel 30 m² bobrovca ali tlakovca

PRAVOČASNO POSTANITE NAROČNIK VESTNIKA!

Ime in priimek srečnega izžrebanca bomo objavili 19. januarja.

Člani federalnega sveta in sekretariata transnacionalne radikalne stranke in vodstva slovenske mladine so po tridnevni pogovori v Bohinju organizirali v Cankarjevem domu v Ljubljani še tiskovno konferenco, na kateri so vodji radikalne stranke podelili člansko izkaznico ZSMS (ki jo Panella kaže na posnetku). Radikalci so rekli, da bodo s kongresom v Jugoslaviji poskušali še enkrat, in to med 22. in 27. marcem. Predsednik slovenske mladine Jože Školč: »To je ena tistih akcij, ki ima namen razbijati pedsodke in tabuje.« O radikalcih več v ŽARIŠČU DOGODKOV (spodaj).

Kdo bo naslednji?

Kolektivni odstop zvezne vlade je potekal brez dramatičnih zapletov, do katerih bi prišlo, če bi kateri od obeh zborov zvezne skupščine zahteval razrešitev ZIS, kar bi nujno privedlo do razprave in do glasovanja o razrešitvi.

Branko Mikulić je bil osmi predsednik Zveznega izvršnega sveta, ki ga imamo od leta 1953, in prvi, ki je s celotno ekipo odstopil. Od 1953. do 1963. je bil predsednik Zisa Tito, potem so bili Petar Stambolić, Mika Špiljak, Mitja Ribičič, Džemal Bijedić, Veselin Djuranović, Milka Planinc in od leta 1986 Branko Mikulić.

Tuja javna občela odstopa Zisa ne komentirajo na veliko, bolj ali manj pa so si v ocenah enotni v tem, da je jugoslovansko vladno krizo povzročila predvsem gospodarska kriza. Pariški Le Monde trdi, da bo imel naslednik podobne probleme kot Mikulić. Nekateri časopisi trdijo, da je postal Mikulić neprijeten po znanih majske ukrepih, ki so izšli iz sporazuma z mednarodnim denarnim skladom in ki so močno vplivali tudi na standard prebivalstva.

Po ustavi SFRJ po aktih zvezne SZDL predlaga kandidata za predsednika Zis predsedstvo SFRJ, predhodni postopek izjasnjevanja in posvetovanja o pobudi predsedstva SFRJ pa poteka v okviru SZDLJ. Prva prilžnost, da se zvezna konferenca SZDL Jugoslavije izjavi o predlogu za mandatarnja ZIS, bo seja predsedstva zvezne konference SZDLJ, ki je sklicana za 12. januar.

Različna so ugibanja okrog predloga za novega predsednika ZIS. Eno od takšnih pravi: če bi bila nova vlada »vlada ekspertov«, potem bi morala biti v vladi poleg nekaterih drugih tudi znana zagrebška ekonomista Horvat in Korošič ter Slovenca Bajt in Ribnikar. Naslednja je različica o »močni vladi«. Tu naj bi poleg drugih prišla v poštev Slobodan Milošević in Stefan Korošec. Možna bi bila nekakšna sredinska opcija: med ekonomsko stroko in med politiko.

Predsedstvo SFRJ je na svoji zadnji lanskí seji sklenilo: »Osnovni kriterij za izvolitev novega predsednika Zisa mora biti njegova pripravljenost za izvajanje reforme. S tem predsedstvo seveda ni poudarilo nič konkretnega, otipljivega.

ŠE SLABŠE BO

Anglija, prva kapitalistična država na svetu, je potrebovala 200 let za to, da se je s kmetijstvom ukvarjala le še 20 odstotkov njenega prebivalstva. Druge kapitalistične države so to dosegle v nekoliko krajšem času: v Franciji v 100 in v Nemčiji v 150 letih.

V Jugoslaviji pa se je v komaj 36 letih, od 1945 do 1981, ko smo izvedli zadnji popis prebivalstva, število kmetov zmanjšalo za 80 na 19 odstotkov prebivalstva. Hiter industrijski razvoj je brez dvoma veliko prispeval h gospodarski in družbeni krizi, v kateri smo običajni. V Vojvodini, naši največji žitnici, obdeluje zemljo le 16 odstotkov prebivalstva. Da pa bi bil položaj še huji, je kar 60 odstotkov kmetov starejših od 50 let. Vojvodinsko podeželje je torej čedalje starejše, zato bodo tudi polja vedno slabše obdelana.

Proračunski prepri na Madžarskem

Tudi madžarski parlament je v zadnjih dneh pretečenega leta doživljal burne proračunske razprave. Poslanci so najprej zavrnili kar tri vladne predloge in se končno ogreli za četrto različico. Šlo je za 500 milijonov forintov (okoli deset milijonov dolarjev), ki so manjkali, da bi izenačili

proračunske prihodke in izdatke za leto 1989. In v čem je bila četrta različica predloga? Poslanec Ferenc Voma iz županije Pešta je namreč predlagal, da spornih 500 milijonov forintov naj ne bi vzeli županijskim svetom (upravnim organom nekakšnih velikih okrajev), temveč družbenopoliti-

čnim organizacijam. Znatna večina poslancev je predlog podprla, med 57 poslanci, ki so glasovali proti, pa so bili poleg generalnega sekretarja madžarske partije Karolyja Grossa in predsednika vlade Miklosa Nemethyja tudi visoki predstavniki sindikatov, predsedniki najrazličnejših organizacij in verskih skupnosti.

Partijski politburo je že pred sprejemanjem zakona o proračunu predlagal, naj se dotacije za družbenopolitične organizacije zmanjšajo, je potem izjavil Gross in tudi povedal, da v proračunskem letu 1990 partija ne bo več zahtevala denarja iz proračuna, saj bi ga imela dovolj iz založniške in drugih dejavnosti.

V razpravi o predlogu novega državnega proračuna so bili pogosti tudi glasovi, da gospodarstvu ni mogoče v nedogled zviševati davkov, prav tako pa je du skrjalosti obremenjeno tudi prebivalstvo. Edini izhod so torej videli v zmanjšanju proračunskih izdatkov.

UMIK

Odstop zisa vsekakor ni presenetil nikogar. Čeprav nismo vajeni kolektivnih umikov naših vlad.

Tudi razlaga Branka Mikulića, da je zis storil vse, kar je mogel, da pa nihče drug ni storil ničesar, kar bi moral, ni nikakršno presenečenje.

Vsak misli o sebi pač samo vse najboljšje!

Lahko celo rečemo, da smo si oddahnil: končno se je vendarle zgodilo nekaj povsem normalnega — umaknila se je vlada, ki ni mogla uresničiti obljubljenega.

Seveda je pri tem povsem vseeno, ali je preseгла svoje moči ali je delala pod svojimi sposobnostmi. Odločitno je dejstvo, da pričakovana niso uresničena in da to sprejemajo ljudje kot ček brez kritja: časi, ko je bilo obilje brezrezervnega zaupanja v »modro vodstvo«, so namreč že daleč za nami.

Komentarji, pri nas in v svetu, so in bodo vsekakor najrazličnejši. Vzroke za stanje, kakršno je nastalo pri nas, bo vsakdo iskal pač s svojega zornega kota.

Meni se zdi, da je vse to, kar je, rezultat zvrhane mere oportunitizma: namesto da bi vztrajali pri množjenju, smo se prepuščali deljenju in nam zdaj pretijo posledice — kaj potem, ko bomo vse razdelili?

Papirne reforme tu ne pomagajo mnogo: znano je, da papir prenese vse. Potrebno je razgibati množice za ustvarjanje, vendar ne bomo zapisali, da za nove vrednosti, ker je to ekonomistično preveč zlorabljeno samo za kopičenje dohodkov ne glede na moralne norme socializma.

Za ustvarjanje pa so potrebni jasni cilji, nesebična opredelitev in neumoljiva vztrajanja pri življenjskih ciljih ustvarjalcev novega življenja. kakor smo temu rekli nekoč v revolucionarnem in zmagovalnem zanosu.

Nesreča je najbrž za Mikulića (in mnoge druge), da morajo javno razlagati, kako da si niso nič prisvojili glede lastnine, ki jo imajo, šolanja otrok v tujini in drugega, za kar preprosto ljudje menijo, da je rezultat privilegijev — nemoralnega vedenja ljudi, za katere je nekoč držalo, da so socialistični svetniki.

Nasploh se zdi, da je lastnina tisto, kar je postalo splošno sporno in zaradi česar ni napredka, temveč prej vedno več nazadovanja.

Ze pred prvo gospodarsko reformo in še prej, ob začetku uvajanja samoupravljanja, so nas učili, da ni nikakršno zlo imeti čim več, ker je zlo imeti čim manj, saj smo se za socializem borili, ne samo pri nas, zaradi izboljšanja življenja vseh, predvsem pa najsiromajnejših.

Problemi so nastali, ko so se posamezniki začeli čedalje bolj razlikovati od množic po svojih gnotnih razmerah, kar so jim ljudje vedno bolj šteli v zlo, kajti, kako se lahko nekomu življenje izboljšuje, medtem ko se vsem skupaj slabša?

Gre kajpak za splošno propagirano načelo življenja glede na rezultate svojega dela. Analogno to pomeni, da nihče nikdar ni zameril svojim modrim ali nemodrim voditeljem nadpovprečnih dobrih, če so oni znali izboljševati življenjsko raven vsem »vodenim« narodom in narodnostim oziroma občanom.

V irenetkih zdajšnje gospodarske reforme, ko se deli lastnina na še več oblik lastnine in delavčeva edina lastnina — delovna sila — izgublja vsako ceno, nastaja vprašanje: ali si vodilni ljudje, ne samo v zisu, ne umivajo rok po pilatovski, češ: mi nismo krivi za nič.

Vprašanje pa je, zakaj je potrebno delati za lastnino toliko kompromisov, ko je v socializmu vendar vse, kar je, naše? Ze nekoč je dejal prof. dr. Miroslav Pečujlić, znan v znanosti kot v politiki, da je ekstremno pojmovana lastnina (deljena na družbeno in zasebno) — leseno železo, nekaj, iz česar se jeklo ali nekaj še boljšega ne more dobiti.

Za ustvarjanje novih vrednosti, tistega, kar je mogoče ustvariti z delom prek močnosti in sposobnosti kapitala, je pač potrebno množice organizirati, kar ni odvisno od lastnine, a to je tisto, kar od nekdaj pričakujemo od komunistov in njihove avangardne vloge v delavskem razredu oziroma življenjsko nasploh: da z nobeno zmago nikdar niso zadovoljni, ker je sprememba oblasti najmanj, kar se pričakuje od revolucije, saj je socializem samo začetek spreminjanja sveta, ki naj bo nekoč osvobodjen vsakršnega suženjstva. Vsak umik posameznikov in celot, kot je naprimer zis, pred pohodom napredka je torej neizbežna nuja.

VIKTOR ŠIREC

V žarišču dogodkov

Različno, a tudi nejasno — o radikalcih

Tik pred zdajci je še kazalo, da bo v Zagrebu med 4. in 8. januarjem 35. kongres transnacionalne in nenasilne (tako se sami imenujejo) radikalne stranke, ki je »znana po svojih bitkah za državljanske pravice, za pravico do življenja, za Združene države Evrope«, kot so zapisali v Radikalnih novicah, izdanih v slovenskem in srbohrvaškem jeziku. Danes naj bi imela stranka že nekaj sto članov, pripadnikov najrazličnejših evropskih narodnosti, vodi pa jo Zvezni svet radikalne stranke, v katerem je 17 Italijanov in 18 neitalijanov. Na zagrebški kongres so povabili tudi predsednika zisa Branka Mikulića.

In tik pred zdajci je dobilo danjem v Trstu sploh niso spomnili slovenske manjšine.

Duško Udovič, tajnik Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu pravi: »Značilnost radikalcev je, da znajo to življenje iznajdljivo razgibati, velikokrat z bučnimi akcijami.« Pravi, da so se na Tržaškem pojavili takoj po podpisu osimskega sporazuma in se po svoje vključili v gonjo proti sporazumu. Senator Stojan Spetič dvomi, da bi bili radikalci prežeti s prijateljstvom do Jugoslavije, saj zahtevajo, da bi Jugoslavija odprla Istro in Dalmacijo za vrnitev stotisočev povojnih beguncev in da bi to območje postalo nekakšen kondominij. Spetič tudi ve povedati, da je Marco Panella odločilno pomagal pri zbiranju 65 tisoč podpisov proti osimskemu sporazumu. »Radikalci se imajo za nekakšne prvoborce za človekove pravice«, pravi Spetič, »kljub temu pa mi ni znano, da bi se javno zavzemali za pravice slovenske manjšine v Italiji, čeprav bi bil to resničen dokaz prijateljstva do Jugoslavije.«

Italijanska radikalna stranka (najprej brez vzdeвка transnacionalna) je posledica razmer v sedanjih razmerah meščanske demokracije, kjer se ob bolj ali

globus

BONN — ZR Nemčija se je ostro odzvala na obtožbe ZDA, češ da so zahodnonemške firme sodelovale pri gradnji tovarne bojnih strupov v Libiji. Kancler Kohl je ZDA pozval, naj svoje obtožbe dokažejo.

SZOMBATHELY — Nekdanja madžarska zadruga Radius je postala prva delničarska družba na Madžarskem. Glavni delničar je zadruga z 63 milijoni forintov delnic, zasebniki pa so odkupili delnic za 23 milijonov forintov.

RIM — Papež bo letos, najkasneje pa v začetku prihodnjega leta, obiskal Kubo. Kuba je doslej edina latinskoameriška država, ki je papež še ni obiskal.

MOSKVA — 17 dni po katastrofalnem potresu so rešili zadnje preživete. Iz krajev, ki jih je prizadel potres, so izselili 109.500 otrok, žensk in ostarelih. Več deset tisoč prebivalcev Armenije, ki živijo v sotohri, ogroža mrz, in ki se je po novem letu povzpel tudi do minus 17 stopinj Celzija.

LONDON — Predstavniki Palestinske osvobodilne organizacije Kaled al Hasan je izjavil, da bo PLO najstrožje kaznovala napadalce, ki so podtaknili bombo v ameriško potniško letalo, ki je strmoglavilo nad Škotsko, seveda, če se bo izkazalo, da so to teroristično delo opravili Palestinci.

BUDIMPEŠTA — Na Madžarskem se ukvarjajo s predlogom, da bi v bližnji romunske meje postavili begunsko taborišče. Zaposlili naj bi tudi za mednarodno pomoč. Na Madžarskem živi trenutno več kot 13 tisoč beguncev iz Romunije, ki imajo ustrezne dokumente.

NEW YORK — ZDA in države Evropske skupnosti so po novem letu spet korak bližje novi trgovinski vojni. Evropejci so namreč prepovedali uvoz govedine iz ZDA, ker da ima v sebi prevelike količine hormonov. Američani pa so kot povračilni ukrep uvedli 100-odstotno carino na določene vrste hrane in kmetijskih pridelkov iz držav ES. Skupna vrednost obojestranskih poslov, znaša približno 100 milijonov dolarjev.

TOKIO — 438 Japoncev je od vlade in tovarni zahtevalo odškodnino v višini 94,3 milijona dolarjev zaradi pretiranega onesaženja zraka, kar je ogrozilo njihovo zdravje.

manj utrjenih strankah ne more

pojavitv nova, ki bi imela veliko upanja za parlamentarni boj v lastni državi, zato se ob evropskih integracijskih procesih še celo mora »internacionalizirati«, kajti pred vrati je leto 1992, ko naj bi začel delovati brezcarinski evropski trg EGS. In tu je končno Jugoslavija, ki se ne more poenotiti v pogledih za vstop v to gospodarsko integracijo. Da ima RS svoje programske poudarke, usmerjene k nekaterim najbolj zgodim problemom današnjega časa (ekologija, gospodarski odnosi med svetovnim Severom in Jugom, problemi gigantskih urbanih konglomeracij itd.), je pač razumljivo, saj so programske podobno usmerjene tudi vse druge stranke tega sveta, čeprav jim v marsikaterem pogledu »hodijo v zelje« najrazličnejša občasna državljanska gibanja, ki resnično združujejo interese prebivalstva, kot na primer vosednji Avstriji glede jadrskoelektre Zwentendorf ali hidroelektrarne Hainburg, pa celo na Madžarskem okoli hidrocentrale na Donavi pri Nagymarosu, da o podobnih akcijah v ZR Nemčiji in drugod sploh ne govorimo.

Strankarstvo v zahodni Evropi je že dolgo v krizi in se le s težavo prilagaja izzivom sodobnega sveta. Nekdanji avstrijski kancler Bruno Kraisky, ki je svojo strankarsko pripadnost socialdemokratski stranki preživljal polnih 60 let, in to v glavnem 100-letnici stranke dejal: »Avstrijska socialistična stranka je bolna in preživlja svoje katastrofalno obdobje!«

Kakšni neki so lanko rezultati dogovarjanj nas Jugoslovancev, neizkušenih v tem pogledu, z radikalno stranko na primer!

ČRNA KRONIKA

Za dan republike leta 1976 je bil v zvezni skupščini z aplavzom sprejet Zakon o združenem delu, ki je v dvanajstih letih pomagal napraviti Jugoslavijo takšno, kot je. Po neki analizi dr. Slavena Letice iz Hrvaške (1978) je bilo za izvajanje omenjenega zakona sprejetih blizu milijon in pol zveznih, republiških, in občinskih zakonov ter predpisov, kar je stalo toliko kot na primer 150 tisoč novih delovnih mest ali tisoč kilometrov cest ali pa milijon in pol kvadratnih metrov stanovanjske površine. V Jugoslaviji je bilo ustanovljenih prek 60 tisoč tozdov, ozdov, sisov in podobnih združenj ter leta 1978 172 osnovnih in združenih bank. Takšnega sistema ni bilo in ga ni po vsem svetu, piše zagrebški Vjesnik v podlistku Dogovorna ekonomija. Poleg vsega drugega so na osnovi omenjenega zakona morali delovni kolektivi sprejeti še okoli trideset obveznih samoupravnih aktov, ki so bili popisani na skoraj tisoč goso tipkanih straneh.

USTANOVILI KULTURNO DRUŠTVO 7. ČLEN

Predsednik Turistične zveze Slovenije, Marjan Rožič, v Ljutomeru

MURSKA SOBOTA — MS SZDL za Pomurje so obiskali predstavniki Domovinske ljudske fronte iz Železne županije pod vodstvom njenega sekretarja Imreja Meszarosa. S predsednikom Milanom Nekrepom in predstavniki OK SZDL Lendava in Murska Sobota so se pogovarjali o sodelovanju obeh frontnih organizacij v letošnjem letu. Tako naj bi bilo uradno srečanje obeh organizacij marca na Madžarskem. Tudi skupna seja obeh narodnostnih komisij, na kateri bodo razpravljali predvsem o zakonu o narodnostih, ki ga pripravljajo na Madžarskem, bo potekala nekje v Železni županiji.

Obe organizaciji si bosta še naprej prizadevali za spodbujanje vsestranskih stikov prebivalcev ob meji, tako med krajevnimi skupnostmi na naši strani kot občinami na Madžarskem. Iskati pa bo potrebno tudi druge oblike, kot so skupne razprave npr. o ekologiji, varstvu okolja in podobno. Podpirali bodo tudi sodelovanje raznih specializiranih organizacij in društev.

MURSKA SOBOTA — Na zaslužne posameznike so se ob novem letu spomnili tudi v krajevni organizaciji Zveze združenih borcev NOV v mestu Murska Sobota. Ob tej priložnosti so izročili na slovesnosti štirim članom borčevske organizacije, ki so pred kratkim praznovali visoke življenjske jubileje, knjižna darila. Prejeli so jih: Štefan Čer in Ivan Zafošnik za 70-letnico ter Vlado Čampelj in Henrik Mežan za 60-letnico.

MURSKA SOBOTA — OK SZDL je pripravila že tradicionalen sprejem za novinarje. V imenu družbenopolitičnih organizacij, skupščine občine in izvršnega sveta se je predstavnikom sredstev javnega obveščanja zahvalil za dosedanje uspešno sodelovanje sekretar občinske fronte organizacije Jože Stvarnik. Poudaril je zelo pomembno vlogo sredstev javnega obveščanja pri širšem informiranju javnosti o aktualnem dogajanju v občini in Pomurju. Na sedežu OK SZDL so pripravili tudi slovesen sprejem za upokojence delovne skupnosti skupnih služb, katerim so se zahvalili za njihov prispevek med službovanjem in poznejšo aktivnost.

MURSKA SOBOTA — Na sedežu delovne skupnosti skupnih služb mestnih krajevnih skupnosti so pripravili za predsednike KK SZDL, svetov in skupščin krajevnih skupnosti tovariško srečanje. Ob tej priložnosti so se jim zahvalili za njihov prispevek za čim boljše delovanje krajevnih samouprav in družbenopolitičnih organizacij v pomurskem središču ter izrazili skupno željo, da se tovrstno sodelovanje v letu 1989 še okrepi.

LENDAVA — Na seji izvršnega sveta skupščine občine so razpravljali o izločitvi temeljne organizacije združenega dela Promet in delavnice iz sestave delovne organizacije Viator Ljubljana. Izvršni svet je dal soglasje za izločitev, tako da bo nova delovna organizacija začela smostojno delovati že v tem letu. Izvršni svet je razpravljaj tudi o izločitvi temeljne organizacije združenega dela Elektrokontakt Lendava iz sestave delovne organizacije Elektrokontakt Zagreb. Tudi za to izločitev so dali soglasje, vendar so opozorili na to, da bi se morale nove delovne organizacije povezati v večje sisteme, vendar na drugačni osnovi.

LENDAVA — V Lendavi so bile skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. Na vseh so sprejeli spremembe in dopolnitve dogovora o temeljih družbenega plana občine Lendava za obdobje 1986—90, ki se nanašajo na družbene dejavnosti, zlasti pa na njihove strokovne službe. Te naj bi v letošnjem letu (končno) preorganizirali, s čimer bi dosegli večjo učinkovitost, na drugi strani pa manjše realne izdatke za njihovo delo. Skupščine sisov so sprejele popravljani finančni načrt za lansko leto in dodatek k samoupravnemu sporazumu o svobodni menjavi dela in v tej zvezi tudi sklepe za financiranje skupnih strokovnih služb v prvem četrtletju novega leta. Na skupščini izobraževalne skupnosti pa so obravnavali poročilo o delu vzgojno-izobraževalnih zavodov (osnovnih in srednjih šol).

HOTIZA — Na razširjeni seji krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij so bili odločno proti ukinitvi otroškega vrtca. Sklenili so, da bodo te ustanovi pomagali pri reševanju težkih gmotnih težav (krajevna skupnost bo rešila problem kanalizacije oz. greznice), zavzeli pa so se tudi za čimprejšnjo gradnjo novega vrtca. Podobno kot v drugih krajih bodo tudi Hotizanci prispevali za novogradnjo ustrezen delež. Govorili so tudi o telefoniji, za katero so sicer že nakupili kable, zdaj pa je na potezi poštno podjetje, ki naj se izkaže, vendar je že na začetku začelo škripati.

LENDAVA — V 500-članskem tozdu Elektromaterial Lendava so se zadnji dan starega leta na referendumu odločili za izločitev iz delovne organizacije Elektrokontakt Zagreb in za oblikovanje enovite delovne organizacije. Za statusno spremembo je glasovalo več kot 83 odstotkov delavcev. Glede na to, da ta čas v Elektromaterialu Lendava še nimajo vseh služb, potrebnih za učinkovito delo podjetja, bodo spremembe prišle do izraza postopoma. Seveda pa bodo še naprej sodelovali z Elektrokontaktom, saj se proizvodna programa dopolnjujeta.

BANOVC — Na tradicionalnem novoletnem sprejemu za direktorje in vodje strokovnih služb ozvod in sisov občine Ljutomer, ki ga organizira vodstvo SO Ljutomer, je Miro Steržaj, ljutomerski župan, spregovoril o trenutnem stanju v občini in združenem delu in poudaril, da so slabi rezultati zgolj posledica neustrezne kadrovske politike, premalo zahtevnih programov in prepočasnega prilagajanja industrije zahtevam tržišča. Opozoril je tudi, da se bo kadrovska politika morala čimprej radikalno spremeniti, več bo potrebno vlagati v razvoj in raziskave.

V imenu predsedstva SFRJ pa je izročil tudi državna odlikovanja. Red dela s srebrnim vencem sta prejela Ivan Kunej in Ivo Tivadar iz Ljutomer, medalje dela pa so prejeli Mirko Kolaric iz Podgradja, Jože Grnjak iz Rinčetove Grabe in Viktor Stanek iz Ljutomer.

Zgodilo se je predzadnji dan minulega leta v gostišču Schubertov na Zinzendorfsgasse 17 v Gradcu. Zbrali so se slovensko in nemško govoreči Štajerci, da po večletnih pripravah ustanovijo lastno društvo. Imenovalo naj bi se Znanstveno društvo prijateljev za uveljavitev, uresničevanje in pospeševanje v 7. členu državne pogodbe iz leta 1955 navedenih humanih, kulturnih in šolskih pravic, zahtev in dolžnosti avstrijskih državljanov na Štajerskem ali na kratko: Kulturno društvo 7. člen za Štajersko.

Na dopoldnaškem ustanovnem obnem zboru so potrdili društveni pravilnik, ki so ga pobudniki — predvsem prof. dr. Wolfgang L. Gombocz, docent na filozofskem inštitutu graške univerze, rojak iz Potrne (Lafeld) pri avstrijski Radgoni — pred pol leta vložili pri oblasteh in so ga le-te odobrile, izvolili vodstvo — za predsednika Andreja Zemljčič, študentko germanistike in filozofije iz Gorice (Goritz bei Radkersburg) pri avstrijski Radgoni — in sprejeli delovni program. Ob tej priložnosti je Andreja Zemljčič izjavila: »Čeprav nas je danes samo šest, smo srečni, da nam je ustanovitev končno le uspela. K očitku, da samo dve osebi govorita slovensko, lahko povem, da na območ-

ju, kjer 70 let ni bilo pouka v slovensčini, ni mogoče zahtevati, da mladi ljudje govorijo slovensko. Tako smo današnje sejo opravili v nemščini. Za nas so pomembni vsi, ki se zanimajo za to problematiko in imajo toliko poguma, da jo obravnavajo pred javnostjo. Pogum je v Radgonskem kotu potreben. Že zdaj se namreč kažejo učinki naših dejavnosti, kar se tiče obnašanja javnih oseb do nas.«

«Z delovnega programa naj omenimo, da se bodo v prvem letu potrudili za uvedbo pouka v slovenščini za dijake na štajerski meji pod geslom: Nauči se jezika svojega soseda! Želja je, da bi s poukom začeli že v septembru. Druga vsebinska točka je ureditev muzeja za ljudsko izročilo v

Radgonskem kotu, kjer bi zbirali in ohranjali ostanke ljudske kulture na tem območju. Računajo na gmotno in moralno pomoč javnosti in posameznikov. Prav tako nameravajo izdati vodič o drugačni, slovenski plati avstrijske Radgone, za kar že pripravljajo slikovno gradivo.

Skratka, opravljeno je bilo zgodovinsko dejanje. »saj je to« — kot je poročal Slovenski Vestnik — »po prvi svetovni vojni prvi poskus znanstvenega proučevanja narodnostne problematike štajerskih Slovencev in prvi resen pristop k organiziranemu kulturnemu delu. Že samo ime društva pa vsebinsko izhaja iz državne pogodbe, saj so v njenem 7. členu izrecno imenovani tudi Slovenci na Štajerskem.« Ustanovnega obnega zbor se je med drugim udeležil tudi dr. Franci Zwitner, koordinator narodnostnih skupnosti (manjšin) v Avstriji, ki je poudaril, da so slovensko in nemško govoreči Štajerci z društvom na pravi poti.

Branko Žunec

ČETRTI ROSVET O VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU ROMSKIH OTROK V MARIBORU VPRAŠANJE JEZIKA

VPRAŠANJE JEZIKA

Zavod Slovenije za šolstvo in mariborska pedagoška fakulteta sta prejšnji teden pripravila četrti posvet o vzgojno-izobraževalnem delu z romskimi predšolskimi in šolskimi otroki. Na posvet so povabili učitelje in vzgojitelje romskih otrok ter druge strokovnjake in delavce, ki se ukvarjajo z romsko problematiko. Gosta posveta sta bila tudi dr. Vanek Šifnar in dr. Rajko Džurič, generalni sekretar svetovne organizacije Romov, ki je tudi predaval.

Podobno kot na tretjem posvetu, ki je bil leta 1986 v Murski Soboti, so ugotavljali, da se nekaj vendarle spreminja, toda uspehi so skromni v primerjavi z vložencem delom. Večina romskih učencev šolanje konča na razredni stopnji, razred velikokrat po-

strokovnjaki na četrtem posvetu so rekli: ker ni res, da bi bili romski otroci manj sposobni, kar so pokazali tudi prilagojeni testi, ki so jih uspešno rešili romski malčki, lahko sklepamo, da je nekaj narobe v šolskem sistemu,

ni priznala statusa naroda. Ta pravica pa vključuje tudi pravico učenja v maternem jeziku.

Uvodni referat posveta je imel dr. Rajko Džurič, govoril pa je o Romih v svetovni književnosti,

Svetovna organizacija Romov je bila ustanovljena leta 1971 v Londonu, do sedaj pa so bili trije kongresi. Drugi je bil v Ženevi, tretji v Göttingenu v Nemčiji, četrti, ki naj bi bil letos, pa bo verjetno v Amsterdamu.

Dr. Rajko Džurič za Vestnik: »Rešiti se mora status romskega naroda, utrditi položaj narodnosti, v skladu z ustavnimi rešitvami in opredelitvami bi morali imeti svoje predstavnike v organih oblasti, družbenopolitičnih organizacijah in drugih telesih. Moralni bi imeli šolo v maternem jeziku ali se jezika učiti vsaj fakultativno. Tudi ta posvet je pokazal, da je jezik velika ovira za pridobivanje znanja. Sistematično bi se moralo skrbeti za socialno problematiko, ki je zelo pereča, in vzpostaviti razmere za ohranjanje kulture in jezika.

Letos bo od 20. junija do 25. avgusta v Beogradu mednarodna prva poletna romska šola, zanjo se bodo verjetno zanimali tudi slovenski romski in nemški otroci.«

ki ni pisan zanje, v katerem se ne znajdejo in jim je tuj. Učitelji pa pravijo, da so romski otroci, ki pridejo v šolo, skorajda izgubljeni, saj se morajo neznanu snov učiti v njim tujem jeziku. Zato so menili, da bi več otrok moralo obiskovati priprave na šolo ali vrtce, kjer bi se naučili slovenskega jezika in bi v šoli uspešneje sledili snovi. Dr. Vanek Šifnar pa je že pred leti zapisal, da »z jezikom narodnost raste ali pa propade«, zato je tudi na posvetu zastopal to mnenje, ko je dejal, da imamo do Romov dolg, saj razen Bosne in Hercegovine nobena druga republika Romom

Vladka Škof je predstavila stanje in problematiko vzgoje in izobraževanja romskih otrok v Sloveniji, Mladen Tancer in Sunčica Findak raziskave, ki so bile opravljene o vzgoji in izobraževanju romskih otrok v Sloveniji in na Hrvaškem. Za učitelje in vzgojitelje pa sta bili poučni predavanja doktorice Ljubice Marjankovič na temo, ali lahko otrok vse, kar zna, tudi pove, ter Vere Slovčnjak o razvrščanju romskih otrok. Sodeloval je tudi dr. Jože Zdravec in predstavil zdravstveno stanje pomurskih romskih otrok.

Majda Horvat

Nova bolnišnična oprema

Pomurje še vedno zbira denar za opremo oddelkov nove bolnišnice v Rakičanu. V letu 1987 so iz tujine kupili za milijardo in 600 milijonov dinarjev medicinske opreme, lansko leto pa na tujem in domačem trgu za 2 milijardi in 880 milijonov dinarjev. Skoraj milijardo so dali za drobne laboratorijske instrumente, ki so jih potrebovali vsi oddelki,

868 milijonov za tri rentgenske aparate in temnico za razvijanje filmov. Kirurški oddelki je dobil aparaturo za pregledovanje prebavnega trakta, očesni oddelki aparat za ultrazvočno diagnostiko ter bolnišnična lekarna linija za pripravo infuzijske tekočine. Prav slednjo so morali kupiti na tujem in je bila zelo draga v primerjavi s ceno kupljene linije, za katero so odšteli 328 milijonov dinarjev. Skoraj 500 milijonov so dali za opremo kuhinje. Tako bodo lahko uvedli tako imenovani tabletini sistem kuhanja, saj bo vsak bolnik — zaenkrat na kirurškem in ginekološkem oddelku — dobil hrano, ki bo primerna njegovemu zdravstvenemu stanju. Do sedaj so kuhali za posamezne bolezni, bolniki pa imajo največkrat hkrati več bolezni.

ki so se odločile, da zberejo potrebni denar.

Računalniška tomografija pomeni računalniško globinsko slikanje organov po milimetrskih plasteh. Računalnik sliko takoj obdelava, določiti dražnjo ter ugotovi bolezensko spremembo že v njeni začetni stopnji. To je na primer zelo pomembno pri rakastih obolenjih. Pregledujejo lahko vse človeško telo, doza žarčenja je dosti manjša, preiskava pa manj boleča. Zaradi vsega, kar omogoča računalniško slikanje ob poškodbi iščemo možganske krvavitve, lobanje ni treba vr-tati.

Do sedaj so naši bolniki hodili na tako slikanje v Maribor, kot kaže, pa bodo morali še naprej. Po delitvi dela, ki je dogovorjena v Sloveniji oziroma med zdravstvenimi ustanovami, soboška bolnišnica te aparature ne bi smela imeti in Zdravstveni svet ne bi dal soglasja za njeno uporabo. Pomurski zdravstveni center je za Ljubljano pripravil obrazložitve, vendar še vedno ne vedo povedati, kakšna bo usoda aparature, ki je v zaboju že v Rakičanu.

Majda Horvat

Bernarda B. Peček

Bičanje družbenih dejavnosti

Povod za odstop zvezne vlade je bil menda revolt delegatov skupščine zoper hitro sprejemanje interventnega zakona o omejevanju porabe v družbenih dejavnostih. Vlada je odstopila, delegati pa so sprejeli predlagani zakon.

Prav lahko jim verjamemo, da je bilo sprejetje tega zakona potrebno, saj če ga ne bi, jugoslovanska vlada sveta res ne bi imela pokazati ničesar od obljubljenega. Tako pa ni opomogla gospodarstva, niti kmetijstva, ni uspela pri tržnih zakonitostih, prav tako ni zmanjšala inflacije, z zakoni pa je rezala v družbene dejavnosti, seveda lažje kot v proračunsko porabo.

Strokovni delavci pa so ob pregledovanju tega zakona že napovedali, da se bodo z njegovim sprejetjem zagotovo pre-

trgale še tiste niti, ki so za silo držale raven storitev. Kako daleč nazaj na raven iz preteklosti pa bo vse skupaj zdrsnilo, bomo videli in prav kmalu okusili.

Nič kaj ajsne prihodnosti ni tudi za zdravstvo, slovensko zdravstvo pa so potlačili tudi

KOMENTAR

delegati republiške zdravstvene skupnosti, ki so v dobronamernosti spremenili vrednosti participacije. Odločali so se v veri, da bodo tako pomagali človeku, da mu bodo zdravstvene storitve dostopnejše, saj je zdravje vendar pravica vseh ljudi. Dobrota in dobronamernost pa se sedaj še bolj kot

kdajkoli sprevrča v udarce, ki po drugi strani bijejo istega človeka, kateremu se želi dobro. Z manjšim doplačilom k zdravstvenim storitvam zdravstvo izgublja precejšnji vir dohodka. Izgublja tudi pomursko zdravstvo, največ izvajalci zdravstvenih storitev in lekarne, približno štiri odstotke prihodka od participacije prenesle tudi v blagajne občinskih zdravstvenih skupnosti.

Pravijo sicer, da bi se s sprejetjem novega zakona o zdravstvenem varstvu rešilo vprašanje, kje vzeti tako izgubljen denar, vendar pa se bo to v najboljšem primeru zgodilo ob polletju. Do takrat (mogoče tudi dlje) pa bomo spet pisali: ker je v zdravstvu premalo denarja, je manj pravic in manj dobrih zdravstvenih storitev.

Majda Horvat

DOBROVNİK

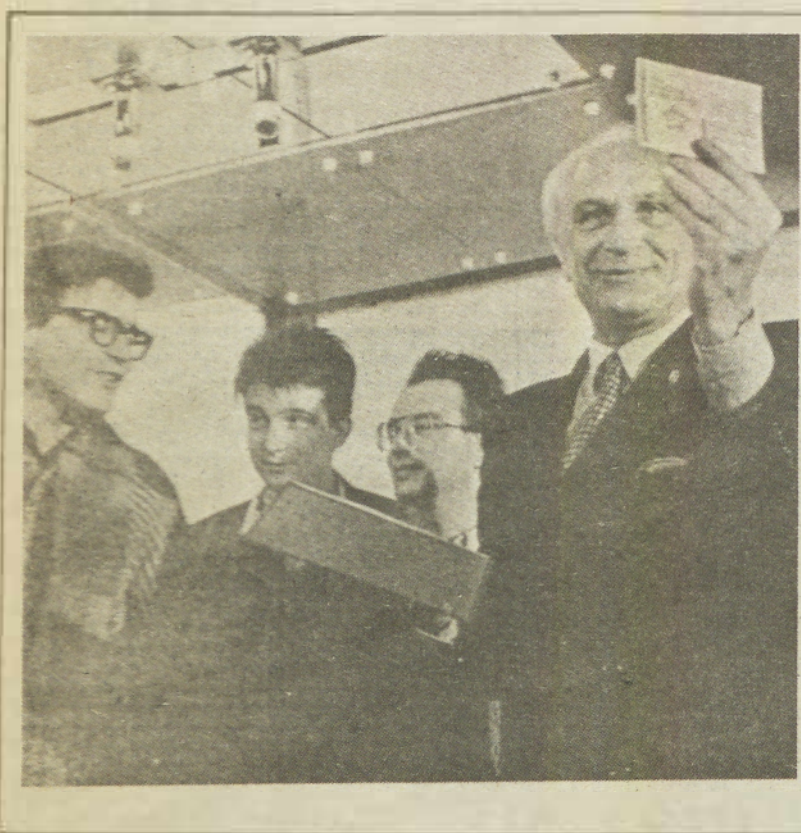
TOVARNA BO!

V Dobrovniku so že začeli obnavljati stari mlin, v katerem bo tekstilna tovarna z Otiškega vrha (na Koroskem) uredila obrat za izdelavo modnih pletenih ženskih hlačnih nogavic. V mlini tovarnici se bo v začetku zaposlilo 18 delavcev, pozneje, če bodo izrabili še drugi del poslopja, pa seveda še več. Torej tudi v Dobrovniku, ki je narodnostno mešano in obmejno krajevno središče lendavske občine, zametek industrije in s tem mnogosediščnega razvoja. Upanje pa je še toliko večje, ker ni izključena možnost, da bo v ta kraj prenesla del svojega proizvodnega programa (izdelavo transformatorjev) tovarna Gorenje Varstroj iz Lendave.

Redna izdelava hlačnih nogavic v obratu v Dobrovniku bo stekla junija, ko občina Lendava praznuje svoj praznik.

S. S.

Člani federalnega sveta in sekretariata transnacionalne radikalne stranke in vodstva slovenske mladine so po tridnevni konferenci v Bohinju organizirali v Cankarjevem domu v Ljubljani še tiskovno konferenco, na kateri so vodji radikalne stranke podelili člansko izkaznico ZSMS (ki jo Panella kaže na posnetku). Radikalci so rekli, da bodo s kongresom v Jugoslaviji poskušali še enkrat, in to med 22. in 27. marcem. Predsednik slovenske mladine Jože Školč: »To je ena tistih akcij, ki ima namen razbijati predsodke in tabuje.« O radikalcih več v ŽARIŠČU DOGODKOV (spodaj).

Kdo bo naslednji?

Kolektivni odstop zvezne vlade je potekel brez dramatičnih zapletov, do katerih bi prišlo, če bi kateri od obeh zborov zvezne skupščine zahteval razrešitev ZIS, kar bi nujno privedlo do razprave in do glasovanja o razrešnici.

Branko Mikulić je bil osmi predsednik Zveznega izvršnega sveta, ki ga imamo od leta 1953, in prvi, ki je s celotno ekipo odstopil. Od 1953. do 1963. je bil predsednik Zisa Tito, potem so bili Petar Stambolić, Mika Špiljak, Mitja Ribičič, Džemal Bijedić, Veselin Djuranović, Milka Planinc in od leta 1986 Branko Mikulić.

Tuja javna občita odstopa Zisa ne komentirajo na veliko, bolj ali manj pa so si v ocenah enotni v tem, da je jugoslovansko vladno krizo povzročila predvsem gospodarska kriza. Pariški Le Mond trdi, da bo imel naslednik podobne probleme kot Mikulić. Nekateri časopisi trdijo, da je postal Mikulić neprijateljen po znanih majskih ukrepih, ki so izšli iz sporazuma z mednarodnim denarnim skladom in ki so močno vplivali tudi na standard prebivalstva.

Po ustavi SFRJ po aktih zvezne SZDL predlaga kandidate za predsednika Zis predsedstvo SFRJ, predhodni postopek izjasnjevanja in posvetovanja o pobudi predsedstva SFRJ pa poteka v okviru SZDL. Prva priložnost, da se zvezna konferenca SZDL Jugoslavije izjasni o predlogu za mandatara ZIS, bo seja predsedstva zvezne konference SZDL, ki je sklicana za 12. januar.

Različna so ugibanja okrog predloga za novega predsednika ZIS. Eno od takšnih pravi: če bi bila nova vlada »vlada ekspertov«, potem bi morala biti v vladi poleg nekaterih drugih tudi znana zagrebška ekonomista Horvat in Korošič ter Slovenca Bajt in Ribnikar. Naslednja je različica o »močni vladi«. Tu naj bi poleg drugih prišla v postev Slobodan Milošević in Štefan Korošec. Možna bi bila nekakšna sredinska opcija: med ekonomsko stroko in med politikom.

Predsedstvo SFRJ je na svoji zadnji lanski seji sklenilo: »Osnovni kriterij za izvolitev novega predsednika Zisa mora biti njegova pripravljenost za izvajanje reforme. S tem predsedstvo seveda ni povedalo nič konkretnega, otipljivega.

ŠE SLABŠE BO

Anglija, prva kapitalistična država na svetu, je potrebovala 200 let za to, da se je s kmetijstvom ukvarjala le še 20 odstotkov njenega prebivalstva. Druge kapitalistične države so to dosegle v nekoliko krajšem času: v Franciji v 100 in v Nemčiji v 150 letih.

V Jugoslaviji pa se je v komaj 36 letih, od 1945 do 1981, ko smo izvedli zadnji popis prebivalstva, število kmetov zmanjšalo za 80 na 19 odstotkov prebivalstva. Hiter industrijski razvoj je brez dvoma veliko prispeval h gospodarski in družbeni krizi, v kateri smo obstajali. V Vojvodini, naši največji žitnici, obdeluje zemljo le 16 odstotkov prebivalstva. Da pa bi bil položaj še hujši, je kar 60 odstotkov kmetov starejših od 50 let. Vojvodinsko podeželje je torej čedalje starejše, zato bodo tudi polja vedno slabše obdelana.

Proračunski preprih na Madžarskem

Tudi madžarski parlament je v zadnjih dneh pretečenega leta doživljal burne proračunske razprave. Poslanci so najprej zavrnili kar tri vladne predloge in se končno ogreli za četrto različico. Šlo je za 500 milijonov forintov (okoli deset milijonov dolarjev), ki so manjkali, da bi izenačili

proračunske prihodke in izdatke za leto 1989. In v čem je bila četrta različica predloga? Poslanec Ferenc Voma iz županije Pešta je namreč predlagal, da spornih 500 milijonov forintov naj ne bi vzeli županijskim svetom (upravnim organom nekakšnih velikih okrajev), temveč družbenopoliti-

POTI IZ GOSPODARSKE KRIZE

Predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Marko Bulc se je pred novim letom pogovarjal s člani uredništva Gospodarskega vestnika. Iz daljšega pogovora povzemamo nekaj ocen in poudarkov.

Ekonomisti res napovedujejo inflacijo do 400 odstotkov. Toda pri napovedih je pravzaprav tako: kar daste v računalnik, to dobite ven. Treba je namreč govoriti o pogojih: ob takih bo tako, ob drugačnih drugače. Vsi poslušamo: 93 odstotkov zveznega proračuna so borci, armada in nerazviti — meni Bulc. To je točno, za to pa ni druge rešitve, kot se odpovedati nekaterim nestvarnim ciljem v armadi. Če lahko to dela Gorbačov, moramo podobno narediti še mi. Iz zveznega proračuna naj bi stroške za borce prenesli v republiške. Kjer bi bile težave, morebiti v Črni gori, bi pomagali solidarnostno. Po ekonomskih analizah in primerjavah bi lahko v taboru nerazvitih ostala le Kosovo in morebiti Črna gora.

Bulc pravi, da imajo Madžari na primer zelo jasen obračun z dolarjem in rubljam. Podjetje, ki proda stol v Ameriki za dolar, dobi zanj 57 forintov. Če proda enak stol za dolar (1,1 rublja) v SZ, dobi zanj 28 forintov. Pri nas pa je razlika samo 5 odstotkov.

čnim organizacijam. Znatna večina poslancev je predlog podprla, med 57 poslanci, ki so glasovali proti, pa so bili poleg generalnega sekretarja madžarske partije Karolyja Grossa in predsednika vlade Miklosa Nemethyja tudi visoki predstavniki sindikatov, predsedniki najrazličnejših organizacij in verskih skupnosti.

Partijski politbiro je že pred sprejetjem zakona o proračunu predlagal, naj se dotacije za družbenopolitične organizacije zmanjšajo, je potem izjavil Gross in tudi povedal, da v proračunskem letu 1990 partija ne bo več zahtevala denarja iz proračuna, saj bi ga imela dovolj iz založniške in drugih dejavnosti.

V razpravi o predlogu novega državnega proračuna so bili gosti tudi glasovi, da gospodarstvu ni mogoče v nedogled zviševati davkov, prav tako pa je do skrajnosti obremenjeno tudi prebivalstvo. Edini izhod so torej videli v zmanjšanju proračunskih izdatkov.

UMIK

Odstop zisa vsekakor ni presenetil nikogar, čeprav nismo vajeni kolektivnih umikov naših vlad.

Tudi razlaga Branka Mikulića, da je zis storil vse, kar je mogel, da pa nihče drug ni storil ničesar, kar bi moral, ni nikakršno presenečenje.

Vsak misli u sebi pač samo vse najboljše!

Lahko celo rečemo, da smo si oddahnili: končno se je vendarle zgodilo nekaj povsem normalnega — umaknila se je vlada, ki ni mogla uresničiti obljubljenega.

Seveda je pri tem povsem vseeno, ali je preseгла svoje moči ali je delala pod svojimi sposobnostmi. Odločilno je dejstvo, da pričakovano niso uresničena in da to sprejemajo ljudje kot ček brez kritja: časi, ko je bilo obilje brezrezervnega zaupanja v »modro vodstvo«, so namreč že daleč za nami.

Komentariji, pri nas in v svetu, so in bodo vsekakor najrazličnejši. Vzroke za stanje, kakršno je nastalo pri nas, bo vsakdo iskal pač s svojega zornega kota.

Meni se zdi, da je vse to, kar je rezultat vrhane mere oportunitizma: namesto da bi vztrajali pri množanju, smo se prepuščali deljenju in nam zdaj pretijo posledice — kaj potem, ko bomo vse razdelili?

Papirnate reforme tu ne pomagajo mnogo: znano je, da papir prenese vse. Potrebno je razgibati množice za ustvarjanje, vendar ne bomo zapisali, da za nove vrednosti, ker je to ekonomistično preveč zlorabljen samo za kopičenje dohodkov ne glede na moralne norme socializma.

Za ustvarjanje pa so potrebni jasni cilji, nesebična opredelitev in neumičljiva vztrajanja pri življenjskih ciljih ustvarjalcev novega življenja, kakor smo temu rekli nekoč v revolucionarnem in zmagoslavnem znanju.

Nesreča je najbrž za Mikulića (in mnoge druge), da morajo javno razlagati, kako da si niso nič prisvojili glede lastnine, ki jo imajo, šolanja otrok v tujini drugega, za kar preprosti ljudje menijo, da je rezultat privilegijev — nemoralnega vedenja ljudi, za katere je nekoč držalo, da so socialistični svetniki.

Nasploš se zdi, da je lastnina tisto, kar je postalo splošno sporno in zaradi česar ni napredka, temveč prej vedno več nazadovanja.

Že pred prvo gospodarsko reformo in še prej, ob začetku uveljavljanja samoupravljanja, so nas učili, da ni nikakršno zlo imeti čim več, ker je zlo imeti čim manj, saj smo se za socializem borili, ne samo pri nas, zaradi izboljšanja življenja vseh, predvsem pa najsiromasnejših.

Problemi so nastali, ko so se posamezniki začeli čedalje bolj razlikovati od množic po svojih gmotnih razmerah, kar so jim ljudje vedno bolj šteli v zlo, kajti, kako se lahko nekomu življenje izboljšuje, medtem ko se vsem skupaj slabša?

Gre kajpak za splošno propagirano načelo življenja glede na rezultate svojega dela. Analogno to pomeni, da nihče nikdar ni zameril svojim modrim ali nemodrim voditeljem nadpovprečnih dobrin, če so oni znali izboljševati življenjsko raven vsem »vodenim« narodom in narodnostim oziroma občanom.

V trenutkih zdajšnje gospodarske reforme, ko se deli lastnina na še več oblik lastnine in delavčeva edina lastnina — delovna sila izgublja vsako ceno, nastaja vprašanje: ali si vodilni ljudje, ne samo v zisu, ne umivajo rok po pilatovski, češ: mi nismo krivi za nič.

Vprašanje pa je, zakaj je potrebno delati z lastnino toliko kompromisov, ko je v socializmu vendar vse, kar je, naše? Že nekoč je dejal prof. dr. Miroslav Pečujić, znan v znanosti kot v politikah, da je ekstremno pojmovana lastnina (deljena na družbeno in zasebno) — leseno železo, nekaj, iz česar se jeklo ali nekaj še boljšega ne more dobiti.

Za ustvarjanje novih vrednosti, tistega, kar je mogoče ustvariti z delom prek možnosti in sposobnosti kapitala, je pač potrebno množiti organizirani, kar ni odvisno od lastnine, a to je tisto, kar od nekod pričakujemo od komunistov in njihove avangardne vloge v delavskem razredu oziroma življenju nasploš: da z nobeno zmago nikdar niso zadovoljni, ker je sprememba oblasti najmanj, kar se pričakuje od revolucije, saj je socializem samo začetek spreminjanja sveta, ki naj bo nekoč osvobojen vsakršnega suženjstva. Vsak umik posameznikov in celot, kot je naprimer zis, pred pohodom napredka je torej neizbežna nuja.

VIKTOR ŠIREC

V žarišču dogodkov Različno, a tudi nejasno — o radikalcih

Tik pred zdajci je še kazalo, da bo v Zagrebu med 4. in 8. januarjem 35. kongres transnacionalne in nenasilne (tako se sami imenujejo) radikalne stranke, ki je »znana po svojih bitkah za državljanske pravice, za pravico do življenja, za Združene države Evrope«, kot so zapisali v Radikalnih novicah, izdanih v slovenskem in srbohrvaškem jeziku. Danes naj bi imela stranka že nekaj sto članov, pripadnikov najrazličnejših evropskih narodnosti, vodi pa jo Zvezni svet radikalne stranke, v katerem je 17 Italijanov in 18 neitalijanov. Na zagrebški kongres so povabili tudi predsednika zisa Branka Mikulića.

In tik pred zdajci je dobilo vodstvo stranke z jugoslovanske strani nedvoumno izraženo prepoved kongresa na ozemlju SFRJ. Sledile so intervencije, tiskovne konference, celo protesti pred jugoslovanskim konzulatom v Trstu in gladovna stavka, vendar vse to ni nič zaleglo.

Po tem se je slovensko mladinsko vodstvo odločilo, da povabi radikalce na tridnevni obisk v mladinski izobraževalni center v Bohinju. Prišlo jih je več kot sto in z njimi tudi vodja stranke Marco Panella, ki je dejal, da bodo s slovenskimi mladinci skušali odkriti skupne točke, prispevati k boljšemu razumevanju razmer v Jugoslaviji ter hoteni in želja transnacionalne radikalne stranke.

»Zadnje zasedanje vodstva stranke pred dnevi v Trstu je izzvalo, mlo rečeno, med Slovenci v Italiji, predvsem pa še na Tržaškem različne občutke in odklonila stališča«, je v Delu zapisal Miro Poč. Saj se transnacionalci, kljub nenehnemu poudarjanju prijateljstva do Jugoslavije in skrbi za njeno prihodnost in ob vsem govorjenju o človekovih pravicah, demokraciji, nenasilju, civilni družbi in pravni državi med svojim zase-

danjem v Trstu sploh niso spomnili slovenske manjšine. Duško Udovič, tajnik Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu pravi: »Značilnost radikalcev je, da znajo to življenje iznajdljivo razgibati, velikokrat z bučnimi akcijami.« Pravi, da so se na Tržaškem pojavili takoj po podpisu osimskega sporazuma in se po svoje vključili v gonjo proti sporazumu. Senator Stojan Spetič dvomi, da bi bili radikalci prežeti s prijateljstvom do Jugoslavije, saj zahtevajo, da bi Jugoslavija odprla Istro in Dalmacijo za vrnitev stotisočev vojnih beguncev in da bi to območje postalo nekakšen kondominij. Spetič tudi ve povedati, da je Marco Panella odločilno pomagal pri zbiranju 65 tisoč podpisov proti osimskemu sporazumu. »Radikalci se imajo za nekakšne prvoborce za človekove pravice«, pravi Spetič, »kljub temu pa mi ni znano, da bi se javno zavzemali za pravice slovenske manjšine v Italiji, čeprav bi bil to resničen dokaz prijateljstva do Jugoslavije.«

Italijanska radikalna stranka (najprej brez vzdevala transnacionalna) je posledica razmer v sedanjih razmerah meščanske demokracije, kjer se ob bolj ali

globus

BONN — ZR Nemčija se je ostro odzvala na obtožbe ZDA, češ da so zahodnonemške firme sodelovale pri gradnji tovarne bojnih strupov v Libiji. Kancler Kohl je ZDA pozval, naj svoje obtožbe dokažejo.

SZOMBATHELY — Nekdanja madžarska zadruga Radius je postala prva delničarska družba na Madžarskem. Glavni delničar je zadruga z 63 milijoni forintov delnic, zasebniki pa so odkupili delnice za 23 milijonov forintov.

RIM — Papež bo letos, najkasneje pa v začetku prihodnjega leta, obiskal Kubo. Kuba je doslej edina latinskoameriška država, ki je papež še ni obiskal.

MOSKVA — 17 dni po katastrofalnem potresu so rešili zadnje preživele. Iz krajev, ki jih je prizadel potres, so izselili 109.500 otrok, žensk in ostarelih. Več deset tisoč prebivalcev Armenije, ki živijo v šotirih, ogroža mraz, in ki se je po novem letu povzpel tudi do minus 17 stopinj Celzija.

LONDON — Predstavniki Palestinske osvobodilne organizacije Kaled al Hasan je izjavil, da bo PLO najstrožje kaznovala napadalce, ki so podtaknili bombo v ameriško potniško letalo, ki je strmoglavilo nad Škotsko, seveda, če se bo izkazalo, da so to teroristično delo opravili Palestinci.

BUDIMPEŠTA — Na Madžarskem se ukvarjajo s predlogom, da bi v bližini romanske meje postavili begunsko taborišče. Zaposlili naj bi tudi za mednarodno pomoč. Na Madžarskem živi trenutno več kot 13 tisoč beguncev iz Romunije, ki imajo ustrezne dokumente.

NEW YORK — ZDA in države Evropske skupnosti so po novem letu spet korak bliže novi trgovinski vojni. Evropejci so namreč prepovedali uvoz govedine iz ZDA, ker da ima v sebi prevelike količine hormonov. Američani pa so kot povračilni ukrep uvedli 100-odstotno carino na določene vrste hrane in kmetijskih pridelkov iz držav ES. Skupna vrednost obojestranskih, zaenkrat omejenih trgovskih poslov, znaša približno 100 milijonov dolarjev.

TOKIO — 438 Japoncev je od vlade in tovarn zahtevalo odškodnino v višini 94,3 milijona dolarjev zaradi pretiranega onesaženja zraka, kar je ogrozilo njihovo zdravje.

manj utrjenih strankah ne more pojaviti nova, ki bi imela veliko upanja za parlamentarni boj v lastni državi, zato se ob evropskih integracijskih procesih še celo mora »internacionalizirati«, kajti pred vrati je leto 1992, ko naj bi začel delovati brezcarinski evropski trg EGS. In tu je končno Jugoslavija, ki se ne more poenotiti v pogledih za vstop v to gospodarsko integracijo. Da ima RS svoje programske poudarke, usmerjene k nekaterim najbolj žgočim problemom današnjega časa (ekologija, gospodarski odnosi med svetovnim Severom in Jugom, problemi gigantskih urbanih konglomeracij itd.), je pač razumljivo, saj so programske podobno usmerjene tudi vse druge stranke tega sveta, čeprav jim v marsikaterem pogledu »hodi po zelje« najrazličnejša občasna državljanska gibanja, ki resnično združujejo interese prebivalstva, kot na primer v sosednji Avstriji glede jedrske elektrarne Zwentendorf ali hidroelektrarne Hainburg, pa celo na Madžarskem okoli hidrocentrale na Donavi pri Nagymarosu, da o podobnih akcijah v ZR Nemčiji in drugod sploh ne govorimo.

Strankarstvo v zahodni Evropi je že dolgo v krizi in se le s težavo prilagaja izzivom sodobnega sveta. Nekdanji avstrijski kancler Bruno Kraisky, ki je svojo strankarsko pripadnost socialdemokratski stranki preživel polnih 60 let, in to v glavnem pri njenem vrhu, je ob nedavni 100-letnici stranke dejal: »Avstrijska socialistična stranka je bolna in preživlja svoje katastrofalno obdobje!«

Kakšni neki so lahko rezultati dogovarjanj nas Jugoslovancev, neizkušeni v tem pogledu, z radikalno stranko na primer!?

ČRNA KRONIKA

Za dan republike leta 1976 je bil v zvezni skupščini z aplavzom sprejet Zakon o združenem delu, ki je v dvanajstih letih pomagal napraviti Jugoslavijo takšno, kot je. Po neki analizi dr. Slavena Letice iz Hrvaške (1978) je bilo za izvajanje omenjenega zakona sprejetih blizu milijon in pol zveznih, republiških, in občinskih zakonov ter predpisov, kar je stalo toliko kot na primer 150 tisoč novih delovnih mest ali tisoč kilometrov cest ali pa milijon in pol kvadratnih metrov stanovanjske površine. V Jugoslaviji je bilo ustanovljenih preb 60 tisoč tozdov, ozdov, sisov in podobnih združenj ter leta 1978 172 osnovnih in združenih bank. Takšnega sistema ni bilo in ga ni po vsem svetu, piše zagrebški Vjesnik v podlistku Dogovorna ekonomija. Poleg vsega drugega so na osnovi omenjenega zakona morali delovni kolektivni sprejeti še okoli trideset obveznih samoupravnih aktov, ki so bili popisani na skoraj tisoč gosto tipkanih straneh.

USTANOVILI KULTURNO DRUŠTVO 7. ČLEN

Zgodilo se je predzadnji dan minulega leta v gostišču Schubertof na Zinzendorfsgasse 17 v Gradcu. Zbrali so se slovensko in nemško govoreči Stajerci, da po večletnih pripravah ustanovijo lastno društvo. Imenovalo naj bi se Znanstveno društvo prijateljev za uveljavitev, uresničevanje in pospeševanje v 7. členu državne pogodbe iz leta 1955 navedenih humanih, kulturnih in šolskih pravic, zahtev in dolžnosti avstrijskih državljanov na Stajerskem ali na kratko: Kulturno društvo 7. člen za Stajersko.

Na dopoldnevnem ustanovnem občnem zboru so potrdili društveni pravilnik, ki so ga pobudniki — predvsem prof. dr. Wolfgang L. Gombocz, docent na filozofskem inštitutu graške univerze, rojak iz Potrne (Lafeld) pri avstrijski Radgoni — pred pol leta vložili pri oblasteh in so ga le-te odobrile, izvolili vodstvo — za predsednico Andrejo Zemljič, studentko germanistike in filozofije iz Gorice (Goritz bei Radkersburg) pri avstrijski Radgoni — in sprejeli delovni program. Ob tej priložnosti je Andreja Zemljič izjavila: »Čeprav nas je danes samo šest, smo srečni, da nam je ustanovitev končno le uspela. K očitku, da samo dve osebi govorita slovensko, lahko povem, da na območ-

ju, kjer 70 let ni bilo pouka v slovenščini, ni mogoče zahtevati, da mladi ljudje govorijo slovensko. Tako smo današnje sejo opravili v nemščini. Za nas so pomembni vsi, ki se zanimajo za to problematiko in imajo toliko poguma, da jo obravnavajo pred javnostjo. Pogum je v Radgonskem kotu potreben. Že zdaj se namreč kažejo učinki naših dejavnosti, kar se tiče obnašanja javnih oseb do nas.«
Iz delovnega programa naj omenimo, da se bodo v prvem letu potrudili za uvedbo pouka v slovenščini za dijake na Stajerski meji pod geslom: Nauči se jezika svojega sosedu! Želja je, da bi s poukom začeli že v septembru. Druga vsebinska točka je ureditev muzeja za ljudsko izročilo v

Radgonskem kotu, kjer bi zbirali in ohranjali ostanke ljudske kulture na tem območju. Računajo na gromotno in moralno pomoč javnosti in posameznikov. Prav tako nameravajo izdati vodič o drugačni, slovenski plati avstrijske Radgone, za kar že pripravljajo slikovno gradivo.

Skratka, opravljeno je bilo zgodovinsko dejanje, »saj je to« — kot je poročal Slovenski Vestnik — »po prvi svetovni vojni prvi poskus znanstvenega proučevanja narodnostne problematike stajerskih Slovincov in prvi resen pristop k organiziranemu kulturnemu delu. Če samo ime društva pa vsebinsko izhaja iz državne pogodbe, saj so v njeni 7. členu izrecno imenovani tudi Slovenci na Stajerskem.« Ustanovnega občnega zbora se je med drugim udeležil tudi dr. Franci Zwitter, koordinator narodnostnih skupnosti (manjšin) v Avstriji, ki je poudaril, da so slovensko in nemško govoreči Stajerci z društvom na pravi poti.

Branko Žunec

Predsednik Turistične zveze Slovenije, Marjan Rožič, v Ljutomeru

Turizem v vsako vas

V ponedeljek (9. januarja 1989) so se v hotelu Jeruzalem v Ljutomeru zbrali pomurski poklicni in ljubiteljski turistični delavci. Posvet o turističnih društvih in njihovi nadaljnji dejavnosti je sklicala Turistična zveza Slovenije, udeležila pa sta se ga tudi njen predsednik Marjan Rožič in tajnica Danica Zorko. Pomurska organizatorja sta bila Medobčinska gospodarska zbornica in Občinska zveza turističnih društev Ljutomer.

Ljutomerska turistična zveza je edina tovrstna organizacija v Pomurju (poskušali so jo ustanoviti tudi v gornjeradgonski občini, vendar brez uspeha), saj imajo v tej občini najbolj razvito turistično dejavnost. Predsednik zveze, Erik Mohorko, je v uvodnih besedah govoril o njihovi dejavnosti, uspehih pri organiziranju prireditev in vzgajanju kadrov, prav tako pa o pomanjkljivostih — premalo turistično usmerjenih kmetij, neizkoriščenih vinskih tradicij, zapuštenih objektih, pomanjkanju sodelovanja na pomurski ravni... Franc Huber (v DO Radenska odgovoren za turizem) je v kratkem predstavil novo študijo o razvoju turizma v Pomurju in končal pesimistično: »Imamo prav vse možnosti za razvoj turizma v Pomurju... razen denarja.« Alojz Hanžekovič, predsednik Turističnega društva Križevci pri Ljutomeru, je opozoril na premajhno sodelovanje in usklajevanje pri organiziranju prireditev (tipičen primer je lanske poletje), zato naj bi v prihodnje imele prednost tiste, ki so tradicionalne, množične in kakovostne. Franc Štrkl (tajnik ljutomerske zveze) je omenil, da v društveni dejavnosti pogrešajo različne strokovnjake, na primer učitelje, zgodovinarje, slaviste in druge, torej imajo turistična društva poleg prostorskih in finančnih tudi kadrovske probleme. Predlagal je ustanovitev medobčinskega odbora ali komiteja, neke vrste turistične pisarne za spodbujanje zasebne obrti na pomurski ravni, prav tako pa je menil, da bi morale v prihodnje odigrati večjo vlogo občinske in krajevne konference Socialistične zveze. Koloman Cigut (Medobčinska gospodarska zbornica) je govoril o zavirajočih problemih, kot sta infrastruktura in slaba dopolnilna dejavnost, Edo Perhacev (Turistično društvo Murska Sobota) pa je dejal, da je pri društveni dejavnosti najpomembnejše delo z ljudmi (ne pa s forumi). Lendavski turistični delavci (Aleksander Varga) so proti ustanovitvi pomurske zveze, kajti nobena nova organizacija ne bo dosegla boljšega sodelovanja, če za to ne bo prave volje. Prav tako zagovarja nadaljnje ljubiteljsko delo turističnih društev.

Mnenja so bila torej tudi na tem posvetu deljena, toda čeprav so bili eni za, drugi pa proti ustanovitvi nove organizacije na medobčinski ravni, so bili vsi enotnega mnenja, da je v prihodnje potrebno večje sodelovanje pomurskih gostinsko-turističnih organizacij, agencij, zasebnikov in turističnih društev. Marjan Rožič je tudi poudaril, da za to ne potrebujejo nove organizacije, pomembnejše je, da so društva odprta ter žarišče akcij in pobud v vsakem kraju.

Bernarda B. Peček

ČETRTI BOSVET O VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU ROMSKIH OTROK V MARIBORU VPRAŠANJE JEZIKA

VPRAŠANJE JEZIKA

Zavod Slovenije za šolstvo in mariborska pedagoška fakulteta sta predjšnji teden pripravila četrty posvet o vzgojno-izobraževalnem delu z romskimi predšolskimi in šolskimi otroki. Na posvet so povabili učitelje in vzgojitelje romskih otrok ter druge strokovnjake in delavce, ki se ukvarjajo z romsko problematiko. Gosta posveta sta bila tudi dr. Vanek Šiftar in dr. Rajko Džurič, generalni sekretar svetovne organizacije Romov, ki je tudi predaval.

Podobno kot na tretjem posvetu, ki je bil leta 1986 v Murski Soboti, so ugotavljali, da se nekaj vendarle spreminja, toda uspehi so skromni v primerjavi z vložnim delom. Večina romskih učencev šolanje konča na razredni stopnji, razred velikokrat po-

strovonjaki na četrtem posvetu so rekli: ker ni res, da bi bili romski otroci manj sposobni, kar so pokazali tudi prilagojeni testi, ki so jih uspešno rešili romski mladčki, lahko sklepamo, da je nekaj narobe v šolskem sistemu,

ni priznala statusa naroda. Ta pravica pa vključuje tudi pravico učenja v maternem jeziku.

Uvodni referat posveta je imel dr. Rajko Džurič, govoril pa je o Romih v svetovni književnosti.

Svetovna organizacija Romov je bila ustanovljena leta 1971 v Londonu, do sedaj pa so bili trije kongresi. Drugi je bil v Ženevi, tretji v Göttingenu v Nemčiji, četrty, ki naj bil letos, pa bo verjetno v Amsterdamu.

Dr. Rajko Džurič za Vestnik:

»Rešiti se mora status romskega naroda, utrditi položaj narodnosti, v skladu z ustavnimi rešitvami in opredelitvami bi morali imeti svoje predstavnike v organih oblasti, družbenopolitičnih organizacijah in drugih telesih. Morali bi imeti šolo v maternem jeziku ali se jezika učiti vsaj fakultativno. Tudi ta posvet je pokazal, da je jezik velika ovira za pridobivanje znanja. Sistematično bi se moralo skrbeti za socialno problematiko, ki je zelo pereča, in vzpostaviti razmere za ohranjanje kulture in jezika.

Letos bo od 26. junija do 25. avgusta v Beogradu mednarodna prva poletna romska šola, zanjo se bodo verjetno zanimali tudi slovenski romski in nemški otroci.«

V lanskem šolskem letu je bilo v 53 osnovnih šolah 897 romskih učencev, od katerih je 18,4 odstotka ali 165 vključenih v šole s prilagojenim programom za lažje duševno prizadete otroke. Kar 73 odstotkov vseh jih je bilo na razredni stopnji in le 27 odstotkov na predmetni (v Murski Soboti je ta odstotek 34, v Novem mestu pa 16).

Romski učenci so v lanskem letu dosegli skromen učni uspeh. Razred jih je izdelalo 570, neuspešnih pa je bilo 327 ali 36,4 odstotka.

navljajo, predvsem prvega, številni obiskujejo osnovne šole s prilagojenim programom za lažje duševno prizadete otroke, po šolanju se zaposlijo ali pa kar ostanejo doma.

ki ni pisan zanje, v katerem se ne znajdejo in jim je tuj. Učitelji pa pravijo, da so romski otroci, ki pridejo v šolo, skorajda izgubljeni, saj se morajo neznanu snov učiti v njim tujem jeziku. Zato so menili, da bi več otrok moralo obiskovati priprave na šolo ali vrtec, kjer bi se naučili slovenskega jezika in bi v šoli uspešneje sledili snovi. Dr. Vanek Šiftar pa je že pred leti zapisal, da »z jezikom narodnost raste ali pa propade«, zato je tudi na posvetu zastopal to mnenje, ko je dejal, da imamo do Romov dolg, saj razen Bosne in Hercegovine nobena druga republika Romom

Vladka Škof je predstavila stanje in problematiko vzgoje in izobraževanja romskih otrok v Sloveniji, Miaden Tancer in Sunčica Findak raziskave, ki so bile opravljene o vzgoji in izobraževanju romskih otrok v Sloveniji in na Hrvaškem. Za učitelje in vzgojitelje pa sta bili poučni predavanja doktorice Ljubice Marjančević na temo, ali lahko otrok vse, kar zna, tudi pove, ter Vere Slodnjak o razvrščanju romskih otrok. Sodeloval je tudi dr. Jože Zadravec in predstavil zdravstveno stanje pomurskih romskih otrok.

Majda Horvat

Nova bolnišnična oprema

Pomurje še vedno zbira denar za opremo oddelkov nove bolnišnice v Rakičanu. V letu 1987 so tu tujine kupili za milijardo in 600 milijonov dinarjev medicinske opreme, lansko leto pa na tujem in domačem trgu za 2 milijardi in 880 milijonov dinarjev. Skoraj milijardo so dali za drobne laboratorijske instrumente, ki so jih potrebovali vsi oddelki,

868 milijonov za tri rentgenske aparate in temnico za razvijanje filmov. Kirurški oddelki je dobil aparaturo za pregledovanje prebavnega trakta, očesni oddelki aparat za ultrazvočno diagnostiko ter bolnišnična lekarna linija za pripravo infuzijske tekočine. Prav slednje so morali kupiti na tujem in je bila zelo draga v primerjavi s ceno kupljene linije, za katero so odšteli 328 milijonov dinarjev. Skoraj 500 milijonov so dali za opremo kuhinje. Tako bodo lahko uvedli tako imenovani tabletni sistem kuhanja, saj bo vsak bolnik — zaenkrat na kirurškem in ginekološkem oddelku — dobil hrano, ki bo primerna njegovemu zdravstvenemu stanju. Do sedaj so kuhali za posamezne bolnike, bolniki pa imajo največkrat hkrati več bolezni.

Na seznamu nujno potrebne medicinske opreme sta bila še dva rentgenska aparata, sistem monitoring za intenzivno terapijo, in capnometar s printerjem, za katere so že podpisali predpogodbe, a jih zaradi denarne stiske tudi preklicali.

Bolnišnica pa je iz Nemčije dobila ponudbo za nakup rabljenega računalniške tomografije (ali znani CT), kar je v bistvu posebni rentgenski aparat z računalnikom. Z nakupom računalniške tomografije bi tako odpadel nakup enega od rentgenskih aparatov. Za aparaturo prosi nemški prodajalec le 195 tisoč mark, kar je dosti manj od novega rentgenskega aparata, predvidenega za nakup. Prodajalec pa daje tudi jamstvo, da bo aparaturo deloval.

Ker so vedeli, da za to nimajo denarja, so ponudbo predstavili večjim pomurskim delovnim organizacijam,

ki so se odločile, da zberejo potrebni denar.

Računalniška tomografija pomeni računalniško globinsko slikanje organov po milimetrskih plasteh. Računalnik sliko takoj obdelja, določi diagnozo ter ugotovi bolezensko spremembo že v njeni začetni stopnji. To je na primer zelo pomembno pri rakastih obolenjih. Pregledujejo lahko vse človeško telo, doza žarčenja je dosti manjša, preiskava pa manj boleča. Zaradi vsega, kar omogoča računalniško slikanje ob poskodbi in sumu možganske krvavitve, lobanje ni treba vrtati.

Do sedaj so naši bolniki hodili na tako slikanje v Maribor, kot kaže, pa bodo morali še naprej. Po delitvi dela, ki je dogovorjena v Sloveniji oziroma med zdravstvenimi ustanovami, soboška bolnišnica te aparature ne bi smela imeti in Zdravstveni svet ne bi dal soglasja za njeno uporabo. Pomurski zdravstveni center je za Ljubljano pripravil obrazložitev, vendar še vedno ne vedo povedati, kakšna bo usoda aparature, ki je v zabojuh že v Rakičanu.

Majda Horvat

Bičanje družbenih dejavnosti

Povod za odstop zvezne vlade je bil menda revolt delegatov skupščine zoper hitro sprejemanje interventnega zakona o omejevanju porabe v družbenih dejavnostih. Vlada je odstopila, delegati pa so sprejeli predlagani zakon.

Prav lahko jim verjamemo, da je bilo sprejetje tega zakona potrebno, saj če ga ne bi, jugoslovanska vlada svetu res ne bi imela pokazati ničesar od obljubljenega. Tako pa ni opomogla gospodarstvu, niti kmetijstva, ni uspela pri tržnih zakonitostih, prav tako ni zmanjšala inflacije, z zakoni pa je rezala v družbene dejavnosti, seveda lažje kot v proračunsko porabo.

Strokovni delavci pa so ob pregledovanju tez zakona že napovedali, da se bodo z njegovim sprejetjem zagotovo pre-

trgale še tiste niti, ki so za silo držale raven storitev. Kako daleč nazaj na raven iz preteklosti pa bo vse skupaj zdrsnilo, bo mo videli in prav kmalu okusiti.

Nič kaj ajnsne prihodnosti ni tudi za zdravstvo, slovensko zdravstvo pa so potlačili tudi

KOMENTAR

delegati republiške zdravstvene skupnosti, ki so v dobronameri sprejeli vrednosti participacije. Odločali so se v veri, da bodo tako pomagali človeku, da mu bodo zdravstvene storitve dostopnejše, saj je zdravje vendar pravica vseh ljudi. Dobrota in dobronameri so pa se sedaj še bolj kot

kadajkoli sprevrča v udarce. ki po drugi strani bijejo istega človeka, kateremu se želi dobro. Z manjšim doplačilom k zdravstvenim storitvam zdravstvo izgublja precejšnji vir dohodka. Izgublja tudi pomursko zdravstvo, največ izvajalci zdravstvenih storitev in lekarne, približno štiri odstotke prihodka od participacije prenesle tudi v blagajne občinskih zdravstvenih skupnosti.

Pravijo sicer, da bi se s sprejetjem novega zakona o zdravstvenem varstvu rešilo vprašanje, kje vzeti tako izgubljen denar, vendar pa se bo to v najboljšem primeru zgodilo ob polletju. Do takrat (mogoče tudi dlje) pa bomo spet pisali: ker je v zdravstvu premalo denarja, je manj pravic in manj dobrih zdravstvenih storitev.

Majda Horvat

8 državnih odlikovanj

Z ukazom predsedstva SFRJ je bilo ob koncu minulega leta odlikovanih več zaslužnih delavcev iz soboške občine. Visoka državna odlikovanja jim je na slovesnosti v Murski Soboti izročil predsednik skupščine občine Andrej Gerenčer. Za zasluge pri negovanju zborovskega petja in za prispevek pri razvijanju kulturno-zabavnega življenja je Sindikalni mešani pevski zbor Štefan Kováč prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo. Za uspehe pri delu, pomembnem za socialistično graditev države, pa so red zaslug za narod s srebrno zvezdo prejeli Franc Gerenčer, upokojenec iz Lemerja, Aleksander Kučan in Zoltan Sever — oba iz Delovne organizacije za PTT promet Murska Sobota.

Red dela s srebrnim vencem sta dobila Nikolaj Skalič iz Ljubljanske banke, Pomurske banke in Jože Špilak, zasebni obrtnik iz Murske Sobotice. Ivan Repič iz Delovne organizacije za ptt promet je prejemnik medalje zaslug za narod, Štefka Rožman s soboškega Javnega tožilstva pa medalje dela.

M. Jerše

Samostojni mladinski servis v Murski Soboti

V začetku leta bo soboška občinska mladinska konferenca ustanovila lasten študentski oziroma mladinski servis. S tem se bo torej pojavila konkurenca obstoječi podružnici mariborskega servisa, ki že nekaj let deluje v središču pokrajine ob Muri. Zakaj pa je pravzaprav prišlo do te odločitve? »Zamisel je stara že dobro leto. Ker se z mariborskim servisom nekako nismo mogli dogovoriti okrog delitve čistega dohodka in nasploh okrog ustanovitelskih razmerij, je pač padla odločitev, da ustanovimo svoj servis,« je povedal predsednik OK ZSMS Murska Sobota Branko Pajžlar.

Ker bo potrebno biti konkurenčen mariborskemu servisu, so se mladi v soboški občini odločili za nekaj novosti. Tako bodo člani servisa poleg dijakov in študentov lahko tudi tisti mladi, ki nimajo urejenega statusa, in tisti, ki so končali usmerjeno izobraževanje in torej čakajo na delovno mesto pripravnika: »Članstvo za te bo sicer omejeno na leto dni, vendar pa bo tudi to bistveno razširilo možnost za njihovo, vsaj priložnostno zaposlitev. Na ta način bomo lahko vsaj malo omilili probleme mladih, ki ostajajo po končanem šolanju brez zaposlitve,« meni Branko Pajžlar.

Ta ukrep pa bo po drugi strani omogočil, da bo servis manj odvisen od sezone med počitnicami, saj vemo, da so študentje med letom povečini v Ljubljani in Mariboru, dijaki pa so tudi preveč zaposleni s svojimi obveznostmi, da bi med šolskim letom pogosteje iskali možnosti za dodatni zaslužek.

Vse to pa ni edina novost. Tako bodo recimo odpadli stroški, ki jih mora zdaj soboška podružnica plačevati mariborskemu študentskemu servisu. Na ta način bo ostalo nekaj več denarja članom servisa oziroma bo lahko servis ponujal delavce za nekoliko nižje plačilo. Tako se bodo cene tudi oblikovale v dogovoru z delodajalci. Člani mladinskega servisa bodo imeli tudi več ugodnosti, saj jim bo le-ta poleg plačila za delo omogočal tudi različne participacije pri nakupih vstopnic, od kinopredstav do nakupa vozovnic. Poleg tega pa bodo imeli člani tudi večji vpliv na razporejanje denarja.

»Načrtujemo še nekaj novosti, recimo varstvo otrok na domu. Sicer pa se med ponudbo lahko znajde še marsikaj, vse bo odvisno od članov servisa,« je dodal Branko Pajžlar. Mladinski servis OK ZSMS Murska Sobota bo torej odprl svoja vrata v začetku januarja, vsaj začasno pa bo našel svoj dom v Klubu mladih.

S. Eöry

Solidarnost ne pozna meja

V sedanjem razgibanem mednarodnem političnem in gospodarskem trenutku smo pričali različnim naravnim nesrečam. V začetku decembra je sovjetsko republiko Armenijo prizadel katastrofalni potres, ki je porušil mnogo vasi in mest ter terjal ogromno človeških življenj. Tudi v tem primeru se je pokazala humanost in solidarnost ljudi z vseh koncev sveta, ki so takoj priskočili na pomoč. Taka akcija je stekla tudi v Pomurju.

Zato koordinacijski odbor za solidarnost pri predsedstvu OK SZDL v Murski Soboti poziva občane in delovne organizacije, da po svojih možnostih prispevajo denarne prispevke in drugo pomoč za prizadete ob potresu v Armeniji. Dogovorjeno je, da operativno in politično aktivnost v krajevnih skupnostih soboške občine vodijo predsedniki krajevnih konferenc Socialistične zveze skupaj s predsedniki krajevnih organizacij Rdečega križa, v delovnih organizacijah pa predsedniki izvršnih odborov osnovnih organizacij Zveze sindikatov z vodstvi kolektivov. Predvideno je, da bi ta organizirana akcija v soboški občini potekala do 15. januarja. Če bo katera od delovnih organizacij darovala tudi material, se mora povezati z vodstvom občinske organizacije Rdečega križa. Sicer pa je na voljo številka žirorazčuna Rdečega križa Slovenije: 50101-678-51579.

M. Jerše

OCENA GOSPODAR-SKEGA SODELOVANJA

Na zadnji seji komisije za manjšinska in izseljenška vprašanja pri predsedstvu RK SZDL Slovenije so razpravljali poudarjali, da gospodarski stiki niso pomembni le zaradi gospodarskih odnosov in dobrosoedskega sodelovanja, ampak tudi zaradi obstoja in krepitve materialnega položaja naših manjšin. Prav zaradi tega tudi niso upravičeni nekateri očitki, ki prihajajo iz drugih republik, češ da ima z ugodnostmi, ki jih prinašajo sporazumi o obmejnem gospodarskem sodelovanju, koristi le Slovenija. To sodelovanje pa je poleg vsega drugega lahko tudi naš most do Evrope leta 1992.

Sicer pa podatki kažejo, da je najbolj razvejeno in tudi najbolj trdno sodelovanje z Italijo. Obmejna blagovna menjava je tako v lanskem letu znašala 904 milijarde lir, to pa je bilo 27 odstotkov celotne menjave med državama. Z Avstrijo, s katero Jugoslavija sicer nima podpisanega sporazuma o gospodarskem sodelovanju, poteka menjava predvsem prek sejmov. Kontingent za Slovenijo je lani znašal 415 milijonov šilingov.

Najmanj razvito pa je obmejno gospodarsko sodelovanje z Madžarsko. V letu 1987 je bilo načrtovanih 100 milijonov dolarjev blagovne menjave, doseženih pa je bilo 77 milijonov. Na Slovenijo je pri tem odpadlo le 12,4 milijone. Ob vseh teh podatkih se je potrebno zamisliti, je dejal član komisije Silvo Devetak. Stanje je kritično, saj sporazum, ki smo ga podpisali leta 1977, ne daje pravih rezultatov. Položaj je še slabši kot pred 5 ali 10 leti. To pa pomeni tudi nevarnost za Slovence oziroma, kot je dejal Devetak, »Porabyje se spreminja v vojno obmejno cono, brez delovnih mest in perspektive«. Predlagal je, da Socialistična zveza skupaj z gospodarsko zbornico pripravi posebno študijo o možnostih gospodarskega sodelovanja s Porabjem.

S. Eöry

SZDL V SRŽI DOGOVARJANJA

Delo Socialistične zveze je treba še bolj prilagoditi sodobnejšim metodam, da bi bila še učinkovitejša in dovtetnejša za probleme občanov. Hkrati je nujno odpirati procese za večjo demokratizacijo odnosov v družbi. Pogovori, ki so bili opravljeni skoraj v vseh krajevnih skupnostih soboške občine in na katerih so sodelovali tudi predstavniki drugih družbenopolitičnih organizacij, izvršnega sveta, inštitucij in delovnih organizacij, so vsekar velika spodbuda za naprej. Prav tako kot dokaj uspešno delovanje raznih koordinacijskih odborov, svetov in komisij pri občinski frontni organizaciji. Posebno vlogo pa je imelo čez 400 družbenih organizacij in društev, kjer se je združevalo največ občanov.

To so med drugim poudarili na razširjeni seji predsedstva OK SZDL v Murski Soboti, ki so se je udeležili tudi predsedniki KK SZDL in organov občinske frontne organizacije. Na njej so ugodno ocenili delovanje Socialistične zveze, hkrati pa navrgli številne predloge, ki jih bodo upoštevali pri načrtovanju akcij v prihodnjem letu. V minulemu letu je bilo nekaj dogodkov in akcij, ki so članstvo Socialistične zveze še posebej razgibali. V ustavno razpravo se je v soboški občini vključilo precejšnje število prebivalstva, vsebinsko pa so bile bogate tudi temeljne kandidacijske konference, ki so jih opravili v vseh krajevnih skupnostih in združenem delu. Do veljave je prišlo stališče, da je treba vodstva okrepiti in obnoviti z ljudmi, ki vidijo prihodnost naše družbe v demokratičnejšem in svobodnejšem vzdušju. V ta okvir sodi tudi aktivnejše sodelovanje kmetov v prizadevanjih za ustreznejšo politiko v kmetijstvu. Podružnico Slovenske kmečke

zveze pa so v soboški občini ustanovili šele oktobra, zato je treba konkretne rezultate pričakovati šele čez nekaj časa.

Sicer pa so na pogovorih v krajevnih skupnostih prevladovala teme o cestah, telefoniji, trgovini, preskrbi z vodo in številna kmetijska vprašanja. Kot ugotavljajo, so se ti sestanki večkrat izrodili v problemske konference, namesto da bi čim bolj izmenjali izkušnje iz dosedanjega delovanja. Poleg tega pravijo, da se sklepi s teh pogovorov še prepočasno uresničujejo v praksi. Če pa bodo hoteli zagotoviti večjo učinkovitost Socialistične zveze, bo nujno tudi bolj nadzorovati najrazličnejše sklepe organov SZDL. Pri tem večkrat pozabimo tudi na uspehe in v ospredje potiskamo lokalistične težnje. Tega se je treba v Socialistični zvezi otrebati, poudarjajo v Murski So-

boti, kjer se zavzemajo tudi za manj ozkega forumskega delovanja SZDL. Ta naj bi v prihodnje bolj izkoristila prisotnost članov Zveze komunistov v svojih vrstah pri reševanju konkretnih problemov na terenu. Seveda pa bo nujna prenova njihovega dela, kar velja tudi za druge dele frontne organizacije.

Vse to terjaja spremembe v metodah in oblikah dela socialistične zveze v Murski Soboti, kjer je imelo predsedstvo OK SZDL v minulemu letu kar 21 sestankov oziroma skoraj dva na mesec. Zavzemajo se za krajše in konkretnije seje, saj so se na njih velikokrat ukvarjali z vprašanji, ki bi jih morali rešiti drugje. Več pozornosti pa bodo namenili tudi delovanju delegacij v krajevnih skupnostih, s čimer ne morejo biti povsem zadovoljni, in spremembam volilnega sistema.

Milan Jerše

POČITNIŠKA SKUPNOST MURSKA SOBOTA

Premajhen interes za letovanje v Jelki

V Počitniški skupnosti Murska Sobota se že nekaj let srečujejo z enakimi vprašanji. Vedno večje je zanimanje delavcev za letovanje v počitniškem naselju v Rovinju (v zadnjem času prevladujejo delavci z boljšimi avtomobili) in pozitivno poslovanje — letos bo presežek prihodkov znašal okrog 20 milijonov dinarjev — premajhno pa za letovanje v Jelki na Pohorju, kjer se rdeče številke ponavljajo iz leta v leto in letos predvidevajo za okrog 14 milijonov dinarjev primanjkljaja. Čeprav bi se nekatere članice počitniške skupnosti zaradi negativnega poslovanja rade znebile počitniškega doma na Pohorju, pa tudi same premalo storijo, da bi izkoristile razpoložljive zmogljivosti, je na seji skupščine Počitniške skupnosti Murska Sobota prevladalo mnenje, da bi morali z agresivnejšo ponudbo zagotoviti boljše zasedenost v Jelki, v najkrajšem času pa tudi pripraviti program najnujnejših vlaganj, s katerimi bi lahko obiskovalcem Jelke ponudili kaj več kot samo hrano in prenočišče. Letošnji primanjkljaj pa bi morale članice čimprej pokriti, najpozneje po zaključnih računih, da ne bi prihajalo do likvidnostnih težav. Prav tako je bil na seji skupščine sprejet dogovor, da bi morale članice pravočasno nakazovati akontacije, da bi lahko skupnost pravočasno začela s pripravo za novo letoviško sezono. Tistim, ki se ne bodo držali dogovorjenih rokov (nekaj članic pa je tudi takih, da še vedno niso poravnale obveznosti letošnjih letovanj), pa bodo zaračunavali zamudne obresti. Ugodno pa so delegati ocenili dodatno pritegnitev letoviških zmogljivosti v Povljani na otoku Pagu, kjer je letovalo 520 delavcev. Obdržali naj bi jih tudi

prihodnje leto. Delegati so se tudi seznanili z aktivnostmi pri iskanju prostora za novo letovišče in se zavzeli, da je potrebno aktivnosti pospešiti in se do 20. januarja odločiti.

Feri Maučec

INTEGRAL, DO GOLFTURIST
TOZD NARAVNO ZDRAVILIŠČE LENDAVA
Lendava, Partizanska 14

objavlja n apodlagi sklepa
DS TOZDA

JAVNO DRAŽBO

za prodajo.

1. lovornega vozila TAM 2001, letnik 1974, 59 KW, motor generirano obnovljen, vozen, registriran do decembra 1989, začetna cena vozila 14.000.000 din;
  2. vozilo ZASTAVA 850 kombi, letnik 1981, 26 KW, vozen, registriran do septembra 1989, začetna cena vozila 7.517.000 din.
- Dražba bo 18. januarja 1989 ob 14. uri na dvorišču gostilne Park Lendava. Ogled vozil je možen 18. 1. 1989 od 10. ure dalje. Na dražbi lahko sodelujejo vse pravne in fizične osebe, ki plačajo pred začetkom 10 % izključne cene. Vse stroške, ki bi nastali s kupnino (davki) nosi kupec.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST
OBČINE LENDAVA

RAZPISUJE

na podlagi sklepa skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Lendava z dne 23. 3. 1988 in skladno s Pravilnikom o pogojih in merilih za prodajo stanovanj in stanovanjskih hiš v družbeni lastni Samoupravne stanovanjske skupnosti

javno dražbo

za prodajo enosobnega stanovanja (dve sobi in klet, brez kopalnice in stranišča) v I. nadstropju stanovanjske hiše v Partizanski ul. 46 v Lendavi, velikosti 50,83 m², na parc. št. 4124, k. o. Lendava

Ocenjena vrednost kot izključna cena navedenega stanovanja znaša 12.667.000,— din

Javna dražba bo v torek, 31. januarja 1989, ob 13. uri na Skupnih strokovnih službah SIS materialne proizvodnje (stanovanjska skupnost) v Lendavi, Partizanska ul. 52.

Javna dražba bo usna in se je lahko udeležijo intereseenti osebno ali imajo zastopnika s pisnim pooblastilom. Intereseenti morajo pred začetkom dražbe položiti varščino v višini 10 % od izključne cene.

Plačana varščina se pridobitelju vstjeje v kupnino, drugim udeležencem, ki niso uspeli na dražbi, pa se varščina brez obresti vrne.

Najugodnejši ponudnik mora plačati celotno kupnino v 30 dneh od potrditve pogodbe pri javnem pravobranilcu. Vse informacije v zvezi s prodajo daje strokovna služba stanovanjske skupnosti v Lendavi, Partizanska ul. 52.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Lendava

ABC POMURKA

MESNA INDUSTRIJA p. o.
Murska Sobota

Komisija za delovna razmerja ABC POMURKE — Mesne industrije Murska Sobota na osnovi 7. člena Pravilnika o delovnih razmerjih

OBJAVLJA

prosta dela in naloge:

1. REFERENTA NABAVE ŽIVINE — 2 delavca
2. STROJNIKA KOTLOVNICE — 2 delavca

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- pod 1. — VI. stopnja strokovne izobrazbe kmetijske — živinorejske smeri — pripravnik (moški);
- opravljen izpit B kategorije;
- pod 2. — IV. stopnja strokovne izobrazbe — smer kovinarstva in strojništva;
- 1 leto delovnih izkušenj;
- opravljen izpit za strojnika in izpit za ravnanje z napravami za zemeljski plin.

Vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh od dneva objave na naslov: ABC POMURKA — Mesna industrija, Murska Sobota, Bijedičeva 11.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 8 dneh po odločitvi komisije za delovna razmerja.

LIV postojna, n. sol. o.
INDUSTRIJA KOVINSKIH IN PLASTIČNIH PROIZVODOV

LIV — POSTOJNA
TOZD OPREMA IN ORODJA
ROGAŠOVCI

Komisija za prodajo osnovnih sredstev objavlja, na podlagi sklepa delavskega sveta tozda OPREMA IN ORODJA Rogošovci,

JAVNO DRAŽBO

za prodajo poslovnega prostora v Murski Soboti, Lendavska jug — 2, v velikosti 31,76 m².

Izključna cena je 154.128.760,— din.

Prometni davek na nepremičnine plača kupec, in sicer na izdraženo ceno.

Javna dražba bo 31. 1. 1989 ob 12,00 na sedežu tozda OPREMA IN ORODJA v Rogošovcih.

Za ogled poslovnega prostora se morajo zainteresirani dogovoriti z vodstvom tozda po telefonu (069) 708 620 do 27. 1. 1989.

Intereseenti morajo predložiti varščino v višini 15.412.760,— din na ž. r. LIV POSTOJNA, TOZD OPREMA IN ORODJA Rogošovci, št. 51900—601—12482 pri SDK, Murska Sobota z navedbo »Za javno dražbo«.

V kupljenem poslovnem prostoru bo možno opravljati vse storitvene dejavnosti razen gostinske. Kupoprodajno pogodbo bomo sklenili s ponudnikom, ki bo ponudil najvišjo ceno.

Prodaja poteka po načelu »videno — kupljeno«. Kasnejših reklamacij ne bomo upoštevali.

Vulkanizer Ivan Lebar, Beltinci

• montaža, demontaža in centriranje avtoplaščev za osebna vozila • montaža in demontaža za poltovorna, tovorna vozila, poljedelske in industrijske stroje • popravila vseh vrst avtoplaščev • spajanje pogonskih jermenov
Zbiramo avtoplašče za obnovo — protektiranje po sistemu BANDAG, Škofja Loka za vse vrste vozil.

Informacije: telefon 069 71 301

Delovni čas: od 7. do 16. ure, ob sobotah od 7. do 12. ure

MED INVALIDE PREDVSEM FIZIČNI DELAVCI

Želimo graditi socializem po meri ljudi, postaviti človeka, z njegovimi potrebami in zahtevami, kot cilj vseh naših akcij, dejanj in odločitev. Pa nam vse to gladko teče le na papirju. V času, ko so delovne organizacije v državnih rokah in se bijejo za svoj obstoj in uspešnost, začnemo človeka vrednotiti v luči ustvarjenega profita.

Vse je dobro, ko je delavec uspešen in ne moti proizvodnega ritma, niti svojih sodelavcev. Ko pa ni več tako, ga opazijo in napotijo k zdravstvenim in socialnim službam. Tako poleg proizvodnega procesa teče še proces obravnave ljudi, ki so manj sposobni ali moteči za proizvodni proces. In ker jih ima večina nizko izobrazbo ter so se kot fizični delavci izčrpali, jim invalidska komisija prizna invalidnost. Starejše pa invalidsko upokojuje.

Invalidska pokojnina je za nekatere odrešitev

Ko gre kdo v invalidsko pokojnino, radi rečemo: sploh ni čudno, saj je vse življenje trdo delal. Ali lahko torej samo delo krivimo za to, da ljudje postajajo invalidi?

Na to vprašanje nam je odgovoril Tone Brejc, priznani psiholog z Univerzitetnega zavoda za rehabilitacijo invalidov iz Ljubljane.

Telesno prizadetost človeka povzroča več med seboj povezanih dejavnikov. Ali bi lahko rekli, da je delo prevladujoč dejavnik in glavni povzročitelj človekove invalidnosti?

Tega ne moremo reči, saj se ljudje, ki opravljajo ista ali sorodna dela, nanj različno odzivajo. Če bi trditev držala, potem bi pri vseh, ki na primer opravljajo težja dela, morala nastati invalidnost. Se pravi: delo je prispevajoči dejavnik, ne pa tudi odločilni. Klinična praksa in raziskave potrjujejo še dva druga dejavnika, osebne lastnosti in z njimi povezane življenjske tehnike ter odzivnost na delovne obremenitve. Delovne razmere pa so škodljive in lahko prispevajo k invalidizaciji. K delovnim razmeram ne moremo šteti le tako imenovanih ekoloških sestavin, ampak tudi psihosocialno klimo v delovni organizaciji in samo organizacijo dela ter tehnološki proces, torej način, kako se človek »uporablja« kot delavec.

Vidimo tudi, da se povečuje število tistih invalidskih upokojitev, kjer delovne razmere niso tako v ospredju, na primer internistične bolezni. Gre torej za celotni sistem življenja, ki obremenjuje človeka in se potem kaže v invalidnosti.

Po povedanem torej ne moremo trditi, da določena industrija »proizvaja« invalidne ljudi?

To trditev moramo vsekakor dopolniti. Treba je razlikovati med tveganji, ki jih prinaša posamezna industrija, in neposredno ogroženostjo zdravja zaradi delovnih razmer. Dejstvo je, da je v rudarstvu in težki industriji več telesnih okvar, vendar pa je to zopet odvisno od tega, kako je delo organizirano. Tudi tekstilna industrija je s svojimi obremenitvami, predvsem ženska delovna sila, vir invalidiziranja, saj je delo tako, da je človek leta izpostavljen nekim stalnim, bolj ali manj nespremenjenim obremenitvam.

Ko človek postane invalid, je invalidska upokojitev le ena od možnih poti njegovega nadaljnjega življenja. Kako in ali je sploh dobra za človeka, za delovno organizacijo in družbo nasploh?

S stališča družbe je po ideološki plati invalidska upokojitev slaba stvar, ker se izgublja neka vrednota. Izguba je tudi po finančni plati, saj je nekdo, ki je prej prispeval za družbene sklade sedaj postal njihov koristnik. In to je resen socialno-politični problem, ki tudi v Sloveniji za-

čne trkati na vrata, v južnih republikah pa je že močno prisoten, saj je več kot 60 odstotkov invalidskih upokojitev. Invalidska upokojitev je s stališča družbene blaginje izguba, prav tako tudi za posameznika, ker se nujno znajde v marginalnem položaju. Invalidski upokojenci ne predstavljajo pomembnega političnega ali socialnega dejavnika, čeprav je njihova potencialna moč velika. Tu pa je spet potrebna dopolnitev. Tisto, kar je s stališča družbe in večine posameznikov izguba, je za nekatere velika rešitev. Fizični delavci, ki so se dejansko telesno izčrpali in jim je bilo delo zgolj sredstvo za preživljanje ter v življenju kaj dosti niso mogli zaslužiti, je invalidska pokojnina prava odrešitev. In moramo jih razumeti. Za svojo izgubo želijo neko nadomestilo, ki jo vidijo v pokojnini, in ne v rehabilitaciji. Težnja po invalidskem upokojevanju je odvisna tudi od splošnega družbenega ozračja. Delo je res vrednota, toda vse bolj le deklarirana ali le na papirju. Vemo namreč, da se skozi življenje da prebiti tudi na lažji način. Delo pa tudi ni primerno vrednoteno in le redkim zagotavlja primerno socialno varnost. Invalidnost pa je lahko prav lepo nagrada, čeprav ne trdim, da so pokojnine visoke.

V Pomurju je veliko priznanih invalidnosti druge kategorije oziroma upokojitev za polovični delovni čas.

Delovne organizacije so prisiljene, da se nekako odločajo za vmesno rešitev. Primernih delovnih mest, kjer bi lahko zaposlili invalida za polni delovni čas nimajo, v druge delovne organizacije pa ga ne morejo napotiti, ker ga ne bodo sprejeli, pa tudi ni ljudi, ki bi jim pri tej problematiki lahko kaj pomagali ali ponudili poklicno rehabilitacijo.

Zakonodajca se je z letom 1984 spremenila in vso odgovornost in delo z invalidi naprtla delovnim organizacijam – v želji, da bi bilo kaj več narejeno za preprečevanje invalidnosti na delovnih mestih. Umaknili sta se posredovalna vloga Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter poklicna rehabilitacija. Tako sedaj prevladujejo odločitve za premeščanje na lažja delovna mesta. Resda so delovni invalidi predvsem iz vrst fizičnih delavcev in imajo nizko izobrazbo, a je njihova potencialna možnost v starosti, saj so sorazmerno mladi. Povprečna starost delovnih invalidov v Sloveniji je približno 35 let.

Ali je družba naredila dovolj, da bi bilo manj invalidnih ljudi, ali pa je invalidnost obvezni spremljevalec razvoja in sodobnega načina življenja?

Družba ni naredila dovolj, pa tudi pri nekaterih odločitvah je prišlo do zgrešenih rešitev, ki invalidiziranje prej spodbujajo, kot preprečujejo. Napaka je že ta, da je iz zakonodaje izključena poklicna rehabilitacija, pa tudi nekatere vrednote v sedanjem času izgubljajo na pomenu. Nobene dvoma tudi ni, da je invalidizacija posledica družbenega procesa in napredka, to je, kot ga imenujejo nekateri sociologi, fenomen negativnega zdravja.

Murini invalidi

V tovarni Mura je zaposlenih 6127 delavcev, od tega jih je 167 delovnih invalidov, ali 2,7 odstotka vseh zaposlenih. Večina (ali 99) jih je invalidov druge kategorije, torej delajo polovični delovni čas na istem delovnem mestu, 68 pa jih ima ocenjeno invalidnost tretje kategorije ter delajo na drugem ustreznem, lažjem delovnem mestu. Sami povedo, da imajo vedno več invalid-

nih delavcev, da torej invalidizacija narašča, saj se je letos kar 20 delavcev invalidsko upokojilo. Za primerjavo: starostno 23, predčasno pa 28. Visoko število predčasnih upokojitev si razlagajo s tem, da je bilo nekaj časa slišati, da se bo delovna doba podaljšala.

V nobenem letu od 1984 ni bilo toliko invalidskih upokojitev, kot prav letos. Lani se jih je invalidsko upokojilo 8, leta 1986 10, v letih 1984 in 1985 pa skupaj deset.

Res, da so osnovni vzrok invalidizacije bolezni, predvsem bolezni rok, nog in hrbtenice (lokomotornega aparata), v Muri pa jo povezujejo tudi s starostjo njihovih delavcev. Postali so starejši in imajo daljšo delovno dobo, predvsem v dveh tozidih, v Perilu in Oblačilih. Povprečna starost invalidov druge kategorije je 44 let in imajo v povprečju 24 let delovne dobe, od tega kar 21 let v njihovi delovni organizaciji. Za invalide tretje kategorije so izračunali, da je povprečna starost 40 let, 20 let skupne delovne dobe in 18 let dela v Muri.

Bolezen je torej osnovni vzrok invalidiziranja njihovih delavcev, 7 delavcev pa ima status delovnega invalida tudi zato, ker imajo poklicno bolezen oziroma alergijo na določene sestavine

Na Pomurju so v skrbeh

Gradbeništvo je tista dejavnost, ki zaradi delovnih razmer ogroža delavčevu zdravje. V Splošnem gradbenem podjetju Pomurje je zaposlenih 1108 delavcev. Delo na terenu, ob različnem vremenu, ki ga spremlja alkohol, je načelo zdravje mnogim njihovim delavcem. Veliko časa so na bolniškem dopustu, 32 jih je invalidov druge kategorije, 47 tretje, 34 delavcev ima spremenjeno delovno zmoglost, 98 jih je z zmanjšano delovno sposobnostjo. Skupaj torej 161 delavcev ali 14,5 odstotka vseh zaposlenih. K temu pa je treba dodati še 50 tistih, ki imajo omejitve pri delu na višini.

Invalidi postanejo predvsem zaradi bolezni, zaradi narave dela se jih je 26 ponesrečilo pri delu ali imajo poklicno bolezen. In ko pregledujejo njihove rojstne podatke, vidijo, da so to sorazmerno mladi ljudje, stari med 40 in 50 let. Ker pa je njihova izobrazba nizka (nedokončana ali končana osnovna šola), jih ne morejo poslati na pripravo za drugo delo, težko pa jim najdejo kaj primerne doma. Zato strokovna skupina, po mnenju zdravnika dela, velikokrat predlaga invalidsko upokojitev. Letos

podatki kažejo, da smo nekako na slovenskem povprečju. Na tisoč aktivnih zavarovancev pride 10 invalidov, od tega 6,32 invalidskih upokojencev, 2,32 invalidov druge kategorije, in 1,29 invalidov tretje kategorije. Na slovenskem vrhu so spet Ravne z 18 invalidi (od tega 10 invalidskih upokojencev, najnižje pa Trbovlje s 5 invalidi (2 invalidska upokojenca) na tisoč aktivnih zavarovancev.

Po pregledu tabele »Odstotki mnenj, da invalidnosti ni«, vidimo, da je soboška komisija na zadnjem mestu v Sloveniji, saj so le pri 4 odstotkih pregledanih menili, da invalidnosti ni.

Kot vzrok invalidnosti prednjačijo bolezni. Na prvem mestu so bolezni lokomotornega aparata, potem bolezni cirkulatornega sistema in na tretjem mestu duševne motnje. Skoraj 70 odstotkov delavcev postane invalidnih zaradi bolezni, sledijo pa poškodbe zunaj dela, poškodbe pri delu, na zadnjem mestu pa so poklicne bolezni.

Pravice invalidov druge in tretje kategorije

Delovne organizacije, ki imajo zaposlene invalide druge kategorije, Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja pošljejo dopis o tem, koliko je delavec pri svojem štirurnem delu zaslužil. Tako mu iz pokojninskega sklada dajo prav toliko za drugo polovico delovnega časa.

Invalidi tretje kategorije, ki opravljajo drugo ustrežno delo, naj bi zaslužili toliko, kot če bi delali na svojem delovnem mestu. Tako vzamejo osebni dohodek iz leta, ko je delavec delal vsaj šest mesecev (če je bil več kot toliko na bolniškem dopustu, se vzame leto poprej). Ta dohodek povečajo z odstotkom rasti osebnih dohodkov v tozdu, kjer je bil delavec zaposlen pred nastankom invalidnosti. Tako izračunan dohodek primerjajo z osebnim dohodkom, ki ga delavec prejema, ter mu izplačajo razliko. Na Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja pravijo, da ta sistem ni ravno dober, saj velikokrat delavci, ki so odšli na drugo delovno mesto ne dobijo tako visoke plače, kot če bi na svojem delali še naprej.

Delavci, ki jim invalidska komisija prizna spremenjeno delovno zmoglost, iz pokojninskega sklada ne dobijo ničesar, saj opravljajo drugo, vendar enako vrednoteno delo, čeprav se po bolezni v ničemer ne ločijo od invalidov tretje kategorije. Tu je torej odločilna izobrazba, potrebna za določeno delovno mesto.

Delavcem, ki so postali invalidi in izpolnjujejo tudi nekatere druge zahteve, lahko odobrijo prekvalifikacijo in dokvalifikacijo. Takrat se le-ta v delovni organizaciji odjavi in se prijavi pri Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Za čas usposabljanja delavcu priznajo delovno dobo ter primerno nadomestilo.

V zadnjih petih letih se je v Sloveniji število invalidskih upokojitev povečalo za 16,3 odstotka ali 2,7 odstotka na leto. Kar 55 odstotkov delavcev, ki so se invalidsko upokojili je bilo starih do 42 let, torej so šli iz delovnega procesa v obdobju največje ustvarjalnosti.

Četrtna delavcev, ki so se upokojili, je bila stara do 35 let, 30 odstotkov pa od 35 do 42 let.

Lani se je v Sloveniji invalidsko upokojilo 4784 delavcev. Zaposleni invalidi opravljajo klasična invalidska dela (vrtar, snazilka, telefonist), različna dela v skladiščih ter vzdrževalna in pomožna dela. Dela so enostavna, nezahtevna in ne terjajo daljšega privajanja. Po drugi strani pa pomagajo osebnostno nadzovanje in zapiranje vsake motivacije.

Pravice invalidskih upokojencev

Postopek za invalidsko upokojitev se začne pri pristojnem zdravniku, ki zbere potrebno dokumentacijo in jo potem da invalidski komisiji. Se preden pa svoje mnenje pove komisija, s Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja ugotovijo, ali delavec izpolnjuje pogoje za pokojninsko dobo. Zahtevajo namreč, da mora imeti od 20 leta svoje starosti do nastanka invalidnosti tretjino delovne dobe. Če je na primer star 50 let, mora imeti najmanj 10 let pokojninske dobe.

Višina invalidske pokojnine je odvisna od pokojninske dobe in pokojninske osnove. Pokojninska osnova se določa tako, da se upošteva najugodnejše desetletje dela od leta 1966, osebni dohodek pa iz tistega leta, v katerem je delavec delal več kot šest mesecev. Invalidska pokojnina se da delavcu, ki je postal invalid pred 60. letom starosti (ženska pred 55. letom), kot da bi imel 20 let pokojninske dobe v višini 45 odstotkov pokojninske osnove (za žensko 55 odstotkov). Za vsako nadaljnje leto pa se pokojnina poveča za 2 odstotka pokojninske osnove. Če pa je moški starejši od 60 let (in ženska nad 55 let) se vzame, kot da bi imela najmanj 15 let pokojninske dobe.

Invalidski upokojenci pa lahko dobijo tudi dodatek za invalidnost. Če je moški star do 55 let (in ženska do 50) in ima polovico delovne dobe, lahko dobi dodatek v vrednosti 10 odstotkov pokojninske osnove, za tri četrtnine pokojninske dobe 15 odstotkov in nad tri četrtnine 20 odstotkov pokojninske osnove. In če je delavec starejši od 55 let in mlajši od 60 let (za ženske več kot 50 in manj kot 55), lahko dobi dodatek za invalidnost v vrednosti 5 odstotkov pokojninske osnove, če ima polovico ali tri četrtnine pokojninske dobe, ter 10 odstotkov, če ima več kot tri četrtnine pokojninske dobe. Če je invalidski upokojenec star več kot 60 let (ženska 55), tega dodatka ne more dobiti. Lahko pa dobi varstveni dodatek. Do te pomoči so upravičeni tisti upokojenci, katerih pokojnina je manjša od 412 tisoč dinarjev (velja od 7. decembra letos) in družina nima visokih dohodkov.

MAJDA HORVAT

tkanin. Dva delavca pa sta se poškodovala na delu in so enega poslali na dokvalifikacijo. Prav dokvalifikacij in prekvalifikacij ne morejo uporabiti, saj so delavci starejši, imajo pa tudi neustrezno izobrazbo. Kar tri četrtnine delovnih invalidov ima nedokončano ali končano osnovno šolo in center za vzgojo kadrov, preostala četrtnina pa je s poklicno ali srednjo šolo. Tako se velikokrat znajdejo pred težavo, kje najti primerno drugo delovno mesto, saj so njihova dela tudi med tozdi tako sorodna, da si med sabo kaj dosti ne morejo pomagati. Med delovnimi organizacijami pa ni tistega sodelovanja in pripravljenosti, da bi svoja vrata odprli tudi za delovne invalide drugih organizacij, ki bi lahko bili na drugem delovnem mestu uspešni ali sploh ne bi imeli statusa invalida (na primer delavci, ki so občutljivi na tkanine).

se je invalidsko upokojilo 17 njihovih delavcev, lani pa 31.

Nič manj jih ne bo v prihodnjem letu, saj so že sedaj pripravili petnajst predlogov.

O pregledih na invalidski komisiji

Invalidska komisija za Pomurje je lani pregledala 1173 ljudi, kar je pravi skok v primerjavi z letom poprej, ko so imeli samo 879 pregledov. Ali je to veliko ali malo v primerjavi z ostalo Slovenijo, nam pove podatek, koliko pregledov pride na tisoč aktivnih zavarovancev. Lani je prišlo pred soboško komisijo več kot 25 ljudi na tisoč aktivnih zavarovancev (zaposlenih in kmetov). Na vrhu so v Celju in na Ravnah s 44 pregledi, na dnu pa v Trbovljah in Kranju z 21 pregledi na tisoč aktivnih zavarovancev.

Soboška invalidska komisija je lani 291 delavcem priznala status invalida prve kategorije, torej so jih invalidsko upokojili, 107 so priznali status invalida druge kategorije (so jih upokojili za štiri ure) in 59 invalidnost tretje kategorije (ti delajo na drugem, ustreznem delovnem mestu osem ur). Novejša zakonodaja pokojninskega in invalidskega zavarovanja pozna tudi spremenjeno delovno zmoglost, ki so jo priznali 113 delavcem. Statistični

ARCEOMURKA

KMETIJSKA ZADRUGA
RADGONA, o.s.o.
Gornja Radgona

objavila
po sklepu pristojnih organov prosta dela in naloge

SEKRETARJA

Poleg tega, da izpolnjujejo splošne pogoje, morajo imeti kandidatvisoko izobrazbo pravne smeri in 1 leto delovnih izkušenj ali

- višjo izobrazbo pravne smeri in 3 leta delovnih izkušenj. Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
- Kandidati naj pošljejo prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh od dneva objave na naslov:

Kmetijska zadruga Radgona, 69250 Gornja Radgona, Partizanska 23 — komisiji za delovna razmerja

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 30 dneh od objave.

Dovoljeno vse, kar ni izrecno prepovedano

Proti koncu oktobra je začel veljati nov obrtni zakon, ki dovoljuje opravljati vse dejavnosti, razen tistih, ki so prepovedane z veznim ali republiškim zakonom. Teh prepovedi pa je malo, zato so se na podlagi nove zakonodaje možnosti zasebnega podjetništva močno povečale. To je razvidno tudi iz pogovora z JOŽETOM ŠPILAKOM, samostojnim gospodarstvenikom iz Murske Sobotice, sicer pa članom izvršnega sveta Skupščine občine Murska Sobota, funkcionarjem pri Zvezi obrtnih združenj in drugod.

VESTNIK: Kdo lahko ustanovi obratovalnico oziroma kakšne pogoje mora izpolnjevati?

JOŽE ŠPILAK: Obratovalnico samostojno oziroma obrtnika lahko ustanovi, kdor izpolnjuje te pogoje: da je opravilno in zdravstveno sposoben; da ni v delovnem razmerju; da ima strokovno izobrazbo oziroma z delom pridobljeno delovno možnost, ki je določena za opravljanje ustrezne dejavnosti; da mu ni s pravno-močno odločbo prepovedano samostojno opravljanje ustrezne dejavnosti oziroma poklica; da ima poslovni prostor, razen v primerih, ko ta ni potreben; da izpolnjuje morebitne druge, s posebnimi predpisi določene pogoje. Če prošilac za izdajo obrtnega dovoljenja ne izpolnjuje vseh pogojev o poslovnem prostoru ali o strokovni izobrazbi, mu pristojni občinski organ lahko izda začasno obrtno dovoljenje, in sicer na podlagi dokazila, da je najmanj dve leti opravljal ustrezna dela v organizaciji združenega dela, obratovalnici samostojnega obrtnika ali v tujini. Začasno obrtno dovoljenje se lahko izda le enkrat in največ za dobo treh let. Obrtnik, ki ima začasno dovoljenje, ne more zaposliti delavcev. Če obrtnik v obdobju, za katerega je dobil začasno dovoljenje, ne uredi poslovnih prostorov oziroma pridobi strokovne izobrazbe, mu obrtno dovoljenje preneha po zakonu.

VESTNIK: Kako pa je z ustanavljanjem tako imenovanih skupnih obratovalnic?

JOŽE ŠPILAK: Novi obrtni zakon določa, da lahko več samostojnih obrtnikov, ki opravljajo iste ali sorodne dejavnosti ali

dejavnosti, ki se tehnološko dopolnjujejo, ustanovi skupno obratovalnico. Skupno obratovalnico lahko ustanovijo tudi delovni ljudje, ki imajo namen opravljati takšne dejavnosti. Skupno obratovalnico lahko ustanovi največ deset ustanoviteljev, ki s pogodbo o ustanovitvi uredijo medsebojna razmerja, sicer pa v njej določijo še: predmet poslovanja, poslovni sedež in poslovni prostor, način vodstva in vodjo obratovalnice, določbe o materialni odgovornosti do tretjih oseb, način ugotavljanja in delitve dohodka. Medtem ko samostojni obrtnik lahko praviloma zaposli do dvajset delavcev, na podlagi posebnega dovoljenja občine pa tudi več, je lahko v skupni obratovalnici zaposlenih do sto delavcev.

VESTNIK: Na podlagi obrtnega zakona so se doslej delovni ljudje ukvarjali predvsem s proizvodnimi in storitvenimi dejavnostmi, na podlagi novega zakona pa so možnosti še na drugih področjih, mar ne?

JOŽE ŠPILAK: Za obrtno dejavnost se po novem zakonu šteje izdelovanje vsakovrstnih proizvodov, ki nastanejo z obdelavo, dodelavo, preoblikovanjem in presnovno materiala in polizdelkov ali z njihovim sestavljanjem oziroma vgrajevanjem, vzdrževanjem, in popravilo predmetov ter opravljanje osebnih in drugih storitev s samostojnim osebnim delom. Novost je proizvodnja električne energije v malih hidrocentralah in drugih alternativnih virih do 1000 kW moči. V niz dejavnosti, ki jih lahko opravlja zasebnik, sodi tudi gostinstvo kot redna obrtna dejavnost ali pa po-

stranski poklic. Zakon namreč določa, da lahko delovni človek ali občan (tisti, ki ni zaposlen, op. pisca) v svojem gospodinjstvu, počitniški hišici ali stanovanju trajno ali sezonsko sprejema goste na prenočevanje in zajtrk. Če pa je kmet, pa lahko v svojem kmečkem gospodarstvu sprejema goste na prenočevanje in jim po-

nudi hrano in pijačo. Za tako postransko dejavnost ni treba izpolnjevati pogojev o strokovni izobrazbi oz. usposobljenosti (kot je to sicer nujno v primeru redne gostinske dejavnosti), morajo pa biti izpolnjeni minimalni tehnični in sanitarni pogoji.

VESTNIK: Na našem območju je močno razširjeno avtoprevozištvu, pa tudi čedalje več je zasebnih prodajal na drobno, katerih ustanavljanje je po novih predpisih še manj zapleteno.

JOŽE ŠPILAK: Samostojni avtoprevoznik lahko opravlja prevoz potnikov z motornim vozilom, ki ima skupaj z voznikovim sedežem največ devet sedežev, in prevoz stvari s tovornim motornim vozilom in priklonim vozilom, katero glede dimenzij, skupne teže in osnega pritiska izpolnjuje predpise zakona o te-

meljih varnosti cestnega prometa. Samostojni avtoprevoznik lahko opravlja tudi dejavnost javnega prevoza potnikov z avtobusom v mestnem, primestnem ali krajevnem cestnem prometu, pa tudi linijski prevoz potnikov, če ima sklenjeno pogodbo s pooblaščen organizacijo združenega dela za prevoz potnikov ali v okviru zadruge avtoprevoznikov.

Kar zadeva trgovino na drobno, naj povem, da po novem ni več potrebno soglasje trgovske organizacije, ki je nosilec razvoja trgovine na območju občine. Obrtni zakon omogoča prodajo na drobno prehrabnih in ne-prehrabnih proizvodov, pa tudi rabljenega blaga v svojem imenu in na račun komitenta (komisijska prodaja). Če pa je prodajalec vložil v rabljeno blago svoje delo, lahko tako blago prodaja v svojem imenu in za svoj račun. Samostojni prodajalec lahko opravlja prodajo na drobno tudi v premečnih objektih na območju ene ali več občin. Zasebni trgovec mora seveda izpolnjevati predpisane pogoje o strokovni usposobljenosti, vendar to ni nujno v oddaljenih manjših naseljih.

Novost obrtnega zakona je tudi, da daje možnost turističnega posredovanja (neke vrste turistične agencije), in sicer tistemu, ki ima najmanj V. stopnjo izobrazbe. Zasebnik pa lahko opravlja tudi intelektualne storitve gospodarskega značaja, za kar pa je ob ustrezni izobrazbi potrebno še praktično znanje.

VESTNIK: Področij dela, kjer lahko pride do izraza zasebno podjetništvo, je veliko, saj lahko delovni ljudje s samostojnim osebnim delom s sredstvi v lasti občanov opravljajo: obrtno, gostinsko, turistično, prometno, kmetijsko, gozdarsko ali ribiško dejavnost, trgovino na drobno, intelektualne storitve gospodarskega značaja... Prav tako pa je tudi več možnosti za združevanje obrtnikov.

JOŽE ŠPILAK: Res je! Poleg že omenjene obratovalnice se za-

sebnih podjetniki lahko povezujejo v obrtnih združenjih, lahko ustanovijo pogodbene organizacije združenega dela; tisti, ki združujejo svoje delo in sredstva v odnosih trajnejšega sodelovanja z organizacijami združenega dela, lahko ustanovijo temeljno organizacijo kooperantov... Novost, ki jo je prinesel novi obrtni zakon, je, da zadruga lahko ustanovijo že trije obrtniki, in da obrtne zadruge poslej lahko opravljajo tudi izvozne in uvozne posle za zadržnike. Gre torej za možnost neposrednega izvoza, medtem ko so doslej zadruge lahko izvažale posredno — prek zunanjetrgovinskih organizacij.

VESTNIK: Dobro bo, če v tem pregledu novosti obrtnega zakona pogledamo še določila o domači in umetni obrti. Morda najprej odgovor na vprašanje, kaj pravzaprav je domača obrt?

JOŽE ŠPILAK: Obrtni zakon v 106. členu določa, da se za domačo obrt oziroma za predmete domače obrti štejejo izdelki, ki glede na uporabo strojev in tehnologije dela nimajo značaja serijske proizvodnje in ki se izdelujejo na tradicionalen način, značilen za določeno obdobje, oziroma ki ohranjajo značilnost ročnega dela (npr. lončarstvo, suha roba, op. pisca). Domačo obrt je možno opravljati le na podlagi priglasiive pristojnemu občinskemu upravnemu organu, ki o tem izda potrdilo in obrtnika vpiše v register obratovalnic.

Za umetno obrt oziroma za predmete umetne obrti pa se po določilih obrtnega zakona štejejo: izdelovanje izdelkov, katerih oblikovanje zahteva umetniško ustvarjalnost in posebne ročne oziroma oblikovalne spretnosti, in izdelki, ki so izdelani po izvirnih umetninah ali zgodovinskih modelih. Izdelke domače in umetne obrti lahko občan prodaja v stanovanju, na trgih, sejmi in podobnih krajih.

VESTNIK: Hkrati s sprejetjem novega obrtnega zakona so delegati slovenske skupščine še spreje-

li zakon o davkih občanov, ki prav tako prinaša nekaj novosti, na primer oblikovanje poslovnih skladov za razvoj dejavnosti, razne davčne olajšave... Hkrati pa je bil spremenjen zakon o poslovnih stavbah in poslovnih prostorih. Menda gre za pomembno spremembo.

JOŽE ŠPILAK: Omenjeni zakon je določal, da obrtnik po prenehanju opravljanja dejavnosti izgubi lastninsko pravico nad poslovnim prostorom, ki je večji od 70 kvadratnih metrov. Zoper to določilo smo se obrtniki in drugi občani tudi po prenehanju obrtne dejavnosti prosto razpoglagali s poslovnimi prostori. To bo nedvomno spodbudilo obrtnike, da bodo poslovne prostore poslej razširili. V mislih imam tako proizvodne kakor tudi storitvene dejavnosti.

VESTNIK: Novi obrtni zakon gre zelo »na roko« sedanjim in tudi prihodnjim obrtnikom. Do konca leta naj bi sprejeli tudi zakon o podjetjih, s čimer bo omogočeno, da (so)ustanovitelji tudi občani. Možnosti za naložbo lastnega denarja in njegovo oplemenitenje torej ne manjka, vendar se zdi, da Pomurci nismo dovolj podjetni — ne upamo poslovno tvegati. Kje je po vašem mnenju vzrok?

JOŽE ŠPILAK: Vzrokov je več! Nestabilni pogoji gospodarjenja, visoke obresti za posojila, česar pa ni mogoče v celoti vkalkulirati v ceno izdelka, ker bi bil predrag in zato nekonkurenčen. Posledica: akumulacija je iz leta v leto manjša, s tem pa so skrčene možnosti za razširjeno reprodukcijo s pomočjo lastnih sredstev. Obrtniki si veliko obetamo od nove zakonodaje o podjetjih, pa tudi od najnovejših akcij naše gospodarske zbornice, ki je bila pobudnik preverjanja proizvodnih programov v ozdih. Že zdaj pa lahko rečemo, da je v združenem delu kar nekaj del, ki bi jih lahko ceneje opravile zasebne obratovalnice.

Pogovarjal se je
Štefan Sobočan

Na obisku v obratovalnici Janeza in Zlatke Zorec v Noršincih pri Ljutomeru

USPEH PO ODREKANJU

Na obratovalnici in vizitki piše: Strojno ključavničarstvo in strugarstvo Janez in Zlatka Zorec, Noršinci, zato bi najbrž moral v tem zapisu uporabljati obe imeni. Ker pa sem se pogovarjal samo z Janezom, bom omenjal samo njega.

Med samostojne gospodarstvenike se je zapisal 1967. leta, ko je kot strojni tehnik zapustil ljutomerski Tehnostroj. Pa ne zato, ker bi prišel v konflikt s sodelavci, ampak, ker s plačo družina ni mogla več shajati. Delal je namreč sam. Najprej je najel skromno delavnico na Slamnjaku, nato je delal v najetih prostorih v Ljutomeru, čez nekaj let pa je zgradil 400 kvadratnih metrov veliko delovno halo. Ljutomerski politiki so menili, da bi ta prostor lahko bil zametek manjšega industrijskega obrata, zato so Janeza pregovorili, da je objekt prodal, sam pa si je zgradil nadomestne proizvodne prostore v velikosti 200 kvadratnih metrov v Noršincih pri Ljutomeru. Tu se je končno ustabil, saj je pozneje v neposredni bližini postavil še lepo pritično hišo.

»V obratovalnici je zaposlenih 10 delavcev. Glede na to, da jih je nekaj, ki delajo že več let, menim, da so kar zadovoljni tako z delom in osebnim dohodkom. Novembrska plača je bila takale: priučeni delavec 765 000 dinarjev, kvalificirani orodjar 955 000 dinarjev, skupinovodja 1 140 000 dinarjev...«, mi je v pogovoru na vztrajno prigovarjanje razkril osebne dohodke nekaterih zaposlenih. Poleg surovin za proizvodnjo so plače in prispevki največja postavka odhodkov. Za slednje je treba mesečno odrinuti 18 milijonov dinarjev. Letošnji promet, ki ga bo ustvarila obratovalnica, pa bo predvidoma znašal 800 milijonov dinarjev.

»Sodelujem izključno z združenim delom. Glavni poslovni partner, saj z njim ustvarim 95 odstotkov prihodka, je Elektrokovina Maribor, za katero izdelujemo v obratovalnici kontaktne (stikalna) peresa za fluorescenčne cevi, manjše elemente za razne svetilke in tako naprej. Teh drobnih kovinskih predmetov letno izdelamo kar 8 milijonov. Nekaj malega izdelujemo tudi za Eirad in drugo jugoslovansko elektroindustrijo.«

Janez Zorec, podjetnik iz Noršinc pri Ljutomeru.

Foto: Š. S.

vin, kar omogoča, da so izdelki iz obratovalnice konkurenčni. Dejstvo je namreč, da poslovni partner, četudi gre za dolgoletno sodelovanje, ne sprejem kakršne koli ponudbe za izdelavo posameznih lementov, ampak le od tistega, ki je cenejši. To pa seveda ne pomeni, da je to edino merilo, ki vpliva na odločitev. V Janezovem primeru so tu še dolgoletne izkušnje, poslovnost.

»Ko sem bil mlajši — takrat, ko sem obiskoval šolo... — nisem razmišljal, da bi postal obrtnik oziroma, kot zdaj pravimo, samostojni podjetnik. Bolj me je vleklelo združeno delo, kjer bi se rad uveljavil. Potem pa, ko sem ustanovil obratovalnico, poti nazaj ni bilo več. Moram povedati, da sem tako rekoč uresničil vse želje, ambicije, kajti obratovalnica je opremljena s potrebnimi

stroji, v njej pa sta zaposlena tudi sin in hčerka.«

Zdaj, po več kot 20 letih osebnega dela, je Janezov osebni standard enak, kot ga ima marsikateri drug občan. Bila pa so obdobja, ko se je odrekal dopustu, varčeval, samo da bi čim prej postavil obratovalnico, kupil stikalnico, stružnico, rezkalni stroj, ploskovni brusilni stroj, avtomat za izdelavo vzmeti in tako naprej. To je le del strojne opreme, ki sem jo videl v delavnici. Skozi odprtino v neposredni bližini »mojstrove« pisarne pa sem videl tudi delavce, ki so delali ves čas pridno kot mravlje. Nehote sem se spomnil povsem drugačnih prizorov iz nekaterih kovinskih obratov v združenem delu, kjer je dovolj časa tudi za pohajkovanje, pogovor, dolgo »čikpavzo«... pa tako ne preseneča, da je kuverta tanka.

Janez Zorec nenehno vloga denar v tako imenovano razširjeno reprodukcijo. Zdaj, ko mu manjka do pokojnine še nekaj let, sicer ne namerava več občutno širiti proizvodnje, to pa ne pomeni, da ne bo kupil novih strojev. Če pa bi bil mlajši, potem bi storil kaj več. Ugotavlja namreč, da so zdaj vendarle boljše časi za drobno gospodarstvo, kot so bili v obdobjih, ko je začel, saj so takrat obrtnikom čisto nagajali. Še zdaj ne more pozabiti visoke kazni, ki jo je nekoč plačal, ker je imel več delavcev, kot pa so jih dovoljevali takratni predpisi. Bili pa so tudi izredno hudi davki. Zdaj davki sicer niso visoki, so pa hudo breme prispevki za interesne skupnosti, huđuje pa se tudi na davek, ki ga mora plačati kot občan, kajti že nekaj let je njegova »plača« večja, kot pa je neobdaven znesek.

Tako torej Janez Zorec. Pa žena Zlatka? Vse zapisano velja bolj ali manj tudi za njo, saj je tudi ona nosilka osebnega dela (obrtinca) in je zato tudi njen delež pomemben.

Š. Sobočan

Tudi v prenovljenem salonu v Murski Soboti vam pohištva ne bomo zgolj prodali, pomagali vam ga bomo kupiti!

Naša poslovna usmeritev, da skupaj oblikujemo vaš življenjski prostor z novo kvaliteto storitev in predstavitev prodajnih programov je obrodila sadove. Salon v Murski Soboti na Bakovski cesti 1 je dobil novo podobo. Uredili smo ga tako, da boste še z večjim zaupanjem sledili rumeni črti. Prodajni center v Murski Soboti tvori zaočkroženo ponudbo. Pridite, svetovali vam bomo pri izbiri. Pogovorili se bomo o najugodnejših pogojih nakupa, dostave in montaže.

lesnina

podčrtano z rumeno

TEMELJNA ZADRUŽNA ORGANIZACIJA PETROVCI

Osnovna čreda še ni načeta

Območje temeljne zadrudne organizacije Petrovci zajema kar 29 vasi severovzhodnega dela Goriškega. Na tem prostoru je okoli 2'000 kmetij, vendar jih oddaja tržne presežke kakih 1'300 drugi za pridelavo v glavnem za domače potrebe. Kmetovalci dobijo največ dohodka od prodaje goveje živine: mladega pitega goveja, telet in krav. V vodstvu tzojev ugotavljajo, da osnovna čreda k sreči še ni načeta, seveda če gledamo na celotno območje. Na nekaterih območjih pa se živinoreji slabo piše, kajti na Kukeču, v Panovcih, delu Križevca, Adrijanca, Martinja in Boreče je stalež živali vse manjši.

Vzrok, da so nekatera območja temeljne zadrudne organizacije Petrovci, kar zadeva pridelavo hrane, ogrožena, je v nenemnem izseljevanju mlajših ljudi in umiranju tistih, ki so bili odločeni vztrajati vse dotlej, dokler jim ni

so opešale moči. V petrovski zadrudni organizaciji so izpad v pridelavi na pasivnih območjih dostej uspešno nadomeščali s proizvodnjo hrane v krajih, kjer so večje tržno usmerjene kmetije. Na teh območjih so tudi krepili osnovno čredo živine. Vprašanje pa je, ali bodo tako uspešni tudi v prihodnje, kajti več kmetij že ima toliko živine, za kolikor lahko pridelajo hrane. Da pa bi hrano za živino kupovali, to pa seveda ne gre, ker prinaša izgubo. Nekaterim kmetijam je pri povečevanju obdelovalnih površin pomagala tudi temeljna zadrudna organizacija, in sicer tako, da jim je dala v najem odkupljeno zemljo (doslej 20 hektarjev), obstaja pa tudi možnost skupnih vlaganj (del denarja za kmet, del tzo) v kmetijska zemljišča.

Na petrovskem območju se lahko pohvalijo z obsežnimi zemljiškoureditvenimi deli: me-

lioracijami in zlozabami zemljišč. Tako so izsušili 260 hektarjev zemljišč v dolini Krke, ta čas potekajo dela v katastrskih občinah Salovci in Peskovec (200 hektarjev), dokončujejo dela na območju Dolenskega potoka in Markovec (300 hektarjev), v pripravi pa so projekti za dolino Adrijanskega potoka (Salovci, Adrijanci, Lucova), kar znaša 160 hektarjev. Do konca tega srednjeročnega obdobja bodo usposobili vsa pomembnejša pridelovalna območja. Dela so do-

kaj zahtevna, poleg tega pa jih je treba opraviti v večjem obsegu, kot na nekaterih drugih (zunajgoričkih območjih), saj graditljem povzročajo probleme izviri vode, plazovi, gosta prepletenost cest.

V prizadevanja za usposobitev zemljišč se seveda vključujejo tudi kmetje, ki v povprečju prispevajo 10 odstotkov denarja od vrednosti opravljenih del, torej od 110 000 do 130 000 dinarjev.

S. Sobčan

Tri leta društva vinogradnikov Goričko

Decembra 1985 je bilo na pobudo pešice vinogradniških zanesenjakov ustanovljeno društvo vinogradnikov prekmurskih gor Goričko. Glavni namen društva je in bo dvigniti vinogradniško in kletarsko znanje svojih članov ter afirmirati Goričko kot vinogradniško okolje. V ta namen je društvo, ki združuje tačas 500 članov, v tri leta trajajočem obdobju organiziralo deset strokovnih predavanj o vinogradništvu in kletarstvu. O posameznih vinogradniških okoljih pa smo pripravili 32 praktičnih prikazov rezi vinske trte. Na treh društvenih ocenjevanjih, ki so vsako leto marca, pa je bilo ocenjenih 210 različnih vzorcev vin naših članov. Dobra udeležba pa je bila tudi na strokovnih izletih, tako smo obiskali in si ogledali vinograde v okolici Dunaja, na Madžarskem ob Blatnem jezeru, ptujsko-ljutomersko-oromoške gorice, Ilok — Novi Sad in Goriška brda. Društvo je tudi aktivno pri obujanju vinogradniških običajev. Tradicionalna je postala poskušnja mladega vina v središču M. Sobote na Martinovo, pa tudi martinovanje v hotelu Diana. Nov način izobraževanja naših članov je prek internega glasila Naše gorice, ki je do zdaj izšlo dvakrat, v njem pa je bila okvirno obdelana vinogradniška in kletarska problematika čez vse leto.

In kaj lahko pričakujejo naši člani v letu 1989? V letu 1989 bomo v zimsko-spomladanskem času pripravili za svoje člane štiri strokovna predavanja. V septembru pa še eno o pridelavi grozdja ter negi mosta in vina. Praktičnih prikazov rezi vinske trte bo letos manj, organizirali pa jih bomo po želji posameznega okolja. Novosti bodo praktični prikazi sajenja vinske trte in tudi strokovni ogledi vinogradov na določenem območju z opozorili na napake pri vzdrževanju in oskrbi vinogradnikov. Marca bo tradicionalno društveno ocenjevanje vin, za november pa pripravljamo ocenjevanje mladih vin — mostov, da vinogradnike še pravočasno opozorimo na napake, ki so jih storili v prvi etapi kletarjenja. Ugotavljamo, da vinogradniki premalo poznajo (razen svojega okolja) druge okolice na Goričkem, zato bomo letos pripravili dve strokovni ekskurziji (ob različnem času) za ogled Goriških vinogradov. Pripravljamo tudi dvo-dnevni izlet na avstrijsko Koroško z ogledom vinogradništva in kletarstva. Enodnevni izlet pa bo v Maribor z ogledom VINAGOVE kleti, ter ogled trsnice v Jursincah. O minulem delu društva ter o prihodnjem bo tudi govor na rednem letnem zboru članov, ki bo v nedeljo, 15. 1. 1989, ob 9. uri v kavarni hotela Diana v Murski Soboti. PO ZBORU BO PREDAVANJE.

ERNEST NOVAK

SREČANJE S KMETI NA NOTRANJSKEM — Na dvodnevem obisku pri kmetih na Notranjskem se je konec minulega tedna mudila skupina kmetov iz Kmetijske zadruge Panonka. Na srečanju z zadrudniki in predstavniki Kmetijske zadruge Postojna so izmenjali izkušnje ter spregovorili o težavah, s katerimi se srečujejo pri svojem delu. Čeprav živijo na različnih koncih Slovenije in kmetujejo v različnih naravnih pogojih, se oboji srečujejo s podobnimi težavami. Nestabilna kmetijska politika ter neurejena cenovna razmerja pestijo tako notranjskega kot prekmurskega kmeta, to pa je tudi osnovni razlog, da se le redki mladi odločajo za kmetovanje. Sobotno srečanje na turistični kmetiji Hudčevce pod Nanosom je potekalo v prijetnem vzdušju, v nedeljo dopoldne so za goste pripravili ogled Postojnske jame, popoldne pa sodelovali v oddaji Radijski valovi s kmetij. V njej so se predstavili tudi s kulturnim programom, v katerem so nastopili člani KUD Salovci, pevci iz Rakičana, oktet Postojnska jama, ansambel Torbarji in humorist Dodo. Ob slovesu pa, kot se seveda spodobi, še tale spominska fotografija in želja, da se čez leto spet srečajo v Prekmurju. Foto: L. Kovač

IZKUŠNJE KMETOVALCEV IZKUŠNJE KMETOVALCEV

NEKOČ KONJI, ZDAJ MOLZNICE

Nekoč so imeli večji kmeti — teh je bilo le nekaj na vasi — večinoma pri hiši tudi konje. Z njimi so orali in opravljali druga poljska dela, pa seveda prevažali pridelke, les in pač vse, kar je bilo treba. Tudi v kočije so jih kajpak vpregali, da so se vozili po opravkih, na gostije... Kdor je imel konje, je na vasi pomnil nekaj več. Tudi Grahovi v Kruplivniku so se ponašali z njimi. Nov gospodar Janez pa se je leta 1970 raje odločil za rejo krav molznic. V ta namen so zgradili novo gospodarsko poslopje in tudi pridelovanje poljskim so podedili kravam. Sejejo torej v glavnem koruzo za silažo in druge krmilne rastline ter si prizadevajo, da na travnikih zraste čim več otave in sena.

»Drugače sploh ne bi šlo, kajti če bi morali kupovati draga krmila, se računica ne bi izšla. Že zdaj ni ravno kdove kako ugodna. Samo pomislite, če grem v gostilno in si naročim pol litra piva, moram za to prodati skoraj

Domača krmila so najcenejša. Pri Grahovih v Kruplivniku se tega dobro zavedajo. (Foto: J. G.)

4 litre mleka! Kje je tu logika? se sprašuje Janez.

— Koliko molznic pa imate privezanih in koliko litrov mleka oddate dnevno? nas zanima.

»Običajno imamo privezanih 9 ali 10 krav, oddaja mleka pa je odvisna od njihove brejosti ozi-

roma števila telet. Tako včasih namolzem dnevno po 130, včasih pa le okrog 80 litrov mleka.

— Najbrž ga težko nosite v zbiralnico?

»Ja, to je bilo pred leti res težko. Nosili smo ga v Motovilce, in to celo v nahrbtnikih. Od leta

1977 pa je zbiralnica mleka kar pri naši hiši. Zbiramo ga še za 30 do 40 drugih kmetovalcev iz Kruplivnika, Motovilec, Vadarec in od Grada. K nam prinesejo mleko pač tisti, ki jim je to najbližja zbiralnica. Dnevno se zbere okrog 600 litrov.

In kako je s prihodnostjo Grahove usmerjene kmetije? Namesto konj imajo danes pri hiši kar precej kmetijskih strojev. Nekatere so kupili tudi skupaj z drugimi. Sin, ki je trenutno pri vojakih, ima veselje do dela na kmetiji. Vprašanje pa je, kaj se bo zgodilo, ko si bo poiskal ženo. Bo takšna, da bo hotela priti na njegov dom in kar precej delati? Dandanes je malo takšnih deklet. Večina jih gre raje v službo, kjer ni potrebno delati od zore do mraka, kjer ni treba skrbeti, ali bo zemlja dobro obrodila ali pa bo pridelke pobrala suša, toča... Vendar tudi na kmetiji se da tudi kljub vsemu tudi dobro živeti. Mar ni tako?

Jože Graj

ZAŠČITA ŽIVINOREJE V POMURJU

V pridobivanje mesa in molžo mleka je vloženo veliko človeškega dela. Čeravno se ta proizvodnja nepristano posodablja, jo spremljajo nevarnosti, ki jih povzročajo bolezni in nezgode. Nevarnosti, ki ogrožajo živinorejo, je mogoče obvladati s preventivnimi in represivnimi ukrepi, vendar je kljub prizadevanju in skrbi živinorejcev leto za letom veliko škode.

Z intenzifikacijo proizvodnje se razne nevarnosti še povečujejo. V teh hudih fizioloških obremenitvah molznici pa se že ob najmanjših tehnoloških napaki, zlasti v prehrani, pojavlja vrsta zdravstvenih in rejjskih problemov. Zmanjšala se je naravna odpornost živali.

Vsako leto je izpad v proizvodnji velik, kljub temu pa ni ustreznega zanimanja za primerno zavarovalno zaščito, čeprav zavarovanje živali pokrije škodo zaradi pogina in zasilnega zakola. Vse plemensko govedo in kopitarje v zasebnem sektorju se zavaruje še za stroške zdravljenja. Na osnovi sklenjene zavarovalne police krije Zavarovalna skupnost pri stroških zdravljenja: stroške intervencije, stroške zdravljenja in stroške prevoza ob 20% soudeležbi zavarovanca pri vsaki veterinarski intervenciji.

Zavarovalnici so z vključitvijo zdravljenja v zavarovanje dobili boljše občutek varnosti. Zavarovanje živali z zdravljenjem je tako eden od pogojev za stalno in povečano proizvodnjo hrane živalskega izvora. Negativni rezultati zadnjih let nam govorijo, koliko nevarnosti prinaša reja goveda in da je zavarovanje plemenske živine vse pomembnejši sestavni del gospodarjenja živinorejcev za stalno in povečano pridelavo hrane, za zagotavljanje gospodarske in socialne varnosti rejcev.

Pridelava hrane je strateškega pomena, in da bi se zagotovila stalna proizvodnja, je republiški sklad za pospeševanje kmetijstva in porabo hrane zagotovil finančna sredstva v obliki regresa za zavarovanje goveda (plem. krav in brejih telic mesec dni pred telitvijo) iz Kontrole A. Poleg tega pa je določil tudi pogoje, po katerih se lahko izplača nadomestilo za zavarovalno premijo iz tega sklada.

Zavarovane morajo biti vse plemenske živali v hlevu rejca, ki so v kontroli A in so po Pogojih za zav. živali sposobne za zavarovanje.

Glede na razpoložljiva sredstva se je nadomestilo v 1989 letu doletelo v višini 120.000 din za plem. živali v kontroli A. V konkretnem primeru je za Pomurje izračun takle:

1. Dosedanji klasični način zavarovanja: PLEM. KRAVE IN TELICE KONTROLE A
Zavarovalna vsota 5.000.000 din/kos prem. tarifa = 4,0%
= 5.000.000 din x 4% = 200.000 din premije
Nadomestilo znaša = 120.000 din
Zavarovalec bo plačal še 80.000 din za kos.
Zgled je za enotno zavarovalno vsoto. Lahko pa je za posamezno žival različna zavarovalna vsota. Zavarovalna vsota mora biti 80% od dejanske vrednosti živali. Najnižja zavarovalna vsota za 1989 leto bi naj bila 4.000.000 din za krave v kontroli A.

V letu 1989 uvajamo nov način zavarovanja za plem. živino v zasebnem sektorju.

Razlikuje se v tem, da se mesečno dviga zavarovalna vsota za 20% na začetno zavarovalno vsoto.

2. VERIŽNO DVIGANJE ZAVAROVALNE VSOTE PLEM. KRAVE IN TELICE KONTROLE A
Vsa sposobna živina za zavarovanje se lahko zavaruje po enotni zav. vsoti za ves hlev ali pa po različni zavarovalni vsoti.
Zavarovanje je zmeraj letno, ne glede, v katerem mesecu je začetek.
Zavarovalec si izbira začetno zav. vsoto, toda ne sme biti nižja od spodaj navedenih 3.000.000 din za glavo.
PRIMERI: Za nov način zavarovanja v mesecu januarju.

Mesec	1. Primer:	2. Primer:	3. Primer:
Januar	3.000.000.—	3.500.000.—	4.000.000.—
Februar	3.600.000.—	4.200.000.—	4.800.000.—
Marec	4.200.000.—	4.900.000.—	5.600.000.—
April	4.800.000.—	5.600.000.—	6.400.000.—
Maj	5.400.000.—	6.300.000.—	7.200.000.—
Junij	6.000.000.—	7.000.000.—	8.000.000.—
Julij	6.600.000.—	7.700.000.—	8.800.000.—
Avgust	7.200.000.—	8.400.000.—	9.600.000.—
September	7.800.000.—	9.100.000.—	10.400.000.—
Oktober	8.400.000.—	9.800.000.—	11.200.000.—
November	9.000.000.—	10.500.000.—	12.000.000.—
December	9.600.000.—	11.200.000.—	12.800.000.—
Povprečna zav. vsota =	6.300.000.—	7.350.000.—	8.400.000.—
Letna premija 4% znaša =	252.000.—	294.000.—	336.000.—
Nadomestilo znaša =	120.000.—	120.000.—	120.000.—
Zavarovalec plača	123.000.—	174.000.—	216.000.—

Namesto redno prodane živali med letom se lahko vključi nova žival. Polica se preuredi in za novo vključeno žival traja zavarovanje naprej po istem načelu do poteka zavarovanja in za enako zavarovalno vsoto.

V omenjenem verižnem primeru se odškodnina obračunava po Pogojih za zavarovanje živali in po zavarovalni vsoti, ki je veljala v mesecu, v katerem je žival zbolela.

Na enak način zavarujemo tudi ostalo plemensko živino zunaj kontrole A, vendar brez nadomestila. Zavarovalec plača sam vso premijo. Lahko zavaruje ves hlev na klasičen način ali pa na verižno dviganje zavarovalne vsote.

Dva načina zavarovanja v enem hlevu ne moreta biti.

Soudeležba zavarovanca pri vsaki vet. intervenciji znaša 20%.

Za zavarovanje plem. goveda enkrat letno ob skadenci (glavno zavarovanje) pri takojšnjem gotovinskem plačilu nad 300.000 din premije, ki jo plača zavarovalec, je popust 20% na premijo zavarovanca (ne upošteva se delež združenih sredstev).

Pri letni premiji nad 300.000 din ob glavni skadenci enkrat letno se premija zavarovanca lahko odloži na plačilo po obrokih brez obresti.

Prvi obrok se plača v gotovini, ostali obroki so lahko 1/2 ali 1/3 ali 1/4 letne premije. Ne upošteva se delež združenih sredstev.

Naše območje je gospodarsko posebno. Ta posebnost je v kmetijstvu, ki je gospodarska politika ni naklonjena, pri tem jo prizadejejo še naravne nesreče, ki jim je ta tovarna neprestano izpostavljena.

Zavarovalna zaščita v kmetijstvu omogoča pogumnejši korak pri nadaljnjem razvoju kmetijske proizvodnje.

Tibor Bagan, inž. agr.

FRANCEKOV PREMISLANJE

Si slišal, da je našega upravnika »vrezal« v križu, ko je dvignil zadnjo plačo?

Jaz pa vsako jutro nosim mleko kilometer daleč, pa me prav nič ne »vrezu«.

Turnišče: cene pujskov

Ker nas bralci sprašujejo, zakaj ne objavljamo poročil s turniškega sejma, smo ga tokrat pripravili. Velja pa zapisati, da v zadnjih tednih na sejmu ni bilo ravno preveč živahno, saj so rejci ponujali le nekaj pujskov. Tudi na zadnjem je bilo le pet pujskov, starih od 7 do 10 tednov in težkih od 15 do 20 kilogramov, za par pa so rejci zahtevali od 250.000 do 300.000 dinarjev.

Umetnost sproščanja med nebom in zemljo

V konkurenci za žensko leta — Pri seksu med radikalizmom in klasiko — Kaj, če bi napisala spomine? — Od Vevčanov do ljubljanskega procesa zoper četverko — ZA nezapuščeno zvezni vladi — Še leto in pol do konca mandata v skupščini SFRJ

»Nisem se dala, ampak sem takšna, kakršna sem,« je odvrnila v črno napravljen, že po navadi kratkolasa, izrazito odrezavo nastrojena ženska, ki smo jo po letu in nekaj »lova« končno le uspeli za dobri dve uri »ukrastiti« zase. Bilo je to ob koncu prednovoletnega srečanja z njo na Šubičevi 4 sredi slovenske prestolnice, v poslopju republiškega parlamenta, kjer naša znana rojakinja od Male Nedelje (iz Bučkovec) pri Ljutomeru s svojo drugačnostjo, z »vrhunsko birokratsko kondicijo«, ki kljub najrazličnejšim pritiskom ne pristane na položaj dvigovalca rok in sopotnika, spremljevalca sistema, že poltretje leto sproža vsakršne odzive. Gotovo pa si jo bodo najbolj zapomnili v zvezni skupščini v Beogradu, pri čemer ji je lastno premišljevanje: »Grozja in strah me je, da bi se morala s to funkcijo ukvarjati 30 let: tem bolj, ko vidim, da prevladujejo generiki. Ko se gibljem med ljudmi in z njimi in jih poslušam, spoznavam, kako daleč je še politika od stvarnega življenja in pobud ljudstva. Ta bitka med lastnim gledanjem in tistim, kar se v politiki dogaja, sproža v človeku dobesedno grome in strele.«

Vika Potočnik — tako ves čas mandata v zveznem parlamentu v Beogradu

Kateri po vrsti bi že mogel biti tale njen portret? Kdo bi vedel! Rekli smo si: naj se nam razkrije predvsem kot dekle, kot ženska, ki se po svoji popularnosti uvršča prav v jugoslovanski vrh in ki se je lani v konkurenci 12 »potegovala« za najbolj znano Slovenko. Zatrjuje sicer, da te Janine akcije ni vzela najbolj resno »v njej je na žalost še premalo vsebine« — da pa bi tako rekoč vse (prvenstveno) Slovenke in Jugoslovanke razglasila za ženske leta. »Zlasti za Slovenke mislim, da glede na zaposlenost in predvsem ekonomsko emancipacijo genialno opravljajo svojo vlogo — brez večjih odporov ali odzivov v družbi, ki ženske niti malo ni razbremenila pri njenih osnovnih funkcijah.«

Kaj ste raje — merim na izvorni pomen — Vika ali Viktorija?

»Najlepše, najbolj domače mi zazveni Vikica. Je pa res, da sem v Sloveniji bolj znana kot Vika, čeprav je moje pravo ime res Viktorija. Glede na to, da pomeni v srbohrvaščini Vika galamo, nekoga, ki kriči, je bolj glasen in živahen, sem prej dobila ime Viktorija (boginja zmagaje — op. pis.), čeravno se z obojimi radi poigravam in šalijem.«

Kakšni ste takrat, ko niste delegat oz. ste zgolj dekle, ženska?

Taka kot v politiki sem tudi v zasebnem življenju. To pomeni, da znam prisluhniti, biti občutljiva, želim spreminjati. Zato se mi tudi zdi, da v politiki še vzdržim, čeravno je včasih kruto. Morda sem zato neobičajna, nenavadna, kajti politika je imeti in nositi masko, birokratsko masko, ki se redkokdaj odkrije. Če pa se že, je to velika tragedija, saj vidim, kaj vse se dogaja v naši družbi. S čim se ukvarjam? Resda me delo včasih okupira 24 ur, toda ker me globoko v duši zanima kultura, naj bo v pisani, igrami ali plesni obliki, rada pobegnem na kakšno predstavo, v kino, v zadnjem času pa tudi rada vzamem v roke čopič in kaj narišem. Všeč mi je, da sem se odkrila po tej plati.«

Kaj ste nazadnje narisali?

»Gre bolj za abstraktne zadeve. Ena mojih prijateljic je pred kratkim dobila hčerko in iz zadovoljstva nad tem srečnim trenutkom je nastala slika, ki upodablja veselo materno, ki rojeva. Na poskuse umetniškega izpovedovanja je najprej vplivala moja družina, predvsem oče, kajti vsi smo nekoliko umetniško usmerjeni, nato pa domača pokrajina, kajti ima take odtiske in je tako spremenljiva, da si roka in srce enostavno poželita, da bi jo spravila na papir ali v besedo.«

Kateri film ste si nazadnje pogledali?

»Devet in pol. Nekoč so rekli, da je to trdo erotični film, zame pa je to estetsko-umetniški erotični film. Ti žanri so zanimivi, pri

nekaj, a ne pri vseh fantih oz. vseh moških. Namreč, da niso vajeni samosvoje ženske, ki se ne upa in ne pusti več spreminjati, ima skratka neki svoj jaz. Ne, nimam kaj fiksnega.« (Smeh.)

Gotovo pa nameravate kdaj skočiti v jarem, se »zarinkati«?

»Če bi rekla ne, se stalno spominam na mamo, ki pravi, da se zaračenega kruha največ poje. Me je pa najverjetneje malo strah, ker ne verjamem, da bi lahko ob takim ritmu in slogu življenja v pravem smislu opravljala funkcijo žene in matere. Tak način življenja pomeni, da se moraš nečemu odpovedati. Zdi se mi groza, če bi otrokom, ki prihajajo na svet in za katere vem, kaj jih čaka, lahko privoščila še eno neresno mamo.«

Kako pa je s politično pornografijo oz. seksom in politiko? Ali se dogaja, da prihaja do političnih odločitev ali odgovorov na delegatska vprašanja tudi prek kakšne postelje ali osebne, intimne zveze?

Ni lahko biti ženski v politiki, zlasti ne, če je mlada. Mislim, da se v zadnjem času izbija iz glav ljudi predstava o tem, češ, če se v politiki pojavijo ženska, aha, ta pa je že ena od tistih, ki bi bolj sodile v bar. Za primer, o katerih govorite, ne vem oz. o njih ne poizvedujem in jih tudi ne želim vedeti. Je pa nekaj, kar zadeva to vprašanje. Mislim, da je ženski težko zaradi tega, ker je ves sistem — njegova strategija, fiziognomija, njegove metode dela — podrejen moškemu. Ne samo, da gre za blazen fizičen napor, da lahko vzdržiš, ampak tudi za besednjak, za način dela, ki je značilno moški. Tu je volutarizem, tu sta neobčutljivost in nespособnost za opazovanje okolice, včasih kar militantno obnašanje. Za žensko je to fizično in sicer zelo izčrpajoče in ubijajoče. Bolj bi morale opozarjati na to, na občutek za človeka, barvitost vseh emocij, sistematično strokovno delo. Gre za atribute ženskega in ne moškega dela.«

Imate morda doma ali v tujini kakšen zgleđ, ki bi vas navdihoval, vam zbujal pogum?

»Značilnega zgleđa nimam. Izredno pa cenim ženske, ki znajo v kateremkoli poklicu ostati prvenstveno ženske, prav tako, da so strokovno sposobne in sistematične. Teh je nekaj tudi v Sloveniji, pa ne toliko v političnih krogih, kot v posameznih ozidih, kjer včasih tolčejo še bolj pionirsko delo kot v politiki.«

Je to, kar imate na sebi, tudi vaš imidž ali je zgolj naključno?

»Ja, izredno rada imam črno barvo, čeprav pravijo, da gre za ljudi, ki nimajo okusa. Že dalj časa se oblačim v temnejše barve, včasih pa tudi bolj po občutku in po razpoloženju.«

Vaše barve seveda nimajo več skupnega z našim zdajšnjim položajem v Jugoslaviji?

»Ne, ne. Enotavno mi je ta barva všeč. To, kar je na meni, pa ni le moj imidž, ampak je hkrati moje-lastno delo.«

Kdo sicer skrbi za vašo zunanost? Imate kakšne svetovalke?

»Večidel to počnem sama. Frizerko imam pri enem od studiov, pri Mileni. Moram pa reči, da ne sodim med ženske, ki bi bile vsak teden ali vsak drugi dan pri frizerju. To se najraje zgodi takrat, ko mi lasje že »fajno« zrastejo...«

Ste vselej kratkolasi?

»Vselej. Tudi zato, ker imam slabe lase, najverjetneje pa tudi zavoljo poklica oz. življenjskega ritma, ki je zelo praktičen. Zjutraj se lasje hitro posušijo, še kakšen zdel nanje in sem kolikor toliko urejena.«

Na zunaj delujete zelo vitko, postavno. Se morda ukvarjate z rekreacijo, joga ali s čim podobnim?

»Ne, nimam posebnih »vežb«. Zelo mi je žal, da sem se povsem odpovedala športu. Nekoč sem se ukvarjala z gimnastiko, nato kot študentka s plavanjem: na bazenu na Šternu sem se celo honorarno zaposlila kot »badenmajster« in poleg tega učila še plavanje. Odtlej pa nič več. Je pa res, da sem stalno v gibanju, tako rekoč med nebom in zemljo.«

Nekoč ste nam že zaupali, da se nameravate po končanem delegatskem mandatu v Beogradu ukvarjati s podjetništvom. Ostajate pri tem?

Tako. Edina alternativa, da ne jočemo sami nad sabo — kje se bomo zaposlili, kako razvijali —

Vika Potočnik — tako v slovenskem parlamentu v Ljubljani tik pred novim letom

je, da začnemo s pritiskom na sestav našega gospodarstva z ustanavljanjem manjših proizvodnih enot. Moram povedati, da sem izredno žalostna nad slovensko oblastjo, ki, čeprav da na vseh ravneh razglašča drobno gospodarstvo in majhne enote, nima kaj dosti poslušna za te reči, naj bo s pravnega ali ekonomskega vidika. Skoraj v štirih, petih letih, odkar so te zamislili — razen nekaj primerov, ki jih pelje Centralni komitej ZKS v Novi Gorici in posamezne lastovke po republiki — ni bilo storjeno tisto, kar si želimo. Namreč, ni prišlo do gibanja, do množičnega ustanavljanja manjših enot, predvsem v vrhunsko tehnologijo in uporabo znanja, zlasti mladih ljudi. Sama ne bi rada več jedla političnega kruha, ampak razmišljam, glede na lastne sposobnosti in znanje, o manjši firmi s specialnim programom: predvsem bi se poskusila v turizmu. Upam, da mi uspe.«

Koliko dni vam je pravzaprav še štetih do konca mandata?

»Ne vem, ne štetjem, mislim pa, da je ostalo še kakšno leto in

Zelo redko obiskujem zdravnike. Nazadnje sem bila pri njem 29. novembra, ker me je začel boleti zob. Sicer pa sem bila pred leti operirana na žolčnih kamnih in sem nekoč — verjetno je šlo bolj za posledico slabe, neredne hrane — dobila grd napad v zvezni skupščini. To je bilo ravno kakšne pol ure pred tem, ko sem, ne vem več katerikrat po vrsti, zahtevala, da se ustanovi skupščinska komisija in gre v Vevčane. Zdravnik mi je hitro dal dve injekciji in čez pol ure sem že bila za govorniškim odrom. Vsekakor nisem oz. ne želim biti namišljen bolnik, ki se gre »pocarkljat« k zdravniku, če drugega nima.

pol mandata v zveznem zboru skupščine SFRJ. Sem eden od sedmih slovenskih poklicnih delegatov, bom pa poskušala, da bi pred iztekom začela nepoklicno opravljati to funkcijo.«

Če bi recimo napisali spomine o tem vašem delegatskem poslanstvu, kaj praviite, bi šli v promet?

»Kar se tiče pisanja spominov, vidim, da je Slovenija zdaj dobesedno preplavljena z njimi; Ribičič, Šetinec, Kavčič in drugi. Po eni strani je to prav, po drugi strani pa je škoda, da se ti tovariši oglašajo šele, ko končujejo mandat oz. so že na koncu poti. Če bi namreč sproti odpirali določena vprašanja in o tem obveščali javnost, bi se najverjetneje že prej zaprle zapornice za genialen pohod volutarizma, birokracije in politizacije celotnega sistema. Nisem razmišljala o tem, da bi napisala spomine. Vse skupaj se mi zdi nekoliko »hečno«. Če pa bi se jih že lotila, bi šla za kulise političnega življenja; veliko bolj kot nekateri naši ugledni tovariši.«

Predlani ste v Sobotni priligi Dela objavili izzvalen esej pod naslovom Slovenske delegatke tožba. Boste kaj takega tudi letos?

»Skoraj na vsaki seji mi šine kakšna dobra misel in jo napišem. Na žalost pridem kvečjemu do tri četrt članka, potem pa se mi doma ne da več delati. Toliko iskric je v tej naši zvezni skupščini, da je škoda, ker se jih tako malo objavi. Premalo je tudi novinarjev iz Slovenije oz. so preobremenjeni, da bi mogli opisovati določene malenkosti, ki pa

znajo biti izredno pomembne za delo delegatov ali skupščine. Včasih so tam taktiziranja, politične igre, manipulacije, vse tako zanimivo in tako šolski primeri, da bi jih bilo vredno prebrati oz. zanje vedeti.«

Z Vik(torijo) Potočnik, ki pravi, da mora človek njenega kova med nebom in zemljo ostati ne preveč sentimentalni, ampak kar se da stvarni in vzeti poklic s takšnimi ali drugačnimi tegobami v zakup ter pošteno delati, je bilo srečanje svojevrstno doživetje. Očitno ostaja zvesta sama sebi, saj se je tako kot v zdaj že povsod znanem primeru Vevčani vključila tudi sojenje četverici v Ljubljani. Podobno drži za nezapuščeno zvezni vladi, ki je v tem času v odstopu, saj je bila lan-

skega maja med 29 podpisniki, ki so predlagali glasovanje o (ne)zapuščeni Zisu. Takole nam je izpovedala: »Še vedno mislim, da bi ta ekipa v celoti morala, pa čeprav tri dni pred iztekom mandata, oditi: vsaj slavno oditi, ker bi to vilo občutek tudi navadnemu občanu, da v tem našem sistemu obstajajo mehanizmi dotakljivosti in ne katastrofalne moči, ki jo zdaj uporabljajo tudi naši najvišji organi; da so skratka tudi oni menljivi in zamenljivi.« Naj se še enkrat ustavimo pri imenu naše znane rojakinje od Male Nedelje! Veliko je bilo »Vik« in tudi nekaj »Viktorija«. Pri slednjem pravi, da se ji zdi, da je še največ otipljivega storila pri štipendijski politiki.

Branko ŽUNEC

In tako naj bi se poslej v tem znamenju — pot to glavo in na tem mestu — srečavali skozi vsa leta 1989. Zvestoba lastnemu in kolektivnemu spominu nas namreč znova utrjuje v prepričanju o zgodovinski dejavnosti pred štirimi desetletji. Tedaj, 18. februarja 1949, namreč izide prva številka Osvobodilne fronte obmurskih okrajev Ljudski glas, ki se v uvodni besedi na naslovnici zaveže, da »mora služiti vsestranskemu gospodarskemu, političnemu in kulturnemu dvigu in še ožjemu zbliznanju prebivalcev na obeh bregovih Mure, skratka: Ljudski glas ne sme biti časopis samo Prekmurcev ali samo Stajercev ob severni meji. Ljudski glas mora biti resnično, ljudsko glasilo slovenskega življa ob Muri.«

Iz kolofona tednika z dvema listoma oz. na štirih straneh razbiramo, da je bil odgovorni urednik Jože Vild, naslov uredništva: Ljudski glas, Murska Sobota, tiskala pa ga je Mariborska tiskarna. Bil je to nemiren čas, ko je »fronta (danes bi dejala SZDL — op. pis.) vključevala široke ljudske množice v socialistično graditev.« Naš predhodnik je poročal, »da je delo Osvobodilne fronte v mnogih vaseh precej zaostalo. Predvolivni sestanki ugotavljajo, da je vzrok temu največkrat preslabo aktivistično delo med frontovci na terenu, nenačrtovano v delu, nepovezava med množičnimi organizacijami, premajhna skrb za ideološki, politični dvig frontovcev, premajhna mobilizacija že itak ozkih frontnih vrst za reševanje vseh važnih gospodarskih nalog na vasi itd. Predvolivni sestanki ugotavljajo, da bo temu treba v bodoče posvetiti veliko več pozornje. Predvsem pa bo treba OF v naših vrstah razširiti. V ta namen se vrše po vseh vaseh množična vpisovanja v Fronto, pa tudi čiščenja. Na mnogih sestankih postavljajo danes frontovci na dnevni red vprašanje čiščenja svojih vrst, kar je vsekakor pravilno. Predvolivni sestanki ugotavljajo, da mnogi vaški odbori niso izvrševali svojih nalog, zaradi tega, ker so v njih ljudje špekulativnega kova, in jim je bila Fronta le krinka pri njihovi špekulaciji.«

Najbrž ni težko skozi vsebino in zlasti slog prepoznati duha tedanja časa in takratnih razmer. Zdašnji Vestnik — najprej kot tednik Ljudski glas, nato od julija 1952 kot Obmurski tednik, kasneje Pomurski vestnik in od

1. januarja 1966, ko se je združil z Domačimi novicami v Lenartu, samo Vestnik — se je bil primoran obračati po socrealističnem vetru. V tem pogledu bi utegnili biti zgolj razčlemba naslova posamičnih sestavkov (prevladovala so poročila in članki) več kot pomenljiva. Povzamimo jih le nekaj! Razprava pred sodiščem v Murski Soboti — Trije duhovniki in en učitelj so se zagovarjali za svoja nemoralna dejanja. Ljudska mladina je borbena organizacija. Volivne Osvobodilne fronte — naša nova zmagava — Frontovci — murskosoboškega okraja so z 97,5 % udeležbo izpričali svojo enotnost in predanost Partiji in tovarišu Titu. Ipd. ltn.

VESTNIK

11. marca 1949 Ljudski glas poroča o konferenci hlapcev in služkinj v Murski Soboti. »Pobudo za to konferenco je dala mladinska organizacija, uvidevajoč vso težo gmotnega stanja služkinj in hlapcev. Konferenca je imela namen, da detajlno analizira dejansko stanje istih ter da pri protizakonitih slučajih izvede nujno potrebne ukrepe.« Poročilo je naslovljeno: »Sami si bomo ustvarjali boljše življenje.« Že takrat so pozivali: zbirajmo odpadke in menili, da mora biti Fronta prva v razvijanju združništva. 24. marca 1949 beremo na naslovnic: »Mladinci in mladinke, delegati okrajne mladinske konference v Ljutomeru, z ogorčenjem ugotavljamo, da se še vedno nadaljuje klevetniška kampanja preko hudepeštanjskega radia, ki se je pričela z resolucijo Informbiroja in ki blati brez kakršnih koli vzrokov našo Partijo, njeno vodstvo in žali ogorčne napore in veliki delovni polet naše mladine pri gradnji socializma v Jugoslaviji.« Dodana je resolucija delegatov Osvobodilne fronte okraja Murska Sobota, ki so jo naslovili na Svet namestnikov zunanjih ministrov v Londonu in v kateri protestirajo zoper vse tisto, kar se dogaja na Slovenskem (torej na avstrijskem — op. pis.) Koroškem. Končuje se takole: »Nikoli ne bomo priznali naše Koroške germanizatorjem. Naj živi Slovenska Koroška!«

(B. Ž.)

INTERVJU Z BRIGITO PERHAVEC

O MILOŠČINI IN KULTURNEM ZANESENJAŠTVU

V času od kar ste prevzeli vodstvo soboškega kulturno umetniškega društva Štefan Kovač, ta pa organizacijo večine gledaliških in drugih predstav, so opazne kakovostne spremembe. So te rezultat dobrega sodelovanja pečice zanesenjakov v kulturi, med katere sodite ali pa predvsem osebnega angažmaja?

»Ko sem postala predsednica našega kuda smo ustanovili Odbor za organizacijo gledaliških in gledališko-plesnih gostovanj, s čimer se je prej ukvarjala Zveza kulturnih organizacij Murska Sobota, ker se pač v tem mestu nihče drug ni hotel s tem ukvarjati. Kakšna so bila ta gostovanja in kako so bila obiskana vemo. Da so se stvari spremenile oziroma, da se spreminjajo na bolje je bilo potrebno res veliko mojega truda, saj sem hodila od podjetja do podjetja, k predsednikom sindikatov in h kulturnim animatorjem, jih prosila naj kupijo vstopnice in vsakemu posebej vedno znova razlagala za kakšno predstavo gre. Vendar pa vse to ne bi zadoščalo, če mi ne bi pomagalo nekaj zanesenjakov kakor jih imenujete in mislim, da je to res pravi izraz za poimenovanje. Obenem pa moram povedati, da smo s prihodom novega tajnika, ki je voljan delati, Odbor za organizacijo gledaliških gostovanj združili z Odborom za gledališko dejavnost pri občinski Zvezi kulturnih organizacij, ki dobiva namenska sredstva občinske kulturne skupnosti. Tako delamo skupaj, pravzaprav isti ljudje, s pomočjo novega tajnika. Mislim, da smo dokazali, da trud in reklama naredita svoje.«

Poznamo vas po tem, da prinašate rože na oder nastopajočim po koncu predstav, še bolj pa kot članico gledališke skupine — igralko z domačega odra, ki pa ji ni udvoč biti po potrebi tudi blagajničarka, ko gre za gostovanja. Skratka kot deklico za vse, za to pa je potrebno poleg pripravljenosti tudi veliko energije in časa, pa še česa?

»V prvi vrsti je tu potrebno veliko ljubezni do dela, ki ga opravljaš, kajti od tega ni materialnih koristi. Edina in največja nagrada je aplavz občinstva in morda tihja pohvala pravih ljudi. Energijo pa vedno znova vrača občutek, da se stvari počasi vendarle spreminjajo na boljše in v tem vidim smisel.«

Gledališka in recitacijska je dejavnost v kateri se aktivno udeležujete. Kako pa je z ostalimi sekcijami kulturnoumetniškega društva Štefan Kovač. Ko ste se v starem letu sestali ste prislunhili poročilu. Kakšni so vtisi?

»Lepo je sedeti na takšnem sestanku, ko govorijo ljudje predvsem o doseženem in uspehih. Gledališka skupina »Štefan Kovač« pod vodstvom režiserke Duše Škof, v kateri sodelujem tudi sama, je posebej uspešna. S predstavo Branislava Nušića Sumljiva oseba je bila najboljša na republiškem srečanju gledališč v Novi Gorici in je zastopala Slovenijo na Festivalu amaterskih gledaliških skupin Jugoslavije v Trebinju. Izbrana je bila tudi za Boršnikovo srečanje v Mariboru, kjer je doživela mnogo pohval. Torej slika iz leta, ko smo dosegli uspehe s predstavo Totovi, se je ponovila tudi v 1988. letu.

Igralska skupina »Dejavni oder« pod vodstvom Jožeta Varge je uprizorila Himno, toda ker v Soboti ni gledališke dvorane je

morala imeti krstno uprizoritev v Lendavi.

Likovna skupina LIKOS pod vodstvom Adolfa Pena je imela pet razstav. Organizirali so tudi Ex tempore ob Muri, kamor so povabili likovno društvo Lajči Pandur iz Lenarta, sodelujejo pa tudi z likovno sekcijo pri kulturnoumetniškem društvu Ljutomer. Skozi vse leto pa so imeli predavanja v okviru likovne šole, ki jo vodi akademski slikar Ignac Meden.

Plesni orkester je pod vodstvom Ernesta Lukača imel lani le en koncert, ker je težko glasbenike iz različnih krajev, zbrati na enem mestu. Ob 20-letnici delovanja v maju pa pripravljajo večjo prireditev v počastitev jubileja.

Dejavnost gledališke skupine je onemogočena zaradi zaprte grajske dvorane. Njeni usposobitvi in rešitvi prostorske problematike izvajalcev v kulturi soboške občine je bila namenjena problemska konferenca socialistične zveze, na-

Brigita Perhavec — predsednica kulturnoumetniškega društva Štefan Kovač v Murski Soboti je aktivna članica gledališke skupine in Odpora za organizacijo gledaliških gostovanj. Pozornost je pritegnila kot jastreb v Uklenjem prometeju, naivka v uspešnici Totovi in ljubeče dekle v Sumljivi osebi ter drugih gledaliških predstavah. Njen glas se pojavlja tudi v nekaterih radijskih reklamah, neredko v različnih recitacijah pa tudi sicer zna opozoriti nas.

povedana pa je tudi javna tribuna. Kaj menite o takem načinu reševanja nakopičenih problemov, ki so posledica dolgoletnega nezanimanja za kulturo?

»Vse sekcije kulturnoumetniškega društva Štefan Kovač imajo velike finančne probleme, kajti pri delitvi sredstev pri Zvezi kulturnih organizacij je prihajalo do nepravilnosti, saj so se sredstva delila po številu sekcij, ki so obstajale bolj ali manj na papirju, ne pa po delu in rezultatih.

Na problemski konferenci oziroma tisti zvečer pred njo, me je najbolj razjezila miselnost, da je kultura nekaj, kar lahko živi od naprosenih sredstev, ki jih nekdo milostno podari ali ne. Zaradi takšnega mišljenja smo tu kjer smo. Tudi do sedaj nismo počeli ničesar drugega kot prositi. Res pa je težko prepričati ljudi, da potrebujejo nekaj česar ni bilo, in v Murski Soboti ni bilo oziroma niso imeli veliko.«

Kako pa vidite perspektivo KUD, ki mu predsedujete in vaša osebno po posluhu oziroma neposluhu za kulturno udeleževanje?

»Če bo miselnost ostala takšna, kakršna je, potem jo ne vidim svetlo v temnih zakloniščih, ker dvomim, da bo vanje zašel kak gledalec.« Brigita Bavčar

STOPINJE 89

Pomurska (rimskokatoliško) pastoralno področje je pred kratkim izdalo že osemnajsto številko redne letne publikacije STOPINJE 1989. V zajetni knjižici je na 244 straneh poleg obveznega koledarskega dela, kronike, nekrologov, jubilejev, literarnega dela (predvsem pesmi) objavljenih nekaj razmišljanj, dva potopisa in še vrsta fotografirskih zapisov.

Iz ostalega gradiva naj omenimo — po vrstnem redu, kot se je to zdelo smotno urednikom publikacije — nekatere razprave in zapise, ki so pomembni za podobo pokrajine ob Muri iz preteklosti v sedanost. Dr. Anton Trstenjak (letosnji avnojski nagradenec) v antropološki podobi preleških ljudi polemčno trdi, da preleški človek ni magnat, kot je to nekoč trdil pokojni zgodovinar in etnolog Franjo Baš, temveč je »... kakor hitro se izobrazeno povzpne kvišku (po trditvi dr. B. Krefla) aristokrat.« Tudi kot kmet. Aristokratski panos Preleka je po Trstenjakovem utemeljen v slatini, vinu, konjih, rodovitni zemlji, vaških grbih.

Irena Šavel podaja zgoščen pregled o Poselitvi pokrajine ob Muri v mlajši kamni in bakreni dobi. Pri tem navaja najdišča iz tega obdobja (2400 do 1800 pr. n. š.), raziskave Pokrajinskega muzeja v zadnjih letih. Ljudem v pokrajini ob Muri, ki so predvsem v zadnjih letih pričeli velikim melioracijskim delom pa priporoča, da naj vsako morebitno odkritje pri tem nemudoma sporočijo muzeju, kajti vsak »korak v samostojno skrivno zbiranje ali celo kopanje ... katerega najdiščne okoliščine niso bile strokovno dokumentirane, ni več koristen del zgradbe, s katero obnavljamo staro zgodovino ...«

Iz bogate zapuščine umetnostnega zgodovinarja Franceta Stelata, ki je med vojnama peš prehodil Prekmurje, je objavljen zapis Umetnost v belinski cerkvi.

V razpravi Borba za našo osvoboditev 1919 (M. S.) je nekaj podrobnosti iz časov nastajanja Jugoslavije, pri čemer je zanimiva (in ne prvič omenjena) pobuda za oddolžitve Prekmurcev tistim ljudem, ki so največ prispevali k mejam Jugoslavije: ameriški izvedenec Douglas Wilson Johnson ima po mnenju avtorja največ zaslug, da je šla meja čez Muro. Potem dr. M. Slavič, dr. F. Kovačič, »Sobočanci — na vas je, da poimenujete ob 70-letnici osvoboditve Prekmurja katero od ulic po Johnsonu, npr. nesmiselno »Lendavsko« (prav Ledavsko — prevzeto tako od Madžarov) ali še katero lepšo.« Vtis je ob tem razmišljanju, kot da avtorjem poimenovanja soboških ulic, zgodovinska dejstva okoli meja niso po godu.

Vilko Novak v sestavku Veliki glasnik »naše Slovenščine«, ob dvestoletnici rojstva Jožefa Košiča, pojasnjuje zmote in spore okrog tega prekmurskega pisca. Poleg kratkega poročila Prekmurski tisti na avstrijskem Štajerskem in kritičnega zapisa ob izidu knjige Madžari in Slovenci — Slovenci na Madžarskem (G. S.), je treba omeniti še Lajzeta Kozarja daljši zapis Zgodovina župnije Odranci, ki prinaša zgodovinski pregled kraja in župnije, kakor tudi zgodje in nezgode ob graditvi nove cerkve v vasi.

Po uvodnih besedah so letošnje Stopinje posvečene »spominu velikega našega rojaka dr. Jakoba kard. Missia ...« vendar o njegovi 150-obletnici rojstva ni zapisane nič več, kot nekaj stavkov v kroniki.

rini naj omenim le prispevka Materialna odgovornost do Cerkve in teološki prispevek L. Josarja Smrt in umiranje s krščanskega vidika. Med prispevki so še slike konfirmantov iz posameznih cerkvenih občin, likovni delež z naslovnic pa je prispeval ak. slikar Miki Beer.

V zadnjem razdelku je zajeto poljudno branje. F. Kovač ima črtico Stari greh, D. Titan pa področje nekdanje prevoznike — »foringase«. Ne manjka tudi nekaj humorja za tiste, ki jim je ta zvrst pri srcu. Zanimiv je še prispevek dr. Zibrika »akupunktur, besedi

Pridobitev za stalno zbirko Galerije, kulturnega centra Miško Kranjec, Murska Sobota: DOMA 86 — FRANC MESARIČ, mešana tehnika, platno 146 × 170 cm

SLOVENSKI KOLEDAR

TUDI O KORAKIH NAPREJ IN NAZAJ

Sredi decembra je v Porabje in v druge slovenske družine na Madžarskem prispelo okrog tisoč novih slovenskih knjig. Gre za četrti Slovenski koledar oziroma letopis za novo 1989. leto, ki ga je izdala Demokratična zveza južnih Slovanov na Madžarskem.

Če ga primerjamo z lanskim, mu je dokaj podoben, obseg pa celopopolnoma enak (144 strani). In kaj prinaša? Tako kot to velja

Glanz. Lahko bi rekli, da skuša predstaviti korake naprej v narodnostnem razvoju in da opozarja tudi na nekatere korake nazaj.

»Res je, da sta se v tem času začela vpeljevati v naše vrste in šole dvojezična vzgoja in izobraževanje. V primerjavi s prejšnjimi obdobji pomeni pridobitev tudi dokončan vrtec v Stevanavcih, v katerem že lahko steče delo v materinem jeziku. Kot korak nazaj, kot izguba, pa se kaže znanje, ki ga otroci prinesejo iz rodne hiše. Te izgube vrtci in šole kljub velikemu naporu ne morejo vedno nadomestiti. Treba je prebuditi zavest buditeljev o tem, kakšen zaklad zgubljujejo na ta način.«

To je krajši odlomek iz omenjenega članka, ki prav gotovo veliko pove. Podobno bi lahko rekli za tele misti (v narečju) Karla Krajcarja, učitelja slovenščine na OŠ v Stevanovcih: »V zgodovini vejmo je sikkard cerkev bila, ko je varjuvala materinščino, pri nas pa je tau nanaupak. Nas so ešče duhovnik slovenski veči, v cerkvi so slovenski služili mešo, pokapanja pa se je slovenski bilau, zdaj pa se vogrski. Lejpa slovenske noua več ne popevajo, samo vogrske pa vogrski molijo.« In kadar v cerkvi zamre materna beseda, ni daleč do popolnega konca. Takšna odkritost avtorjev nekoliko preseneča.

Slovenski koledar pa sicer prinaša tudi kar precej zanimivih reportažnih zapisov (v narečju) o življenju delu rojakov v porabskih vaseh, in Szombathelyu in Budimpešti. Zadnje strani pa so namenjene mladim, predvsem osnovnošolcem. Nekaj prispevkov so napisali tudi sami.

Glede na razmere, v kakršnih živijo porabski Slovenci — malo lasne inteligence — bi torej lahko rekli, da je njihov Slovenski koledar dokaj zanimivo in koristno branje.

Jaže Grai

Lutkovna srečanja

Pri Negovi je bilo v torek občinsko srečanje lutkovnih skupin gornjeradgonske občine. Predstavile so se lutkovne skupine osnovne šole Gornja Radgona in Radenci ter vzgojno-varstvene organizacije. Prva z lutkovno igrico Trije snežaki, druga z Gorskico, ki se je naučila peti, in tretja s predstavo Volk in sedem kozliček. Občinskemu bo 9. februarja sledilo medobčinsko srečanje lutkovnih skupin, na katerem bodo sodelovale lutkovne skupine iz vseh štirih pomurskih občin. V soboški bo občinsko srečanje lutkarjev predvidoma 2. februarja. bb

F. K.

kulturni koledar

razstave

MURSKA SOBOTA — V galeriji Kulturnega centra Miško Kranjec je do 17. tega meseca na ogled razstava PRIDOBITVE ZA STALNO ZBIRKO 1971—1988.

Zbrana dela predstavljajo osnovo za izbor najpomembnejših likovnih del, iz katerih bo — z združitvijo zbranih umetniških eksponatov, ki so ta čas v lasti Pokrajinskega muzeja Murska Sobota — nastala zbirka sodobne likovne umetnosti, ki bo dobila stalno mesto v prostorih soboškega gradu. Pričujočo razstavo moramo torej obravnavati in sprejeti samo kot informacijo o fundusu iz omenjenega obdobja. Razstavljeni izbor poskušaj zjeti le najznačilnejša dela posameznih avtorjev, vendar brez kritično znanstvenega odnosa do njih in njihovega celotnega opusa ter kritične primerjave med avtorji.

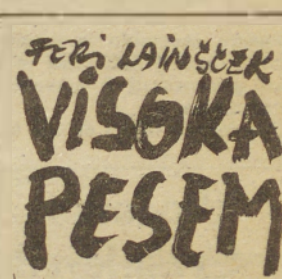
Tako je med drugim zapisano v uvodni besedi vodje soboške Galerije Franca Obala, v katalogu, ki je izšel ob odprtju razstave pridobitev in prinaša poleg abecednega seznama dvaidesetdesetih avtorjev tudi naslove in nekaj fotografij njihovih del.

Na študijskem oddelku Pokrajinske in študijske knjižnice je še vedno na ogled razstava KNJIŽEVNO DELO IVANA CANKARJA (ob 70-letnici pisateljeve smrti). Razstava je odprta do 27. januarja.

RADENCI — V razstavnem salonu hotela Radin je le še do petka (13. januarja) na ogled razstava likovnih del akademskega slikarja in likovnega pedagoga Ludvika Pandurja. Naslov njegovega najnovejšega ciklusa pastelov in oij je Istrske in pohorske bajke.

Knjige

USPEŠNICE TEGA TEDNA v knjigarni DOBRA KNJIGA v Murski Soboti so: Hemingway — RAJSKI VRT (Mladinska knjiga), M. Potrč — JEZIK MISEL IN PREDMET (DZS Ljubljana) in A. Dalmais — 366 IN VEČ ZGOBIC V NARAVI (Pomurska založba).

Trajna delovna skupnost samostojnih kulturnih delavcev Gufiver je tik pred novoletnimi prazniki izdala knjigo VISOKA PESEM avtorja Ferija Lainščka. Izdelana je v tehniški sitotiski v mojštrski delavnici akademskega grafika Dragoljuba Jakovljeviča-Jakoba. Knjiga pesmi je natisnjena v nakladi 350 izvodov, vse je avtor signiral, kar jim daje posebno vrednost, za prodajo pa jih je namenjenih 281.

Književnik je pri realizaciji poezije uporabil tudi svojo likovno izkušnjo, oziroma je, kot sam pravi, »skušal elemente likovne uporabiti kot govornico poezije«. Prav zato je prisrčna VISOKA PESEM tudi svojevrstno umetniško dejanje in posebnost med številnimi poetikami sodobne slovenske poezije.

EVANGELIČANSKI KOLEDAR

Med koledarji, ki vsako leto izidejo v Prekmurju, namenjeni pa so tudi bralcem izven te pokrajine, je Evangeličanski koledar, ki ga izdaja Evangeličanska cerkev v SR Sloveniji že osemindeseto leto, in ki ima največ članov v Sloveniji, prav v Prekmurju.

Tudi letos koledar ne zapušča svojega že ustaljenega okvirja. Po že običajnem koledarskem delu sledi kronika evangeličanske cerkve v besedi in sliki. Nato se zvrstijo trije prispevki, od tega dva jubilejna. Prvi je posvečen 400-letnici smrti Jurija Dalmatina, ki je prvi med Slovenci prevedel celotno sveto pismo in tako smo časovno

Slovenci uvrščeni v sam svetovni vrh glede prevoda svetega pisma. Drugi prispevek je posvečen jubileju 200-letnice izida prve prekmurske protestantske pesmarice Nouvi Gradiva, katero je dokončal in izdal leta 1789 Mihael Bukoš. V tretjem prispevku se soočimo z biblično arheologijo, popostrano s slikami. Pisec je namreč popotoval po Bližnjem in Srednjem vzhodu (Perziji) in v primerni obliki prikazal bralcem arheološka odkritja, ki potrjujejo zgodovinsko poročilo svetega pisma.

Ker je koledar pri svoji specifični namenjen vernikom, je največ prispevkov z področja vere, med katere

Podružbljanje šole s starši in krajevno skupnostjo

Novi in stari pedagoški nazori v vzgoji in izobraževanju zahtevajo pri delovanju šole organizirano sodelovanje s starši in občani krajevne skupnosti na območju šole. Podružbljanje šole zahteva sodelovanje s starši pri organiziranju in poslovanju izobraževalne institucije, pri delovanju organiziranih interesnih dejavnosti na šoli, pri urejanju zadev izobraževanja mladine in ocenjevanju.

Ponekod se še danes čuti pre-majhna povezanost sodelovanja

s starši pri vzgoji v osnovnih in srednjih šolah; vzroki so tu različni in tako globoki, da bodo zaradi zastarelih nazorov posameznikov še vedno zaostajali za nekaterimi šolami, ki upoštevajo nove vidike dela s starši, sledijo novim oblikam življenja in tehnologije ob upoštevanju »diferencialne razlike otrok« in gospodarskega razvoja družbe.

Med šolami, ki iščejo nove oblike dela, pa lahko omenimo OŠ II iz Murske Sobotice: ta je začela s svojo podružnico v Krogu iskati nove poti sodelovanja s

starši in krajevno skupnostjo. Svet staršev na podružnični šoli se je aktivno vključil v poslovanje šole in pedagoško delo.

S pomočjo delovnih organizacij Potrošnik in Pomurje-gramoznica iz Murske Sobotice ter krajevne skupnosti Krog je izvedel akcijo za nakup učne video tehnologije. Akcija je bila uspešna, ker so učenci s pomočjo denarnih prispevkov obrtnikov, šole in navedenih organizacij dobili za dedka Mraza barvni televizor in videorekorder.

Svet staršev pa s svojimi člani že uspešno sodeluje pri vzgojno-izobraževalnem procesu, ker so pripombe in predlogi članov umestne in jih učitelji upoštevajo pri svojem delu.

Omeniti moram še, da so pripravljene delati pri vodenju in organiziranju krožkov na šoli.

Nov korak pomeni pridobivanje staršev za izboljšanje učnega dela in z upoštevanjem njihove kritike se lahko izboljšajo mnoge oblike dela. Vključitev staršev v neposredno obliko učnega procesa v osnovnih šolah mora biti cilj vsake vzgojno-izobraževalne organizacije.

Otilija Krefc

Konferenca Društva invalidov Gornja Radgona

Območni odbor Društva invalidov Gornja Radgona je imel redno letno konferenco v gasilskem domu v Orehovcih. Konferenco je začel predsednik Ivan Maruško, nato je sledil kulturni program, ki so ga izvajali učenci gornjeradgonske šole pod vodstvom Mire Korošičeve. Sledilo je poročilo predsednika območnega odbora. Odbor je v sklopu društva slavil desetletnico obstoja. Poročal je o problemih invalidov, predvsem o njihovem gmotnem položaju. V odbor je vključenih prek 200 članov, med katerimi je nekaj negibnih ali pa težje telesno prizadetih. Med letom je umrlo devet članov. Razveseljivo pa je, da sta naša člana Kolaričeva iz Gornje Radgone dočkala petdesetletnico skupnega življenja. Področni odbor je organiziral z odboroma v Apačah in Kapeli razna športna srečanja. Vsi trije odbori sestavljajo Društvo invalidov Gornja Radgona.

V poročilu predsednice Društva invalidov Gornja Radgona, Marte Breger, ki je v uvodnih besedah izrekla zadovoljstvo nad delom, je bilo slišati, da je slavilo društvo v letu 1988 desetletnico obstoja in ta jubilej dostojno proslavilo. Omenila je obiske pri težjih bolnikih na domu in v bolnicah, kajti to za prizadetega mnogo pomeni.

Ivan Maruško je v programu dela za letošnje leto predlagal organizacijo praznovanja dneva žena, športno rekreacijo, vsaj tri izlete po ožji domovini in enega k Titovem grobu ter pobratenje z Društvom invalidov Radlje ob Dravi.

Tonček Domanjko

GORNJA RADGONA

UREJAJO GRAJSKO POT

Že nekaj let so se stanovalci Grajskega hriba, ki hodijo peš v mesto, jezili, ker je bila pešpot tako zanemarjena. Pot je bila makadamska, zato so jo nalivi uničevali. Vzdrževanje je bilo slabo, zahtevalo pa je tudi veliko denarja. Ker se zaradi zidav večja številca prebivalcev na Grajskem hribu, je čedalje več pešcev, ki koristijo to bližnjico v mesto.

Pred kratkim pa so stanovalci tega naselja sklenili, da se bodo problema lotili sami. Pri tem so imeli srečo, saj na bregu stanuje tudi predsednik skupščine krajevne skupnosti Gornja Radgona, ki je pomagal pobudnikom za ureditev poti. Tako so pri KS Radgona našli potrebna sredstva, del pa bodo prispevali stanovalci. Ti naj bi prispevali po gospodinjstvu do 150.000 dinarjev. Gradbena dela, ki že potekajo, izvajajo 14. oktober. Pri KS pa so se odločili za položitev kock, čeprav so se s krajinjci dogovorili za asfalt, vendar so te cenejše. Vsekakor bo urejena pešpot, ki je dolga kakih 500 metrov, velika pridobitev za prebivalce Grajskega hriba.

Ludvik Kramberger

Društvo naših delavcev v Berlinu Slovenija ima dejavno zlasti namiznoteniško sekcijo. Priraja tekmovanja v pionirski, mladinski in članski konkurenci. Povezujejo pa se tudi s športniki v matični Sloveniji tako, da jih vabijo v goste, ali pa sami gostujejo v domovini.

LOJZE OZMEC

GORNJA RADGONA

Prodaja in nakup rabljene smučarske opreme

Smučarska oprema, ki jo prodajajo v trgovinah, je čedalje dražja. Toda v Gornji Radgoni si lahko omislijo rabljeno smučarsko opremo, ki je dostopna po zmernih cenah. To lahko kupijo v komisiji trgovine Bazar pri bencinski črpalki, ki ima v zalogi veliko smučarske opreme. Kot nam je povedala lastnica trgovine Elena Konstantinovič, smučarji radi segajo po rabljeni smučarski opremi, ki je mnogo cenejša kot nova. Tisti, ki pa imajo doma smučarsko opremo, ki so jo prerasli, pa jo lahko prodajo. Taka oprema je primerna zlasti za otroke, saj jo hitro prerastejo.

L. K.

OBJAVLJAMO NATECAJ ZA IZDELKE Z ZNAKOM SLOVENIJA Z

ALI IMATE IDEJO ALI IZDELEK, KI BI OBOGATIL SLOVENSKO TURISTIČNO PONUDBO?

Vse predloge in vzorce pošljite na naslov DO DOMUS - Center za dom, ustvarjalnost in svetovanje, Kardeljeva 2, Ljubljana, z oznako »za lipov list« do 15. 2. 1989.

Predstavitev izbranih izdelkov bo marca na sejmu Alpe-Adria 1989 v Ljubljani.

DOMUS (CZNG) CENTER ZA DOM, USTVARJALNOST IN SVETOVANJE p.o. Ljubljana, Kardeljeva 2 tel. 061/211-122 žiro račun 50100-603-40776

LIPOVIM LISTOM

RAZVOJ TUDI ZA MORAVSKE TOPLICE V SLOVENSkih GORICAH

V Moravski dolini pod vznožjem naselja Bučkovi v Ljutomerški občini skrbijo za hitrejši razvoj in popestritev gostinske in turistične ponudbe. Tamkajšnja krajevna skupnost in Turistično društvo Mala Nedelja uresničujeta zidavo novega objekta, v katerem bodo prostori za preselitev kuhinje, za dajanje prve pomoči, skladišča in sanitarije.

Z deli so začeli sredi septembra 1988. Zagotavljajo, da bodo objekti predali namenu ob delavskem prazniku 1989. Člani Turističnega društva Mala Nedelja in KS Bučkovi so že doslej prispevali prek 800 prostovoljnih delovnih ur.

V lanskoli sezoni je toplice obiskalo prek 22 tisoč kopalcev — domačin in tujih gostov. Urejena sta bazena s termalno vodo, velika 5 x 10 in 18 x 22 metrov. Mlajši kopalci pa seveda pogrešajo bazen s hladno vodo, ki ga v Moravcih načrtujejo v dolgoročnem razvojnem programu. Za uresničitev tega bo potrebno zagotoviti dovolj vode za polnjenje in menjavo v bazenih.

Spričo razvoja in potreb stacionarnih gostov bodo v okviru moravskih toplic morali zagotoviti prenočitvene zmogljivosti, dokler pa ni ustreznega objekta, je treba aktivirati prenočišča v zasebnih turističnih sobah.

Besedilo in posnetek: Stane Feuš

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

Proslavili 40 let folklorne

Leta 1948 se je v Križevcih pri Ljutomeru zbrala skupina zanesenjakov in si za cilj zadala ohranjanje in gojenje ljudskih plesov. To so bili zametki folklorne v tem kraju, ki je v letošnjem letu tako dočkala 40 let aktivnega dela. Ves ta čas, posebno še danes, ko se še bolj kot kdaj prej zavedamo, da je del slovenske identitete tudi folklor, so v Križevcih pri Ljutomeru neumorno in vztrajno iskali izviren ljudski izraz in se skozi ples vračali h koreninam lastnega jaza.

Praznovanje 40 let dela je bilo

slovesno in razgibano. Predstavili so se pesalci, ki so pred štirimi desetletji začeli, nadaljevali tisti, ki so jih nasledili, končala pa je generacija, ki vztraja.

In tako dolgoletno delo ne more in ne sme ostati brez priznanj. Zbranim je spregovoril Viktor Slavinec, sedanjí predsednik kulturnega društva Križevci pri Ljutomeru, in na kratko povzel zgodovino in razvoj folklorne v tem kraju in govoril o njenem pomenu v kulturnem življenju Križevcev.

Članom folklorne skupine so podelili okoli 200 bronastih, srebrnih in zlatih Maroltovih značk, vsem dosedanjim vodjem pa so podelili tudi občinska in društvena priznanja za delo v folklorni sekciji. V imenu Zveze kulturnih organizacij Slovenije je ob podeljevanju republiških priznanj govorila tudi Ema Tibaut in se vsem zahvalila za dosedanjí prispevek k razvoju slovenske kulture, ki se je potrdil tudi na mednarodni folklorni sceni.

Dušan Loparnik

Katarina Zdravec iz Lipe je letos v svojem vrtu ob razni povrtnini, »vzgojila« tudi nekaj velikih glav zelja. Kot smo se lahko prepričali na lastne oči, tako velikih glav zelja v pokrajini ob Muri še nismo videli. Kako je Katarina naredila tak »čudež«, je njena skrivnost. Glave zelja na posnetku so tehtale po 5 kg in zaslužijo vsa pozornost, v teh jesensko-zimskih mesecih pa bo gospodinjici Katarini zelje kar prav prišlo pri domači jedi.

Besedilo in posnetek: Jože Žerdin

Pločnik v Črešnjecih

Gotovo je za tiste, ki vsakodnevno pešajo in se vozijo v Črešnjeve, največja pridobitev pločnik od križišča ceste v Police do Mode v Črešnjecih v dolžini 750 metrov. Prav te dni so delavci Cestnega podjetja Murska Sobotica položili zadnje metre grobega asfalta na pločniku in razširjenem križišču pri Murini Modi. Za položitev finnega asfalta jim je zmanjkalo časa, saj je nastopila zima. Dela so se sicer zavlekla, ker je večina pločnika na dokaj zamočvirjenem zemljišču. Morali pa bodo urediti tudi most na potoku, saj so bile sedanje prepustne cevi pretanke. Nedvomno bo ta nalozba, ki je stala 200 milijonov dinarjev, velika pridobitev, saj bo odslej promet, tako vozil kot pešcev, ki jih ni malo, varnejši. Saj dela samo v Modi več kot 750 delavcev, od teh skoraj polovica pešaki do središča mesta. Mnogo pa je tudi tistih, ki pešajo do svojih stanovanj oziroma hiš, teh pa je v tem predmetnem naselju Radgone čedalje več.

Ludvik Kramberger

Srečanje
gozdarjev
v Polani

Pomurski gozdarji so se po nekaj letih spet sestali, da bi med seboj izmenjali delovne izkušnje.

Tokrat so za kraj srečanja izbrali Polanski log. Na njem so spregovorili o pravilniku o gozdnem redu. Žal se morajo tudi gozdarji čedalje bolj ukvarjati z birokratskimi posli, saj jih bremeni delo v zasebnih gozdovih, kjer morajo odkazovati les za lastno uporabo in opravljati druga dela, to pa jih odteguje od tipičnih gozdarskih dejavnosti, kot so obnove, nega in varstvo gozdov. Pod strokovnim mentorstvom Ladislava Nemesszeghyja so v Polanskem logu izdelali gozdarsko pot, pot po ješevih sestojih. Pomurski gozdarji so si ogledali to pot, ki je zelo poučna. Spoznali so, da je potrebno jelseve nasade obnoviti, saj so sedanji ogroženi zaradi znižane podtalnice in jih nadoščata jesen in hrast. Na srečanju so spregovorili tudi o gradnji elektrarn na Muri in zahtevali, da bodo pri tem upoštevana mnenja gozdarjev. Dogovorili so se, da se bodo srečali vsako leto v drugem revirju, povezali pa se bodo tudi z društvom inženirjev in tehnikov, da bi lahko skupaj pridobili več znanja, predvsem pa novih spoznanj o gozdarstvu.

Branko Žurman

SVETLEJŠE UČILNICE

Zaradi dotrajanosti starih prostorov v Partizanski ulici v Lendavi, so se pred meseci prizadevalni člani lendavskega AMD-ja odločili in obnovili svoje prejšnje prostore v bližini Elektro-Kontaktove tovarne v Lendavi. Za nove, svetlejšje učilnice in poslovne prostore so vložili kar precej denarja. Dobrišen del denarja pa bodo potrebovali še za nakup najodobnejše opreme za izobraževanje soferjev in novih avtomobilov. Prizadevne člane AMD-ja Lendava čaka še obnova voznega parka. Lani je naredilo šoferski izpit za kategorijo B 190 občanov lendavske občine.

Jože Zerdin

Novo skladišče za sadje

V Puconcih je ABC Pomurka zgradila skladišče za sadje, v katerem je na 1.620 m² prostora za skladiščenje 3.000 ton jabolok. Naložba je stala 2 milijardi. Končana je tudi že projektna dokumentacija za gradnjo II. etape, v kateri bodo komore za hlajenje. Dve bosta prirjeni za hlajenje do 0° C, v komori za meso pa do -25° C.

V hladilnici bodo imeli svoje prostore Mesna industrija iz M. Sobot, Zunanja trgovina za skladiščenje divjačine za izvoz in Kmetijska zadruga Panonka. Z gradnjo hladilnice bodo začeli že januarja. Nadzor nad njo bo izvajal investitorski inženiring ABC Pomurke iz ŽVZ za Pomurje.

B. H.

Z novim letom novoporočencem tudi plakete

V soboški občini, kjer sklence zakonsko zvezo v povprečju 350 občanov letno — od tega v Murski Soboti okrog 180 — načrtujejo z novim letom nekatere spremembe. Predlog je, da bi ob sklenitvi zakonske zveze

druženopolitična skupnost podarila novoporočencema plaketo, katere idejni osnutek je že pripravljen. Skupaj s knjigo Vajino skupno življenje bi plaketa pomenila primerno in slovesno darilo za novoporočence. Za

primerjavo povejmo, da so to že udelili v drugih treh pomurskih občinah.

Ker pa se stroški uradnega postopka sklenitve zakonske zveze vračunava v občinskem proračunu in so iz leta v leto višji, bo seveda moralo priti do podražitve. Stranke, ki so doslej plačale za sklenitev zakonske zveze 9500 dinarjev — od tega znaša taksa 8000 dinarjev, razni izpiski pa 1500 dinarjev — bodo poslej morale seči globlje v žep. Izračunali so namreč, da se za uradno sklenitev zakonske zveze uvede enotni strošek 50 tisoč dinarjev, kar je posledica precejšnje podražitve knjige Vajino skupno življenje, in sicer od 9800 na 17.000 dinarjev. Ob upoštevanju taks in izpiskov bodo skupni stroški dosegli 59.000 dinarjev.

Poleg tega pa v Murski Soboti ni zadovoljivo rešeno vprašanje ogrevanja prostorov in poročne dvorane, uporaba sanitarij in urejenost poročne dvorane. Potrebno bo namreč pobeliti prostore ter zamenjati tapete in talne obloge. Za to bodo poskrbele pristojne službe sekretariata za notranje zadeve, ki se — podobno kot delavci krajevnih uradov — srečujejo s problemom organizacije in neposredne izvedbe uradnega dejanja sklenitve zakonske zveze.

M. Jerše

Zaplešimo bolje in kulturno

Novoletni prazniki so sicer mimo, pa vendarle je pred mladimi še mnogo prijetnih zabav, domačih praznikov in drugih prireditev, na katerih bi radi znali zaplesati veselo, vedro in seveda kulturno. Prav ta ideja mladim (da ne bi bili »nerodni« na plesišču pred javnostjo) je delavec Delavske univerze v Gornji Radgoni spodbudila k organiziranju plesnega tečaja. Ob sestavi programa jih je spremljala, misel naj se mladi naučijo vseh tistih plesov, ki bi jih radi zaplesali ob raznih slovesnih

prireditvah in drugih srečanjih na veselejših prostorih. Povsem razumljivo. Zadovoljni bi bili radi sami s seboj, seveda, če bi znali zaplesati vsaj tako ali boljše kot njihovi starši, znanci in prijatelji. Program tečaja, ki ga bo izvajal plesni učitelj Jože MARTINEC, bo zajel vrsto standardnih in ameriških plesov. Začetek bo v petek, 10. febr. 1989, ob 19. uri v telovadnici TVD Partizana v Gornji Radgoni, prijave pa sprejema Delavska univerza Gornja Radgona do konca tega meseca. R. J.

TUDI RADGONSKO
OBMOČJE JE PRIVLAČNO
ZA TURIZEM

Tudi Gornja Radgona se turistično ureja in postaja privlačno turistično mesto za naše sosede, še posebej za goste iz Avstrije. Prav prvi vtis tujega turista je zelo pomemben.

Ob mejnem prehodu so lepo in okusno urejena pročelja. Gostišče Kompas s pivnico ima pestro ponudbo, med drugim tudi specialiteta iz divjačine in brezcannsko prodajalno. Nekoliko naprej sta turistična agencija Putnik in na novo urejeno gostišče Muzej v starem »špitalu«. Tudi Radenska se je potrudila s prenovljenim hotelom B kategorije, Grozdno, kamor tuji turisti radi prihajajo.

Za kratke izlete in sprehode v naravo so na voljo grad in radgonske gorice, posebna zanimivost za turiste je vila Holt, urejena v stilu svoje dobe, oddaljena le nekaj minutne vožnje z avtom iz Radgone. Nekoliko naprej, v goricah, pa sta gostišče Janžev hram in Kapela. Le-ta je priljubljena izletniška točka z urejeno trimsko stezo za goste, ki se zdravijo ali so na oddihu v Radencih, najlepše urejenem turističnem središču. Streljaj naprej proti Ljutomeru, središču Prlekije, so kopalnice Banovci s termalno vodo in Železne Dveri, za vinske sladokusce. Če v Križevcih pri Ljutomeru zavijemo proti Murski Soboti in okolici, zanimivi za lovski turizem, pridemo v znan turistični kraj Moravci, ki je znano po uspešnih terapijah in pomoči pri zdravstvenih tegobah. Ali znamo dovolj ceniti in uspešno ponuditi, kar imamo in kar je privlačno v evropskem turizmu.

ZAVZEMAJO SE

V Gornji Radgoni so se sestali terapevti delavnic za delo pod posebnimi pogoji Pomurja, predsedniki društev za pomoč duševno prizadetim pomurske regije in ravnatelj OŠ s prilagojenim programom, ki imajo v svoji organizaciji tudi omenjene delavnice.

Glavna točka sestanka je bil osnutek samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pomoči. Navzoči so ugotavljali, da se nikakor ne morejo strinjati z 12. členom tega osnutka. Po njihovih ocenah v tem členu predlagana rešitev v novem sporazumu pomeni popolno razvedrotenje dela zakona o družbenem varstvu telesno in duševno prizadetih ljudi. Družina odraslega duševno prizadete bi bila z vsemi svojimi dohodki odgovorna zanj, zamaje se ves sistem zavodskega varstva in obstoj delavnic za delo pod posebnimi pogoji. Prispevki staršev bi bili po predvidevanjih tako visoki, da jih ti ne bi zmogli. Delavnice svojega obstoja ne bi mogle več zagotavljati.

Vsi navzoči so se zavzeli za to, da namesto predlaganega 12. člena ostane vsebina doseđanjega 21. člena staroga sporazuma.

Marija Muhič

SLOVENIJALES

PLATANA MURSKA SOBOTA

PLATANA MURSKA SOBOTA VAM ODSLEJ NUDI TUDI RAZREZ LESA

vsak dan od 6. do 14. ure

Naročila sporočite na telefon 22 320, interna 15

OLAJŠAJTE SI
DELO

SPOŠTOVANI UREDNIK!

Sem že dolgoletni naročnik Vestnika. Že več let sem upokojenec s skromno pokojnino. Sem ljubitelj živali. Ali smo Slovenci res humani ljudje? Mislim, da smo zelo redki; večina ljudi dandanes misli samo nase, le redki so, ki mislijo tudi na živali v naravi. Le zakaj vam pišem teh par besed?

Prehodil sem že vse trgovine in mesnice, če bi kje mogel kupiti kaj za zunanje ptičke, in nikjer ne dobiš niti dekagrama hrane niti loja niti semena. Zato se vam tudi oglašam in vprašujem, zakaj tako? Drugega mi ni preostalo, kakor da sem se napotil v sosednjo Avstrijo. Bil sem zelo presenečen, ko sem videl, kaj imajo tam za razne ptičke. Naj naštejem samo nekaj: pogače (mešanica loja in semen, 3 pogače stanejo 19,90 šilinga, 6 kroglic mešane hrane stane 24,90 šilinga, kilogram raznih semen stane 9,90 šilinga. Zdjaj pa izračunajte, koliko je to dinarjev.

Vprašujem se, ali res moramo Jugoslovani v tujo državo po hrano za naše uboge ptičke, ki nam tako lepo pojejo in pobirajo škodljivih mrčes. Ni mi žal denarja, glavno je, da lahko opazujem, kako so ptički veseli, kadar je moja krmilnica polna.

Tovariško vas pozdravlja

Duh Rupert, Ljutomer

OPEKARNA LENDAVA, p. o.

Dolga vas

Delavski svet delovne organizacije razpisuje v skladu s statutom delovne organizacije dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

1. DIREKTORJA DELOVNE ORGANIZACIJE

Pogoji:

- visoka ali višja izobrazba gradbene, ekonomske, pravne ali organizacijske smeri,
- najmanj 5 let delovnih izkušenj,
- predložen ustrezen program poslovne politike,
- da kandidat ni kaznovan ali v kazenskem postopku v smislu 511. čl. zakona o združenem delu.

2. VODJA PROIZVODNJE

Pogoji:

- višja ali srednja izobrazba strojne, gradbene ali elektro smeri,
- najmanj 3 leta delovnih izkušenj,
- organizacijske sposobnosti in smisel za delo z ljudmi.

Mandat za vsa razpisana dela in naloge traja 4 leta.

Poleg navedenih pogojev morajo kandidati za razpisana dela in naloge izpolnjevati še pogoje, določene z zakonom in družbenim dogovorom o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike.

Rok za prijavo z ustreznimi dokazili za razpisana dela in naloge je 8 dni od dneva objave na naslov:

OPEKARNA LENDAVA, p. o.

DOLGA VAS

Dolga vas 42

(za razpisno komisijo)

O izidu razpisa bomo prijavljene kandidate obvestili v 30 dneh po razpisnem roku.

Zakaj
je moral
umreti
moj sin?

Že ko je zbolel moj starejši sin, sem občutila neustrezen odnos v soboškem zdravstvenem domu do malih pacientov romskega porekla. Zdjaj, ko mislim, da je moj drugi sin, star komaj šest mesecev, zaradi takega odnosa moral umreti, želim, da to pride v javnost.

V soboto, 24. 12. 1988, sem bolnega otroka prinesla v zdravstveni dom. Pri dr. Dalčeviću so me nadrlji, zakaj prihajam zdaj, ko je »gužvas«. Prišla sem še v ponedeljek, torek in v sredo, vendar se resnega zdravljenja ni lotil nihče. Vedno le zadirčno vprašanje, čemu prihajam. Proсила sem za pomoč, za zdravlja... pa ničesar resnega niso ukrenili. V četrtek, 29. 12. 1988, sem z napotnico, ki jo je mož Bojan izsilil, bolnega otroka odnesla na otroški oddelek bolnišnice v Rakičanu. Že naslednjo noč ob treh je moj sin v bolnišnici umrl. Reklji so mi, da zaradi pljučnice. Vprašujem vas, ali morajo še danes otroci umirati zaradi pljučnice? Tega nikakor ne moremo verjeti, kajti mislim, da bi s poštevam odnosom, s strokovnim pristopom in odgovornejšim delom zdravnic moj sin še živel.

Nada Pesner, Borejci 54

LENDAVA

Potniki se
hudujejo

Lendava je dobila lepo avtobusno postajo, ki daje potnikom zavetje pred mrazom in dežjem, v bifeju se lahko okrepčajo, pa tudi kupijo kak spominček v lepo urejeni prodajalni. Toda potniki, ki potujejo proti Hrvaški, niso zadovoljni, vsaj tisti ne, ki vstopajo na avtobus na avtobusnem postajališču v rudarskem naselju. Pred nedavnim so prevozniki spremeniili vozni red, o tem pa niso obvestili ljudi. Tako nekateri, ki potujejo proti Čakovcu, čakajo debelo uro, da pride avtobus, saj so bili navajeni na stari vozni red, ki pa je ukinjen. Avtobusno postajališče v rudarskem naselju ni urejeno, na njem ni zavetja pred dežjem in mrazom, zato je čakanje v tem zimskem času dokaj nepriljetno. Ali je tako prav, se vprašujemo? Ali ne bi moral nekdo ljudi obvestiti o spremembi voznega reda. Najbolje bi bilo, da se na tem postajališču postavi tabla z voznim redom. Nekdo bo dejal, da bi potniki morali na avtobusno postajo. Morda bi bilo najbolje, zakaj pa potem avtobusi ustavljajo v rudarskem naselju. Ve se, zakaj — ker je tu največ potnikov, in če je tako, bi morali tem potnikom ustreči. Jani D.

PŠENICA, KI BO RASLA, V PUŠČAVI

Stiriinštridesetletni kmet Klaus Erhard iz hessenske vasice Wallbach ima vedno, ko hodi po svojih poljih, ki merijo 30 hektarjev, čudne privide: polje, na katerem raste pšenica, ki zeleno poganja iz belega snega. Mraz in veter nič ne škodita zrnju, ki raste na čisto kratkem stebelu. Kmetu Erhardu ga vse leto ni treba prav nič gnojiti. Prihrani pa tudi pri rastlinskih zaščitnih sredstvih.

Klaus Erhard pa ni kakšen sanjač. Skupaj z mnogimi znanstveniki upa, da se bodo njegove sanje v nekaj letih uresničile. Takrat bodo na poljih rasli pšenica,

rž in oves prihodnosti. Ječmen bo uspeval v puščavi. Riž pa na Norveškem, v popolnoma suhi zemlji.

Na takšne misli in želje je kmeta Erharda napeljal njegov sosed: dr. Dieter Brauer, po poklicu kemik. V njegovem laboratoriju pri Hoechstu v Frankfurtu dela skupina znanstvenikov, ki se trudi, da bi vzgojila žito za naslednje tisočletje. Žito, ki mu ne mraz ne vročina ne bosta mogla do živga in ki ne bo potrebovalo ne gnojil ne zaščitnih sredstev pred boleznimi in škodljivci.

Le tako bo mogoče dolgoročno priskrbeti dovolj hrane za človeštvo, ki šteje danes 5 milijard, leta 2000 pa bo naraslo na 6 milijard.

»Deloma se nam je že posrečilo,« pravi dr. Brauer. »Vzgojili smo na primer paradiznik, ki lahko prenese najmočnejše sredstvo za uničevanje plevela.«

Genetska tehnologija jim omogoča, da lahko spreminjajo rastline. Vsadijo jim določene gene, torej dedne informacije drugih živih bitij. Gen bakterije koli vpliva na primer na hitrejšo rast. Gen zimzelene jelke lahko naredi pšenico odporno proti mrazu. Neka bakterija v zemlji povzroči, da rž lahko razgradi sredstvo za uničevanje plevela. Gen iz nekega puščavskega kaktusa bi lahko riževo rastlino, ki

navadno raste pod vodo, spremenil tako, da bi prenesla sušo. In gen iz šampinjona, ki raste v temnih kletih, bi lahko usposobil oves, da bi pogнал tudi v deželah visoko na severu, kjer le redko posije sonce.

Hoechstov raziskovalec dr. Brauer seveda nima lahke naloge. Genetsko manipuliranje z rastlinami se zdi lažje, kot je v resnici. »Bakterijo moramo s pomočjo razgrajevalnih encimov razcepiti na lastne gene, približno na 5.000 različnih,« pojasnjuje dr. Brauer. »Moramo jih preizkusiti glede na njihove lastnosti, kar je dolgotrajen postopek. Za preizkušanje genov ene same bakterije potrebujemo celo leto.«

Vendar pa znanost napreduje korak za korakom. Ravno kar so »naredili« paradiznik, ki bo opravil s sredstvi za uničevanje plevela. Vzgojili so tudi ječmen, ki uspeva na snegu in ledu. Vzredili bodo tudi tobačne rastline, ki jim škodljivci ne bodo mogli do živga.

Kmet Klaus Erhard iz Wallbacha pa bo moral še malce potrpeti, preden se bo njegova vizija uresničila. »Še najmanj petnajst let bo minilo, da bo pšenica, o kateri sanjamo, rasla na poljih,« meni kemik dr. Brauer. Vendar pa to pove s prepričljivim glasom.

Najbolj grenka snov na svetu

V začetku osemdesetih let so raziskovalci podjetja Atomergic Chemetals po naročilu ameriškega obrambnega ministrstva začeli iskati snov, s katero bi se dalo narediti kmetijske pridelke neužitne za daljše obdobje. Vendar je Washington kmalu izgubil zanimanje za ta raziskovalni projekt in ustavil dotok denarja. Toda Atomergicovi znanstveniki so nadaljevali z raziskavami in leta 1985 odkrili najbolj neužitno snov z najslabšim okusom na svetu. Imenovali so jo vilex.

»Klasificirali smo jo kot najbolj grenko stvar na svetu,« pravi Mel Blum, eden od raziskovalcev, ki so odkrili vilex.

Skrivnost najbolj neužitne snovi je v njeni sestavi, ki je presenetljiva vsaj v nečem, da namreč vsebuje sladki saharin. Vilex daje sicer užitnim jedem tak neznošen okus, da so povsem neužitne. Učinkovit je za izredno, saj naredi jed neužitno tudi, če se raztopi v razmerju 1:100.000.000. Vendar snov ni strupena.

In čemu ta neobdigrateba snov? Ker se vojska ne zanima zanjo, so pokazali zanimanje kmetijski strokovnjaki. Kaže se namreč možnost, da bi vilex uporabili kot zaščitno sredstvo za sadno drevje in poljščin pred divjadjo in kot zaščito živil v skladiščih pred drugimi živalskimi škodljivci.

ŠVEDINJE VOJAKINJE

Švedinje bodo kmalu lahko poklicne vojakinje, če bodo seveda želele. Kot je povedal predstavnik obrambnega ministrstva, bodo parlamentu predlagali, naj bi tudi predstavnice šibkejšega spola dobile možnost, da bi postale poklicni oficirji v vseh rodovih vojske, tudi v padalskih enotah in enotah komandosov. Enakopravno z moškimi bi hodile v vojaške šole in se potegovala za vsa delovna mesta.

Obrambno ministrstvo je prek svojega predstavnika zanikalo namigovanja, da je dalo ta predlog zato, ker Švedov vojaška služba ne mika več. Dejal je, da ni verjetno, da bi ženske nadomestile pomanjkanje oficirjev. Sploh se Švedinje zanimajo predvsem za vojno letalstvo, ki jim je odprlo vrata leta 1980.

ESTROGEN

IN ZMOGLJIVOSTI

Znanstveniki že dolgo vedo, da hormonske spremembe med menstrualnim ciklusom vplivajo na razpoloženje žensk. Nova raziskava, ki so jo predstavili na kongresu družbe za nevrološke znanosti v Torontu, pa namiguje na to, da je spretnost, s katero ženska opravlja vsakdanja opravila, odvisna od datuma v mesecu.

Med menstrualnim ciklusom se raven ženskega spolnega hormona estrogena pred ovulacijo strmo dvigne, pred menstruacijo pa spet pade. Doreen Kimura, profesor psihologije z univerze Zahodni Ontario, je v raziskavi na 200 ženskah ugotovila, da so govorile bolj tekoče in spretnije uporabljale roke v času, ko je bila raven estrogena visoka. Ko so s težko izgovorljivimi stavki preskušali njihove govorne sposobnosti, so ugotovili, da v povprečju izgovorijo isti stavek nekaj sekund počasneje v času, ko je raven estrogena nizka. Na drugi strani pa so bile v dneh, ko je bila raven estrogena nizka, sposobnejše prostorsko opredeljevati (hitreje so na primer posnele obliko zamotanega vzorca).

Ugotovitve Kimurove so prav zanimive, vendar nameravajo znanstveniki počakati na rezultate obširnejših študij o tej temi, in zajeti v raziskave tudi moške. Bojijo se, da bi ugotovitve izkoristili na primer delodajalci, izgovarjajoč se na »dejstvo, da so ženske zaradi svojega menstrualnega cikla nepredvidljive in nezanesljive«. A četudi bi se izkazalo, da rezultati Kimurovi držijo, bodo praktično bržkone malo uporabni. Skeptični znanstveniki poudarjajo, da vpliv hormonov na zmogljivost kaj lahko prekosijo drugi dejavniki, od tega, koliko je ženska spala, do tega, kdaj je popila zadnjo skodelico kave.

NEBESNI IN PODZEMNI

OGNJI

Malokatera uganka je spodbudila toliko razmišljanj in rodila toliko različnih odgovorov, kot prav vprašanje, zakaj so pred nekaj deset milijonov leti izginili orjaški plazilci dinozavri. Da so orjaške živali izginile v vesoljnem potopu, kar je nakazoval star naziv zanje — predpotopne živali, ni nihče več verjel. Ostala pa je med mnogimi znanstveniki živa predpostavka, da je za izginotje dinozavrov kriva katastrofa vesoljnega značaja. In ker sta se dandanes tako človeštvo kot ves živi svet znašli nevarno na robu svojega obstoja, je seveda zanimanje za katastrofalna uničenja toliko večje. Razumevanje nekdanjih katastrof bi nam namreč lahko pomagalo preprečiti prihodnje, če je le v naših rokah kateri od pomembnejših vzvodov delovanja teh strašnih sil. Po drugi strani pa tovrstne raziskave osvetljujejo razvoj živih bitij iz zanimivih zornih kotov. Razvoj življenja se namreč kaže vse bolj zapleten in skrivnosten, ne pa vse bolj razviden.

Prepričanje o katastrofi kot vzroku za izumrtje se je utrdilo po temeljitih študijah, ki so jih pred osmimi leti opravili na kalifornijski univerzi. Tamkajšnji znanstveniki so postavili tezo, da je za izginotje dinozavrov ter še mnogih drugih živalskih in rastlinskih vrst pred 70 milijonov leti krivo trčenje Zemlje z velikanskim asteroidom. Eden od najčvrstejših dokazov je bil iridij, element, ki ga je

dovolj na asteroidih, na Zemlji pa je redek, razen v geoloških plašteh iz obdobja izumrtja mnogih rastlin in živali.

Enako dobro podkrepljena in znanstveno izpeljana je tudi teorija o katastrofalnih izbruhih ognjenikov, ki da so povzročili takšne velike spremembe v ozračju, da je prišlo do velikih ohladih in v masovnega izumiranja živali in rastlin.

Kot kažejo zadnja znanstvena prizadevanja, imajo prav eni in drugi. Geolog Asish Basu je združil obe teoriji in izpisal najnovejši scenarij grozljive katastrofe pred 66 milijoni let. Na osnovi svojih raziskav trdi, da je v bližini sedanjega indijskega podkontinenta treščil velikanski asteroid. Trčenje je bilo tako silovito, da je temeljito pretreslo naš planet in sprožilo vrsto ognjenjskih izbruhov v naslednjih tisočletjih. Oboje skupaj pa je ustvarilo razmere, ki niso bile naklonjene mnogim živalim in rastlinam, kar je končno povzročilo njihovo izumrtje.

Osnovni dokazi za to zanimivo dejansko združeno teorijo ležijo v vzorcih kremenčevih kristalov, ki jih je geolog Basu našel na indijski podcelini. Velike povečave sestave teh kristalov so pokazale, da so nanje delovale strahovite zunanje sile. In ker so kristale našli pod plastmi lave v zemeljskih plašteh iz časa izginotja dinozavrov, je bil za raziskovalce sklep kar trdno utemeljen.

MILIJONAR NE MORE V PARTIJO

Triinštridesetletni Liu Xigui se na zunaj prav nič ne loči od drugih voznikov tovornjakov pri podjetju Šenjang Xigui transport. Tudi njegov dom prav nič ne izdaja, da je Liu milijonar, lastnik hitro rastočega prevozniškega podjetja, ki je trenutno vredno 1,6 milijona dolarjev.

Da bi se Liu izkopal iz revščine, je 30-krat prodal kri kliniki, z izkupičkom pa kupil prašiče in jih začel rediti. Ko je leta 1978 država dovolila zasebno pobudo, je prodal prašiče in kupil vaško prevozniško podjetje, ki je bilo že v zadnjih vzdihljajih. Najel je dva voznika in v štirih mesecih zaslužil 2.700 dolarjev, dvema starima tovornjakoma dodal še novega in začel prevažati material za gradbeno podjetje.

Liu dela sedem dni na teden po dvanajst ur na dan in si ne privoščiti niti opoldanskega počitka, po dolgem dnevu v pisarni pa pogosto sede še za krmilo tovornjaka. Na mesec zasluži manj kot nekateri vozniki, ki delajo zanj. Njegovo edino razkošje so ameriške cigarete in dva avtomobila. Njegovi vozniki zaslužijo na mesec petkrat več, kot je kitajsko povprečje, toda delati morajo tako trdo, da zaslužijo vsak juan.

Liu še ni zadovoljen s tem, kar je dosegel, in namerava svoje premoženje podvojiti, čeprav mu kot milijonarju že zdaj ni lahko. Rad bi stopil v komunistično partijo, partijski funkcionarji pa že tri leta razpravljajo o njegovi prošnji in se ne morejo odločiti. Čeprav Liuja ponosno razkazuje tujcem in ga postavljajo za zgled, ga nočejo v partijo. Liu trdi, da je obogatel prav zato, ker je partijsko politiko izvajal v praksi. »Tu ni nobenega nasprotja,« pravi. »Brez partijske politike ne bi imel tega podjetja. Še vedno sem komunist.«

Potem je tu še čisto navadna človeška zavist, ki jo Liu pošteno občuti. Pravi, da je dobil že tisoč grozljivih pisem, v katerih ljudje zahtevajo denar. Spet drugi mu očitajo, da se redi na račun delovnih ljudi in da zanje ni sposoben narediti nič dobrega, čeprav je daroval velike vsote šolam in dobrodelnim ustanovam. Na srečo pa ima Liu tudi podpornike. Eden je celo pisal okrožnemu partijskemu vodstvu, da je milijonar, ki vodi vaščane v boju za skupno blaginjo, vreden več kot cela vrsta partijskih funkcionarjev.

V moskovski športni palači razstavljajo 150 živih primerkov, ki privabijo številne svoje ljubitelje, tudi iz Avstrije, Češkoslovaške in Poljske. (Perzijski lepotici na sliki sta skupaj s svojo gospodarico, Lariso Rumjancevo, pripotovali iz Leningrada.)

JE KHIAN SEA ZMETAL STRUP V MORJE?

Singapurski časnik Straits Times piše, da je Khian Sea, tovorna ladja, ki so jo letos popravljali v Boki Kontorski in odtlej pluje z imenom Felicia, zmetala 14.000 ton strupenih snovi v Indijski ocean.

Ta ladja že dve leti tava po morjih in se zaman skuša znebiti nesrečnega tovora iz Philadelphije. Niso ga morali ne v Južni Ameriki ne v Afriki in ne v Evropi. Julija in avgusta letos je bila zasidrana v Boki Kororski zaradi nujnega remonta. Ko je odplula z Jadrana, se je z novim imenom napotila skozi Suezki kanal proti Filipinom, kjer so jo zavrnili, čeprav jim je prevoznik ponudil visoko odškodnino, če sprejmejo tovor (za katerega trdi, da ni nevaren). Poleg Filipinov so države na območju, kjer so videli pluti to ladjo (Malezija, Singapur in Indonezija), zagnale vik in krik v strahu, da ne bi skrivaj pustila tovora na njihovem ozemlju. Govori se, da je na ladji poleg philadelphijskega pepela še 2.500 ton dioksina, strupene snovi, ki se raztaplja v vodi.

Novinarji so doslej zaman skušali priti v stik z lastniki Khian Seaja oziroma Felicie, ki pluje pod honduraško zastavo. Ekološka organizacija Greenpeace pa je sporočila, da skuša ugotoviti, kje v Indijskem oceanu so odvrgli nesrečni tovor.

Vitamini za vodo

Kako zelo je ogrožena pitna voda po vsem svetu, je skoraj odveč govoriti. Onesnaževanje virov pitne vode se nadaljuje, videti je, kot da je človeštvo povsem nemočno. Neoporečne pitne vode je še zelo malo, za preostanek pa se je treba boriti z vsemi močmi.

Eno od presenetljivih ekoloških orozij, ki jih človeštvo dobiva v roke, so vitamini. V poskusnih laboratorijih inštituta za študij okolja univerze Illinois so opravili več raziskav, ki so pokazale, da bi bilo mogoče vitamin B2 uporabiti kot učinkovito sredstvo za čiščenje voda, onesnaženih z nekaterimi pesticidi in industrijskimi odpadki.

Vodja raziskav o uporabi vitamina B2 za čiščenje onesnaženih voda, Richard Larson, pripravlja prvi obsežnejši poskus, ki naj bi pokazal, koliko so laboratorijski izsledki uporabni v praksi. Poskusil bo očistiti podtalnico v bližini tovarne, ki predeluje premog v tekoči plin.

BETON S PLASTIKO

Beton je eden od najbolj razširjenih in uporabljenih gradbenih materialov, predvsem v povezavi z železom, ki mu daje čvrstost in preprečuje, da bi se lomil. Prav železo v betonu pa je glavni krivec, da tudi tu ni vse brez težav. Železje v betonu rado rjavi, kadar ga uporabljajo pri gradnji mostov, jezov, pomolov na morju in pri gradnji kemičnih tovarn. Poleg tega železje v betonu prevaja toploto, kar pri temperaturnih nihanjih povzroča slabljenje betonskih struktur. Vse to gradbince sili k iskanju snovi, ki bi zamenjale železo v betonu.

Podjetje Composite Technologies iz Iowe je izdelalo kompozitno plastiko, ki naj bi sočasno zamenjala jeklene palice v armiranem betonu. Dobre lastnosti teh kompozitnih plastičnih vlaken so predvsem v tem, da so štirikrat lažje od železa, hkrati pa so nerjaveče in so toplotno ter elektromagnetno neprevodne. Skratka, palice, narejene iz teh vlaken, imajo vse dobre lastnosti železa, nimajo pa nobene od njegovih nezaželenih.

PIŠTA modrije

Konec je nouvoleine parade, mi pa smo ostali brez vlade. Komu beteg smrt dolouči, njemi nega več pomouči.

Ne ven kak de slo zaaj dale, stranke do se pač dregale. Mij pa na čeli z našof frontof leteli smo za praznof contof.

Zakoj van, lidje, takšni podrk? Vej se pa si smejejo van v brk. Što de v takšof vladi minister, v šteroj je brez dna pisker?!

Naj vas nika ne skrbi, ne škrablite se gye ne srbij. Kakkoli so mlake božne, žabe v nijj so sidkar složne.

Oh, kako jim prija v topli kopeli.

CEPLJENJE PROTI GRIPI NE ŠČITI PRED NAHODOM

Z mrazom nas običajno kašelj in hripavost, pride pa tudi gripa. Mnogi se sprašujejo: naj se dam cepiti proti gripi? Najbolje bo, da bo o tem odločil vaš zdravnik. Za nasvet ga morajo vprašati predvsem tisti, ki imajo oslabiljen obrambni sistem, ker imajo sladkorno bolezen ali kako drugo obolenje presnove. V takem primeru jecepljenje umestno, ker je možnost okužbe velika. Cepljenje traja le eno minuto, z njim se v letošnji zimi zaščitimo proti trem povzročiteljem gripe: proti virusu,

ki so ga prvič odkrili v Singapuru, ali proti dvema povzročiteljema, ki sta se leta 1987 pojavila na Kitajskem. Kdor bi se rad zavaroval le proti kašlju ali hripavosti, ni primeren kandidat za cepljenje, kajti to ga pred tema težavama ne bo zaščitilo. In razočaranje je pri tem večje od koristi.

Pred prehladom se najbolje zavarujete z naslednjimi ukrepi:

Uživajte čim več vitamina C. Jejte torej veliko sadja in zelenjave ali pa si priskrbite vitaminske

tablete. Telo ohranite toplo, oblačite se zunanji temperaturi primerno. Če ste se kljub vsemu predvidenemu prehladili, upoštevajte naslednje ukrepe:

Pijte vroč limonin sok, kar zelo dobro vpliva na žile in obrambni sistem. Potite se. Preden se v ta namen podate v posteljo, popijte skodelico lipovega čaja. Grgrajte slano vodo, to preprečuje vnetje žrela. Inhalirajte (vdihavajte) eterična olja, to namreč deluje proti krčem dihal.

SLADKI PUNČ

Ob mrzlih zimskih večerih skuhamo punč, ki nas zagotovo ogreje. Ponudimo ga s sladkim pecivom.

Za šest oseb potrebujemo: 5 vrečk hibikusovega čaja, 50 g rozin, 6 cl vinjaka, tanko olupljeno lupino polovice pomaranče in polovice limone, 1 žlico nageljnovih žbic, cimetovo skorjico, 3/4 litra rdečega vina, 100 g sladkorja.

Čajne vrečice prelijemo s pol litra krova in pustimo stati naj-

manj 5 minut. Vrečice nato odstranimo. Rezine prelijemo z vinjakom, v pokriti posodi naj stoji, da se namoči. Čaj, rozine in vinjak damo v lonec, dodamo limonino in pomarančno lupino, dišave in začimbe. Prilijemo vino in segrejemo. Punč naj bo vroč, ne sme pa vreči. Dodamo sladkor in premešamo. Punč ponudimo, dokler je še vroč, nalijemo ga v skodelice ali ogrevane kozarce. Kozarce ovijemo s papirnatim prtičem, da jih lahko držimo v rokah.

Ko se zarosijo šipe

Kar neverjetno je, koliko je voznikov, ki si ne znajo pomagati, ko se v hladnem avtomobilu zarosijo šipe. Razumljivo je, da več potnikov v avtomobilu tudi »nadiha« več vlage ali rose na šipah. Poskusite takole: odprite do konca pretre in prezračevanje, zaprite dotok zraka k nogam, tako da ga bo pritekalo več na vetro šipo, in vključite ventilator.

Vse to pa nič ne zaleže, če zrak ne more odtekati tudi ven. Pri večji hitrosti je odtok zraka (vsaj pri večini avtomobilov) dober zaradi podtlaka v zadku avtomobila, kamor vodijo odvodne reže.

Pri manjši hitrosti in veliki vlage pa je ta odtok šibek. Zato je treba odpreti trikotno okence ali ob hitri zarositvi neogrevane zadnje šipe odpreti stranska vrata za prst ali dva.

Poglavje zase so lenuhi, ki na poledenelih in zasneženih šipah spraskajo le za dlan veliko luknjico, potem pa spričo nezadostne vidljivosti motovilijo po cesti kot pijane muhe.

Kako živeti z bolnikom?

Skrb za bolnika pomeni prilagajanje lastnih dnevnih navad. Dajemo vam nekaj uporabnih nasvetov:

Kar najbolj poenostavite življenje: Bolnika ne obremenjujte z nenavadnimi dogodki, s hrupom in mu ne postavljajte vprašanj hkrati.

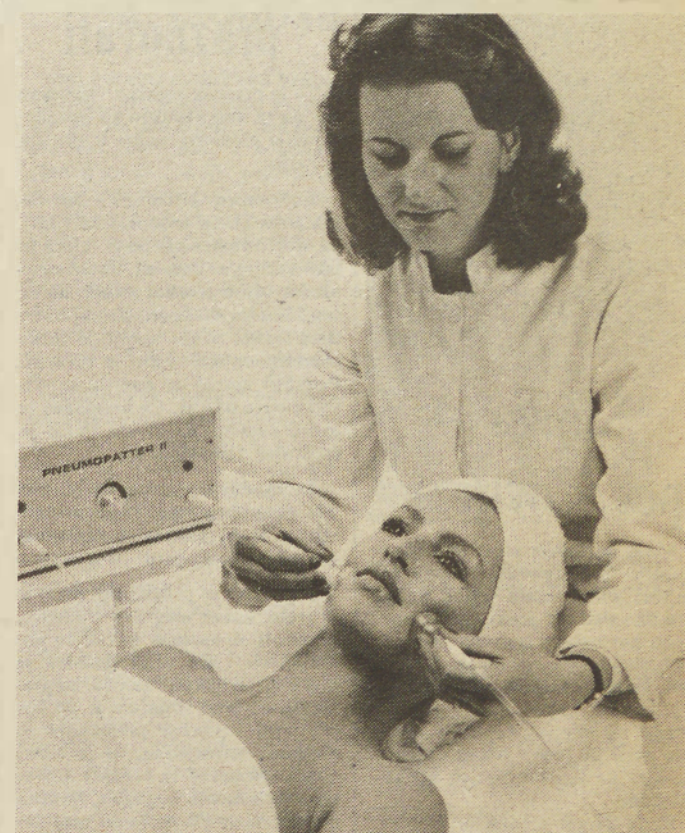
Ne pričakajte se z njim: Namesto da mu ukazujete, mu dajte možnost izbire: »Bi šel rajši v posteljo ali boš še pol ure zunaj?« S tem preprečujete čustveno reakcijo.

Bodite prijazni: Pogovarjajte se z bolnikom. Nikoli se ne obnašajte, kot da je stvar, za katero morate skrbeti. Spodbujajte ga pri sodelovanju pri vsakodnevnih opravilih, četudi vam je pri tem bolj v nadlego kot pomoč.

Sprejmite nove naloge: Bolezen družinskega člana lahko zakonc in otrokom naloži neznačne obveznosti. Morda bo morala gospodinja prevzeti vzdrževanje družine, mož pa bo opravljal gospodinjstva dela. Brez oklevanja prošite pomoč od zunaj.

Naredite načrt: Kaj bi se zgodilo z bolnikom, če bi nenadoma zboleli ali umrli? Mislite na rešitev v takem primeru. Pametno je narediti seznam bolnikovih potreb in navad in ga spraviti tako, da ga lahko vsi najdejo. Tako obvestilo bo vašemu namestniku v veliko pomoč.

KAKO DO LEPE ZDRAVE KOŽE

Mladost je najlepši čas življenja. Mladega človeka odlikujejo prožnost, predvsem pa svežina, gladkost in vedrost obraza. Toda marsikatero dekletko — pa tudi fant — s svojo zunanostjo ni zadovoljno. Lep videz pogosto kazijo številni izpuščaji, pege, dlake, ki nikakor nečesto izginiti sami od sebe. Ker v takih primerih lahko uspešno pomaga kozmetična nega, vabimo mlade, ki imajo težave zaradi nečiste kože, v KOZMETIČNI SALON RENATE MENHART, Lendavska 19, MURSKA SOBOTA. Brezplačen nasvet dobite ob petkih. Pri strokovni negi dajemo dijakom, dijakinjam, študentom in študentkam 10-odstotni popust.

VNETJE SREDNJEGA UŠESA

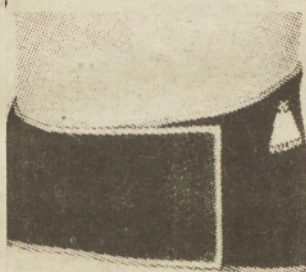
Pri otrocih, ki jih ta nadloga pogosto muči, starši dobro vedo, da se bo obolenje prej ali slej ponovilo. Ameriška otroška zdravnica A. Carlin in njeni sodelavci iz splošne bolnišnice v Clevelandu so hoteli dognati, ali so ponovna obolenja res ponovitev — se pravi, ali zdravljenje ni bilo zadostno ali pa napadejo novi povzročitelji. Preiskali so 103 otroke, stare od dveh mesecev do treh let, ki so preboleli vnetje srednjega ušesa. 35 odstotkov teh otrok je čez nekaj časa ponovno obolelo. Pri treh četrtnih ponovitev je šlo za okužbo z novimi klicami, pri četrtni pa z enakimi povzročitelji kot prej. Znanstveniki so po tem sklepali, da ponavljajoče-

mu se vnetju srednjega ušesa ni krivo pomanjkljivo zdravljenje, ampak so nekateri otroci dovzetnejši.

Nova Japonska raketa

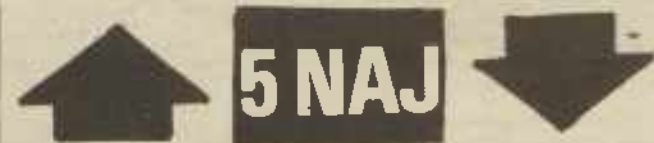
Japonska agencija za raziskovanje vesolja je izdelala prototip rakete nove generacije H-2, in to izključno z japonsko tehnologijo. V Taširu, približno 500 kilometrov oddaljenem od Tokia, so pred kratkim poskusno lansirali prvo stopnjo rakete LE 7. Ta ima potisno silo 11.760 kN, podobno, kot jo ima glavni motor ameriškega shuttleja. Raketo bodo verjetno poslali v vesolje leta 1991.

S TOPLOTO PROTI BOLEČINAM V KRIŽU

Na nordijski konferenci medicine splošne prakse v Reykjaviku so med drugim priporočili za vse, ki imajo bolečine v križu, nošnje posebnih pasov iz neoprena, pritrjene čez križ prek pasu. Ugotovili so namreč, da so se tisti, ki so nosili takšne pasove, vračali na delo povprečno šest dni prej in porabili za 70 odstotkov manj zdravil kot kontrolna skupina. Pas preprečuje izguhanje telesne temperature in tako pospešuje pretok krvi v obolelem tkivu.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica Radia Murska Sobota, ob petkih, v oddaji 21-232.

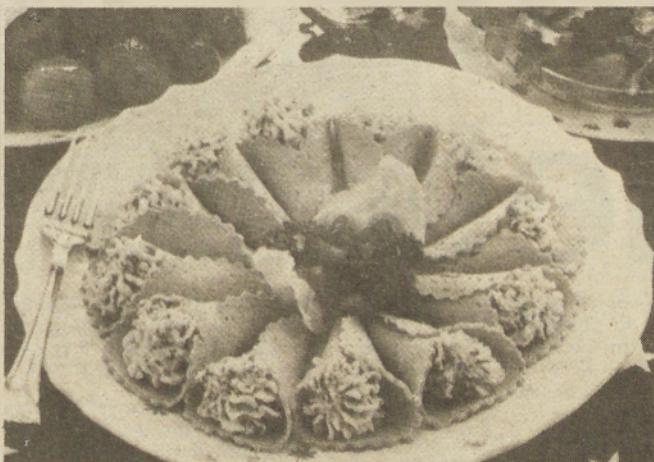
1. Superstitious — Europe
2. Don't worry, be happy — Bob McFerrin
3. Vrni se domov Helena — Magnet
4. Čiribiribela — Bijelo dugme
5. Kissing a fool — Georg Michael

Glasbena lestvica nastaja s sodelovanjem s hi fi videostudijem na Kidričevi 21, 69000 Murska Sobota.

Glasovnice, dopisnice, pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

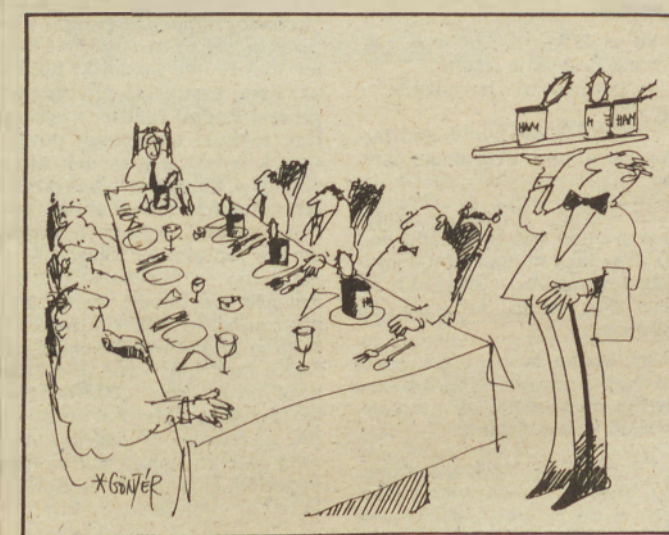
Oddaja 21-232 je na sporedu Radia Murska Sobota, UKV 87,6 MHz ali SV 648 kHz, ob petkih od 18. do 19.

PRIPRAVITE PRIBOLJŠEK PIKANTNI ŠKRNICLJI

Za 4 osebe potrebujemo: 12 rezin pariške salame, 150 g gorgonzole, 150 g masla ali margarine, 150 g ementalkega sira, poper, peteršilj, 25 g prepraženih mandljev, nekaj listov zelene solate. Sir in maslo ali margarino pretlačimo z vilicami in gladko razmešamo. Dodamo na kocke narezani ementalški sir in sesekljane mandeljne. Če je zmes pregosta, jo razredčimo z malo sladke smetane. Zmes nabrizgamo na rezine pariške salame, le-te zavijemo v škrniclje in zložimo na pladenj. Okrasimo s peteršiljem in solatnimi listi.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duhovite pripise k novi risbi pošljite najkasneje do četrtega, 19. januarja 1989 na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 MURSKA SOBOTA. Objavljene pripise honoriramo.

- Če je darilo za ZIS, s stolčkom ne bo nič. (Ernest)
- Velik je tale paket, vendar ni mi jasno, zakaj mi ga je prinesel Božiček, zanj sem prosil dedka Mrza. (Marica)
- Mikulič: Zagotavljam vam, da je to moj zadnji paket, odslej se bom posvetil ženini vili. (Ludvik)
- Ta paket bo podaril tašči: velik je, vendar je malo v njem. (Slavica)

SESTAVIL MARKO NAPAST	ANGLEŠKI FILMSKI IGRALEC	IZRASTEK NA GLAVI	SLIKOVIT SLAP V OKOLICI BOVCA	HRIBOVITA GRŠKA POKRAJINA	FRANCOSKI PESNIK (CHARLES)	GLASBENI ZNAK	SUMERSKA BOGINJA MATI
BALKANSKI NAROD ARNAVTI							
ANTIČNA SKULPTURA S KAČAMI							
POMORSKA TAKTIČNA ENOTA							
RIMSKO STEVILO STO		STAROGRŠKI PESNIK DOBA DO MLADOSTI					
JAPONSKA NANIŽNA IGRA			POPEVKARICA IZ ZRN NAJHNO NASELJE				
PRAZNO UPANJE, SLEPILO							NENADEN MNOŽIČNI STRAH PREPLAH
AZIJSKA DRŽAVA PERZUJA					JUŽNO-AMERIŠKA PRERUJA	POSFOR	ODPRTO SOBNO OGNJIŠČE
PREDMET, KI KAJ NOSI, DRŽI							
NIKOLA SOŠTARIC			IME DVEH SEDEL NA VELEBITU				
NEMŠKI SKLADATELJ (KASPAR)						CIMOSOV AVTOMOBIL	RUBIDOL
DEBELEJŠI VJAK ZA TRAME							
SLOVITA PARIŠKA UNIVERZA							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Estonka, Daumier, grbavka, ata, Esk, RR, Isis, west, A, Taine, Larsson, Lim, ksi, Akiba, cenilka, enakost.

Leposlovni opis

Črke v tehnični pisavi so kakor vojaki v vojski. Črke morajo biti nekoliko nagajne, vendar ne toliko, kakor pianec nad plotom. Naj bi bile »precizne«, zato učenci največkrat pogrižejo svinčnik, še preden dokončajo eno stran.

Laci Feber, OŠ D. Lugarič, Lendava

Knjiga — pot v življenje

Moja najljubša stvar je knjiga. Najdem jo vsepovsod. Doma na knjižni polici imam veliko knjig, posebno tistih iz predvojnih časov. Tako kot babica tudi jaz zelo rada berem knjige. Učijo me čustvovati, ljubiti, smejati se, jokati... Ob kakšni knjigi včasih jokam, drugič se smejem za tri. Izposojam pa si jih tudi v šolski knjižnici, kjer so knjižne police bogato zložene.

Rada berem predvsem dogodivščine: Nepremagljiva enajsterica, Sreča na vrhovi, Poletje v školkji, Avtostopar, Vanda... Všeč so mi ljubezenski, nekoliko kriminalistično zasnovani romani. Posebno lepe zgodbe prihajajo izpod peresa priljubljene pisateljice Victorije Holt, ki mi je zelo všeč. Zanimive so pripovedi o preprostih izkoriščanih ljudeh in otrocih: Pestna, Grivarjevi otroci. Lepe so vojne pripovedi: Moja partizanska oprema, Marjetka ve, kaj je vojna... Čudovite in duhovite zgodbe piše Branko Čopič v svojih knjigah, izmed katerih imam najrajši Oslavska leta. Tudi pravljice, izmišljena potovanja in bajke so na moji knjižni polici.

Knjiga mi pomaga živeti in čustvovati. Pomaga mi spoznavati svet brez hrupa in lepakov. Pot v življenje mi je.

TADEJA TRATNJEK, 6. b, OŠ BELTINCI

Vojaki so praznovali

To je praznik vojakov. Navadno nas na ta dan obiščejo na šoli, delegacija pionirjev pa gre k njim na karavlo.

Kaj pomeni biti vojak? Biti vojak pomeni, da se moraš zavedati, da služiš domovini. To je velika in težka naloga. Pomeni, da ne smeš nikdar biti trden kot steber, da ne smeš nikdar omagati, pa naj bo še tako težko. Svoje veselje in težke trenutke moraš deliti s tovariši. Pozabiti moraš na dom in se zživeti v novo okolje. Če premagas te ovire, pomeni, da zvesto ljubiš in spoštuješ domovino.

Iz zgodovine vemo, da je bila 22. decembra leta 1942 ustanovljena JLA. Takrat je vzplamtel mogočen upor proti sovražniku.

Vse ljudstvo se je dvignilo, raslo je in vrelo, kakor mogočen studenec, ki nikoli ne usahne. Tekali so potoki krvi. Toda volja ljudstva je kljub temu ostala močna, nepremagljiva, tako silna, da je po štirih letih trpljenja premagala in pregnala sovražnika, ki je hotel streti naš narod in oropati domovino vseh njenih bogastev, ljudi in domov, ki so jih postavili naši dedje. Takrat so izzvenele Titove močne besede: »Tujega nočemo, svojega ne damo!«

In tako se je res zgodilo. Zaživel smo v skupni domovini, za katero se je borila vsa ljudska armada. Svečano smo si prisegli bratstvo in enotnost ter na novo zaživel v domovini, ki smo si jo priložili.

In kakšne so naloge vojakov danes? Se vedno vestno čuvajo našo domovino, kot so jo naši očetni in dedje čuvali do sedaj. Spoštujemo jih!

Vsem vojakom širom po naši domovini želimo, da bi jim dnevi v vojaški sukni hitro minili in da bi se srečno vrnili domov.

Milan FRANC, 5. raz., OŠ M. Rožman STOGOVC

Čuvarji naše domovine

Ena — dva, ena — dva, tako koraka četa vsa. To naši mladi so vajeni. To naši pravi so junaki.

Pripravljeni so dan in noč domovini dati pomoč. Domovino se braniti učijo, za njeno varnost vsi skrbijo.

Lea ČIČEK, 5. b, OŠ Štefan Kovač, TURNIŠČE

ZAJČKI IGRAJO NOGOMET — Tole skupinsko risbo so nam poslali otroci Vzgojnovarstvene organizacije Prešernova v Murski Soboti, nastala pa je po pripovedovanju pisateljice Karoline Kolmanič.

Rada bi bila uspešna v življenju

Vsak človek se bori, da bo v življenju srečen in uspešen. To si želim tudi jaz. Vendar kako to doseči?

Pred mano je še dober kos poti, ki jo bom morala prehoditi sama ali s partnerjem. Ne bojim se prihodnosti. Vem, da jo bom zmogla, kakor sem zmogla preteklost in premagujem sedanjost. Nekeč želim v življenju doseči nekaj, kar se mi danes zdi neuresničljivo. Če bom stopala proti cilju počasi, mimo prepadov, vem, da ga bom dosegla. Moram ga doseči. Toda tudi brez spodsrljave ne bo šlo. Volja bo tista, ki me bo vodila preko prepadov, iz katerih ni rešitve. Volja bo tista nevidna sila, ki me bo vodila in morda pripeljala na cilj, ki se imenuje poklic. Morda bom nekoč srečna, morda bom imela srečno družino. Do takrat pa se bom morala boriti z usodo, ki je človekov dostreden, neuničljiv spremljevalec. Spopadati se bom morala s svetom in njegovimi napakami, s katerimi nikomur ne prizanaša in marsikoga pogubi.

Karmen Fridrih, 8. a, OŠ E. Kardelj, M. Sobota

Koline

Pred kratkim smo zaklali prašiča. Nato smo ga dali v čoln. V kotlu pa smo že imeli pripravljen krop. Prašiča smo na hitro posmodili, potem smo ga polili s kropom, ga očistili in obesili. Mesar je najprej vzel iz njega drobovino, nato pa ga je presekal na dvoje. Mama je čez čas spekla kri, ki smo jo slastno pojedli. Nato je mesar prašiča razrezal še na kose. Zvečer pa smo delali kravice, pečenice in prosene kolbase. Bilo je zelo veselo.

Dejan Ribaš, 2. b, OŠ Cankova

Športni dan

Športni dan — veseli dan.

Ni pouka ne učenja, to je dan veselja. Na igrišču se igramo, četritim se ne damo, za žogo se podimo, hitro grole dobimo. Športni dan, to je res veseli dan.

Gasper Tompa, 3. raz., OŠ Odranci

VSE NAS

Sonja, Simona, Silva se smučajo. Sneg se svetli, sonce sijajo sije. Sonja stopi s smučmi. Sonjina sestra Simona se smeje Silvi. Sebastijan sreča Stanka Sušnika. Stanko skače s skakalnice. Skupaj se spustijo s smučmi s skale. Simoni se snamejo smučmi. Skotali se skozi sneg. Skupina smučarjev se smeje. Simoni se spustijo solze. Stanko se skloni, stisne Simono, skupaj skočita s snega. S skakalnice se spotoma spusti Sebastijan. Skupaj se srečno spustijo s strme stene Storiča. Sneg se stopi.

Janja Belak, 5. a, OŠ Cezanjenci

V izgnanstvu

(intervju)

— Babica, med vojno si bila izgnana v Srbijo. Kdaj in zakaj so te izgnali?

»Živel sem v Mariboru. Zaprti so me kot zavedno Slovenko. V mariborskem zaporu sem preživela šest tednov. S prvim transportom so nas hoteli prepeljati v Smederevo, vendar so nas zaradi številnih sabotaz preusmerili v Jagodino, današnje Svetozarevo. Potovali smo dva tedna, v živinskih vagonih, skoraj brez vode in hrane.«

Kako so z vami ravnali in koliko časa ste bili v Svetozarevu?

»Iztovorili so nas in nas nastanili v domu gluhozemih. Živeeli smo ob pičli hrani in vodi, dokler nas niso izgnali iz doma in nam rekli, naj živimo, kakor vemo in znamo.«

— Kam si se odpravila ti?

»Peš sem se prebijala do sorodnikov na Hrvaškem, in če ne bi bilo dobrih ljudi, mi ne bi nikoli uspelo. Tam sem živela do začetka sremske fronte, ko smo se morali izseliti.«

— Kje in kako si pričakala svobodo?

»Prebila sem se v Osijek in tam pričakala dolgo pričakovano svobodo.«

— Kako si se vrnila domov?

»Domov sem potovala peš, s kamionom ali z vozovi. Doma me je že čakala mama, ki se je tudi vrnila iz izgnanstva. Tudi brat, ki je bil pri partizanih, se nam je glasil. Vsi skupaj smo bili srečni, ker smo preživeli vojno.«

Jasmina Rous, 8. b,

OŠ Karel Destovnik-Kajuh Murska Sobota

Snežinke

Bele snežinke, urne potepinke, na nebu rajajo, proti zemlji padajo. Plešejo in plešejo, kot biser se leskečejo. Padajo z neba, posedajo na tla.

Marjetka Horvatič, 6. a, OŠ Bučkovi

Tone Rošnjak

POMEN RADGONE IN NJENE OKOLICE V BOJIH ZA SEVERNO MEJO (1918—1919)

Nemški prostovoljci, katerim so pritegnili tudi nekaj madžarskih oddelkov, so dobili orožje iz vojaških skladišč v Feldbachu in Fürstenfeldu. Ko so se čutili dovolj močne, so udarili na vsej črti železniške proge od Špilja do Radgone. Zajeli so železniške straže na vseh železniških postajah ter tako napadli Radgono ponoči 4. februarja 1919. Oton Vreča opisuje napad takole: »Napad smo slutili in pričakovali, zato je bila posadka v stalni pripravljenosti že 14 dni, kar je zelo izčrpalo moštvo. Dne 4. februarja 1919 ob treh zjutraj se je pričel napad. Najprej so napadli in zajeli stražo na kolodvoru. Ko sem telefonično kontroliral straže, se je že oglasil glas: Hier deutsches kommando. Nekaj trenutkov za tem zaslišim detonacijo v prtiličju postajnega poslopja in kratko regljanje strojne. Mislim sem, da se je zgodila kakšna nesreča, ker si nisem mogel misliti, da bi mogli biti Nemci že v mestu. Vzel sem karabinko in stekel po stopnicah v prtiličje. Tam sem videl, da se iz stražarnice vali dim, pri glavnem vhodu pa leži prevrnjena strojnica in poleg nje strelec, deseter Kmetec.« V svojem opisu navaja, da je bil zelo kmalu ranjen nadporočnik Zeilhofer in da je po njem prevzel komando nad obrambo Radgone, kar se najbolj ne sklada s pričevanji samega Zeilhoferja. Vreča prav tako v svojem zapisu navaja, kako je bilo z zunanjo pomočjo radgonskim branilcem: »Telefonske zveze v mestu so bile povečini pretlgane, nedotaknjena je bila le brzajavna zveza proti Radencem, ki pa je bila uporabna šele po 8. uri zjutraj, ko se je pričela služba na tej pošti. Takoj ko je bila ta pošta odprta, sem poslal brzajavko obmejnemu poveljstvu v Maribor, s katero sem sporočil o dogodkih in prosil pomoči. Okoli poldneva sem dobil odgovor, da je pomoč

na poti. Medtem sem z vojniki očistil bližnje ulice in odredil napad na mestno hranilnico. Z glavnega trga sem dal obstreljevati železna vrata hranilnice s strojnico, ki je popolnoma izbila ključavnico, tako da so vrata sama odprla. Nemci so pobegnili iz poslopja in prav tako zapustili tudi most proti Gornji Radgoni. Pri tem so sodelovali prostovoljci iz Gornje Radgone, ki jih je organiziral J. Dominkuš. »Z velikimi zaskrbljenostmi so pričakovali noči, ker pomoči ni bilo od nikoder. Stotnija, ki jo je poslala na pomoč posadka iz Cmureka, so Nemci zajeli pri Purkli. Po navedbi Otona Vreča, so še isti večer, 4. februarja, prišli na pomoč prostovoljci iz Ljutomerja, naslednji dan pa »Dobrovoljačka sokolska legija za Medžimurje«, ki je bila sestavljena iz medžimurskih Hrvatov in prekmurskih Slovencev. Prostovoljci iz Ljutomerja naj bi se pripeljali kar na saneh, kajti po železnici ni bilo mogoče potovati zaradi pomanjkanja lokomotiv. Prostovoljce sta organizirala Viktor Kukovec in Lojze Hercog. Ta podatek je zelo v nasprotju s trditvijo samega poveljnika 6. stotnije nadporočnika Bena Zeilhoferja, ki je o tem pisal tudi načelniku II. oddelka Inštituta za narodnostna vprašanja pri Univerzi v Ljubljani dne 17. 7. 1950 naslednje:

»V spominski listini (spominska listina je bila vzdvana v mesecu maju 1940 v SVETILNIK MIRU v Gornji Radgoni — spomenik žrtvam upora vojakov 97. polka avstro-ogrske vojske s 23. na 24. maj 1918 v Radgoni in Maistrovim borem za severno mejo, ki so junško branili Radgono) je na prvi strani v zadnjem odstavku navedeno, da je posadka šele s pomočjo Ljutomercev in Medžimurcev pregnala upornike iz mesta. Navedeno ni točno.

Napadena posadka je že na prvi dan borbe (4. 2. 1919) zavze-

70 let SLOVENSKE ODLOČITVE ZA JUGOSLAVIJO

la vse izgubljene položaje v mestu in potisnila upornike iz mesta, prispela pomoč na nastopila šele 5. 2. 1919 in pomagala očistiti mestno okolico ter zavzeti kolodvor, ki je zunaj mesta. Borbe za posest Radgone in ožje okolice so bile končane šele 6. 2. 1919 v korist slovenske radgonske posadke.«

Vse te navedbe, čeprav se med seboj v nekaterih dejstvih razlikujejo, pričajo, da je bil ta spopad zelo pomemben, da je terjal precej žrtev in da je bil v kasnejših dogajanjih odločilnega pomena. Tudi v vojaškem pogledu je imel precejšnjo težo, saj je po nekaterih podatkih na obeh straneh sodelovalo preko 1500 vojakov v celotni radgonski operaciji. Prav razumljivo je, da so posamezni udeleženci teh dogodkov v nekaterih primerih pripovedovali svoje verzije, kajti čas se je že precej odmaknil tako za dogodke same kakor tudi za ljudi, ki so se precej pozno odločili pripovedovati in pisati o teh dogodkih, po drugi strani pa je vsakdo želel najti pomembno mesto in vlogo v teh dogajanjih.

Dejstvo je eno: radgonski spopad je bil odločilnega pomena za kasnejša dogajanja in za usodo slovenske štajerske. Junjski prostovoljci 6. stotnije 2. bataljona mariborskega pešpolka pod vodstvom nadporočnika Bena Zeilhoferja so s svojo krvjo pokazali, kako se je treba boriti za svojo domovino.

Iz zapisa v spominski listini, iz zapisa v cerkveni kroniki cerkve sv. Petra in Pavla v Gornji Radgoni, kot tudi iz zapisa samega

poveljnika 6. stotnije nadporočnika Bena Zeilhoferja je znano, kolikšne so bile žrtve v radgonskem spopadu februarja 1919.

V samem mestu je padlo 12 slovenskih vojakov, med njimi: četovodja Franc AJD, rojen 27. 1. 1896, vojak Jakob ŽORMAN, rojen 5. 6. 1897, Friderik GOVEDIČ, rojen 30. 6. 1896, Ivan VTIČ, rojen 24. 8. 1899, Konrad ŠABERL, rojstnih podatkov ni, 7 slovenskih vojakov, katerih imena so neznan.

Te padle vojake so kasneje pokopali na pokopališču v Gornji Radgoni. Nemci so med spopadom zelo kruto in nečloveško ravnali z ranjenimi in mrtvimi slovenskimi vojaki. Tako je na primer v prvi ranjeni četovodja Franc Ajd, ki je bil hudo ranjen na samem začetku spopada pri kolodvoru, neobezvan ležal celih 6 ur na prostem in zato tudi izkruvaval. Mimoidoči sovražni vojaki so ga tako nemočnega še prebadali z bajoneti. Tudi nad drugimi ranjenimi in mrtvimi slovenskimi vojaki so se surovo znašali, po pripovedovanju nekaterih očitencev so nekaj padlih celo zmetali v Muro.

V bojih okoli Obrajne (današnji Halbenrain) pa so padli naslednji vojniki slovenske radgonske posadke: Ivan MASTEN iz Središča ob Dravi, star 20 let, Martin PEŠEC (ali PRESEC) iz Budine pri Ptuj, star 22 let, Jožef HALOŽAN iz Maribora, star 23 let, Martin KOJC iz Sv. Lenarta v Slovenskih goricah, Janez REPOLUSK iz Kungote pri Mariboru, neznan vojak, star približno 20 let.

Ker je bilo potrebno v kasnejših dneh na osnovi odločitve mirovne konference prepustiti Radgono in okolico (tudi Obrajno) Avstriji, so trupla teh padlih slovenskih vojakov ostala na avstrijskem ozemlju vse do 7. maja 1935, ko so njihove posmrtno ostanke uspeli prenesti v Jugoslavijo, kjer so jih 30. maja 1935 pokopali v skupni grob z drugimi žrtvami radgonskega upora in padlimi borci 6. stotnije.

V spopadu je bilo pogrešanih več kot 6 vojakov, ki so padli na prehodih čez reko Muro. Njihova trupla je po vsej verjetnosti odplavila reka.

6. stotnija je imela tudi nekaj ranjenih, in sicer:

- poveljnika radgonske slovenske posadke, nadporočnika Bena Zeilhoferja,
- 1 narednika,
- 3 vojake novince,
- 15 borcev, skupaj torej 20 ranjenih.

Nekateri teh so se zdravili že med bojem v radgonski bolnišnici pod skrbnim okriljem dr. Franca Steinfelserja. Tako se je zgodilo, da so bili v isti sobi deželni bolniške pomoči tako slovenski kot nemški ranjenci, ki so se še pred nekaj trenutki divje obstreljavali, za zidovi Steinfelserjeve bolnišnice pa je sovraštvo prenehalo.

Po podatkih naj bi imel nasprotnik naslednje izgube:

- poimenoško navedenih 7 mrtvih,
- večje število padlih madžarske narodnosti neznanega imena.

Za število ranjenih ni podatkov, vendar naj bi jih bilo nad 30. Prav tako ni podatkov o izgubah nasprotnika v spopadih na železniški progji zahodno od Obrajne.

Pri umiku z radgonske fronte so Nemci pustili velike količine orožja in municije ter pet kompletnih težkih strojníc.

Po neuspelem napadu Nemcev na slovensko posadko v Radgoni je intervenirala deželna vlada v Gradcu, ki menda ni uradno ničesar vedela o pripravah na

oboroženo »ljudsko vstajo« in napad na Radgono. Na osnovi te intervencije je prišla v Radgono mešana komisija z namenom, da razišče dogodke in uredi nastale razmere. To pa za tako komisijo ni bilo tako enostavno, kajti v tistem času je bila zelo močna diplomatska dejavnost na mirovni pogajanjih v Parizu okrog meje med Avstrijo in kraljevino SHS na območju Slovenije po ustavitvi ognja na Koroškem.

Ker so bili v ta dogajanja na Koroškem že vključeni tudi srbski vojniki z generalom Smiljanićem (hkrati se je formalna tudi dravska divizijska oblast), je dovolj jasno, zakaj je bila potrebna močna diplomatska aktivnost na konkretnem ozemlju, kjer je svoje delo opravljal komisija ameriškega polkovnika Milesa od 28. januarja do 5. februarja 1919. Dovolj jasno je, zakaj je bila tako ekspeditivna tudi komisija na radgonskem območju, saj je bilo potrebno v tistem času največjih diplomatskih aktivnosti kar najhitreje najti črno točko ene ali druge strani, kar bi pomenilo določeno število adutov več ali manj za zeleno mizo. Komisija, ki je prispela v Radgono, je vodil neki višji francoski oficir, ki je bil član francoske misije v Gradcu, poleg njega je bil še njegov adjutant, poleg teh pa še štajerski deželni glavar dr. Ritelen z nekaterimi člani štajerske deželne vlade, radgonski okrajni glavar grof Stürk in vsi župani krajev, kjer so bile slovenske posadke, nekaj avstrijskih oficirjev ter general Rudolf Maister z nekaterimi častniki obmejnega poveljstva. Komisija je svoje delo opravila tako, da je bilo takoj razglašeno premirje, bili so obojestransko izpušeni ujetniki in ukinjene vse represalije. Razglasili so amnestijo za vse napadalce ali drugače sodelujoče, vrtili pa je bilo potrebno tudi kontribucijo, ki so jo pripadniki slovenske posadke med boji vzeli iz mestne hranilnice v višini 200.000 kron, ter jo poslali v Maribor obmejnemu poveljstvu. V Mariboru so nato sklenili znano mariborsko pogodbo, ki je urejala in določala red na obeh straneh Mure.

(nadaljevanje prihodnjic)

Ko tudi mačeha zavrže svoje pastorke

Bilo je skoraj grozljivo lepo. V soju avtomobilskih žarometov se je pot skozi gozd vila v pravem pravljicnem čaru. Mraz v minulih dneh je gole veje obložil z ivjem in ta čudovita belina se je vlekla vso pot proti Zasadam. Grozljiva pa je bila cesta od Bučevčevca do zaselka Zasadi. Še vedno po makadamu, še vedno prašna in še vedno luknja pri luknji. Nekatere kar nevarno globoke, če ceste ne poznaš in se jim ne umakneš pravočasno.

Kaj me je pravzaprav vodilo v Zasade? Pred skoraj letom dni sem obiskal vaščane, ki so mi potožili o težavah. Kar precej jih je bilo: plačevali so referendumski samoprispevek in dali še kar precej gotovine za telefon. V osmih naseljih krajevne skupnosti Križevci pri Ljutomeru so telefon že dobili, v Zasadih pa ga še vedno niso imeli. Cesta proti temu kraju je obupna. Trgovine nimajo, otroci se vozijo v šolo k Vidmu ob Ščavnici, zdravnika pa pokli-

čejo od tam, od koder je pač voljan priti v ta, bogu za hrbotom odkaknjeni kraj. Se je v tem slabem letu kaj spremenilo? To kratko, a tako pomembno vprašanje me je vodilo tja.

Obrnil sem se na človeka, ki me je pred letom seznanil s težavami — Feliksa Šijanca. Takole pripoveduje:

»Ne samo, da se ni nič, popolnoma ničboljšalo, še slabše je. Telefona še zmeraj nimamo, cesta je prav tako slaba in v vodstvu krajevne skupnosti so nas začeli še bolj grdo gledati, ker smo jih »vlačili po cajtnjih« — pravijo, da po krivici in da takšnih stvari naj ne bi govorili tudi drugim. A to še ni vse. Lani so v krajevni skupnosti Križevci pri Ljutomeru začeli z dodatnim zbiranjem denarja za mrliško vežo. Ker je le-ta že v referendumskem programu, so za ta dodatni prispevek hodili po vaseh z listom papirja, da bi se krajanji tako izjasnili o dodatnem prispevku.

Feliks Šijanec — v Zasadih gibalo vsega dogajanja. Kljub temu jih je v Zasadih premalo, da bi se lahko uspešno bodli z veliko krajevno skupnostjo Križevci pri Ljutomeru.

Razen dveh iz naše vasi nihče drug ni podpisal, da bo dal denar za mrliško vežo. Iz preprostega razloga: ker od krajevne skupnosti nismo dobili še čisto nič, menimo, da jim tudi mi (mimogrede, smo najrevnejše naselje v krajevni skupnosti) nismo več dolžni ničesar dajati, saj od nas samo zahtevajo, da jim vedno znova dajemo denar. Ker pa so bili v večini vasi za to, da zberejo dodatni denar, so poslali položnice, čeprav mi nismo podpisali. Denarja nismo nakazali in krajevna skupnost nas je dala na sodišče. Sedaj smo dobili tudi odločbo, da ta denar moramo nakazati. Kot vidite, se stvari še slabšajo, namesto da bi se zboljševale.

Tako Feliks Šijanec. A tudi ta zgodba še ni končana. Kmalu po objavi reportaže o njihovih težavah so vaščani Zasadov sklenili, da svojo pravico do telefona (in tudi obljubo krajevne skupnosti, ki so ji nakazali denar) uveljavijo na sodišču. Zanimivo, da ta tožba še vedno leži v predalu sodišča, tožba, ki jo je sprožila krajevna skupnost Križevci pri Ljutomeru proti vaščanom Zasadov, pa je bila končana v dobrih dveh mesecih. Iz tega lahko sklepamo, da tudi boginja pravice Iustitia svoje tehtnice ne nagiba vsakemu enako pravično. Nagiba jo pač k tistemu, ki ima večjo moč, ne pa k tistemu, ki bi pravico potreboval. A kljub temu smo — vsaj zaradi mirne vesti — povprašali na ljutomerskem sodišču, kako je z zadevo. Predsednik so-

dišča Ivo Šumak je povedal naslednje:

»Tožba, ki jo je vložil Feliks Šijanec v zvezi s telefonijo, je okvalificirana kot navadna. Sodnik, ki je dobil to zadevo v obravnavo, je še ni uspel začeti, saj je sam in preobremenjen. Glede tožbe krajevne skupnosti Križevci pri Ljutomeru pa samo to — gre za tožbo z izdajo plačilnega naloga. To je skoraj rutin-

Pravzaprav je sodba tudi absurdna še zaradi nečesa: znesek, ki ga morajo v Zasadih plačati za mrliško vežo (dodatno zbiranje denarja) znaša 20.000 dinarjev. Vaščani pa morajo (vsak, ki je prejel ta plačilni nalog) plačati še 33.750 dinarjev sodnih stroškov, ki so takole razdeljeni: sestava plačilnega naloga 11.250 dinarjev, prejem in pregled plačilnega naloga 7.500 dinarjev, obvestilo stranki 7.500 dinarjev in konferenca s stranko s študijem dokumentacije 7.500 dinarjev.

ska zadeva in gre zato nekoliko hitreje. V tem je vsa razlika.

Kljub utemeljeni razliki med obema zadevama pa ne moremo mimo neprijetnega občutka, da so vaščani Zasadov ponovno potegnili krajši konec.

Namesto, da bi krajevna skupnost Križevci pri Ljutomeru vendarle spoznala, da je storila veliko napako, še vedno trmasto vztraja pri svojem. A ne gre za to, da bo izgubila zaupanje krajanov Zasadov. Gre za to, da bo vodstvo krajevne skupnosti izgubilo zaupanje tudi pri drugih ljudeh.

Dušan Loparnik

Na Hodošu otrok sreče

Saj poznate najbrž oba kraja. Mislim, takole na videz. Peljali ste se po modro-sivi asfaltni prevleki. Ob tabli z napisom Hodoš ste še zadnjič pogledali, če je v avtu vse na svojem mestu, potem pa so vas prevzeli možje v sivih in modrih delovnih oblečilih. Kmalu ste že na ozemlju LR Madžarske. Napis: Bajansenye. Ali ste opazili, da je vas dolga, raztegnjena kača? Ste uspeli prešteti vse hiše na levi in desni?

Igralci iz Bajansenya so pred dnevi na Hodošu uspešno predstavili svoje- ga Otroka sreče.

Bajansenye je krajevna občina. Nekakšno središče vasic ob meji. In ta meja, ki je nekoč razdelila sorodnike in znance je danes vez prijateljstva in sodelovanja. Kapljica za kapljico, korak za korakom. »Sodelovanje se je začelo že pred mnogimi desetletji. Tam nekje okrog leta 1920 so navezali stike najprej gasilci. Če dobro vem so enkrat, tam nekje pred drugo svetovno vojno prišli hodoški gasilci pomagat gasit nek velik požar pri nas,« pravi Varga Sandor, predsednik krajevnega sveta. V času vojne in nekaj let zatem so bili stiki prekinitveni. Čas in razmere niso dovoljevale prijateljstev. »Leta 1968 se je odprl mejni prehod. To je bila pomembna spodbuda za ponovno navezovanje stikov. Led so ponovno prebili gasilci, za njimi so šli športniki...« pripoveduje sogovornik.

Pred 10 leti so potem začeli s kulturnim sodelovanjem, najprej preko osnovnih šol. »Prve stike smo vzpostavili s šolo v Fokovcih, sedaj pa sodeluje naša šola z dvojezično osnovno šolo iz Prosenjakovec. Ti stiki se nenehno razvijajo in dobivajo tudi vedno več novih vsebin. Na kulturnem področju je tako sodelovanje že precej dobro utečeno, meni namestnica ravnateljke kulturnega centra Besenyei Gyöngyi.

Prav gotovo je za amaterske skupine z obeh strani meje doživljati, če se predstavijo tudi svojim sosedom preko meje. Poleg tega pa si tudi medsebojno pomagajo. Pevski zbor KUD »Orseg« iz Hodoša tako vodi pedagog iz Bajansenya. »Spomladi, na marčevskih prireditvah so se hodošanci z uspehom predstavili občinstvu,

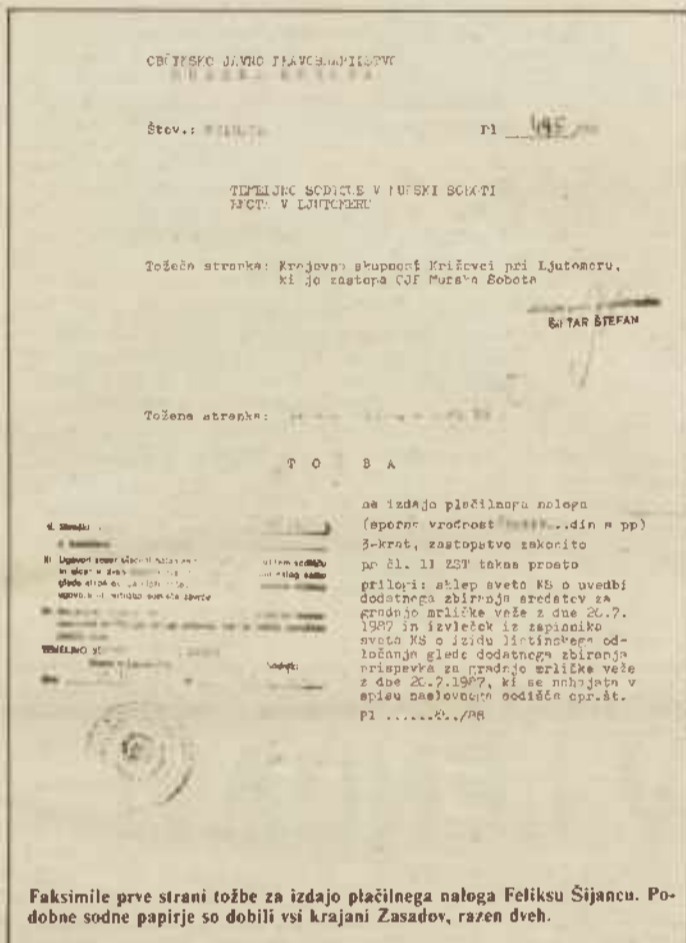
v sosednji vasi, v domovini matičnega naroda.

Pred nekaj dnevi pa so bili kulturniki iz Bajansenya na Hodošu. Bilo je prisrčno in veselo. Pevski zbor je zapel nekaj narodnih, gledališka skupina pa je z uspehom predstavila Otroka sreče. Saj poznate tisto zgodbo o siromaku, ki ga nihče ne mara. Ko naj bi nenadoma prišel do gore denarja pa se vsi »prilepijo« nanj, od vaških politikov do prikupnih deklet... Manjšo vlogo v igri je imel tudi petelin, ki pa mu to izgleda ni bilo preveč všeč, pa je hotel iz protesta skočiti kar med publiko... Bilo je veselo in prijetno. Na obrazih ljudi se je videlo, da si takšnih srečanj še želijo.

»Naš cilj je, da sodelovanje razširimo tudi na druge amaterske skupine, ki delujejo v ostalih obmejnih vaseh. Tudi obstoječe stike je potrebno še poglobljati in iskati nove vsebine. Tako bi radi, če bi se na naši spomladanski razstavi predstavili tudi hodošanci in prosejnjakovčarji, da bi nam pokazali s čim se ukvarjajo, kakšne izdelke izdelujejo,« razmišlja o načrtih namestnica ravnateljke kulturnega centra.

Želja vseh torej je, da bi se vezi med prebivalci obeh obmejnih pokrajin še krepile in širile. In prav je tako!

Silva Eöry

NA PUŠČI PRED DEDKOM MRAZOM

Malčki, ki jih je obiskal dedek Mraz, so sedaj že gotovo do zadnje drobtinice pojedli kekse in napolitanke, bonbone in čokolade, polbarvali barvanke, igrače pa pospravili k drugim na polico, v koš ali kot. Tudi glavice so se

Tridesetim otrokom so seveda pomagale rezati, barvati in lepiti tovarišice Zdenka, Zora in Cveta, ki so tudi same hitele z izdelavo novoletnih darila za svoje malčke in njihove starše. O dedku Mrazu pa so nam otroci pri-

prinesli veliko stvari. Manuela je menila, da njen brat, ki hodi v šolo, od dedka Mraza ne bo dobil velikega darila, saj je že velik. Mogoče le kakšno sladkarijo.

Dedku Mrazu so pisali tudi pismo (pri tem jim je seveda pomagala tovarišica, ki pa je vse natančno zapisala), svoje želje pa so dodale tudi vzgojiteljice, saj si želijo, da bi dobili več konstruktivnih igrač, na dvorišče pa gugalnice in priprave za plezanje.

Otroci so nam pripovedovali tudi o zimi, ki jim nagaja, ker ne

pošlje snega, da bi lahko delali sneženega moža, ter o tem, da gredo velikokrat na dvorišče, ker jim je v igralnici vroče. Še za marsikaj na svetu otroci najdejo svojo razlago, mogoče se jim je zdelo tudi zelo prav, da so se nam ob odhodu prav lepo zahvalili za fotografiranje. Zato radi verjamemo, da so bili hvaležni tudi dedku Mrazu, pa čeprav ni prinesel vsega, kar so zapisali v pismo in si želeli, ter pri njih ostal le malo časa.

Majda Horvat

Otroško zidanje gradov v oblakih.

Foto Nataša Juhnov

olajšale od velikih misli na dedka Mraza, ki je odšel spet za leto dni.

Otroke otroškega vrtca na Pušči pa smo obiskali takrat, ko so bila otroška srca še polna pričakovanja in neučakanosti. Imeli so skoraj že vse nared za prihod dedka Mraza. Naredili so okraske za stene in novoletno jelko ter za okenska stekla, tako da je dedek Mraz res lahko videl, da so se potrudili in okrasili igralnice ter na okna pričarali pravo zimo, čeprav s papirnatimi snežinkami in snežaki iz stiroporja. Pa tudi pesmico so že znali zapeti skorajda brez napake.

povedovali brez tovarišičine pomoči. Da je dober in da jim bo prinesel darila, so dejali.

Romeo, najgovornejši fantič, pa se je natančno spomnil, kakšen je bil lansko leto: »Dedek Mraz ima sivo brado in lase, rjavo kučmo in dolg palico. V vrtec nam je prinesel punčke, nam pa sladkarije in igrico človek ne jezi se.« Manuela, Sonja, Miša, Sanela in drugi pa so si zaželeli kolo in se v mislih morda že videli, kako dirjajo po vaških cestah. Tudi puloverje bi radi imeli, in še kakšno čokolado povrhu. Modrovali so še, da so oni majhni in jim mora zato dedek Mraz

Srečanje

Ferko plete, šiva, čevljari...

Zalotil sem ga pri pletenju košare, pa sem si v mislih dejal, da se bom o tej njegovi veščini nekoliko podrobneje porazgovoril in zapisal. Potem pa skoraj nisem mogel verjeti, kaj vse drugega še zmorejo roke 82-letnega Franca Kučana (Petrovinega Ferka) iz Doljnih Slaveč. Zanj pa res lahko rečemo, da je mojster za vse: po domače torej, sezermester ali stausentkünstler.

Ferko pravzaprav ni »pravilni Slavečan, saj je vse do pred tremi leti živel in delal v Križevcih na Goričkem. Tam sta z ženo gospodarila na srednje veliki kmetiji. Toda ni šlo več, pa sta se preselila k njegovi hčerki. Še dobro, da niso podrli stare domačije, čeprav stoji že več let na gruntu dokaj velika novejša hi-

ša. Pozna se, da je hčerkin mož na delu v Avstriji.

Franc si je tako lahko v nekdanji kuhinji uredil priročno delavnico, v kateri plete košare in »korblet«, razne vrvi (tudi »ločene«), izdeluje vile, grablje, ročanje, krpa lonce in drugo posodo, dela »šibnate« ali sirkove metle in postori še kaj drugega. Poleg tega pa ima še eno delavnico, kjer je šivalni (čevljarski) stroj, ki si ga je kupil že leta 1934. Če je namreč treba, zna Ferko tudi zakrpati ali popraviti obutev, celo kaj novega zna narediti, šiva tudi ponjave, krpa obleke... Tudi kovač bi bil lahko, saj je nekoč pomagal bratu, ki je imel kovačijo v Panovcih. In kje se je Ferko naučil drugih veščin?

»Ko sem bil še deček, me je oče poslal za pastirja na Mad-

žarsko. Tam sem se tudi naučil pletti košare in delati razne izdelke iz lesa. Potem so me domači poslali v Nagykanizsa, kjer sem se izučil za čevljarja. Nekaj pa sem se naučil kar sam

82-letni Franc Kučan skoraj vsak dan splete po eno košaro, njegove roke pa znajo postoriti še marsikaj drugega. (Foto: J. G.)

Berlinu. Zdaj imam ker lepo francosko pokojnino in mi je tako dobro, kot nikoli prej v življenju. To, kar delam zdaj, pa mi je za kratek čas. Kaj bi sicer počel drugega?»

Pa naj še kdo reče, da Ferko res ni pravi mojster!

Jože Graj

OBVESTILO

Uprava za družbene prihodke občine Murska Sobota obvešča zavezanca davka iz kmetijstva, da lahko na podlagi odloka o davkih občanov občine Murska Sobota do 28. februarja 1989 vlagajo zahteve za priznanje olajšav pri davku iz kmetijstva za leto 1989 na podlagi realiziranega obsega pogodbe o tržni proizvodnji, v letu 1988. Zavezanca davka iz kmetijstva, ki so vključeni v družbeno organizirano proizvodnjo, lahko vlagajo zahteve pri pristojnih krajevnih uradih. Zavezanca iz mesta Murska Sobota in vasi iz okolice pa v sprejemni pisarni na sedežu občine, kjer so na razpolago potrebni obrazci za sprejem vlog. Potrebne podatke o količini prodanih pridelkov v letu 1988 si zavezanca lahko priskrbijo, če jih nimajo sami, pri posamezni Temeljni združni organizaciji KZ Panonka.

Uprava za družbene prihodke
Občine Murska Sobota

Komgrad Ljutomer objavlja **JAVNO DRAŽBO**, ki bo v petek, 20. 1. 1989, ob 11.00 v skladišču delovne organizacije, Rade Pušenjaka 7. Ogled med 7.00 in 11.00.

1. 1 kombi ZASTAVA, 850 karamboliran,	cena 3.500.000
2. 1 traktor IMT, vozen	cena 5.000.000
3. 1 trakt. prikolica TEHNOSTROJ,	cena 1.600.000
4. 1 bager UB 05, v delovnem stanju,	cena 16.000.000
5. 1 tovornjak FAP, registriran do IV/89,	cena 17.500.000
6. 1 prikolica SCHEWERLW, nosilnost 15 ton	cena 16.500.000
- Prometni davek ni vključen v izključno ceno, obvezna varščina — 10 % izključne cene.

INA-NAFTA LENDAVA

DO INA NAFTA LENDAVA
Lendava, Rudarska c. 1

Objavlja po sklepu DS DO dražbo

za prodajo odpisanih osnovnih sredstev:

- 1. stružnica prvomajska Raša TNP—250/1000,** tov. štev. 493, leto izdelave 1969, izključna cena 4.000.000 din.
- 2. Stružnica prvomajska Raša TNP—250/1000,** tov. štev. 495, leto izdelave 1969, izključna cena 4.000.000 din.
- 3. Strojna žaga, tračna, pobeđa Novi Sad,** tov. štev. 5338/01, leto izdelave 1970, izključna cena 2.000.000 din.

Dražba bo 17. januarja 1989 ob 10. uri v Petišovcih (v prostorih nove strojne hale). Ogled osnovnih sredstev in plačilo varščine v višini 10 odstotkov od izključne cene bo istega dne na istem mestu ob 9. uri. Sodelujejo lahko pravne in fizične osebe. Prometni davek plača kupec. Prodaja bo po sistemu videno-kupljeno.

ARCEOMURKA
VELETRGOVINA
Potrošnik N. SOL. O.
TOZD VELEPRODAJA MURSKA SOBOTA, ARH. NOVAKA 2

ABC Pomurka
Veletrgovina Potrošnik, n. sol. o.
TOZD VELEPRODAJA, n. sol. o.
Murska Sobota

1. razpisuje
v skladu z določili statuta in sklepa delavskega sveta za naslednje štiriletno mandatno obdobje dela in naloge

— **POSLOVODJE PE SKLADIŠČE ŽIVILA**

2. objavlja
po sklepu komisije za delovna razmerja dela in naloge

— **VODJE MEHANIČNE DELAVNICE**
Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- srednja izobrazba komercialne ali poslovodske smeri oz. VK delavec trgovske ali druge ustrezne smeri
- 3 leta delovnih izkušenj
- srednja šola ali VK delavec ustrezne smeri
- 3 leta delovnih izkušenj

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: Veletrgovina Potrošnik, tozdz Veleprodaja Murska Sobota, Arh. Novaka 2.

GRADBENA IN INSTALACIJSKA DEJAVNOST,
OBRT TER STORITVE n. sol. o. LENDAVA

A) Razpisna komisija DS DO GIDOS Lendava razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili **INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA DO**

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- visoka ali višja šola ekonomske, gradbene, pravne ali organizacijske smeri in najmanj tri oz. pet let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih,
- da se zavzema za krepitev samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in ima organizacijske sposobnosti,
- in izpolnjevati zakonske pogoje.

Od kandidata pričakujemo, da predloži program dela. Izbrani kandidat bo imenovan za mandatno dobo 4 leta.

B) Razpisna komisija DS DO GIDOS, tozdz Komunala razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

VODJE tozdz KOMUNALA

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- višja šola gradbene, ekonomske, pravne, organizacijske ali druge smeri in pet let delovnih izkušenj
- da se zavzema za krepitev samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in ima organizacijske sposobnosti.

Izbrani kandidat bo imenovan za mandatno dobo 4 leta.

C) Razpisna komisija DS DO GIDOS DSSS razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili

VODJE FINANČNO-RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- visoka ali višja šola ekonomske smeri in tri oz. pet let delovnih izkušenj na področju vodenja računovodstva,
- da se zavzema za krepitev samoupravnih družbenoekonomskih odnosov in ima organizacijske sposobnosti.

Izbrani kandidat bo izbran za mandatno dobo 4 leta. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite na naslov: GIDOS Lendava, Partizanska 93, z oznako: — pod A: »za razpisno komisijo DO«, — pod B: »za razpisno komisijo tozdz Komunala«, — pod C: »za razpisno komisijo DSSS«, v roku 30 dni od objave razpisa. Odgovore bodo kandidati prejeli v roku 30 dni po poteku prijavnega roka.

lesnina

LESNINA Ljubljana, Parmova 53
Komisija za delovna razmerja

TOZD TRGOVINA Z GRADBENIM MATERIALOM GRAMEX,
Ljubljana, Verovškova 72

objavlja

prosta dela in naloge trgovskega potnika za območje Prekmurja

Pogoji:
srednja strokovna izobrazba (V. stopnja) ekonomske ali tehniške smeri, 3 leta delovnih izkušenj, 3-mesečno poskusno delo. Delovno razmerje za objavljena dela in naloge bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Kandidate vabimo, da pošljejo svoje ponudbe z opisom dosežanega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev na naslov: LESNINA Ljubljana, Kadrovsko-pravni sektor, Parmova 53, 61000 Ljubljana, v 8 dneh po objavi. O izbiri bomo kandidata obvestili v 30 dneh po sklepu pristojnega samoupravnega organa.

NOVA HIŠA gorenje V LENDAVI

- zamrzovalniki
- hladilniki
- štedilniki
- pralni stroji

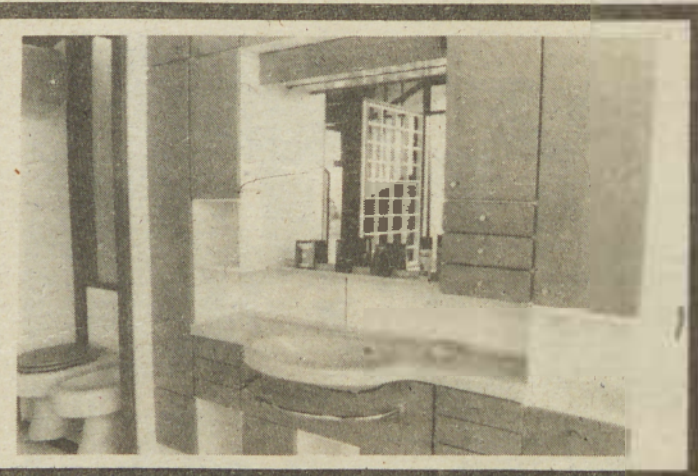
- barvni televizorji
- videorekorderji

VSE
NA ENEM
MESTU

- mali kmetijski stroji
- stavbno pohištvo
- oprema za mlekarstvo
- molzni stroji
- radiatorji

- kuhinje
- kopalnice
- toplotne črpalke
- izolacijski material
- varilni aparati
- drobni gospodinjski aparati
- antene in antenski pribor

- rezervni deli za vse izdelke, ki jih izdeluje GORENJE

RAZSTAVNO-PRODAJNI
CENTER GORENJE
Kranjčeva 10
LENDAVA
Tel.: 069/75 558

POGOVOR S PREDSEDNIKOM PRZ, JANKOM ROŽMANOM

Boljši časi za pomurski rokomet?

Rokomet je tudi v Pomurju priljubljena športna panoga, kar potrjujejo obiski na tekmah. Žal pa v zadnjih nekaj letih vse premalo načrtno delamo z nižjimi selekcijami. Kljub temu pa imamo še vedno dva predstavnika v prvi in tri moštva v drugi republiški rokometni ligi. Več o pomurskem rokometu smo se pogovarjali s predsednikom Pomurske rokometne zveze Murska Sobota, Jankom Rožmanom.

— Osnova za razvoj sleherne športne zvrsti je strokovno in načrtno delo z najmlajšimi. To nalogo naj bi opravljali predvsem šole in klubi. Kako je s tem?

»V okviru učnega načrta za telesno vzgojo šole po svojih zmognostih, željah učencev in tradiciji skrbijo za dejavnost posameznih športnih zvrsti. To kažejo tudi vsakoletna tekmovanja, kjer vsako leto nekatere šole opravijo po 200 in več tekem. Pri tem je tudi rokomet prisoten. Treba pa je povedati, da ima malo šol normalne možnosti za delo. Te lahko preštejemo na prste ene roke. Moram pa povedati, da nekatere šole dobro delajo, kar tudi kažejo vsakoletne uvrstitve pionirjev in pionirk iz pomurskih šolskih športnih društev v republiške polfinale. Tudi v rokometnih klubih nekaj delajo, vendar pa vse preveč čakajo, da jim bodo šole dale potrebne kadre. Zato naj bo to tudi izživ za obe strani, da z boljšim sodelovanjem in kakovostnejšim delom dosežemo višjo raven tudi v rokometu.«

lom tekmovanja ne moremo biti zadovoljni, saj so slabše kot prejšnjo sezono. Treba pa je obe-

nem povedati, da se pomurski klubi srečujejo s kadrovskimi in finančnimi težavami ter da je pustilo določene posledice tudi mrtvilo, ki je nekaj časa vladalo. Upam pa, da bodo v klubih naredili analize prvega dela tekmovanja ter v nadaljevanju popravili uvrstitve.«

— Kakšna pa je sicer usmeritev nadaljnjega razvoja pomurskega rokometu, ki ga zastopa vaša zveza?

»Mi želimo, da ima pomurski rokomet primerno mesto v slovenskem rokometnem prostoru. To pa brez strokovnega in načrtnega dela ne bo šlo. Zato že na začetku tega leta načrtujemo strokovni seminar za učitelje telesne vzgoje in trenerje s pomočjo Fakultete za telesno vzgojo v Ljubljani. Radi bi imeli slovensko šolo rokometu in pa izkoristili nekaj petkov in sobot za delo s pionirji. Za vse to sedaj imamo možnosti. Potem pa bomo nadaljevali s pomurskim prvenstvom in klubi tudi pripravljajo nekaj rokometnih turnirjev. Pri našem delu kaže razumevanje TKS Murska Sobota, ki plačuje uporabo nove športne dvorane. Pri Pomurski rokometni zvezi Murska Sobota pa se tudi zavzemamo, da bi bil rokomet uvrščen v drugi prednostni razred.«

Feri Maučec

Odbojka

PIONIRSKA ŠOLA OK MLADOSTI IZ MURSKÉ SOBOTE

Udeležence pionirske odbojarske šole Mladosti iz Murske Sobote.

Foto: N. Juhnov

Odbojarski klub Mladost iz Murske Sobote namenja posebno skrb delu z mladimi. Tako je v okviru kluba že lani začela delovati odbojarska šola za pionirke 5. in 6. razredov osnovnih šol, ki jo nadaljujejo tudi letos. Namen šole je: vzbuditi zanimanje za odbojarsko igro v osnovnih šolah, predvsem pri pionirkah; vzgojiti ustrezen igralški kader za potrebe ženske odbojke v Pomurju; pravočasno začeti s strokovnim delom pri najmlajših in jim dati osnove znanja te lepe igre. Odbojarsko šolo v Murski Soboti trenutno obiskuje 30 pionirk. Šola traja štiri leta. Pri OK Mladost so se odločili, da bodo vsako leto vpisovali v šolo nove kandidatkinje, seveda če bodo zagotovljene ustrezne materialne in kadrovske razmere. Vidnejše rezultate tega dela pričakujejo čez pet let, ko bodo imeli v igralškem potencialu dve generaciji, ki sta končali odbojarsko šolo. To naj bi tudi prispevalo h kakovostnejšemu dvigu pomurske ženske odbojke, kar je tudi dolgoročno usmeritev OK Mladost iz Murske Sobote.

Rokomet — II. RL

Merčnik najboljši strelec

Končan je bil prvi del tekmovanja v drugi republiški moški rokometni ligi vzvod, kjer sodelujejo tri pomurske ekipe, ki pa se niso najbolje odrezale. Najboljše pomursko moštvo Krog je na sedmem, Radgona na devetem in Toko iz Crenšovca na desetem mestu. Najboljši strelec v ligi je Merčnik (Radgona), ki je dal 78 golov. Meolic (Krog) pa je s 60 goli na tretjem mestu. Vse tri pomurske ekipe pa so igralo zelo disciplinirano, saj imajo najmanj opominov in izključitev, še posebej Radgona.

Kegljanje

Zmaga Radenske

V tekmovanju druge republiške moške kegljske lige je Radenska v Radenci premagala Tekstilno iz Prebolda s 5341:5320 podrtimi keglji. Najuspešnejši v ekipi Radenske je bil tokrat Kučan z 933 podrtimi keglji pred Steržajem, 923, Kovačičem, 882, Drvaričem, 881, Horvatom, 880, in Bavcem, 842 podrtih kegljev.

Rokomet

Soboški sodniki peti

V Ljubljani je bil rokometni turnir rokometnih sodnikov. Turnirja so se udeležili tudi člani Zhora rokometnih sodnikov Pomurja in med 11 ekipami zasedli peto mesto. Soboščani so premagali Koper in izgubili s Celjem. Zmagala je Ribnica pred Celjem. Najboljša strelica v ekipi Murske Sobote: Vereš in Šeruga po 5 golov.

Šah

Turnir dobil Gaber

Šahovsko društvo Lendava je pripravilo novoletni hitropotezni turnir. Sodelovalo je 20 šahistov. Zmagal je Gaber s 17,5 točke pred Gorenčarjem, 17; Žilavcem, 16,5, ter Hajošem in Božičem, po 14 točk. Najboljši mladinci: Ivanec, Tomi in Jože Gruškovič; najboljša ženska: Maričeva.

J. Gorenčar

KAJAKAŠTVO

Medalje Krogčanov v Zagrebu

V letošnjem letu so kot prvi pomurski športniki nastopili kajakaši in kanoisti BD Mura iz Kroga na tradicionalnem novoletnem spustu na reki Savi od Podsuseda do Zagreba in razveselili z odličnimi uvrstitvami. Vse posadke so namreč dobile medalje. Pri kajakaših je Štefan Varga v članski konkurenci zasedel drugo mesto za reprezentantom Arnautovičem iz Bosanskega Novoga. Zmagi pa sta dosegla Simon Kovačič pri mladincih in Iztok Horvat pri pionirjih. Prvi mesti so osvojili tudi kanoisti Vereš—Marič pri članih in Kuzmič—Gujtman pri mladincih. V tem mesecu bodo najboljši jugoslovanski kajakaši in kanoisti na skupnih pripravah v Rovinju. Priprav se bo udeležil tudi najboljši pomurski tekmovalac v spustu, Štefan Varga.

L. Z.

Strelstvo

Pionirji ABC Pomurke MI prvi v Rušah

V počastitev krajevnega praznika je bilo v Rušah tekmovanje v streljanju z zračnim orožjem, ki ga je pripravila SD Pohorski bataljon. Sodelovalo je 21 pionirskih in 20 članskih ekip. Lep uspeh so dosegli pionirji ABC Pomurke — Mesne industrije iz Murske Sobote in s 518 krogi zasedli prvo mesto. Noršinci (pionirke) so bili s 480 krogi sedmi, Panonija s 471 deseta, SCT s 463 trinajsta in Krka iz Šalovec s 453 krogi šestnajsta. V konkurenci članov so Noršinci z 824 krogi zasedli peto mesto, Jovo Jurkovič iz Vidma z 817 krogi deveto, ABC Pomurka MI z 814 krogi enajsto, Koloman Flisar Tišina z 814 krogi dvanajsto in Panonija z 810 krogi trinajsto mesto. Med posamezniki pionirji je Boris Škedelj zasedel drugo mesto s 178 krogi, Tomaž Trplan je bil s 171 krogi šesti, Davorin Karo pa s 169 krogi deseti. Pri članih je Branko Bukovec z 279 krogi zasedel sedmo, Drago Pertoci pa z 278 krogi deveto mesto.

Noršinci in Bukovec prva

V pomurski in občinskih strelskih ligah Murska Sobota je bilo na sporedu 8. kolo. V pomurski ligi vodijo brez poraza Noršinci s 16 točkami pred Koloman Flisarjem Tišina in Jovom Jurkovičem Videm. po 14, Panonija, SCT in Muro, po 8, Elradom, 6, Obrtniki, 4, Štefanom Kovačem, 2, in Avtoradgona, brez točke. Med posamezniki je na prvem mestu Bukovec (Nor.) z 2994 krogi pred Pertocijem (Tišina), 2991, in Horvatom (Noršinci), 2944 krogov. V občinski ligi A vodijo Gančani pred Grafičarjem, obe ekipi imata po 16 točk, ABC Pomurka MI pa 14 točk. V občinski ligi B vodi druga ekipa Noršincev s 135 točkami pred drugo ekipo Tišine, 129, in Sebeborci, 106 točk. Pri posameznikih je na prvem mestu Rebrica (Gančani) z 2906 krogi pred Guderjem, 2896, in Flegarjem (oba Tišina), 2871 krogov. V občinski pionirski ligi vodi ABC Pomurka MI s 87 točkami pred Noršinci, 73, in Krko Šalovci, 71 točk. Pri posameznikih je na prvem mestu Škedelj s 1400 krogi pred Makarijem (oba ABC), 1365, in Žiškom (Šalovci), 1324 krogov.

Štefan Kovač in Markoja

V občinski strelski ligi Lendava je bilo na sporedu 4. kolo. Vodi ekipa Štefana Kovača Turnišče I pred Jezerom Dobrovnik in Varstrojem I, vsi imajo po 6 točk. Pri posameznikih pa je na prvem mestu Markoja (Turnišče) s 1103 krogi pred Draškovičem (Planika), 1044, in Vargo (Dobrovnik), 1042 krogov.

A. Zver

GORNJA RADGONA

Izbiramo športnike

Zveza telesnokulturnih organizacij in Občinski svet zveze sindikatov Gornja Radgona organizirata v petek, 13. januarja 1989, tradicionalno prireditve Izbiramo športnike in razglašamo delavske športne igre občine Gornja Radgona. Prireditve bo ob 17. uri v Domu kulture v Gornji Radgoni. Na prireditvi bo tudi kviz šolskih športnih društev na temo Olimpijske igre, nastopila pa bo tudi ritmična skupina ŠSD Mejnik Gornja Radgona.

KOŠARKA

Derbi dobilo Pomurje

V trinajstem kolu tekmovanja v slovenski ženski košarkarski ligi so Jesenice premagale Pomurje s 85:61. Strelke za Pomurje: Broderjeva 16, Drožinova 14, Kolarjeva 15, Postnarčičeva, Čorova in Friškičeva po 2. V naslednjem kolu igra Pomurje doma s Cometom. V tekmovanju druge republiške moške košarkarske lige je Pomurje v pomurskem derbiju premagalo Radgona z 98:84. Strelci: Gomboc 29, Juteršnik 21, Klemar 16, Ciglit 14, Banič 12 in Roškar 6 za Pomurje ter Dokl 21, Štuhec 18, Horvat 17, Škof in Fridau po 12, Senekovič in Slavič po 2.

Nogometaši Kobilja — jesenski prvaki v prvi občinski nogometni ligi Lendava. Stojijo od leve: Nemet (predsednik NK), Füle, B. Bukovec, J. Bukovec, E. Bukovec, Balajc, Smej, Meolic (trener), Maučec, Z. Penhofer, Gregorec (predsednik ŠD). Čepijo: P. Ferencek, D. Penhofer, Miholič, Zver, Berden, Volf, I. Ferencek, Boštinar (tehničar), Horvat, J. Ferencek in Bači.

Turnir v Mlajtincih

NK Mlajtinci organizira v nedeljo, 15. januarja 1989, ob 13. uri šahovski turnir za nekategorizirane. Turnir bo v vaško-gasilskem domu. Vabijo k sodelovanju.

J. Gorenčar

Sport iz Ljutomera

Na novoletnem turnirju v malem nogometu v Ljutomeru, kjer je sodelovalo 13 ekip, je zmagal Meteor iz Ljutomera pred Partizanom Grlava in Železnimi Dvermi II.

Na novoletnem turnirju v namiznem tenisu v Ljutomeru pa je sodelovalo 20 tekmovalcev. Zmagal je Partizan s Cvena, najboljši posameznik pa je bil Branko Nemeč s Cvena. V dvojicah sta zmagala Varga-Sovič pred T. in M. Ficko.

Na odbojarskem turnirju trojk v Ljutomeru, ki ga je pripravil OK Agroprod Ljutomer, je sodelovalo pet ekip. Zmagala je ekipa Ljubach, ki je odločilno srečanju premagala Prleka z 2:1.

T. Ficko

Sportno društvo Tišina

Sportno društvo v KS Tišina je pripravilo tekmovanje pionirjev v košarki za prvenstvo krajevnih skupnosti Tišina. Sodelovalo so štiri ekipe. Zmagali so Tropovci, ki so v odločilnem srečanju premagali Romah s 54:26. Najboljši strelec na turnirju je bil Simon Grah s 37 točkami.

Na Tišini je bilo tudi tekmovanje v šahu. Med 12 šahisti je zmagal Žilavec z 8 točkami pred Ojstercem, 7,5, in Cenerjem, 7 točk.

V soboto, 14. januarja 1989, organizira SD Tišina tekmovanje v namiznem tenisu za pionirje, pionirke, člani in članice. Tekmovanje bo v gasilskem domu v Vanči vasi ob 15. uri.

V nedeljo, 15. januarja 1989, ob 14. uri pa bo v gasilskem domu v Vanči vasi tekmovanje dvojic. Vabijo k sodelovanju.

Judo

Sedem medalj Sobočanom

V Slovenski Bistrici je tekmovanje v judu Pohorskega bataljona. Udeležili so se ga judoisti soboškega Partizana in dobili sedem medalj. Rezultati — pionirji — do 28 kg: Erniša drugi, Hašaj peti; do 31 kg: Čuk peti; do 50 kg: Cikajlo drugi; do 55 kg: Šeruga in Mazouzi tretja; mladinci — do 59 kg: Brozovič peti; do 66 kg: Kavčič tretji; do 77 kg: Kos tretji; člani do 78 kg: Kisilak tretji.

T. Kov

Kavčič zmagovalec

V Murski Soboti je bil tradicionalni novoletni turnir v judu za starejše mladince in člani, ki so tekmovali v absolutni kategoriji. Sodelovalo je 15 tekmovalcev. Zmagal je Silvo Kavčič pred Dariom Vrduko ter Gezom Krančičem in Brankom Mešančnikom.

T. K.

OB REPRESIJI OGROMNO ČASA ZA PREVENTIVO

Začetek leta je dobra priložnost, da se ozremo nazaj in ocenimo doseženo. Delavci Uprave za notranje zadeve v Murški Soboti, ki delujejo na celotnem Pomurju, so nenehno na očeh kritične javnosti. Zato si želijo čimveč medsebojnega sodelovanja z občani, kajti le na tak način je možno pričakovati izboljšanje rezultatov v preventivnem smislu. O teh in drugih vprašanih smo se pogovarjali z načelnikom Uprave za notranje zadeve v Murški Soboti, Jožetom Pojbičem.

JOŽE POJBIČ — Načelnik Uprave za notranje zadeve v Murški Soboti.

VESTNIK: Kako bi, tovariš načelnik, ocenili minulo leto z vašega vidika?

JOŽE POJBIČ: Delavci organov za notranje zadeve smo v letu 1988 podoživljali tudi vse tisto, kar je bilo prisotno v naši družbi. To so zadeve, ki se kažejo tudi pri našem delu: v dobrem in slabem smislu. Predvsem mislim na zaostrene gospodarske in politične razmere, ki nas niso obšle. Kljub nekaterim materialnim težavam pa smo dosegli načrtovane cilje, saj smo z dobrim, vestnim in strokovnim delom mnogo prispevali k temu, da so se varnostne in politične razmere v Pomurju gibale v mejah zadovoljivega in ni bilo večjih izpadov.

VESTNIK: Ali ste s prometno varnostjo in kulturo Pomurcev lahko zadovoljni?

JOŽE POJBIČ: Kategorično lahko povem, da s kulturo nisem zadovoljen, kar ugotavljam tudi moji sodelavci. Z varnostjo pa smo lahko zadovoljni le delno, ker so bile posledice prometnih nesreč precejšnje. Vzroki so različni, in sicer subjektivni in objektivni. Med slednje uvrščamo stanje naših cest, vzdrževanje le-teh in prometne signalizacije, delovanje zimske službe, izrabiljenost voznega parka itd. Med subjektivnimi vzroki pa so zlasti napake človeka oziroma voznika. Zato ugotavljamo, da so kljub manjšemu številu prometnih nesreč njihove posledice še vedno prevelike. Čeprav je bilo vloženo precej preventivnega dela prek raznih institucij in je več kot polovica našega časa usmerjeno v to, ne dosegamo želenih rezultatov, da bi se lahko ponašali s prometno varnostjo in kulturo.

VESTNIK: Ali bi nam ob tem razkrili primerjavo podatkov o prometnih nesrečah z letom poprej?

JOŽE POJBIČ: V letu 1987 je bilo 319 prometnih nesreč, v letu 1988 pa 320. To je majhna razlika — le en odstotek, s smrtnim izidom se je v letu 1987 končalo 24 prometnih nezgod, lani pa 19. Vendar pa je bilo telesnih poškodb udeležencev v prometu in materialne škode znatno več. V letu 1988 jih je bilo 284, kar je za okrog 22 odstotkov več kot leto prej. Če pa računamo še materialno škodo in inflatorna gibanja, potem pridemo do ogromnih števil.

INTERVJU

VESTNIK: Seveda gre pri tem tudi za številna druga področja delovanja organov za notranje zadeve. Kakšna pa je uspešnost na teh področjih?

JOŽE POJBIČ: To je res delček tistega, kar pokrivamo mi. Navadno je zmotno misliti, da nekateri ljudi, da so organi za notranje zadeve v bistvu ustanovljeni le zaradi represije in se pri občani pojavijo, ko je leta v težkih razmerah in je prišel navzkriž z določili naše pozitivne zakonodaje. To je napačna miselnost, ker, ko razčlenjujemo svoje delo, ugotavljamo, da ogromno časa porabimo predvsem za preventivno dejavnost na vseh področjih. Pa naj gre za promet ali za zatiranje kriminalitete, varovanje državne meje in drugo, ko skušamo skupno z delovnimi ljudmi, prek institucij in razvijanja samozaščitne kulture, doseči

ustrezne pozitivne rezultate. Seveda pa smo tudi represivni organ, kar je neugodno tako za občana kot za nas, ker so ljudje sedaj zelo občutljivi. Zato moramo biti previdni, taktični in uveljaviti primeren odnos do slehernega posameznika.

VESTNIK: Marsikdaj se pozablja na preventivno delovanje vaših organov, še posebno pa celoletno akcijo humanitarne pomoči in drugih oblik pomoči?

JOŽE POJBIČ: To so predvsem vprašanja reševanja človeških življenj in premoženja v različnih naravnih in drugih nesrečah, sodelovanje pri iskanju pogrešanih oseb, posegi v družinskih sporih, ki jih je največ, sodelovanje pri varovanju javnih shodov in prireditvev, pomoč ostarelim občanom v oddaljenih krajih. Poleg tega precej pomagamo osnovnim šolam in vzgojno-varstvenim zavodom, predvsem pri njihovi prometni vzgoji in v drugih oblikah izobraževanja današnje mladine, skrbimo za iskanje begavcev, naše specializirane enote, ki sicer niso v Pomurju, so pa zelo učinkovite v različnih oblikah neposredne pomoči.

VESTNIK: Tu je gotovo velikega pomena tudi tvorno sodelo-

vanje s sredstvi javnega obveščanja?

JOŽE POJBIČ: Mislim, da smo pri tem oboji zasledovali enake cilje. Prek pojavljanja v sredstvih javnega obveščanja v bistvu zasledujemo svoje cilje. Ti cilji pa so predvsem preventivna vzgoja, opozarjanje na napake, ki se največkrat dogajajo. S preventivno vzgojo dosegamo določene cilje, ker je potem manj posegov in represije naših organov. Želim, da bi bilo to sodelovanje tudi v letu 1989 prav tako tvorno kot doslej.

VESTNIK: Katere pa so po vašem mnenju, tovariš načelnik, največje želje vaših delavcev v letu 1989?

JOŽE POJBIČ: Mi nismo izjema, saj smo ravno tako državljanji in občani. Predvsem si želimo, da bi v tem letu naredili uspešen premik pri obvladovanju kriznih razmer in da bi z dobrim delom dali tvoren prispevek k stabilizaciji teh razmer. To je naša prva želja. Druga je verjetno ta, da bi bili zelo zadovoljni, če bi nam uspelo obdržati in obvladovati varnostne razmere na vseh področjih. In končno — mogoče še tretja želja: da bi nas ljudje sprejemali kot svoje, kot organe, ki največkrat pomagamo in da se pred ljudmi pojavljamo kot enakopraven partner. Tako naj ne bi prihajalo do stresnih razmer, ko se z občani moramo pogovoriti o nekaterih zadevščinah, da ne bi prihajalo do nerazumevanj. Treba je razumeti, da smo pravzaprav mi tisti, ki pravnost v tej naši ljubi domovini moramo ščititi; ne glede na to, kakšna je zdajšnja zakonodaja. V tem sklopu organov pregona, sodstva in drugih jo moramo zelo krepko upoštevati in jo s polno političnega poslušanja, taktičnostjo in primernimi nastopi uveljavljati. Zato si želimo čimveč medsebojnega sodelovanja z občani in institucijami, ki prinaša pozitivne rezultate.

Milan JERŠE

Razlaga desnega pravila

PO ZAKONU O TEMELJNIH VARNOSTI CESTNEGA PROMETA, ČL. 50

Vzgojno-izobraževalne ustanove, predvsem avtošole, na območju SR Slovenije, ki usposablja kandidata za voznike in inštruktorje ter dopolnilno izobražujejo voznike motornih vozil v cestnem prometu, so v preteklih letih dogovorno razlagale pravila o prednosti vozil v križiščih nekoliko drugače kot v drugih socialističnih republikah in pokrajinah in tudi po drugih državah v Evropi. Tudi organi za urejanje in nadzor prometa ter pravosodni organi so enako razlagali določila pravnih predpisov. V letu 1986 so avtorji novega slovenskega učbenika za avtošole prvič zapisali, da v svetu različno razlagamo in v praksi izvajamo t. i. desno pravilo. Prikazani oziroma napisani sta bili dve različici pravil. Nakazana je bila tudi potreba po enotnem razlaganju, zlasti še po enotnemu izvajanju v praksi, saj slovenski vozniki vedno več potujejo v druge republike ali se vozijo po cestah v Evropi. Močan mednarodni in tranzitni promet zato prav gotovo zahtevata čim bolj enoten predpis.

V avtošolah do sedaj niso dobili natančnih navodil, kako spreminiti razlaganje pravil, zato domnevno inštruktorji pravila razlagajo različno. Če je bilo dosedanje izvajanje dogovorjeno, potem je tudi realno pričakovati, da se bomo ob potrebi za spremembo dogovorili zanj in tudi določili začetni čas.

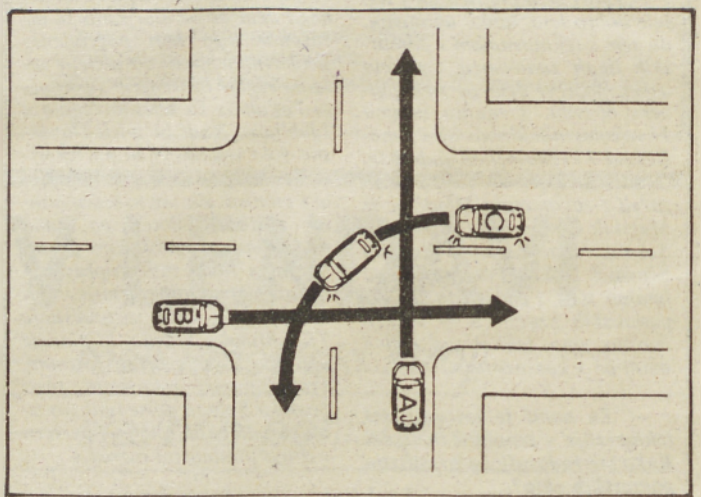
Republiški sekretariat za notranje zadeve zato daje pobudo vsem vzgojno-izobraževalnim ustanovam, ki se ukvarjajo z vzgojo in izobraževanjem voznikov na območju SR Slovenije, da od 1. januarja 1989 desno pravilo razlagajo tako, kot je bilo objavljeno v novejših učbenikih in tudi v nekaterih revijah.

Menimo, da je potrebno, da v nadaljevanju navedemo nekatera določila o prednosti vozil v križiščih, ki so zapisana v Zakonu o temeljni varnosti cestnega prometa (Uradni list SFRJ, št. 50/88) in tudi to, kako je treba ta določila razumeti in jih v praksi razlagati.

V 50. členu je določeno, da mora na križišču ali pri srečanju z drugim vozilom voznik pustiti mimo vozilo, ki prihaja z njegove desne strani. Voznik, ki zavija na križišču z vozilom na levo, mora pustiti mimo vozilo, ki prihaja iz nasprotne strani in na križišču ne spreminja svoje smeri ali zavija na desno, razen če ni s prometnim znakom določeno drugače. Ne glede na predhodna določila ima vozilo, ki vozi po tirnicah, na križišču ali ob srečanju z drugim vozilom prednost ne glede na to, s katere strani mu to prihaja nasproti, razen če ni s postavljenim prometnim znakom drugače določeno.

V navedenih določilih smo zapisali desno pravilo in pravilo srečanja. Pri tolmačenju pravil moramo vedeti, da eno pravilo drugega ne izključuje. V praksi tolmačimo takole:

— če pripeljejo v križišče, kjer se promet odvija po desnem pravilu, hkrati tri vozila vsak iz svoje smeri, odpelje tisti, ki na svoji desni bočni strani nima drugega vozila. Drugi odpelje za njim tisti, ki je stal na levi strani od prvega vozila, nato pa prepelje križišče še tretje vozilo. V primeru, ko vozilo C v križišču zavija levo, ne sme prevoziti križišča do konca, pač pa se ustavi na sredini križišča in zaradi pravila »srečanja« spusti naprej vozilo B, ki mu vozi iz nasprotne smeri in na križišču ne spreminja svoje smeri ali zavija na desno. Vozilo B seveda sme zapeljati v križišče šele za vozilom A.

Pri tolmačenju desnega pravila je treba vedno opozoriti, da se mora promet odvijati tekoče in v okviru možnosti. To je treba razumeti tako, da drugo in tretje vozilo odpelje v križišče takoj zatem, ko je v križišču zapeljalo prvo oziroma drugo vozilo, seveda če velikost križišča in druge prometne razmere to dopuščajo. V nasprotnem primeru se promet odvija sporazumno med udeleženci v prometu.

Predlagamo vam, da našo razlago prenesete na izvajalce izobraževalnega programa in od njih zahtevate, da zaradi enotnosti to razlago začno izvajati 1. januarja. Izvajalcem je treba priporočiti, da določbe o prednosti vozil v križiščih razlagajo strokovno in z dovolj velikim poudarkom, ker se veliko številu prometnih nezgod zgodi prav zaradi kršitev določil o prednosti. Kot vzrok za nesreče so tovrstne kršitve celo na drugem mestu. K takemu ravnanju nas obvezuje tudi mednarodna akcija — 10%.

Oddelek za varnost prometa

LENDAVA

Sprejeli program akcij prometne varnosti

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Lendava je sprejel program letošnjih akcij, ki se vključujejo v znani program — 10 odstotov. Gre za program, ki naj bi pomagal zmanjšati število najhujših prometnih nesreč v Sloveniji. Akcije bodo trajale do konca leta. Kaj nameravajo storiti v lendavski občini?

Organizirali bodo dve akciji na temo brezhibno vozilo je varno vozilo. V tej akciji bodo pregledovali motorna vozila. Tudi akcije pregleda koles in koles z motorjem je v programu, izvajali pa jo bodo v vseh večjih vaseh. Skupaj z aktivno mentorjevo prometne vzgoje bodo analizirali dosedanje vzgojno-izobraževalno delo na področju prometne vzgoje v osnovnih šolah in vrtec in zastavili boljši program izobraževanja. Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu bo sodeloval tudi z inštruktorji pri avto-moto društvu pri organiziranju predavanj in tečajev ter izpitov za voznike koles z motorjem. Med pomembnimi nalozami je tudi sodelovanje v pripravah na predavanje iz prometne vzgoje za prebivalstvo. Skupaj s sekretariatom za ljudsko obrambo bodo pripravili predavanje v vsaki vasi. V Lendavi se zavzemajo, da bi pri šolah uredili prometne poligone in da bi pri avto-moto društvu Lendava uredili posebno učilnico za pouk prometne vzgoje, ki bi si jo lahko ogledali tudi učenci.

Jani D.

GASILSTVO

Večja skrb za požarno preventivo

V tem času bodo gasilska društva opravila letne občne zbornice, na katerih bodo posebno skrb namenili razpravam o izboljšanju požarne preventive. Podatki namreč kažejo, da je največ požarov zaradi malomarnega in neodgovornega ravnanja z nevarnimi snovmi, ki jih je vedno več. Zato bodo gasilci pozimi obiska-

li vsako gospodinjstvo in gospodarstvo ter svetovali uporabnikom nevarnih snovi, kako ravnati, da ne bi prihajalo do požarov. Prav tako bodo predlagali, da bi moralo vsako gospodinjstvo imeti vsaj po en gasilni aparat za gašenje začetnih požarov, usmerjene kmetije pa vsaj dva. To namreč narekujejo številni požari,

ki so se letos zvrstili v stanovanjih in kmetijah ter povzročili veliko materialno škodo. Občani se sicer branijo nakupa gasilnih aparatov, ker so ti precej dragi, vendar pa bi se morali zavedati, da bi se dal marsikateri požar s hitrim posegom pogasiti, če bi imeli aparat za gašenje. Mislijo pa bi tudi morali na zagotovitev gasilne vode. Ne bo pa odveč navesti, da kmetje naj ne bi imeli kmetijskih strojev garažiranih med slamo in koruznjem. Na kmetijah pa bi bilo potrebno tudi več reda, saj se često dogaja, da ob požaru gasilci ne morejo hitro priti do živine in orodja.

Pozimi pa bodo pomurski gasilci nadaljevali z izobraževanjem članstva, da bi bilo le-to sposobno učinkovito uporabljati sodobno gasilsko opremo, ki jo ima za gašenje in reševanje. V vseh gasilskih društvih bodo izvedli tečaje za izprašanega gasilca in enote civilne zaščite. Na občinski ravni bodo usposabljali nižje častnike in strojnike. V regiji pa bodo usposabljali gasilske častnike, pripravljajo pa tudi tečaj za višje častnike. To bo zahtevalo veliko truda in časa, vendar pa si brez usposobljenih kadrov ne moremo zamisliti učinkovito delo gasilcev ob požarih in drugih nesrečah.

F. Maučec

GASILSTVO

V Pomurju narašča število mladoletnih storilcev kaznivih dejanj

Ze nekaj let nazaj se na sedežu Temeljnega sodišča v Murški Soboti ob koncu leta berejo predstavniki ustanov, ki se v Pomurju ukvarjajo s problematiko mladoletnega prestopništva. Na posvetu, ki je bil pred kratkim, so ugotovili, da število mladoletnih storilcev kaznivih dejanj narašča. Tako je bilo v letošnjem letu do 15. decembra prijavljenih 163 mladoletnih storilcev kaznivih dejanj v Pomurju, lansko leto pa skupno 146. Kaže pa to, da se povečuje tudi število kaznivih dejanj pri otrocih do 14.

leta, ki niso obravnavani na sodišču. Med mladoletnimi storilci kaznivih dejanj se veča povratništvo. Zanimivo pa je to, da število prestopnikov bistveno upada v občini Gornja Radgona, ki je sicer prednjačila med pomurskimi občinami. Predstavniki centrov za socialno delo so izražali nezadovoljstvo, ker v Pomurju ni rešena problematika mladoletnih begavčkov. Sedaj si vsaka občina stvari rešuje po svoje. So pa bili vsi zato, da bi se tovrstna problematika rešila enotno za vse Pomurje. Ugotovljeno pa je bilo, da se v Pomurju dokaj dobro izvršujejo ukrepi oddaje v disciplinske centre za mladoletnike. Ti praktično delujejo za vse Pomurje, kar ni praksa v drugih predelih Slovenije. Franci Klemenčič

ŠALOVCI

NOVO ORODNO VOZILO

Da bi okrepili požarno varnost v vasi in tudi okolici, so se člani PG društva Šalovci odločili za nakup novega orodnega vozila. Vozilo, ki jih bo stalo petinšestdeset milijonov dinarjev, bo domače izdelave, sredstva pa te dni že zbirajo kot prostovoljne prispevke po dvajsetih vaseh. Od te akcije pričakujejo kakšna dva milijona dinarjev, od sisa pa za požarno varnost Murška Sobotna, pa bodo dobili 40 odstotkov sredstev skupne vrednosti vozila. Preostanek sredstev, ki pa seveda ni majhen, bodo morala prispevati vsa gospodinjstva v domači vasi.

Novo orodno vozilo bodo Šalovčani dobili po novem letu.

Milan Gašpar

— LENDAVA

VEČ MLADIH V VOJAŠKE POKLICE

V lendavski občini so se začela predavanja na osnovnih šolah za učence višjih razredov v okviru učnega načrta obrambe in zaščite. Predavanja je pripravil sekretariat za ljudsko obrambo. Tokrat si bodo učenci ogledali videokaseto Officer kopenske vojske. Učence bodo seznanili s pogoji in možnostmi šolanja v vojaških šolah. V preteklosti se je iz lendavske občine za vojaške poklice odločalo več mladih. V zadnjih treh letih pa vedno manj, vzrok za to pa je gotovo v nezadostni obveščeni mladih. Z novim načinom izobraževanja bodo, vsaj tako upajo, zainteresirali mlade za vpis v vojaške šole. Predavanja so organizirana v vseh osnovnih šolah občine. Jani D.

F. Maučec

PETEK   SOBOTA   NEDELJA   PONEDELJEK   TOREK   SREDA   ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA   RADIO MURSKA SOBOTA   RADIO MURSKA SOBOTA   RADIO MURSKA SOBOTA   RADIO MURSKA SOBOTA   RADIO MURSKA SOBOTA   RADIO MURSKA SOBOTA

5.30 Prebujajte se z nami! (z Radiom Murska Sobota v novi dan — pregled kulturnih in športnih dogodkov ob koncu tedna, dežurstva trgovin, vreme v Pomurju, razmere na cestah, glasba) 8.00 Konec jutranjega sporeda, 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, Romano vilag-Svet Romov, reklame, glasba), 18.00 21 232

10.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, sobotna anketa, strokovnjak odgovarja, reklame, glasba), 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo pri telefonu 21 232 od 14.00 do 16.00)

9.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 Srečanje na pomurskem valu, 12.00 Spored v madžarski, 13.00 Doma in onkraj meja, 13.30 V nedeljo popoldan (aktualni prispevek, minuta za varstvo okolja, minute za kmetovalce, humor), 14.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi (dežurstvo pri telefonu 21 232 od 9.00—13.00)

5.30 Prebujajte se z nami! (z Radiom Murska Sobota v novi dan — pomursko vreme, razmere na cestah, minuta za solarje, zdravniški nasvet. Sodelujte na telefonu 21 232) 8.00 Konec jutranjega sporeda 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, reportaža s pogovorom v živo, reklame, glasba) 18.00 Sotočje

5.30 Prebujajte se z nami! (z Radiom Murska Sobota v novi dan — prijetna glasba, vreme v Pomurju, cestne razmere, minute za solarje, kmetijski nasvet) 8.00 Konec jutranjega sporeda 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, gospodarske teme, reklame, glasba), 18.00 Poslušamo vas (sodelujte na telefonu 21 232), 18.30 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi

5.30 Prebujajte se z nami! (z Radiom Murska Sobota v novi dan — pomursko vreme, cestne razmere, minuta za solarje, kmetijski nasvet) 8.00 Konec jutranjega sporeda 16.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 Aktualno (informativni del, kulturna oddaja, reklame, glasba), 18.00 Trikotnik brez meja

TV LJUBLJANA   TV LJUBLJANA   TV LJUBLJANA   TV LJUBLJANA   TV LJUBLJANA   TV LJUBLJANA   TV LJUBLJANA

7.40—0.40 Teletekst RTV Ljubljana. 8.05 Otroška matineja. 9.00 Periskop: Zeleznica. 10.50 Grindelwald: svetovni pokal v alpskem smučanju — superveloslalom (ž), prenos. 11.45 Ljubljana doma, kdor ga ima. 12.20 Kitzbuehl: svetovni pokal v alpskem smučanju — smuk (m), prenos. 13.15 Izbor tedenske programske tvornosti. 15.00 Ponesrečeni bojni pohod, ameriški film. 16.30 TV dnevnik 1. 16.45 Sarajevo: košarka Bosna: CZ. 18.25 Človek in čas. 19.20 Tv okno. 19.30 TV dnevnik 2. 19.59 Naš utrip. 20.20 Zrebanje 3 x 3. 20.30 S. Conran: Čipke, ameriška nadaljevanka. 21.05 Panonski mornar, zabavnoglasbena oddaja. 22.15 TV dnevnik 3. 22.25 Ulica ogledal, italijanski film.

7.35—23.20 Teletekst RTV Ljubljana. 8.00 Otroška matineja. 9.20 Grindelwald — svetovni pokal slalom (ž), prenos I. teka. 10.25 Kitzbuehl: svetovni pokal — slalom (m), prenos I. teka. 11.15 Videomeh, I. oddaja. 11.45 Ljudje in zemlja. 12.20 Grindelwald — svetovni pokal slalom (ž), prenos II. teka. 12.55 Kitzbuehl — svetovni pokal slalom (m), prenos II. teka. 14.00 Nedeljsko popoldne: Rogla Popova šapka. 16.30 TV dnevnik 1. 16.45 Dvojec brez krmarja, ameriški film. 19.00 TV mernik. 19.30 TV dnevnik 2. 19.55 Vreme. 19.59 Zrcalo tedna. 20.20 Tome Arsovski: Kliment Ohridski, drama TV Skopje, 2. del. 21.35 Smučajmo vsi. 21.50 Zdravo (vmes poročila). Program: LJ 2 10.00 Danes za jutri — za JLA in igri film. 13.15 Sportno popoldne. 19.30 Dnevnik. 20.00 60 let Oskarija: Most na reki Kwai (film). 22.55 Dnevnik. 23.10 Nočni spored.

8.05—13.20 in 15.45—22.20 Teletekst RTV Ljubljana. 8.30 Počitniški spored. 8.35 Biskvitki. 9.00 Periskop: železnica. 10.00 Kam, kje, kako med počitnicami. 10.05 Skrivni dnevnik J. Krta. 11.10 Videospot: Safari v mestu: divje živali v Londonu. 11.35 Risanka. 11.45 Ta ljubka zelena trava, madžarski film. 16.10 Smučajmo vsi. ponovitev. 16.30 TV dnevnik 1. 16.45 Mozaik, ponovitev. Naš utrip. Zrcalo tedna, Mernik, Oči kritike. 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.30 TV dnevnik 2. 20.05 C. Hayes: Obračunavanja, angleška drama. 21.10 Osmi dan. 21.50 TV dnevnik 3. 22.00 Glasbeni večer: A. Lajovic: Šest pesmi op. 2. komorni zbor RTV Ljubljana. Program: LJ 2 16.30 Eksperimentalni satelitski program. 17.45 Po brezkonečnosti sveta: Sneg vulkanov tropov, topopisna serija TV Zg. 5/9. 18.15 Svet športa. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Po sledih napredka. 20.35 Umetniški večer Edward Albee — dramatik proti gledališču. Kdo se boji Virginije Woolf, ameriški film.

8.05—13.10 in 16.00—22.45 Teletekst RTV Ljubljana. 8.30 Počitniški spored: Videospot in napoved. 8.35 Biskvitki. 9.00 Periskop: Arhiv Slovenije. 10.05 Kam, kje, kako med počitnicami. 10.10 Skrivni dnevnik J. Krta. 12.00 Videospot: Safari v mestu: oaze zelenja. 2/6 angl. poljudnoznanstvena serija. 11.35 Risanka. 11.45 Gulliverjeva potovanja, amer. film. 16.30 TV dnevnik 1. 16.45 Svetovni pokal v alpskem smučanju — slalom (m), posnetek iz Adelbodna. 18.00 Spored za otroke in mlade: Lonček kuhaj ocrtvi sir, tedenski zabavnik, odd. TV Sa. 19.20 Dobro je vedeti. 19.30 TV dnevnik 2. 20.05 Ciklon Tracy, avstralska nadaljevanka. 20.50 Mednarodna obzorja. 21.50 TV dnevnik 3. 22.00 Glasbeni ropot I. oddaja. Program: LJ 2 16.30 Eksperimentalni satelitski program. 17.45 Po brezkonečnosti sveta: Sneg vulkanov tropov, topopisna serija TV Zg. 5/9. 18.15 Svet športa. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Po sledih napredka. 20.35 Umetniški večer Edward Albee — dramatik proti gledališču. Kdo se boji Virginije Woolf, ameriški film.

8.05—13.15 in 16.00—23.30 Teletekst RTV Ljubljana. 8.30 Počitniški spored. 8.35 Mačkon in njegov trop: Najdenček. 9.00 Periskop: Prekmurje. 10.05 Kam, kje, kako med počitnicami. 10.10 Rastoče težave J. Krta, 4/6. 11.00 Videospot: Safari v mestu: jegulje in galebi, angleška poljudnoznanstvena serija. 11.35 Risanka. 11.45 Čarobna mitnica, ameriški film. 16.30 TV dnevnik 1. 18.20 Spored za otroke in mlade. 19.20 Dobro je vedeti. 19.30 TV dnevnik 2. 20.05 Tednik. 21.00 J. B. Priestley: Zbledeli blišč, 4/7, angleška nadaljevanka. 21.50 TV dnevnik 3. 22.00 Retrospektiva jugoslovanskega filma 30 let nagrade Jelen, Sutjeska.

TV ZAGREB   TV ZAGREB   TV ZAGREB   TV ZAGREB   TV ZAGREB   TV ZAGREB   TV ZAGREB

Prvi program 15.45 Sobotno popoldne (šport, glasba...). 19.30 Dnevnik. 20.00 60 let Oskarija: Most na reki Kwai (film). 22.55 Dnevnik. 23.10 Nočni spored.

Prvi program 9.00 Tv v šoli. 10.35 Ponovitev. 14.05 Otroški in mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Šport. 19.00 Vesela sobota. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Kako so peli stari (zabavna oddaja). 21.50 Maščevanje iz zavora (film). 23.35 Jahali so proti zahodu (film).

Prvi program 9.00 Tv v šoli. 10.35 Ponovitev. 14.05 Otroški in mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Šport. 19.00 Vesela sobota. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Kako so peli stari (zabavna oddaja). 21.50 Maščevanje iz zavora (film). 23.35 Jahali so proti zahodu (film).

Prvi program 9.00 Tv v šoli. 10.35 Ponovitev. 14.05 Otroški in mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Šport. 19.00 Vesela sobota. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Kako so peli stari (zabavna oddaja). 21.50 Maščevanje iz zavora (film). 23.35 Jahali so proti zahodu (film).

Prvi program 9.00 Tv v šoli. 10.35 Ponovitev. 14.05 Otroški in mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Šport. 19.00 Vesela sobota. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Kako so peli stari (zabavna oddaja). 21.50 Maščevanje iz zavora (film). 23.35 Jahali so proti zahodu (film).

Prvi program 9.00 Tv v šoli. 10.35 Ponovitev. 14.05 Otroški in mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Šport. 19.00 Vesela sobota. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Kako so peli stari (zabavna oddaja). 21.50 Maščevanje iz zavora (film). 23.35 Jahali so proti zahodu (film).

TV AVSTRIJA   TV AVSTRIJA   TV AVSTRIJA   TV AVSTRIJA   TV AVSTRIJA   TV AVSTRIJA   TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Tv v šoli. 10.35 Ponovitev. 16.30 Otroški in mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Lepotica in zver. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Akti X, Y — ne-rešeni. 21.20 Začarani (film). 23.10 Kako izgubiš ženo in dobiš prijateljico (film).

Prvi program 9.00 Tv v šoli. 10.35 Ponovitev. 16.30 Otroški in mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Lepotica in zver. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Akti X, Y — ne-rešeni. 21.20 Začarani (film). 23.10 Kako izgubiš ženo in dobiš prijateljico (film).

Prvi program 9.00 Tv v šoli. 10.35 Ponovitev. 16.30 Otroški in mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Lepotica in zver. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Akti X, Y — ne-rešeni. 21.20 Začarani (film). 23.10 Kako izgubiš ženo in dobiš prijateljico (film).

Prvi program 9.00 Tv v šoli. 10.35 Ponovitev. 16.30 Otroški in mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Lepotica in zver. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Akti X, Y — ne-rešeni. 21.20 Začarani (film). 23.10 Kako izgubiš ženo in dobiš prijateljico (film).

Prvi program 9.00 Tv v šoli. 10.35 Ponovitev. 16.30 Otroški in mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Lepotica in zver. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Akti X, Y — ne-rešeni. 21.20 Začarani (film). 23.10 Kako izgubiš ženo in dobiš prijateljico (film).

Prvi program 9.00 Tv v šoli. 10.35 Ponovitev. 16.30 Otroški in mladinski spored. 18.00 Družinski magazin. 18.30 Lepotica in zver. 19.30 Čas v sliki. 20.15 Akti X, Y — ne-rešeni. 21.20 Začarani (film). 23.10 Kako izgubiš ženo in dobiš prijateljico (film).

TV MADŽARSKA   TV MADŽARSKA   TV MADŽARSKA   TV MADŽARSKA   TV MADŽARSKA   TV MADŽARSKA   TV MADŽARSKA

9.05 Za otroke. 10.40 Polip. 2. del kriminalke. 11.40 Naš ekran, pon. 14.05 Izbor iz TV arhiva. 15.50 Človeško telo. 2. del. 16.20 Barokohba. 17.10 Srce, italijanska serija. 18.05 Pravni primeri. 18.50 Sosedje, pon. 45. dela. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Madžarska stoletja. Leopold II. in madžarsko plemstvo. 20.25 V dvojce, kanadski film. 22.15 Spomini dekoraterja Erica Vogla.

9.00 Za cicibane. 9.25 Otroci kapetana Granta, 2. del. 10.30 Benji, pon. 10.50 Južnoameriške melodije. 14.25 Staromodni nepridipravi, sovjetski film. 15.40 Milijon korakov po Madžarski. 16.35 Delta, znanstveni poročevalac. 17.00 Madžarske narodne, tekmovalne. 18.00 Sabljanje. 19.00 Teden, aktualne reportaže. 20.00 Dnevnik. 20.15 Barbari, TV igra. 21.45 Dr. Hona Tatati, gen. direktor Taurusa. 22.25 Telesport.

9.10 Madžarska stoletja, odloki Jožefa II. 9.30 Črno-beli evgrini, 2. del. 10.30 1000 let Bizanca, pon. 2. dela nemskega filma. 16.55 Poročila. 17.00—19.00 V petek popoldan: 1. Letni kolobarji, za upokojece. 2. Teka, uporabni napotki. 3. Okno, služnostni program. 19.00 Živalski vrtovi danes. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Hedda, angleški film. 21.50 Zgodilo se je lani, zunanja politika. 22.50 TV dnevnik.

NEDELJA, 15. januarja   EPOPEJA RDEČEGA KRIŽA, 2. del francoske dokumentarne serije

Po vojni leta 1914 je bila Evropa opustošena. Bolezni, poročene iz revščine, so pokosile več ljudi kakor vojna. Rdeči križ, ustanovljen da bi pomagal ranjenim in pozneje ujetnikom iz vseh dežel, razširi svoje humanitarne akcije na civiliste. Povsod po svetu se organizira tako, da bi lahko pomagal žrtvam naravnih nesreč. Nato začne pomagati političnim zapornikom, kar je težka naloga. V oddaji so posnetki z Egipte, grškega otoka, kamor so pokolovniki, ki so prišli na obalo leta 1967, zapirali svoje politične nasprotnike. V tem kraju, ki danes ni več zapor, se je ekipa pogovarjala z Gerassimosom Notarosom, človekom, ki ga je policija grške diktature najhuje mučila, in z Laurentom Martijem, ki mu je kot odposlanec Rdečega križa uspelo priti na otok, pomagati Notarosu in ga rešiti. V oddaji so prikazani tudi stevilni, se neobjavljeni dokumenti o delovanju Rdečega križa, grozljivi prizori katastrof in pozivi k velikodušnosti ljudi Grace Kelly, Humphreya Bogarta in Shirley Temple.

Sobota, 14. januarja   TV LJ 2, 22.25   ULICA OGLEDAL, italijanski barvni film (VIA DEGLI SPECCHI)

Film italijanske režiserke Giovane Cagliardo je psihološka kriminalka, ki govori o ženski psihi. Je tudi ljubezenska zgodba, ki se odvija v skladu s pravili dobro stoječe meščanske družbe. Glavna junakinja je ambiciozna preiskovalna sodnica, ki ima vse ugodje: zanimivo delo, ki se mu posveča z največjo predanostjo, razkošno vilo z nadvse razumevajčim in inteligentnim možem, torej srečen zakon, ki ji pušča svobodo, saj ima mož razumevanje za njeno kariero. Poteje je in odpravljata se na počitnice. Toda sodnico zadržati primer samomora mladega dekleta, o katerem skoraj nihče ničesar ne ve. Na videz banalna zadeva, dokler se ne izkaže, da se dekle iz Ulice ogledal verjetno ni samo poglajalo s balkona v smrt. Edini človek, ki ga sodnica odkrije, molči. Tu je še soseda, ki veliko govori, a je tako čustveno obremenjena s spomini, da je le s težavo mogoče razbrati resnico. Edina sled vodi k moškemu v smokingu... Avtorica filma je zanimala usoda vseh posamičnih junakov, ki jih psihološko poveže v strnjeno, usoden krog. Prav iz značajja junakov odseva resnica, toda resnica, ki spreminja življenje junakov, resnica, ki odkriva občutljivost človeške osebnosti, resnice, ki je obenem kruta, a vendarle vodi v isto odločitev, ki ga je moč doseči le s popolnim razumevanjem.

76 ljubljanska banka
Pomurska banka Murska Sobota

76 ljubljanska banka
Pomurska banka Murska Sobota

ORE nas vedno čvosa (prijetna) priseneča z izborom nuzank in nadaljevanj, ki so na sporedu I. programa ob 18.30 (ob delovnih) Takrat so pripravili zanimivo nuzanko Lepotica in zver, ki se dogaja v New Yorku in govori o lepi odvetcini, zaposleni pri okrožnem javnem tožilstvu, Cathy (igra jo Linda Hamilton), ki se ob svojem rednem delu srečuje s kriminalom, ob pomoči Vincenta (igra ga Ron Periman), človeka z tesnim videzom, skuša zadržati in preprečevati hudodelstva. Od 18 epizod jih je skoraj polovica že bila na sporedu.

TV MADŽARSKA
9.10 Madžarska stoletja, odloki Jožefa II. 9.30 Črno-beli evgrini, 2. del. 10.30 1000 let Bizanca, pon. 2. dela nemskega filma. 16.55 Poročila. 17.00—19.00 V petek popoldan: 1. Letni kolobarji, za upokojece. 2. Teka, uporabni napotki. 3. Okno, služnostni program. 19.00 Živalski vrtovi danes. 19.30 TV dnevnik. 20.05 Hedda, angleški film. 21.50 Zgodilo se je lani, zunanja politika. 22.50 TV dnevnik.

NAROČILNICA

NAROČAM VESTNIK

Časopis začnite pošiljati od dne .....

Ime in priimek: .....

Naslov: kraj, ulica, hiš. št. ....

Podpis: .....

Datum: .....

Naročilnico natančno izpolnite s tiskanimi črkami, izrežite in pošljite na naslov: VESTNIK, 69000 MURSKA SOBOTA, Titova 29.

kino

SPORED FILMOV V KINU «PARK» M. SOBOTA od 12. do 19. jan. 1989:

12. jan. ob 17. in 19. uri amer. akc. film (karate) DEVET SMRTI NI NJE

13. jan. ob 17. in 19. uri amer. akc. film SMRTNONOSNO OROŽJE. Režija: Richard Donner, gl. vloge: Mel Gibson, Danny Glover, OB KASKADERSKIH VRATOLOVNOSTIH, VIZUELNIH ATRAKCIJAH, NAPETIH AKCIJAH BLESKI MEL GIBSON V GLAVNI VLOGI! FILM JE ZAGOTOVO VELIKA USPEŠNICA LETOSNJE SEZONE!

15. jan. ob 15. uri mlad. film RIS SE VRAČA DOMOV FILM PRIPOROČAMO PREDVSEM OTROKOM!

15. jan. ob 17. in 19. uri amer. akc. film SMRTNONOSNO OROŽJE.

16. jan. ob 17. in 19. uri amer. kom. NEVERJETNI MALCOLM.

17. jan. ob 17. in 19. uri amer. grozlj. komedija GREMLINI.

ZELO GLEDLJIVO IN DINAMIČNO DELO! V NJEM SE PREPLETAJO OTROŠKA NAIVNOST Z ELEMENTI GROZILIVKE IN ZABAVNOST. USPEŠNICA LETA 1986!

18. jan. ob 11. uri amer. film GREMLINI — POČITNIŠKA MATINEJA!

18. jan. ob 17. in 19. uri amer. horor HELLRAISER.

Otrokom odsvetujemo ogled filma! 19. jan. ob 19. uri amer. erot. film ZVEZDA PORNO FILMA — trda erot.

Mladini do 18. leta ne dovolimo ogleda filma!

Prodaj

GLASBENI APARAT VULTOZER, star dve leti, prodam. Hotiza 9 a. M-8850

VINOGRAD, SADOVNJAK in HIŠO V GORNJIH MORAVCIH prodam najboljšemu ponudniku. Telefon: 21 324. M-8463

KOMBI IMV, letnik 1971, vozen, prevoženih 25.000 km, po generalki, ugodno prodam. Slaščičarna, Hotiza 9 a. M-8851

RENAULT 4 TL, oktober 1982, in moped tomos M-14 po ugodni ceni prodam. Roener, Lončarovi 29. M-8852

TELEVIZOR GORENJE, barvni, in PEUGEOT 304 PRODAM. Veberič, Murska Sobota, Stelana Kovača 19. M-8853

ZASTAVO 101, letnik 1977, prodam. Telefon: 26 038. M-8791

VRATA ZA R18 prodam. Košarovi 2, p. Križevci v Prekmurju. M-8792

LES ZA OSTRÉŠJE (14 x 8 m) in dvojna garažna vrata, železna, plug in brano prodam. Nuskova 58, telefon: 78 696. M-8794

TRAKTOR STEYR, 18 KS, z reduktorjem, prodam. Jože Lajšček, Dolenci 72, Šalovci. M-8795

Kam na kozarček in pico? Na Hotizo v Osmico!

HIŠO NA GORIČKEM in razne kose hišne opreme prodam. Telefon: 22 608. M-8796

AVTO POLONEZ, letnik 1980, prodam. Cener, Černelavci, Pušča 5. M-8797

TELICO, brejo osem mesecev, kontrola A, prodam. Informacije po 16. uri: telefon 46 088. M-8799

TRAKTOR STEYR 18 s koso, možna vdelava reduktorja, prodam. Naslov v upravi lista. M-8800

RENAULT 14 TL, letnik 1979, ugodno prodam. Telefon: 73 193. M-8868

BALIRKO PANONJA PPRODAM. Časar, Markovci 11, p. Šalovci. M-8807

KRAVO, kontrola A, in visokotlačno stiskalnice, rabljeno eno sezono prodam. Turmische, Prvomajska 10. M-8857

KRAVO, brejo devet mesecev, dobro mlekarico, prodam. Dokležovje 144. M-8859

FORD KOMBI IN MERCEDES KOMBI s kesonom 220 D prodam. Marjan Mauček, Gančani 80, telefon: 71 023. M-8860

ŠTEDILNIK za centralno ogrevanje in kuhanje prodam. Brezovci 2. M-8862

AVTO PEUGEOT 305 SR prodam. Franc Lah, Gerlinci 94, telefon: 76 635. M-8864

DVOOSNO PRIKOLICO, 5 t, prodam. Telefon: 81 094. M-8865

ČOLN MAESTRAL 9 S in motor tomos 4 prodam. Alojz Hauptman, Bogojna 167. M-8866

KOMBAJN EPLE 211 in pohlštvo za spalnico ter kravo s teletom prodam. Andrejci 3 a. M-8867

SEDEŽNO GARNITURO (dva kvačca, fotelj in mizico), zelo dobro ohranjeno, poceni prodam. Telefon: 33 815. M-8869

MOPED APN GS, star tri mesece, z garancijo, prodam. Durič, Gerlinci 2, p. Cankova. M-8872

KONTRABAS, tričetrtinski, brezhiben, prodam. Telefon popoldne: 23 239. M-8873

LADO 1500, registrirano do julija 1989, prodam. Cena 6.000.000 din. Darko Sever, Jurij 12 d, p. Rogasovci, M-8874

TRAKTOR IMT 560 in dvobrazdni plug prodam. Telefon: 77 743. M-8875

126 PGL, star 1,5 leta, prodam. Tišina 21 f, telefon popoldne: 21 580, interna 78. M-8876

KOMBI IMV, obnovljen, in enofazni CO aparat za varjenje prodam. Grad 172 d. M-8877

ASCONO, letnik 1979, registrirano do 25. novembra 1989, prodam. Lešane 15 a. Apače. M-8879

SADOVNJAK V DOKLEŽOVJU, 18 arov, prodam. Dokležovje 27. M-8880

TRAKTOR MASSEY FERGUSON 35 X, starejši letnik, prodam. Ropoca 58, telefon: 78 702. M-8881

STISKALNICO ZA SENO PANO-NIJA prodam. Šalovci 3. M-8882

DIANO, letnik 1980, registrirano do 29. julija 1989, prodam. Murska Sobota, Mikloš Kuzmiča 25. M-8883

TRAKTOR FENT, 15 KS, s koso, prodam. Janez Balažič, Melinci 10. M-8884

126 P, letnik 1979, prodam. Večeslavci 38, telefon: 78 771. M-8886

ZAPOROŽEC, v dobrem stanju, z rezervnim motorjem in vsem drugimi rezervnimi deli, po ugodni ceni prodam. Slamar, Grad 201, telefon: 77 789. M-8887

AVTO 126 P, nov, neregistriran, prodam. Bakovci, Nova ulica 4. M-8888

NOVO HIŠO V RADENCIH prodam. Telefon popoldne: 22 210. M-8889

FORD FIESTA NAPRODAJ. Skakovci 40 a. M-8892

LADO 1500 in stroj za ličkanje koruze prodam. Telefon: 87 204. M-8893

SLOVESNO SVETLO MODRO OBLEKO iz BUTIKA IRIS, št. 38, prodam. Telefon: 26 591. M-8894

VIDEOREKORDER MITSUBISHI in glasbeni stolp kenveos prodam. Informacije po telefonu: 25 522. M-8896

KOSILNICO BERTOLINI in slamo reznico s puhalnikom prodam. Kukec 2. M-8897

ZEMLIŠČE OB MORJU 11 arov, prodam. Telefon: 22 418. M-8899

126 PGL, star dve leti, prodam. Vaneča 37. M-8900

HIŠO OB CESTI v Zg. Ščavnici prodam. Telefon: 061 59 038. M-OP

PLUG OLT, 12-colni, in krožne brane, 24 diskov, prodam. Šteško, Ivanci 33. M-8903

SKODO, letnik 1977, registrirano do aprila, prodam za 3.500.000 din. Janez Horvat, Drakovci 75, p. Bučkovci. M-8904

PEČ ZA CENTRALNO KURJAVO, 35.000 kalorij, prodam. Lipa 60. M-8907

KLAVIR, zelo dobro ohranjen, brezhiben, prodam. Telefon 73 040, interna 344 — od 6. do 14. ure. M-8910

RENAULT 4 GTL, letnik 1988, prevoženih 6500 km, prodam. Lemerje 10. M-8911

PANJE AŽ, 10-saturje, stare štiri leta, prodam. Telefon: (069) 87 672. M-8912

ČESNJEVE IN AKACIJEVE PLOHE prodam. Krog, Plečnikova 62. M-8914

GOLF (bencin), letnik 1982, prodam. Telefon: (069) 68 054. M-8870

HI-FI VIDEOSTUDIO KIDRIČEVA 21 (nasproti avtobusne postaje)

MURSKA SOBOTA IN VIDEOTEKA ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE

M. Jerše

imata veliko ponudbo filmov vseh zvrsti, izposojata kasete VHS in videoplayerje, snemata vse vrste dogodkov in presnemavata na formate VHS, beta in superbeta.

Delovni čas: ob delavnih od 12. do 18., ob sobotah od 10. do 13. ure.

TRAKTOR IMT 542, star eno leto, prodam. Telefon: 48 001 ali 77 014 — Abraham. M-8917

KOSILNICO BCS (bencin, petrolin), malo rabljeno, in seno prodam. Ribas, Murski Črnci n. h., telefon: 46 149. M-8918

AVTOMOBILSKI DELI PO UGODNI CENI

novi in rabljeni za motor in pločevino AUTO RECEK, WINDSCHMINI HOF tel.: 9943 3156 2269

OLTOVO SEJALNICO prodam. Strehovič 28. M-8919

BARVNI TELEVIZOR ISKRA in moped BT prodam. Murska Sobota, Mikloša Kuzmiča 21 a, telefon: 25 169. M-8920

POHIŠTVO ZA KUHINJO prodam. Telefon: 26 076. M-8921

ZASTAVO 430 K (po delih) prodam. Vaneča 48. M-8922

TRAKTOR STEYR 180, s koso in jermenico, prodam. Ignac Horvat, Gornja Bistrica 125. M-8923

KAVČ, dva fotelja in taburet ter regal za dnevno sobo prodam po ugodni ceni. Telefon: 22 210, interna 365, od 14 ure. M-8924

GOLF JKD, lažje karamboliran, prodam. Telefon: 78 348. M-8925

VW JETTA, C, dizel, letnik 1986, prodam. Kuzmič, Brezovci 64 a. M-8926

MERCEDES 190 D, 1984-11, prodam. Telefon: 23 526. M-8927

ŠTEDILNIK GORENJE (2 plin, 2 elektrika), moped jawa avtomatik, sedelno garnituro, peč feroterm in boiler za peč centralnega ogrevanja ugodno prodam. Informacije po 16. uri: telefon 74 611. M-OP

POČITNIŠKO HIŠICO V ČENTIBI 416, primerno za stanovanje, in 8 arov vinograda prodam. Novak, Lendava, Mliška 10, telefon: 75 986. LE-19359

GOLF JGL, letnik 1981, prodam. Telefon: 75 258. LE-19355

GOLF, letnik 1979, prodam. Informacije: Križevci pri Ljutomeru 42. IN-16540

TRAKTOR FERGUSON 533, vozen, prodam. Franjo Mursič, Čestijanec 16, Martin na Muri. IN-16538

KOSO GASPARDO ZA TRAKTOR PRODAM. Telefon: 82 042. IN-16554

OLTOV PLUG, dvobrazdni, 10-colni, prestavljiv, zelo malo rabljen, prodam. Mirko Šušhec, Berkovci 15, p. Videm ob Ščavnici. IN-16533

OPEL KADETT, letnik 1984, in starejšo hišo ugodno prodam. Telefon: (069) 81 648. IN-16553

ZASTAVO 128, 1986/9, prodam. Car, Lendavska 6, telefon: 24 629. M-8928

POHIŠTVO ZA DNEVNO IN SAMSKO SOBO, zelo dobro ohranjeno, ugodno prodam. Murska Sobota, Trstenjakova 47. M-8929

OBNOVLJENI VINOGRAD s kletjo prodam. Telefon: 23 463. M-8930

BARVNI TELEVIZOR z daljinskim upravljanjem, z garancijo, prodam. Telefon: (069) 22 279. MA-8931

JETTA 1600, letnik 1987, naprodaj. Informacije po telefonu: 21 795. M-8932

ZASTAVO 1300 prodam. Gerlinci 49. M-RK

FIAT 131, MIRA FIORI 1300 ccm in DACIA 1300 naprodaj. Telefon: 24 929. M-8933

RENAULT 4, letnik september 1983, dobro ohranjen, prodam. Telefon popoldne: 74 376. IN-16542

TRAKTOR ZETOR 51 prodam. Telefon: 82 286. IN-16544

ELEKTRIČNO KITARO SQUIER (FENDER-STRATOCASTER) prodam. Telefon: (069) 81-615, interna 45, do 14. ure. IN-16545

ZASTAVO 101 SC, radio-kasetofon nordenme 4583, avtoradio AR 4000, fotoaparat zenit TTL prodam. Telefon: (069) 81 267, popoldne. IN-16547

TRABANT, letnik 1970, prodam. Vučja vas 8, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-16551

HLADILNIK, še uporaben, poceni prodam. Cunkarjeva 34, M. Sobota. M-EH

OTROŠKI VOZIČEK in dobro ohranjeno stajico prodam. Rihtarovi 6, P. Radenci. IN-16550

KRAVO, staro štiri leta, brejo pet mesecev, prodam. Albina Luknjar, Logarovi 28, p. Križevci pri Ljutomeru. IN-16548

GOLF GTI prodam. Telefon: 21 467. M-8935

ZASTAVO 101, letnik 1986, december, prodam. Zoltan Požgai, Gaberje 93. M-8936

VESTNIK

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar (kultura), Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Mauček (šport), Bernarda Peček, Stefan Sobočan, Branko Žunec, Endre Gontar (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Mauček (lektorja). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1. Telefoni: novinarji 21 383, 21 232; direktorica in glavna urednica, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, GPS in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništva: Gornja Radgona 74 597, Lendava 75 085 in Ljutomer 81 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Naročnina za 11. polletje 1988 je 25.000 — dinarjev, za delovne organizacije 50.000 — dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk: ČGP VEČER Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

VESTNIK — Glasilo občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer. Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota. Ureja uredniški odbor:

STANOVANJSKO HIŠO, primerno za mirno obrt ali drugo dejavnost, dam v najem. Ponudbe na upravo lista. M-8809

GOSTILNA ŠTAUS iz Dokležovja obvešča goste, da bo od 10. do 24. januarja zaprto zaradi zimske dopusta. Po tem datumu se za obisk spet toplo priporočajo! M-8843

PREKLIČ! Preključujem veljavnost INDEKSA, izdanega na SCTPU — Tekstilna smer. Nada Horvat, Murska Sobota, Finžgarjeva 2. M-8854

LOKAL za mirno obrt (butnik), v Murski Soboti, vzamem v najem. Telefon: 24-004. M-8871

V središču Murske Sobotice vzamem v najem prostor za biljardni klub. 063 36-898. M-8885

ZEMLJO (1,30 ha) na Razkrižju dam v najem. Telefon: 062 701-578. IN-16549

PREKLIČ! Preključujem veljavnost šolskega sprilicevala, izdanega v OŠ Bučkovi. Marija Vrbanjak, Trnovci 28, Tomaž pri Ormožu. IN-16552

Gostinski lokal dam v najem. Ponudbe na upravo lista pod šifro PLAČILO V NAPREJ. IN-8934

GOSPODINJE!

Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali ledeni, pokličite IZOLACIJSKI SERVIS F. Hajdnjak, Gornji Slaveci 6, Kuzma (069) 78-271

Popravilo z garancijo na vašem domu.

Razno

STANOVANJSKO HIŠO, primerno za mirno obrt ali drugo dejavnost, dam v najem. Ponudbe na upravo lista. M-8809

GOSTILNA ŠTAUS iz Dokležovja obvešča goste, da bo od 10. do 24. januarja zaprto zaradi zimske dopusta. Po tem datumu se za obisk spet toplo priporočajo! M-8843

PREKLIČ! Preključujem veljavnost INDEKSA, izdanega na SCTPU — Tekstilna smer. Nada Horvat, Murska Sobota, Finžgarjeva 2. M-8854

LOKAL za mirno obrt (butnik), v Murski Soboti, vzamem v najem. Telefon: 24-004. M-8871

V središču Murske Sobotice vzamem v najem prostor za biljardni klub. 063 36-898. M-8885

ZEMLJO (1,30 ha) na Razkrižju dam v najem. Telefon: 062 701-578. IN-16549

PREKLIČ! Preključujem veljavnost šolskega sprilicevala, izdanega v OŠ Bučkovi. Marija Vrbanjak, Trnovci 28, Tomaž pri Ormožu. IN-16552

Gostinski lokal dam v najem. Ponudbe na upravo lista pod šifro PLAČILO V NAPREJ. IN-8934

Kupim

KOMBAJN UNIVERZAL z adapterjem, star eno ali dve leti, kupim. Naslov v upravi lista. M-8909

GLAVNO OSOVINO ZA MERCEDES 180 D kupim. Jože Hozjan, Čentiba 94. LE-19386

SVINJE ZA ZAKOL (krmiljene z domačo krmo), cca 180 kg, kupim. Telefon: 60-006. M-8834

Sobe

GARSONJERO ali enosobno stanovanje v Murski Soboti vzamem v najem. Ponudbe na upravo lista pod SAMSKA. M-8878

Zaposlitve

APERTIV BAR PIKAPOLONICA, Lendavska 19, sprejme v redno delovno razmerje NATAKARICO ali dekle, večjo delu v strežbi. M-8941

GASILSKO DRUŠTVO APAČE

se zahvaljuje vaščanom krajevske skupnosti Apače, ki živijo v vaseh: Segovci, Črnci—Mahovci in Apače in delovnim organizacijam: KZ, TZO Apače, KK, tozd Mešalnica Črnci, KK, tozd Kmetijstvo in poljedelstvo Črnci in Lina Apače, za prispevke za koledar za leto 1989 in želi vsem srečno, zdravo in veselo novo leto 1989!

Upravni odbor GD Apače

ZAHVALA

24. decembra nas je po hudi boleznini v 65. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama in sestra

Helena Milošević

roj. Makari iz Murske Sobotice

Zahvaljujemo se vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Posebna hvala dr. Arpadu Norčiču in medicinskemu osebju kirurškega oddelka bolnišnice v Rakičanu za lajšanje bolečin, g. seniorju Novaku za pogrebnii obred, pevcom za odpette žalostinke ter tov. Rapplu za poslovilne besede. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI VSI, KI SMO I.O IMELI RADI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedka in brata

Franca Ferka

iz Vidonce

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki so nam bili v teh težkih trenutkih v pomoč ter darovali vence in cvetje.

Prav tako iskrena hvala g. župniku in pevcom ter vsem, ki ste ga pospremili do njegovega preranega groba.

ŽALUJOČI VSI, KI SMO GA IMELI RADI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedka in brata

Franca Ferka

iz Vidonce

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki so nam bili v teh težkih trenutkih v pomoč ter darovali vence in cvetje.

Prav tako iskrena hvala g. župniku in pevcom ter vsem, ki ste ga pospremili do njegovega preranega groba.

ŽALUJOČI VSI, KI SMO GA IMELI RADI

*Občutis luč? O dolgo te že ni!
Le cvetje gleda žalostno in milo,
spomine speče ključ in hudi.
(Vida Taufer)*

V SPOMIN
naši ljubljani

Metki

6. januarja so minila štiri leta, odkar te ni več med nami. Naš dom je prazen, bolečina neizmerna, a v mislih si vedno z nami. Hvala vsem, ki ji prinašate cvetje, prižigate svečke in se je spominjate s svetlo mislijo.

V ŽALOSTI VSI TVOJI

*Kjer ti spiš, tam trpljenja ni.
Bol razdira nam srce,
ker med nami več te ni.*

V SPOMIN

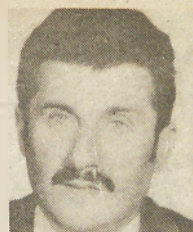
25. decembra je minilo leto dni, polno žalosti, odkar nas je zapustila naša draga žena, mama, stara mama in sestra

Ana Petek

iz Gomilice

Velika je praznina za teboj in tiha bolečina v naših srcih. Hvala vsem, ki se je še spominjate, prižigate sveče in krasite njen grob.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO JO IMELI RADI

*Lani ta čas smo zrl
še v tvoj obraz,
a letos nikjer te več ni.
Zaman te iščejo naše oči,
zaman te išče naše srce.
Srce ljubeče v grobu zdaj spi,
nam pa rosijo se solzne oči.*

V SPOMIN

18. januarja mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil dragi mož, oče in stari oče

Franc Sever

iz Prosečke vasi

Ne moremo verjeti, da si odšel in se nikoli več ne boš vrnil med nas. Tvoj korak je obstel, glas onemel, v našem domu je praznina in v srcih bolečina.

Hvala vsem, ki se ga spominjate!

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA JE TRAGIČNO UMRL

Zoran Poredoš

V NAJLEPŠEM SPOMINU NAM BO OSTAL KOT DOBER IN ZVEŠT SODELAVEC!

SODELAVCI
OE DELAVNICE
KG RAKIČAN

*Že leto dni te črna zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš,
a v naših srcih še živiš.*

V SPOMIN

17. januarja bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustila draga žena, mamica, hčerka in sestra

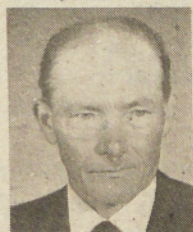
Barica Denša

iz Gomilice

Ne moremo verjeti, da si odšla in se nikoli več ne boš vrnila med nas. Tvoj korak je obstal, glas onemel, v našem domu je praznina, v naših srcih bolečina.

Hvala vsem, ki se je spominjate!

ŽALUJOČI: VSI TVOJI NAJDRAŽJI

*Kje si ljubi oče,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni nas je v 82. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek, brat in stric

Anton Hajdinjak

iz Kruplivnika

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in šopke, dragega pokojnika pa v lepem številu pospremili k večnemu počitku.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in tov. Silvu Drvariču za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Posebna hvala zdravstvenemu osebju od Grada.

Žalujoči: žena Ana, sin Štefan s Stanko, Tone z ženo Marjeto, hčerka Marija z družino in vnukinja Danica z družino

*Poin upov in nad
odšel si od nas,
Dan zimski te je vzel,
a med nami živ si, kot si bil,
saj vso dobroto in ljubezen
si za nas izlil.*

V SPOMIN

13. januarja mineva žalostno leto, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, sin, dedek in brat

Branko Pušenjak

iz Ljutomera

Lani ta čas smo zrl še v tvoj obraz, a letos nikjer te več ni. Zaman te iščejo naše oči, zaman te kliče naše srce, saj mirno v grobu zdaj spiš, nam pa rosijo se solzne oči. Hvala vsem, ki se ga še spominjate in obiskujete njegov grob!

V TIHI ŽALOSTI VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je nepričakovano in za vedno zapustila naša draga mama, babica in tašča

Zita Cigut

iz Vučje Gomile

Z bolečino v srcih se ob nenadomestljivi izgubi iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam ustno ali pisno izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter drago pokojnico v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter tov. Gutmanovi za ganljive besede ob odprtem grobu.

Hvala tudi kolektivu OŠ Fokovci in NK Selo.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: hčerka Irena z možem Ludvikom, sin Štefan z ženo Marto ter vnuka Lidija in Mladen

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem,
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame in babice

Marije Bencak

iz Moravskih Toplic

se ob tej boleči izgubi iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, ki ste nam ustno ali pisno izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter drago pokojnico spremljali na njeni zadnji poti.

Zahvaljujemo se patronažni sestri za obiske na domu, g. duhovniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govorniku KS za poslovilne besede ob odprtem grobu ter godbi na pihala za odigrane žalostinke.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: sin Bela z družino, sin Štefan z ženo in drugo sorodstvo

*Kje si ljubi mož in očka,
kje tvoj mili je obraz,
kje je tvoja skrbna roka,
ki skrbela je za nas?*

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja
bolezen je bila močnejša od
življenja.*

ZAHVALA

V 56. letu starosti nas je 17. decembra 1988 mnogo prezgodaj zapustil ljubi mož in oče

Miloš Šarčević

iz M. Sobote

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, kakorkoli pomagali, izrekli sožalje ter pokojnika v tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, šopke in sočustvovali z nami.

Hvala g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govornikom: predsedniku KS in predstavniku DO Mura (DSSS).

Hvala tudi DO TMP in kolektivu DO Mura.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: žena Marija, hčerka Cvetka, sinova Branko in Miloš ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Komaj v 26. letu starosti nas je nenadoma in brez slovesa zapustil naš dragi sin, brat in vnuk

Zoran Poredoš

iz Beltincev

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje, za sv. maše ali v druge dobrodelne namene. Iskrena hvala tudi prijateljem in sodelavcem ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebno zahvalo izrekamo tudi g. duhovniku za ves trud in pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govornikom KS Beltinci in DO KG Rakičan.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

VSI NJEGOVI, KI SMO GA IMELI ZELO RADI

*Četudi v grobu zdaj počivaš,
med nami živa si, kot si bila,
saj vso ljubezen in dobroto si za nas izlila.*

V SPOMIN

30. oktobra je minilo sedem let, odkar nas je zapustila naša draga mama in stara mama

Marija Dravec

iz Moravskih Toplic

Hvala vsem, ki stojite pri njenem grobu.

ŽALUJOČA hčerka Jolanka z družino

V SPOMIN
Zelo boleč je spomin na 4. januar, ko je minilo četrto leto žalosti, odkar nas je nepričakovano zapustil dragi mož in očka

Daniel Halas

iz Rakičana

Hvala vsem, ki se ga še vedno spominjate, postojite ob njegovem grobu in mu prižigate sveče.

VSI NJEGOVI, KI SMO GA IMELI RADI

Minilo žalostno je leto dni, odkar zapustil svoje drage si. Čeprav tvoj glas se več ne sliši, beseda tvoja v nas živi, med nami si.

V SPOMIN

19. decembra je minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Štefan Kalina

iz Renkovec

Hvala vsem, ki se ga še spominjate, obiskujete njegov prerani grob, prinašate cvetje in prižigate sveče.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

V SPOMIN

Čas neizprosno hitro beži in 5. januarja je minilo že deset let od smrti upokojenega ravnatelja naše šole

Pavleta Podleska

Še vedno se ga s hvaležnostjo spominjamo kot dobrega pedagoškega vodje in človeka z veliko poslušarja za poštenost in pravičnost. Njegov lik in sadovi njegovega dolgoletnega dela na Kapeli še vedno žive med nami.

KOLEKTIV OŠ 25. MAJ
KAPELSKI VRH

ZAHVALA
V 74. letu starosti nas je po krajši, a zahrtni bolezni nepričakovano in za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

Karel Knaus

iz Šalamencev 29

Ob tej boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, dobrim sosedom, predvsem družinam Makari, Banko, Domjan in Kerec ter prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, izrekli sožalje ter pokojnika v tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti ter mu poklonili vence in šopke cvetja.

Posebna hvala duhovniku Balazicu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, tov. Marti Severjevi za poslovične besede, gasilcem in društvu upokojencev.

Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Žalujoci: žena Berta, sinova Karel in Franc z družinama, hčerka Emilija z družino ter bratje in sestra

ZAHVALA
Nepričakovano je ugasnilo življenje drage žene, mame, tašče in sestre

Olge Gerič

roj. Vučko
iz Kota

Ob nenadni in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste drago mamo v velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in šopke, nam pa izrazili sožalje.

Hvala kolektivu Osnovne šole Drago Lugarič Lendava, g. župniku za pogrebni obred in pevkam za odpete žalostinke.

Kot, 8. decembra 1988

VSI NJENI

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpela sem, in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je po težki bolezni zapustila naša draga žena, mama, babica in prababica

Karolina Svetec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sorodnikom in sosedom, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, botrini ter vsem, ki so darovali lepe vence in šopke. Posebna hvala duhovniku Kerčmarju, pevcem, govorniku KS, prijateljicam, znancem ter patronažni sestri za obiske na domu.

Šalovci, 7. decembra 1988

Globoko žalujoci: mož Štefan, hčerka Albina z možem Aleksandrom, vnuk Rudi z ženo Majdo, ter pravnukinji Anita in Lidija

Nikjer ne sliši se tvoj glas, tišina je zdaj okrog nas, a v naših srcih še spomin živi in živel bo do konca naših dni.

ZAHVALA

Za vedno smo se poslovili od naše drage

Verone Lešnjak

roj. Ščavničar
iz Lendavskih Goric

V globoki žalosti se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nas v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, ji darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Posebna hvala g. kaplanu za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoci: sin Štefan z družino, hčerki Slavica in Angela z družinama ter vnuk Franci z družino

ZAHVALA

Po krajši in hudi bolezni nas je v 93. letu starosti za vedno zapustila naša draga, nepozabna mama, babica, prababica in praprababica

Elizabeta Čer

roj. Rituper
iz Kuštanovce

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Iskrena hvala dr. Kiršnerju in patronažni sestri Eriki, ki sta ji lajšala bolečine.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici KS za besede slovesa.

Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Kuštanovci, 27. decembra 1988

ŽALUJOČI: VSI NJENI, KI SMO JO IMELI RADI

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpel sem, in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je po hudi bolezni za vedno zapustil dragi oče, stari oče, brat in tast

Alojz Radošič

iz Bodonec

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili k zadnjemu počitku, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje, g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke ter govornici KS za poslovične besede.

Vsem še enkrat - iskrena hvala!

24. decembra 1988

ŽALUJOČI VSI TVOJI

Bolečina da se skrili, pa tudi solze ni težko zatajiti, le druge mame, tašče ter stare mame nam nihče ne more več vrniti.

V SPOMIN

5. januarja sta minili dve žalostni leti, odkar je zaprla svoje trudne oči naša nikoli pozabljena

Šarlota Kuhar

iz Mačkovec

Ostali so nam sledovi tvojih pridnih rok, praznina in fepi spomini nate. V naših srcih pa boš živela večno. Hvala vsem, ki se je kakorkoli spominjate!

ŽALUJOČI: hčerka Žuzana z družino

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 81. letu starosti za vedno zapustil naš dragi oče, dedek in pradedek

Štefan Lenaršič

iz Čepinec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, botrini, sorodnikom ter znancem, ki ste nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje darovali vence in cvetje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebna hvala g. župniku ter pevcem za odpete žalostinke in predstavnici KS, tov. Zorki, za ganljive besede ob slovesu.

Žalujoci: sin Štefan z ženo, hčerka Anica, vnuk Štefan z družino, vnukinja Hermina z družino, pravnuki Gregor, Petra in Klavdija

Povej nam, mož in očka dragi, zakaj odšel si v grob prerani in s sabo si odnesel srečo našo.

Zagrnila te je zemlja črna, odkoder več vrnitve ni, spočij si, dragi očka, to želimo vsi.

ZAHVALA

V 41. letu nas je po dolgi in hudi bolezni tiho, mirno in brez slovesa zapustil naš dragi mož, oče, sin, brat, boter in stric

Franc Turha

s Krajne

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, sorodnikom, prijateljem, znancem in nekdanjim sodelavcem, ki so pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje ali v druge namene, nam pa izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo vsem sosedom in prijateljem, ki ste nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali. Hvala dr. Peričevi in patronažnim sestram za dolgoletno pomoč, osebju kirurškega oddelka, OŠ Tišina, dijakom SCTPU in društvu multiple skleroze. Hvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem in govornici KS za poslovične besede.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

Kje si ljubi mož in oče, kje tvoj mili je obraz, kje je tvoja skrbna roka, ki skrbela je za nas?

Niti zbogom nisi rekel, niti roke nam podal, smrt te vzela je prerano, a v naših srcih boš ostal.

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Janez Sukič

iz Strukovce 22

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem sosedom in znancem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence in cvetje ali v druge namene ter izrekli sožalje.

Posebno se zahvaljujemo g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornikoma KS in GD za poslovične besede.

Vsem še enkrat - iskrena hvala!

Strukovci, Puconci, Ljubljana, 23. decembra 1988

Žalujoci: žena Gizela, sinova Štefan in Ludvik ter hčerka Erika z družino

*Tam, kjer si zdaj, ni cvetov, ni poljan,
ne glasov, ne senc, ni poti nazaj.
Sve ljubeče v grobu spi,
nam pa se rosijo oči.*

V SPOMIN

2. januarja je minilo deset let
žalosti, odkar je prenehalo biti
srce dragega moža, očeta,
sina in vnuka

Janeza Harija

iz Križevce

V naših srcih se skriva tiha in nepozabna bolečina. Spomin na te ne bo nikoli ugasnil. Hvala vsem, ki se ga še spominjate in obiskujete njegov prerani grob.

ŽALUJOČI VSI TVOJI

*Ko je srca bolečina prevelika
se tudi solza posuši,
le duša nemo vpije,
zakaj več, oče, ni.*

V SPOMIN

13. januarja minevata dve žalostni
leti, odkar je zaprl svoje trudne oči
naš nikoli pozabljeni dragi mož,
oče in stari oče

Martin Antolin

iz Črenšovec

Hvala vsem, ki se ga še spominjate in stojite ob njegovem grobu.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

*Leto dni je, odkar odšla si,
a zdi se, zjutraj da je to bilo,
popoldne pa prideš vesela domov.*

V SPOMIN

Nini Šafarič

s Petanjec

9. januarja je minilo leto, polno žalosti in neizmerne bolečine, odkar nas je zapustila naša najdražja hčerka in sestra NINA. Hvala vsem, ki se je še spominjate, ji prinašate cvetje in prižigate sveče na njenem mnogo preranem grobu.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO JO IMELI RADI

*Že dve leti, dragi mož in oče,
zdaj počivaš,
klie nobeden te ne zdrami,
tudi solze ne zbude,
napis na grobu nas spominja,
kje naš oče mirno spi.*

V SPOMIN

12. januarja minevata dve leti,
odkar nas je zapustil naš nepo-
zabljeni

Alojz Mekiš

iz Topolovec

Hvala vsem, ki se ga spominjate, prinašate cvetje ter prižigate sveče.

VSI TVOJI

ZAHVALA

21. decembra 1988 nas je v 81. letu
starosti po dolgi bolezni za vedno
zapustil naš dragi mož, oče, dedek,
pradedek in tast

Ivan Glavač

iz Beltince

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali cvetje ali v dobrodelne namene ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala dr. Perkiču in celotnemu osebju zdravstvenega osebja pljučnega oddelka za vso skrb in dolgoletno zdravljenje, g. župniku za pogrebni obred, pevcem in govorniku za poslovilne besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

VSI TVOJI, KI SMO TE IMELI RADI

*Bil moj duh in življenje,
delil si z mano ljubezen, trpljenje,
zato hoš za vedno, dragi Naci,
v ranjenem srcu v spominu ostal.*

V SPOMIN

3. januarja je minilo polno leto
žalosti in bolečin, odkar ni več
med nami dragega moža, očeta in
dedka

Ignaca Horvata

iz Črenšovec

Hvala vsem, ki ste ga ohranili v lepem spominu ter stojite ob njegovem grobu s cvetjem ali prižgano svečo.

Žalujoči: žena Milka, otroci, vnuki in drugo sorodstvo

*Že eno leto v hladnem grobu spiš,
a v naših srcih še živiš,
Ne mine ura, dan, ne noč,
povsod v naših mislih si navzoča.*

V SPOMIN

1. januarja je minilo žalostno in
boleče leto, odkar je prenehalo biti
srce drage hčerkice, sestrice in
vnukinje

Matejke Šantavec

iz Šalamenec

Hvala vsem, ki se je še spominjate, obiskujete njen grob, ga krasite s cvetjem in na njem prižigate sveče.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

*In smrti ni! ... Jaz vidim le življenje,
ljubezen večno vidim krog in krog ...*
(Kette)

ZAHVALA

Sprijaznili smo se z neizogibno,
bolečo resnico, da se je za vedno
poslovil od nas dobri in skrbni
mož, oče in dedek

Jože Jerebic

iz Renkovec

Z bolečino v srcih se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani v teh težkih trenutkih, zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka bolnišnice v M. Sohoti, posebno dr. Perkiču, dobrim sosedom iz Renkovec, pevcem iz Renkovec, Beltince in Planike iz Turnišča, g. kaplanu za pogrebni obred, govornikom, delavcem Planike in Zvezde ter vsem, ki so ga skupaj z nami pospremili na poti k večnemu počitku. Prisrčna hvala tudi vsem drugim, ki so nam v teh trenutkih kakorkoli pomagali in nam izrekli sožalje ter darovali vence in cvetje.

Hvala tudi vsem, ki ste ga z nami ohranili v dobrem spominu!

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

*Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi hudega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.*

ZAHVALA

V 66. letu starosti nas je po težki
bolezni za vedno zapustil naš dragi
mož, nepozabni oče, brat, stric,
svak in ujec

Alojz Seršen

iz Vanče vasi

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in sosedom, ki ste nam v težkem trenutku stali ob strani, kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in šopke ter v tako velikem številu pospremili dragega pokojnika k njegovemu zadnjemu počitku. Hvala vsem zdravnikom ter medicinskemu osebju, patronažni službi, posebno sestri Eriki za vso skrb in zdravljenje. Zahvaljujemo se še g. župniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, govornikom KS Tišina in GD za besede slovesa ob odprtem grobu, vsem gasilcem, ZB, KŠ Tišina, društvu invalidov, kolektivom Aste, IMP Panonije, Gorenje Elrad, NK Tišina in mladini.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

*Ko je srca bolečina prevelika,
se tudi solza posuši,
le duša nemo vpije, zakaj več tebe ni.
Kjer ti spiš, tam trpljenja ni,
bol razdira nam srce,
da med nami več te ni.*

V SPOMIN

11. januarja je minilo 10 žalostnih
let, odkar je kruta usoda iztrgala
od nas dobrega moža, skrbnega
očeta in starega očeta

Štefana Rajnarja

iz Rakičana

Odšel si tja, kjer ni več trpljenja in bolečin. Za teboj ostaja le velika praznina, v našem domu pa sledovi tvojih pridnih rok.

VSI TVOJI

V SPOMIN

Te dni minevajo tri leta, odkar
je prenehalo biti srce naše do-
bre žene, mame, stare mame in
snahe

Terezije Benkič

iz Beznovec

Hvala vsem, ki se je radi spominjate, prižigate sveče in prinašate cvetje na njen prerani grob.

V naših srcih boš živela do konca naših dni!

ŽALUJOČI VSI TVOJI

ZAHVALA

Ob bridki izgubi drage mame, babice, tašče in tete

Julijane Vidovič

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo zdravili in negovali. Iskrena hvala tudi vsem, ki ste jo spremeljali na njeni zadnji poti, ji poklonili cvetje, nam pa izrekli ustno ali pisno sožalje.

Posebna hvala g. župniku, pevcem in govorniku.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

VSI NJENI

*Kako je dom naš tih in prazen,
odkar v njem moža in očeta ni,
odšel je k večnemu počitku,
zaprl mile je oči.*

*Odkar so ga odnesli iz hiše,
nam žalosno srce ječi,
spomin na njega pa še živi,
čeprav ga več med nami ni.*

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 62. letu starosti zapustil naš ljubljeni
sin, dragi mož, nepozabni oče, stari oče, brat in sorodnik

Karel Kovačec

iz Šulince 34

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste z nami delili žalost. Hvala za darovane vence in cvetje, za ustno ali pisno sožalje ter vsem, ki so darovali v druge namene. Srčna hvala vsem dobrim sorodnikom, sosedom, vaščanom in vsem, ki ste nam stali ob strani in s svojim delom pomagali pri žalni slovesnosti. Posebna hvala zdravnikom internega oddelka, posebno dr. Kološevu in medicinskemu osebju, ter dr. Kiršnerju in dr. Keppeju z zdravstvene postaje Petrovci.

Zahvaljujemo se g. duhovniku Kerčmarju, pevcem žalnih pesmi iz Petrovec, tov. Marušu za besede slovesa ter godbi iz Avstrije in gasilcem.

Še enkrat srčna hvala vsem, ki ste imeli Karčija radi!

Šulinci, Neradnovci, ZR Nemčija, Moravci in Petrovci.

Žalujoči: mama, žena Gizela, hčerke Jolanka, Marta in Dragica z možmi, vnuk Mihael, vnukinje Melani, Martina, Natali, Jasmina, Sandra, Suzana in Sabina, sestra in brat z družinama ter drugo sorodstvo

VELIKE SPREMEMBE V IZVRŠNEM SVETU SKUPŠČINE OBČINE GORNJA RADGONA

Odveč tudi krajevne skupnosti?

Zadnja seja zborov Skupščine občine Gornja Radgona (27. decembra) je v primerjavi s prejšnjimi minila dokaj hitro. Prav tako je bilo bolj malo razprav, kar je v delegatskih klopeh v Gornji Radgoni redkost.

Struktura Izvršnega sveta se je zadnji mesec dodobra spremenila. Že novembra jih je zapustil Jože Farič, podpredsednik, ki je član začasnega kolegijskega poslovnega organa v Avtoradgoni. Z novim letom pa je odšel tudi Ivo Vuk in sprejel mesto direktorja v Gorenju Elrad. Predsednik Komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora bo odšel Franc Štraki, ki je bil doslej kot član izvršnega sveta odgovoren za kmetijstvo in krajevne skupnosti.

Nezavnapca Zveznemu izvršnemu svetu

Tudi na zadnji seji v letu 1988 so sindikalisti prebrali svoje zahteve, in sicer glede skrajno neprimerne sprejemanja zakona o podjetjih ter odpoklica zveznega izvršnega sveta, ker je dovolj jasno pokazal svojo nesposobnost. Marjan Neuvirt, predsednik OS ZSS, je poudaril, da se v zgodovini pravnega urejanja še ni zgo-

dilo, da bi neki zakon sprejemali tako kot v Jugoslaviji — brez ti-stega, ki ga zakon zadeva. So proti načinu sprejemanja, ne pa tudi proti novim in mogoče uspešnejšim oblikam poslovanja. **Kako financirati tajnike krajevnih skupnosti?**

Krajevne skupnosti Negova je dodatno predlagala (predlog je prebrala Mira Marko), da bi k spremembam in dopolnitvam dolgoročnega plana in družbenega plana občine vključili določilo glede zaščite kulturnozgodovinske dediščine. Vsaj del bi je lahko ohranili tako, da bi določili namembnost posameznih objektov. Tako bi jih lahko uporabili za kulturno in turistično dejavnost, konkretno pa naj bi se v negovskem gradu poleg ateljejev in gostinskega dela uredil muzej vinogradništva in vinarstva za severovzhodno Slovenijo. V ta namen so že določena republiška sredstva, vprašanje je le, kateri

občinski može jih bodo znali pridobiti v svoj grad.

Rudi Keiš, delegat KS Kape-la, pa je razpravljajal o spremem-bah letošnjega proračuna in os-nutku za prihodnje leto. Še ved-no ni rešen problem financiranja tajnikov Krajevnih skupnosti, če-prav se o tem govori skoraj na vsakem skupščinskem zasedanju. Denarja, ki bi jim ga morali na-kazati v sisih družbenih dejavnosti za delo, ki je nujno za funk-cioniranje delegatskega sistema, ni od nikoder. Mogoče bi bilo boljše, če bi v prihodnje tajniki krajevnih skupnosti spadali v ob-činske upravne službe.

Sprejeli so predloge odlokov o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov, davku na promet nepremičnin, odlok o poslovnem času ter predloga sklepov o določitvi višine nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča ter o odpravi podružni-čne šole Stara Gora. Sprejeli so tudi dopolnilo DO Radenske, da se z odlokom določi odpiralni čas Potrošnikove trgovine v hote-lu Radin. B. Balazič-Peček

P. S. Med tem ko smo tiskali to številko Vestnika, je zis že pobral šila in kopita, jeza delegatov in zaro-ženo stanje sta seveda ostala.

LJUTOMER

Novi skladiščni prostori

Ob izteku starega leta so delavci Murlesa (prejšnji Marlesov tozd Tovarna masivnega pohi-

štva, ki se je izločil in postal enovita delovna organizacija) dobili najlepše novoletno darilo — no-

ve skladiščne prostore. Gre za veliko dvoetažno halo. V eni eta-ži je 1.300 kvadratnih metrov uporabne površine. Ob predstavitvi objekta je direktor Stanko Škalič povedal, da gre za pomembno pridobitev, saj bo v njem prostora za skladišče gotovih izdelkov, reprodukcijskega materiala in nekaj pisarn, ki jih bodo z ustanovitvijo enovite delovne organizacije potrebovali. Hkrati bodo v starih prostorih skladišča lahko pripravili proiz-vodni proces, tako da bodo dobi-li še dodatne zmogljivosti.

Ozvald Tučić, predsednik izvršnega sveta Ljutomer, je pove-dal, da z izločitvijo tozda Masivno pohištvo ne sme priti do prekinitve sodelovanja, ampak se mora nadaljevati, sedaj na enakopravnejši ravni, na temelju trž-nih zakonitosti in s spoštovan-jem do tega, kar je Marles že naredil za občino Ljutomer.

Jože Bratinčič, predsednik delavskega sveta, je prerezal vrvice in tako slavnostno predal novozgrajeni objekt v uporabo.

Kdor se vozi z avtobusom v smeri Maribor—Murska Sobota, se je verjetno že spraševal, kaj pomenijo opeke in ograja na avtobusni postaji v Radencih! Očitno je, da gradijo delavci za ograjo nekaj novega, kaj, pa je skrivnost, saj ni nobene table s pojasnilom kot ob običajnih novogradnjah. Sicer pa to ni novogradnja, vsaj če bi upoštevali čas načrtovanja: turistična poslovalnica na avtobusni postaji v Radencih je v načrtih kar nekaj let, le da so resnično začeli šele konec prejšnjega leta. Če jo bodo tudi gradili tako dolgo, kot so jo načrtovali, imajo še dovolj časa, da se dogovorijo (odgovorni Naravnega zdravilišča Radenci in člani Turističnega društva Radenci), kdo bo zaposlen v pisarni. bbp

Poziv za pomoč ostarelim

»Prijaznost, ustrežljivost in potrpežljivost naj bi bile lastnosti vsakega prodajalca. Zato vas prosimo, da pri svojem delu razmislite tudi o tem, zakaj se nekateri starejši ljudje vedejo za vas čudsko, pozabljajo, po kaj so prišli, imajo občutek, da jih želite opehariti, težko se znajdejo med cenami in seštevki v novih dinarjih ter v denarnici z drobitjem. Se več je težav, ki jih vi najbolj poznate. Pomagajte jim z razumevanjem. Druga plačila za to vašo humano in človeško ravnanje ne bo, kot topel nasmeš vaše stranke, ki se bo vračala domov z občutkom, da le ni povsem osamljena.«

To so med drugim zapisali aktivisti koordinacijskega odbora za pomoč ostarelim in pomoči potrebnim ter koobčinskega občinskega Rdečega križa v dopisu (nasveti in priporočila) vsem trgovcem in delavcem na pošti. V akcijo osveščanja širše javnosti, kako lahko pomagajo ostarelim, pa želijo vključiti tudi zdravstvene delavce, mladino in učence ter šoferje in sprevoznike. Tudi zanje so pripravili podobne sestavke, v katerih jih opozarjajo na drugačno ravnanje in obnašanje starostnikov in jim svetujejo, kako in kaj lahko naredijo, da bi olajšali tegobe ostarelim.

O akciji, od katere pričakujejo tudi konkretne rezultate, ne le govoričenje, so se dogovorili na decembrski seji koordinacijskega odbora, ki deluje v okviru Občinske skupnosti socialnega skrbitva Murska Sobota, dopise pa bodo te dni poslali odborom Rdečega križa, v zdravstveni dom in bolnišnico, na srednješolski center, pošti in soboškemu Avtobusnemu prometu, Potrošniku ter občinski mladinski organizaciji in Klubu mladih.

Opomini na plačane račune

Nemalo tistih v Pomurju, ki imajo doma telefon, je pred dnevi prejelo ne-pričakovano pošto presenečenje — opomin za plačilo računa za telefonske stroške za lanski november, obenem pa še račun za december. Presenečenje za-to, ker so novembrski račun že plačali. Čemu torej opomin in stroški opomina? Večina jih je šla seveda »protestirati« k poštenim uslužbenecem. Dobili so poja-snilo, da je prišlo do računalniške pomote (v Ljubljani) in da naj plačajo stroške opomina, pri januarjem računu pa jim bodo to odšteli (poračunalni). Neuradno smo že zvedeli, da novih računov za december — tam so namreč prišle stroški opomina — ne bodo pošiljali zato, ker bi to preveč stalo. Vsi tisti, ki so dobili neupravičene opomine, pa bodo prejeli tudi pisno pojasnilo. Poraja se seveda vprašanje, ali bo pošta priznala tudi obresti za vnaprej plačane zneske, pa tudi, ali se je zmotil računalnik ali pa ga je »zmotil« človek. O tem se na sežetu DO za pt promet v Murski Soboti niso hoteli izjasniti. Najbrž bi bili raje, da o tem sploh ne bi pisali. J. G.

»Štartal« je jutranji program RMS

Ne, niso volitve, ni referendum!

Zgodilo se je nekaj po pol šesti uri, v sredo, 4. januarja. »Štartal« je tako rekoč zgodovinski projekt radia Murska Sobota, namreč jutranji program vsak delavnik (od ponedeljka do petka) od pol šeste do osme ure. Vsebinsko je zasnovan tako, da prenaša obe kroniki osrednje slovenske ra-

dia Ljubljana Marjan Dora, ki je v studio povabil odgovor-nega urednika RMS Bojana Pečka (na posnetku), in tonski tehnik Feri Horvat. Iztočnica se je glasila: »Ne, niso volitve, ni referendum!« Tako pa zato, ker se je običajno naša radijska postaja oglasila tako zgodaj oz. ob nenavadnih časih le takrat, ko je šlo za volitve ali občinski

Fotopogled v studiu RMS — Prebujajte se z nami v sredo, 4. januarja.

(B. Ži)

dijske postaje — ob pol šestih in sedmih — vmes pa poslušal-cem posreduje vse mogoče t. i. servisne informacije (od vreme-na do stanja cest, vsakršne nav-svete in podobno). Vselej ima vodilo, torej rdečo nit, in ponu-ja možnost, da se poslušalstvo neposredno, telefonsko vklju-čuje v program, telefonska šte-vilka je 21 232.

Prva postava je bila: novinar

(pokrajinski) referendum. To svojevrstno agitpropovstvo je poslej z jutranjim programom preseženo. Izbrana je tudi sku-pina moderatorjev, med njimi je nekaj zunanjih sodelavcev, ki bodo skrbeli za ambiciozno zastavljen projekt. Sodeč po prvih odzivih poslušalstva je dosežen »zadetek v črno«.

B. Žunec

PROTEST RADGONSKIH SINDIKALISTOV

Na zadnji seji v lanskem letu je Izvršni svet SO Gornja Radgona sprejel sklep o zvišanju cen stanarine (za 66 odstotkov), vode (za 50 odstotkov) in komunalnih storitev (za 65 odstotkov). Višje cene naj bi veljale od 1. januarja 1989.

Občinski svet Zveze sindikatov v Gornji Radgoni je zaradi takšnega ravnanja izvršnega sveta »zamučen in ogorčen«, saj je dvignil cene kljub protestu občinske organizacije in Predsedstva RS ZSS. Sindikat protestira zaradi zvišanja, kajti radgonska vlada ni upoštevala nobene njihove pobude (razširitev kroga upokojencev in delavcev z najnižjimi OD, ki bi dobili dodatno pomoč), prav tako pa ni upoštevala zaostajanja povprečnih občinskih osebnih dohodkov za republiški, cene so dvignili mimo pooblastil skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti, prav tako pa radgonski izvršni svet niti malo ni upošteval trenutnih družbenih razmer.

Zvišanje cen je po njihovem mnenju vsesplošen napad na življenjski standard delavcev, zato so s protestom seznanili vse osnovne sindikalne organizacije, ki so dolžne sklicati sestanke in oceniti položaj. bbb

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Miren začetek novega leta

Sodeč po številu prometnih nesreč, se je novo leto začelo mirno, brez najhujših nesreč, bilo pa je zato več tatvin in vlomov. Vreme je dokaj muhasto, vsaj kar se tiče prometa, saj jutranja megla močno ovira promet.

Z AVTOBUSOM V POTOK

1. januarja se je zgodila prometna nesreča na Tišini. Voznik avtobusa Milan Miklavčič iz Sp. Besnice (Kranj) je vozil Alpeturov avtobus iz M. Sobote proti Radencem. Ko je pripeljal v ostri levi ovinek, kjer je tudi most čez Mokoš, ga je zaradi neprimerne hitrosti zaneslo, podrl je varnostno ograjo in s srednjim delom avtobusa obiljal v potoku. Na srečo ni bil nihče od potnikov ranjen, škoda pa znaša 20 milijonov dinarjev.

KOLESAR NENADOMA PRED AVTOMOBIL

2. januarja se je zgodila prometna nezgoda pri Gančanih. Voznica osebnega avtomobila Martina Ošlaj iz Filovce je pe-ljala proti Renkovcem. Zunaj Gančan je pred seboj zagledala

kolesarja Martina Felbarja iz Renkovce. Le-ta je nenadoma zavil na levo pred avtomobil, ne da bi nakazal spremembo smeri. Ošlajeva je sicer zavirala, vendar zaradi neprimerne hitrosti na spolzkem cestišču ni mogla preprečiti trčenja. Felbar se je huje poškodoval.

TRČENJE PRI LIPOVCIH

7. januarja se je zgodila prometna nesreča pri Lipovcih. Voznik osebnega avtomobila Slavko Glavač iz Beltince se je peljal proti M. Soboti. Pri Lipovcih ga je zaradi neprimerne hitrosti in domnevne vinjenosti zaneslo na levi vozni pas, kjer je trčil v osebni avtomobil, ki ga je iz nasprotne smeri peljal Andrej Kolar iz Beltince. Pri trčenju se je lažje poškodoval Kolar, njegova sopotnica Mateja Škraban iz Dokle-

žovja pa huje. Huje se je poško-dovala tudi N. Ž. iz Beltince, so-potnica v Glavačevem avtomobi-lu.

VOZIL BREZ VARNOSTNE ČELADE

6. januarja se je zgodila prometna nesreča v Bunčanih. Voznik kolesa z motorjem Marko Filipič iz Bunčan se je peljal proti Veržeju. Tik pred Bunčani je zaradi neprimerne hitrosti zapeljal na levo stran ceste in zadel rob bankine. Padel je po cestišču in se hudo poškodoval. Če bi nosil varnostno čelado, bi bile poškodbe veliko manjše.

DVAKRAT SE JE PREVRNIL

6. januarja se je zgodila prometna nesreča v G. Radgoni. Voznik osebnega avtomobila Mladen Brodrič iz G. Radgone se je peljal proti Radencem. V bližini zdravstvenega doma ga je zaradi neprimerne hitrosti in domnevne vinjenosti začelo zanašati. Zapeljal je prek žive ograje na desni strani ceste in se dvakrat prevrnil. Voznik se je pri tem lažje poškodoval.

ZANESLO GA JE V JAREK

2. januarja se je zgodila prometna nezgoda pri Beltincih. Voznik osebnega avtomobila Jože Petek iz Turnišča se je peljal iz Gančan proti Beltincem. Pred Beltinci je prehitel neznanega voznika osebnega avtomobila, vendar z neprimerno hitrostjo. Zaneslo ga je v občestni jarek. Poškodoval se je njegov sopotnik Jože Petek starejši iz Turniš-ča. J. D.

Hura,

počitnice!

Bliža se čas zimskih počitnic. Ker letošnja zima bolj skopir s snegom, bo večina šolarjev brez možnosti za igre na snegu. Kako torej preživeti dva brezskrbna tedna?

V radgonski občini bosta OK ZSMS in Občinska matična knjižnica organizirali v delovnih dneh od 16. do 27. januarja brezplačen ogled risanih filmov, poslušanja pravljic in zabavne igrice. Vse se bo dogajalo v prostorih Delavske univerze v Gornji Radgoni.

V Murski Soboti pa je program za počitnice pripravilo več organizatorjev. V Klubu mladih bo od 9.00 do 12.00 organizirano varstvo šolskih otrok nižje stopnje. Mladi se bodo lahko igrali, slikali z barvicami in gledali risanke. Pokrajinska in študijska knjižnica pa bo pripravila tudi nekaj ur pravljic. V popoldanskem času bo klub pripravil video projekcije za nekoliko starejše šoloobveznike.

Na Delavski univerzi bodo organizirali tečaje računalništva. Od 8.00 do 10.00 bodo za računalniki sedeli poznavalci, od 11.00 do 13.00 začetniki in ljubitelji računalniških igric. Računalniško sobo pa bodo med počitnicami odprli tudi v Domu tehnične kulture v parku.

Znanstveno-fantastični film Gremlini in komedija Bud Spencer v akciji bosta predstavljeni v soboškem kinu ob 11.00, in to 18. oziroma 25. januarja.

Tudi za tiste, ki se radi ukvarjajo s športom, bo poskrbljeno. ZTKO bo v soboških telovadnicah organizirala vadbo v namiznem tenisu, košarki, odbojki in nogometu. Poleg tega pa bo za tiste, ki si lahko to privoščijo, soboška poslovalnica Kompas organizirala enodneвно oziroma šestdnevno smučanje v Avstriji in na nekaterih domačih smučiščih.

se

Po najnižjih cenah prodajamo vse jugoslovanske pijače

V DABU pijače vseh vrst s Kosova po izredno ugodnih cenah!

DAB — MARTIN ŽIŽEK, Cvetkova 42, MURSKA SOBOTA
Delovni čas: od 8. do 17. ure, ob sobotah od 7. do 12. ure.